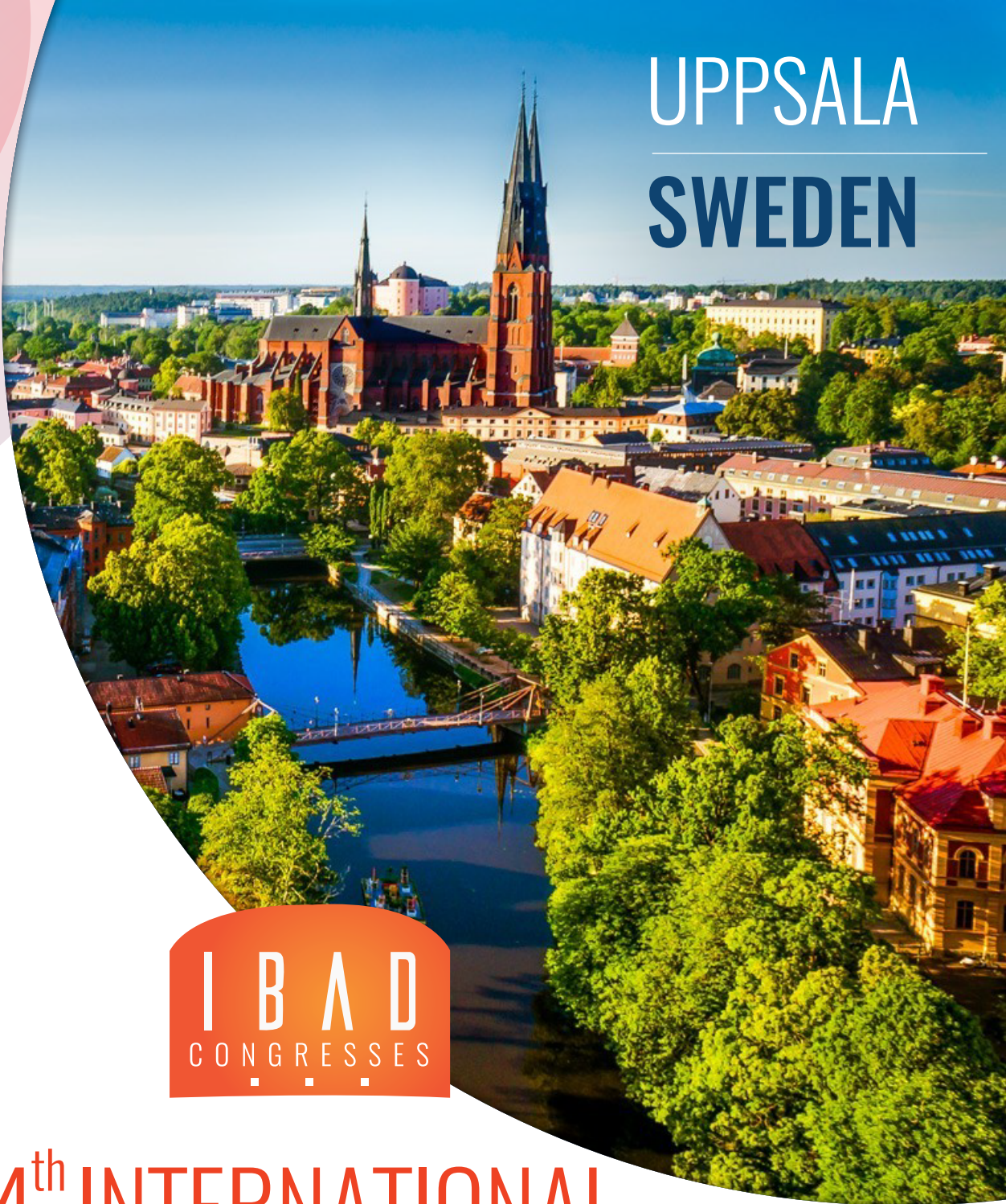

UPPSALA
SWEDEN

4th INTERNATIONAL
SCIENTIFIC RESEARCH
CONGRESS

APRIL
25-26
2019

www.ibadcongresses.org

PROCEEDINGS

ORGANIZED BYibadcongresses.org

&

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

April 25-26, 2019 – Uppsala, SWEDEN

Publisher

ASOS Publishing

Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad.

No: 67/2-4

MERKEZ/ELAZIĞ – TURKEY

ISBN: 978-605-7602-45-9

Publishing Date: July 15, 2019

Editor

Dr. Hayrullah KAHYA

**CITATION: 4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings
April 25-26, 2019 – Uppsala, SWEDEN**

© 2019 All Rights Reserved

This work is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher www.ibadcongresses.org contact at ibadconferences@gmail.com. The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Yazıların hukuki ve etik sorumluluğu yazarlarına aittir.

ORGANIZATION & ADVISORY COMMITTEE**Honorary President**

Prof. Dr. Ali OKATAN, Vice Rector of Istanbul Gelisim University, TURKEY

Chair

Assoc. Prof. Dr. Hayrullah Kahya, TURKEY

Secretariat

Abdullah Ege, TURKEY
 Ahmet Trabzon, TURKEY
 Bashar Alali, MALAYSIA
 Mustafa Kilic, TURKEY
 Meraj Ahmad, INDIA
 Ravshan Khudayberganov, UZBEKISTAN
 Aleksandra Bujalska, POLAND
 Firangiz Gulizada, AZERBAIJAN
 Regad Halima, ALGERIA

Scientific&Advisory Committee*

Prof. Dr. Anastasia KOTSOPOULOU, Psychology, GREECE
 Prof. Dr. Atabey KILIC, Literature, TURKEY
 Prof. Dr. Basaran GENCDOGAN, Education, KYRGYZSTAN
 Prof. Dr. Hacı Ibrahim DELICE, Turkish Language and Linguistics, TURKEY
 Prof. Dr. Meltem ONAY, Management and Organization, TURKEY
 Prof. Dr. Mohammed DAWABSHEH, Arabic Language and Media, PALASTINE
 Prof. Dr. Neset TOKU, Humanity and Social Sciences, TURKEY
 Prof. Dr. Ratko PAVLOVIC, Physical Education and Sport Sciences, BOSNIA AND HERZEGOVINA
 Prof. Dr. Serhan Alkan ISPIRLI, Education, TURKEY
 Prof. Dr. Sevil SARGIN, Geography, TURKEY
 Prof. Dr. Slavica SRBINOVSKA, General and Comperative Literature, MACEDONIA
 Prof. Dr. Tahira ALLAHYAROVA, Philosophy, AZERBAIJAN
 Prof. Dr. Tunay BİLGİN, Education, TURKEY
 Prof. Dr. Tuncer GULENSOY, Linguistics, TURKEY
 Prof. Dr. Wadie KHALLIL, Sport Sciences, IRAQ
 Prof. Dr. Zeki TASTAN, Literature, TURKEY

Assoc. Prof. Dr. Adriatik DERJAJ, Turkish Language and Linguistics, ALBANIA
 Assoc. Prof. Dr. Afandiyeva AYTAKIN TELMAN, Econometrics, AZERBAIJAN
 Assoc. Prof. Dr. Aynura MAHMUDOVA, Linguistics, AZERBAIJAN
 Assoc. Prof. Dr. Fariz AHMADOV, Doctoral Studies, AZERBAIJAN
 Assoc. Prof. Dr. Kamis GABALLAH, Oral and Maxillofacial Surgery, UNITED ARAB EMIRATES (UAB)
 Assoc. Prof. Dr. Mohamed AKHIRUDDIN IBRAHIM, Quranic Studies, MALAYSIA
 Assoc. Prof. Dr. Niginakhon SHERMUKHAMEDOVA, Social Sciences, UZBEKISTAN
 Assoc. Prof. Dr. Nurten KIMTER, Philosophy and Religious Studies, TURKEY
 Assoc. Prof. Dr. Oana RUSU, Sport Sciences, ROMANIA
 Assoc. Prof. Dr. Ozgur SARI, Sociology, TURKEY
 Assoc. Prof. Dr. Safak KAYPAK, Urban and Environment, TURKEY
 Assoc. Prof. Dr. Serap YILMAZ, Architecture, TURKEY
 Assoc. Prof. Dr. Yahia M. ALSMADI, Educational Psychology, JORDAN

Assoc. Prof. Dr. Yakup YILMAZ, Turkish Language and Literature, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Akram RASHID, Electrical and Computer Engineering, PAKISTAN

Assist. Prof. Dr. Elena TILOVSKA-KECHEDJI, International Relations, MACEDONIA

Assist. Prof. Dr. H. Coskun CELIK, Education, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Hatice KADIOGLU ATES, Education, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Melda Medine GULEC, Sociology, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Necmettin OZMEN, Education, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Nuket AFAT, Education, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Nurhodja AKBULAEV, Economics and Business Administration, AZERBAIJAN

Assist. Prof. Dr. Riyad SIHAB, Dazkiri Vocational High School, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Sakeena ABD ELGANI ISMAIL, Education Technology, SUDAN

Assist. Prof. Dr. Sena COSKUN, Communication Sciences&Media Studies, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Sevil KOFTECI, Engineering Sciences, TURKEY

Assist. Prof. Dr. Tatjana DUMITRASKOVIC, English Language and Literature, BOSNIA AND HERZEGOVINA

Dr. Ahmet EROGLU, Health Sciences, TURKEY

Dr. Giovanni BRANCATO, Communication and Social Research, ITALY

Dr. Habeebullah ZAKARIYAH, Fiqh & Issues in Islamic Contemporary Studies, MALAYSIA

Dr. Oqtay QULIYEV, Economics and Business Administration, AZERBAIJAN

Dr. Mehdi GHEISARI, Computer Sciences, CHINA

Dr. Mohd Shahril Nizam Shaharom, Technology in Education, MALAYSIA

Dr. Sevilay ARSLAN, Radio and TV, NORTHERN CYPRUS (TRNC)

Dr. Siti HAMIDAH RUSTIANA, Economic and Business, INDONESIA

Dr. Siti SARAWATI JOHAR, Social Sciences, MALAYSIA

* In alphabetical order

PREFACE

Dear Colleagues,

On behalf of the Local Organizing Committee I am pleased to welcome our distinguished delegates and guests to the IBAD-2019 – **4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019)** held during April 25-26, 2019 in Uppsala, SWEDEN.

IBAD-2019 is organized and sponsored by International Scientific Research Association&Journal (IBAD).

The congress provides the ideal opportunity to bring together professors, researchers and postgraduate students of different disciplines, discuss new issues, and discover the most recent development and trends in education and sciences. The main goal of this event is to provide international scientific forum for exchange of new ideas in a number of fields that interact in-depth through discussions with their colleagues from around the world. Both inward research; core areas of education, social sciences and humanities, and outward research; multi-disciplinary, inter-disciplinary, and applications will be covered during these events. The congress program is extremely rich, featuring high-impact presentations. The program has been structured to favor interactions among attendees coming from many diverse horizons, scientifically, geographically, from academia. This multicultural experience gives us the opportunity to meet new partners and learn from each other in an international and friendly atmosphere.

IBAD-2019 more than just a place to present papers; it is a place to meet and welcome new people and colleagues. It is a place to interact and discuss new ideas and new innovations.

In short, it is a place to build not only a community of scholars but a community of friends. This proceeding records the fully refereed papers presented at the congress. The main congress themes and sessions are on new horizons in Education and Social Sciences. The congress has solicited and gathered academic research submissions related to all aspects of the main conference themes.

I would like to thank the organization staff, program chairs, and the members of the program committee for their work. Additionally, I invite you to discover and enjoy the magnificent city of Istanbul. Do not miss the opportunity to walk around and visit its impressive architecture, historical buildings of this lovely city. Thank you very much for participating in IBAD-2019 and for contributing to this inspiring international forum.

I hope you enjoy your time with us!

With my warmest regards and respect,

Dr. Hayrullah KAHYA

Chair of IBAD-2019

On behalf of Organizing Committee

April 25-26, 2019 Uppsala-SWEDEN

CONTENTS

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ACTIVITIES IN MARITIME SECTOR IN TURKEY / Pages: 1-10

Yasemin Nemlioğlu Koca

AKIŞKAN” MODERN TOPLUMDA ETİK SORUM(SUZ)LUK: POLİTİKANIN DAVETSİZ MİSAFİRLERİ / Pages: 11-17

Deniz Kundakçı

2010-2017 YILLARINDA YAPILAN MASTERLAR DÜNYA YÜZME ŞAMPİYONALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ / Pages: 18-27

Gökçe Akgün, Cemile Nihal Yurtseven, Eray Yurtseven

DIŞ MEKANLARDA DAVRANIŞSAL BAŞARIMIN İRDELENMESİ – BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ / Pages: 28-33

Elvan Altay, Zeynep Pirselimoğlu Batman

BURSA ATATÜRK CADDESİ'NDE YÜRÜNEBİLİRLİĞİN PEYZAJ ELEMANLARI İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ / Pages: 34-41

Zeynep Pirselimoğlu Batman, Elvan Ender Altay

ÇOKLU BULUT SERVİS SAĞLAYICILARI ÜZERİNDE KUBERNETES PLATFORMU KULLANILARAK SUNUCUSUZ MİMARİ GELİŞTİRİLMESİ / Pages: 42-51

Cemal Koçak, Fahri Yardımcı

BASİT FOTONÜKLEER REAKSİYON SİSTEMİ İLE NÜKLEER SPEKTROSKOPİ EĞİTİMİ / Pages: 52-56

Tuncay Bayram

In-111 RADYONÜKLİDİNİN ÜRETİMİ ÜZERİNE / Pages: 57-61

Tuncay Bayram

VIDEO VE KAMERADAN YOLO VE RETİNANET KULLANILARAK GERÇEK ZAMANLI ÇOKLU NESNE TANIMA / Pages: 62-67

Necaattin Barışçı, Sinan Sarıkaya

AKCİĞER SESLERİNİN ZAMAN DÜZLEMİ ANALİZLERİ İLE ISLIK VE ÇITIRTI SESLERİNİN TESPİTİ / Pages: 68-77

Hüseyin Polat

FERIDUN CEMAL ERKİN AS ONE OF THE IMPORTANT FIGURES OF TURKISH FOREIGN AFFAIRS AND HIS POSITION IN THE TURKISH DIPLOMACY / Pages: 78-89

Ercan Karakoç, Mithat Olkun

POPÜLER KÜLTÜR ÜRÜNÜ OLARAK E-SPOR'UN SİNEMADA SUNUMU: “İYİ OYUN” FİLMİ ÖRNEĞİ / Pages: 90-98

Selami Özsoy, Tülin Sepetci

USİNG CROSSOVER PICTURE BOOKS AS WAY-IN TEXTS TO INTRODUCE AND RESEARCH CONTROVERSIAL ISSUES / Pages: 99-104

William P. Bintz

THE RELATIONSHIP BETWEEN FOLLOWERS' PERCEIVED QUALITY OF RELATIONSHIP WITH THE LEADERS AND FOLLOWERSHIP STYLE / Pages: 105-110
Kalina Sotiroska Ivanoska

ACADEMIC MOTIVATION LEVELS OF TEACHER CANDIDATES: EVIDENCE FROM CHRONOTYPE AND COGNITIVE ABSORPTION / Pages: 111-120
Figen Akça

BİR İSVEÇ EZGİSİNİN "TÜRK ULUSAL KİMLİĞİ" AÇISINDAN TAŞIDIĞI ANLAM ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME / Pages: 121-126
Gülşen Göksel Erdal

DİN GÖREVLİLERİNİN ÖLÜM KAYGISI DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ / Pages: 127-143
Nurten Kimter, Yaşar Üner

CONGRESS PROGRAM / Pages: 144-151

LIST OF SOME PARTICIPANTS FROM DIFFERENT COUNTRIES*

Participants	Title of the presentations
Dr. Aybeyan Selimi NORTH MACEDONIA	Interactive Teaching Tools in High School Mathematics - A case Study in North Macedonia
Dr. William P. Bintz UNITED STATES OF AMERICA	How is immigration, emigration, and migration portrayed in selected picture books? A content analysis
Dr. Aynura Mahmudova AZERBAIJAN	Dil ve Metin, Yazar ve Okur İlişkisi Bağlamında Fuzuli Gazellerinin İncelenmesi
İnci Taş, Mats Müllern SWEDEN	Modern Turkish Literature Written in Sweden
Assist. Prof. Dr. Nesibe Akantuğ TRNC/CYPRUS	Situation Types with Different Time Schemas but the Same Aspectual Features
Assist. Prof. Dr. Emina Karo, Res. Assist. Vesna Poposka NORTH MACEDONIA	Uluslararası Ticaretin Etkisi Altında Tahkim
Assoc. Prof. Dr. Zoran Filipovski NORTH MACEDONIA	Legislation for Anti-discrimination in Human Rights Protection in South Eastern Europe
Assist. Prof. Dr. Kalina Sotiroska Ivanoska NORTH MACEDONIA	The relationship between followers' perceived quality of relationship and followership style
Res. Assist. Ni Wayan Radita Novi Puspitasari RUSSIA	Reflective Solidarity and the Role of NGO's: Balinese Women in the Verge of Cultural Identity
Prof. Dr. Nigina Shermuhamedova, Prof. Dr. Allahyarova Tahira UZBEKISTAN, AZERBAIJAN	Correlation of Innovative and Continuous Sustainable Education
Lec. Sitora Khamdamova UZBEKISTAN	About Some Theoretical Reflections. Fitrat About Poetry and Music
Abbassali Ahmadoghlu AZERBAIJAN	Women's Rights in Turkic Mythology
Nuraisha Bekeyeva, Dr. Zhamal Mankeyeva, Assist. Prof. Dr. Maganat Shegebayev KAZAKISTAN	An insight into language cumulative function in Turkic phraseology
Prof. Dr. Khalil Azimeh SYRIA	Increasing Microhardness of Aluminium Alloy by Laser Surface Alloying with Iron
Dr. Edlira Kola ITALY	Models of hosting and integration: Humanitarian Corridors

* This information has been especially given for participants from Turkey.

AUTHOR INDEX*

(*In Alphabetical Order According to the Author's First Name)

-A-**-B-****-C-****Cemile Nihal Yurtseven, Lec., Istanbul University, Turkey****Cemal Kocak, Lec., Gazi University, Turkey****-D-****Deniz Kundakci, Asst.Prof.Dr., Kastamonu University, Turkey****-E-****Elvan Ender Altay, Bursa Uludag Univesity, Turkey****Eray Yurtseven, Assoc.Prof.Dr., Istanbul University, Turkey****Ercan Karakoc, Assoc.Prof.Dr., Yildiz Technical University, Turkey****-F-****Fahri Yardimci, Gazi University, Turkey****Figen Akca, Bursa Uludag Univesity, Turkey****-G-****Gokce Akgun, Ph.D., Istanbul University, Turkey****Gulsen Erdal, Asst.Prof.Dr., Kocaeli University State Conservatory, Turkey****-H-****Huseyin Polat, Asst.Prof.Dr., Gazi University, Turkey****-I-****-J-****-K-****Kalina SOTIROSKA IVANOSKA, Asst.Prof.Dr., International Vision University, North Macedonia****-L-****-M-****Mithat Olkun, MA, Yildiz Technical University, Turkey****-N-****Necaattin Barisci, Assoc.Prof.Dr., Gazi University, Turkey****Nurten Kimter, Adj.Assoc.Prof.Dr., Roehampton University, UK****-O-****-P-**

-Q-

-R-

-S-

Selami Ozsoy, Assoc.Prof.Dr., Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Sinan Sarikaya, Gazi University, Turkey

-T-

Tulin Sepetci, Lec., Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
Tuncay Bayram, Assoc.Prof.Dr., Karadeniz Technical University, Turkey

-U-

-V-

-W-

William P. Bintz, Kent State University, USA

-X-

-Y-

Yasar Uner, Ph.D., Canakkale Onsekiz Mart University, Turkey
Yasemin Nemlioglu Koca, Asst.Prof.Dr., Kocaeli University, Turkey

-V-

-Z-

Zeynep Pirselimoglu Batman, Bursa Uludag Univesity, Turkey

Corporate Social Responsibility Activities in Maritime Sector in Turkey

Dr. Yasemin NEMLİOĞLU KOCA^{1*}

Pages: 1-10

Doi: 10.21733/ibad.559060

¹ Kocaeli University, TURKEY,
y.nemlioglukocaocaeli.edu.tr

* Corresponding Author

ABSTRACT

Social responsibility is defined as the fulfilment of the obligations of the companies to improve the social life through the determination, implementation, decision-making and activity of policies appropriate to their own purposes and to the social expectations. Today, social responsibility is the main factor in the formation of improves company image and corporate identity. Nowadays, social responsibility activities are given more space because the company's identity is measured not only by the goods or services produced but also by its activities in the social field. The maritime sector which is considered strategic for Turkey, the interest and support of the companies towards these activities is increasing. Maritime has become one of the most important sectors for Turkey by provides to the country's economy contributed 100 billion TL, which is taken more space in the social area by the social contribution. The social responsibility activities carried out in areas such as education, environment, culture and art contribute positively to the awareness of the maritime sector and to the image of companies. In this study attempted to explain the understanding of Corporate Social Responsibility in Maritime Sector in Turkey and to examine the campaign examples.

Keywords: Social Responsibility, Maritime, Sponsorship, Public Relations

INTRODUCTION

Corporate social responsibility for an organization is a management strategy where it operates in social and public environment accordance with the expectations of stakeholders in order to sustain. The economic and social environments of an organization are constituted of its stakeholders. Nowadays increased interests in the role of corporations in society are supported by increasing sensitivity to, and awareness of environmental and ethical issues. Societies expect corporations to be in beneficial actions and all these actions to be realized within ethical concerns. The social responsibilities for the corporations are not only for the encouragements, liabilities, legal regulations, social pressures, employee benefits, but also for social advantages and increasing the company's image and profit. When corporations provide a positive contribution to its stakeholders, environments and society, they may to be permanent in the market. In this respect, social responsibility campaigns offer important opportunities for corporations. Investments on social responsibility are attracted attention of the corporates, as a tool that strengthens corporate image. Companies, that aim to reach the targeted customers easier in the increasing competitive, try to gain social capital by investing in education, environment, culture, arts and inspire confidence in their brands. Corporations that comprehend the fulfilment requirement of a positive image in the eye of their market and society attempt to benefit from social responsibility activities in creating a positive image, protecting their current image or turning their negative image into positive. Besides the economic goals that they determined, this organization can achieve higher levels of success by supporting to corporate social responsibility activities in collaboration with their shareholders. For this reasons, corporations much more focus on volunteer projects which related society, environments, and education and health areas.

In the recent years, the concept of corporate social responsibility has become more visible in the social field as it becomes more important for companies and corporations. In this case, it is seen that corporate social responsibility activities, which progress with volunteer-based projects in the fields of society, art, environment, education and health, give more place in companies and corporations. Since the 2000's, the concept of sustainability has evolved to become both compulsory and strategic, including concepts such as growth, environmental sensitivity, social impact, economic and social development, within the economic cycle for companies and corporations. Around the world, expectations continue to raise that companies will conduct business ethically. Increasingly, the long-term viability of an organization is viewed as being dependent upon its ability to comply with regulations, act with probity and maintain the confidence of its stakeholders.

1. CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

The corporate image and identities of the companies/corporations in the global environment come to the forefront, and the social activities and social/environmental sensitivities of the organization, other than the main activities/productions, create a positive feeling on the internal and external mass. Therefore, corporate image and identity (mixed of corporate design, corporate communication and corporate behaviour) perform important functions such as to create credibility and trust and continuity on the internal and external target audience (Güzelcik, 1999: 152). The contributions of the corporate image and identity to the organization are as follows;

- Providing energy and motivation to achieve the goals,
- Add value to brands, products and services,
- Establishing the foundation for success and sustainability,
- Establishing trust in internal and external stakeholders,
- Increasing the profitability and value of the companies/corporations,
- Increasing financial support and reducing risks,
- Increasing recognition and reputation of the companies/corporations,
- Establishing corporate loyalty and belonging in employees,
- Creation commitment to corporate and social beliefs and values (Güzelcik, 1999: 156; Özüpek, 2005: 133).

Corporate social responsibility involves the voluntary implementation of social and environment activities to fulfil pledges companies stakeholders, with the purpose of generating profits. According to United Nations (UN), World Bank, European Commission, OECD corporate social responsibility is;

- Making voluntary self-regulation in companies/corporations,
- Integration of social and environmental factors in business decision-making,
- Taking into account the perspectives of individuals and groups on the success or impact of the companies/corporations

In 2001, the Commission of the European Communities presented Green Paper 'Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility'. The purposes of this document were, to launch a debate about the concept of corporate social responsibility and to identify how to build a partnership for the development of a European framework for the promotion of Corporate Social Responsibility. The Green paper defined Corporate Social Responsibility as 'a concept whereby companies integrate social and environmental concerns in their business operations and in their interaction with their stakeholders on a voluntary basis' as they are increasingly aware that responsible behaviour leads to sustainable business success. In this case, an increasing number of companies have embraced a culture of Corporate Social Responsibility. Despite the wide spectrum of approaches to Corporate Social Responsibility, there is large consensus on its main features;

- Corporate Social Responsibility is behaviour by businesses over and above legal requirements, voluntarily adopted because businesses deem it to be in their long-term interest,
- Corporate Social Responsibility is intrinsically linked to the concept of sustainable development: businesses need to integrate the economic, social and environmental impact in their operations,
- Corporate Social Responsibility is not an optional 'add-on' to business core activities - but about the way in which businesses are managed. (Commission of the European Communities, 2002: 5). In 2011, however, the European Union has modernizing its understanding of Corporate Social Responsibility and defined as Corporate Social Responsibility is the responsibility of enterprises for their impacts on society (European Commission, 2011: 6). The new definition allows more room for companies/corporations /organizations to integrate social, environmental, ethical, human rights and consumer concerns into their business operations in collaboration with their stakeholders.

In 2002, International Labour Organization (ILO) established World Commission on the Social Dimension of Globalization and published Tripartite Declaration: Multinational Enterprises and Social Policy Declaration. In Corporate Social Responsibility, its purposes are: to identify policies for globalization that reduce poverty, foster growth and development in open economies, and widen opportunities for decent work; to explore ways to make globalization inclusive, so that the process can be seen to be fair for all, both between and within countries; to promote a more focused international dialogue on the social dimension of globalization; to build consensus among key actors and stakeholders on appropriate policy responses; and to assist the international community forge greater policy coherence in order to advance both economic and social goals in the global economy (Murray, 2004: 7) (www.ilo.org).

The corporate social responsibility for Business for Social Responsibility, a global non-profit organization, the financial success of business/corporations by respecting to people, society's ethical values, culture and environment. The role of business is to create and present products and services that treats people fairly, meets individual needs and aspirations, and supports market and policy frameworks that ensure a sustainable future in our world. The corporate social responsibility aims to integrating into strategies and operations and to co-operate among companies and stakeholders for systematic progress toward a fair and sustainable world (www.bsr.org).

According to Milton Friedman social responsibility of business begins and ends with increasing profits. He said that the corporate executive is also a person in his own right. As a person, he may have many other responsibilities that he recognizes or assumes voluntarily--to his family, his conscience, his feelings of charity, his church, his clubs, his city, his country. There is one and only one social responsibility of business, to use its resources and engage in activities designed to increase its profits so long as it stays within the rules of the game, which is to say, engages in open and free competition, without deception or fraud (Friedman, 1970: 2-3). However, nowadays it seen that in the absence of public funds or the governments to spend less and less that business and corporations must play a major

role in human development issues than ever before. The corporate social responsibility is concerned with treating the stakeholders of the firm ethically or in a responsible manner. 'Ethically or responsible' means treating stakeholders in a manner deemed acceptable in civilized societies. Social includes economic responsibility. Stakeholders exist both within a firm and outside. The natural environment is a stakeholder. The wider aim of social responsibility is to create higher and higher standards of living, while preserving the profitability of the corporation, for peoples both within and outside the corporation (Hopkins, 2002: 14-15). According to Carrol for a definition of social responsibility to fully address the entire range of obligations business has to society, it must embody the economic, legal, ethical, and discretionary categories of business performance. These four basic expectations reflect a view of social responsibility that is related to some of the definitions offered earlier but that categorizes the social responsibilities of businesses in a more exhaustive manner. Economic responsibility; companies/corporations are established to provide goods and services to members of society. Profit is the primary purpose of the business. Commercial corporations are obliged to produce goods/services as the basic economic units of the society and make a reasonable profit. All other responsibilities of the companies/corporations are based on their economic responsibilities because it is not possible to realize the others without realizing economic responsibilities. Legal responsibility; it reflects regulated/coded ethics created by legislators within the framework of fair work. Ethical Responsibility; it includes non-written behaviours, practices or prohibitions among the members of society, which constitute the expectations of the society. Ethical responsibilities that involve a variety of standards, norms, or expectations are rights that protect neutral, fair and moral values in the eyes of stakeholders, that is, consumers, employees, shareholders and society. Voluntary Responsibility; it reflects the willingness of companies/corporations to play a role in the improvement and developments of the society and the works carried out according to the expectations of the society. Examples of such actions are the contributions to art, education or the environment (Carroll, 1991: 40-42).

In order for companies/corporations to be successful in corporate social responsibility activities, it needs to take initiatives in the following are as;

- Activities for to provide social support (art, health, education, etc.),
- Activities for to eliminate social discrimination (gender, race, family, disability etc.),
- Activities for to support employees (employee security, profit sharing, union relations etc.),
- Activities for to protect the environment (environmentally friendly products, environmental pollution control, recycling etc.),
- International activities (activities for the protection of human rights for workers abroad),
- Activities for product (product safety, marketing conflicts, etc.) (Sen and Bhattacharya, 2001: 226; Bhattacharya and Sen, 2004: 13).

Nowadays, sponsorship activities are one of the tools most frequently used by companies/ corporations to fulfil their responsibilities towards their employees and society in corporate social responsibility activities. Sponsorship, for achieve corporate purposes, as individual or organizational, supporting by money, tools, equipment and services in the form of promotion and planning of all this activity is the conduct of the organization and control. Sponsorship which was protecting and developing support activities in the past, nowadays it is seen as an activity that meets the needs of the advertising and marketing mix in business. Divided into categories such as sports, culture-art, environment, adventure-travel, education and social sponsorship, the sponsorship is made in line with the purposes of marketing, advertising and public relations. Based on their intended purposes, corporations carry on to one or several sponsorship areas and sustain their activities by developing strategies accordingly. According to expected efficiency from the sponsorship activities and the purposes of implementing, the following classification can be made:

- Passive Sponsorship: Companies/corporations support to an activity, group, person, event, etc. by whether or not the result is positive or not.
- Focused Sponsorship: Companies/corporations continue their planned and continuous activities in order to reach its goals in the areas that are sponsored or not.
- Active Sponsorship: Companies/corporations give an important place to sponsorship in the communication activities with the target group by its sponsorships and also continue to search for new sponsorship areas by allocating a share to the sponsorship within the budget of the organization. Activities are attentively planned and implemented (Okay, 1998: 156).

2. CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY ACTIVITIES IN THE MARITIME SECTOR

The maritime sector, by its very nature, is the most globalized and highly regulated industry and therefore it is closed-cycle sector based on international rules, working and business conditions defined in the international legal framework. Maritime sector faces new demands for greater transparency and accountability on global climate change, energy efficiency, waste management, employee well-being and safety, job security and health, oceanic and coastal health, and social impacts and benefits. The sector aims at contributing to social justice, corporate transparency, working for the public charity, being fair, supporting the cultural values of the country, supporting education, and carrying the society one step further through its corporate social responsibility activities. However, the concept of corporate social responsibility is fairly new one to the maritime.

Compared to land-based industries, the shipping industry has a number of in-built ambiguities that make the implementation of corporate social responsibility significantly more difficult. A ship, a major player in the shipping industry, does not have a permanent geographical working position. A ship calls at different countries and ports and wherever it goes it attracts new and different stakeholders, who have varying social demands. Simultaneously, a ship brings new social problems to the locals on its arrival. These include ship-based marine environmental distractions and issues related to social interactions caused by the ship's seafarers when they step ashore (Hamad, 2015: 3). Purposes of corporate social responsibility on the maritime sector are defined as development and implementation of a long-term vision and strategy for improvement in the social and environmental performance in maritime; research into sustainability risks and opportunities, capacity building in environmental management and technology, standardization of environmental performance measurement and benchmarking.

Memberships and stakeholders in maritime sector in corporate social responsibility are as follows;

- Ship owners, charterers and operators
- Ship builders
- Ports, terminals, seaways
- Tugs, ferries, other small ships
- Stevedores
- Maritime sector associations
- Engineers, service providers
- Banks, insurers
- Classification societies
- Customers (global retailers, manufacturers and cargo owners) (Coady, 2012).

The social and environmental impacts of the maritime sector are collected in 2 groups as;

- Environmental impacts over which maritime companies/corporations have direct impact and control (spill and leakage, ballast water, CO₂ emission, waste control, discharges),
- Social and environmental impacts on which maritime companies/corporations have an indirect impact and can influence but not control (government implementation, public charity, piracy, public health and safety).

The International Maritime Organization (IMO) and the International Labour Organization (ILO) are the leading regulatory institutions of the maritime sector, together with a significant number of maritime pressure groups. Their common aims are to make the maritime sector more responsible to its stakeholders and to preserve marine environments. As a highly regulated industry, the corporate social responsibility requirements of the maritime sector are partly regulated by the IMO and the ILO. The International Maritime Organization (IMO) established in the United Nations in 1948, whose main mission and responsibility is to develop and maintain a comprehensive framework of policies and activities in the maritime sector such as security, technical cooperation, environmental and legal issues. IMO is working to ensure safety and environmental standards within the shipping industry globally and has developed international conventions such as Safety of Life at Sea (SOLAS) and the International Convention for the Prevention of Pollution from Ships (MARPOL). In 1997, the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW) came into force. The STCW convention sets global requirements to seafarers' training and competencies and empowers IMO to check governmental follow-up actions. Also, the International Safety Management

Code (ISM code) entered into force in 1998. The STCW-convention and the ISM-code are expected to raise standards of management and shipboard personnel leading to improved safety and pollution prevention globally. With the increase of international terrorism, security has been lifted on the IMO-agenda resulting in the International Ship and Port Facility Security (ISPS) Code (Det Norske Veritas, 2004:12) (www.imo.org.tr).

It is observed that corporate social responsibility implementations in maritime sector are carried out as compulsory works in the security, social and environmental areas determined and regulated by international rules instead of volunteering and sponsorship practices. In this case, the main objectives of corporate social responsibility in maritime sector are as follows;

- Providing the welfare of the employees on the shore and the sea,
- Protecting the marine environment,
- Providing realization of trade in accordance with human rights and ethics,
- Providing the participation of stakeholders and the maintenance of business ethics.

The benefits of corporate social responsibility implementations in the maritime sector can be listed as follows;

- Large-scale and direct contribution to environmental protection,
- Development of green vessels as a large business area in construction and recycling,
- Increased reputation of the companies/corporations,
- Increased work efficiency in all organizations,
- Providing the welfare of ship personnel and their families in terms of security, health and communication,
- Providing diversity and cooperation in age, gender and nationality as an international field of work.

2.1. Corporate Social Responsibility Activities in Maritime Sector in Turkey

The maritime sector, with its economy of \$ 15 trillion and volume of 11 billion tons, constitutes 75% of the world trade. The maritime sector in Turkey in particular has gained importance since the 1980's. According to DTGM data (2017), 26.6 % of the total 1531 ships in operation are registered in the national registry and 73.4 % are registered in the international registry. The Turkish fleet is 17th in the world with a total capacity of 30 million DWT. By an average age of 19 years, the contribution of the fleet to the economy is USD 20 billion. In Turkey 94.9 % of the import transports, 73.5 % of export transports and 84.2 % of the total external trade transports are carried out by seaway in recent years.

In this part, the corporate social responsibility activities and the collaboration projects, which the maritime sector companies act as organizer, are involved. It was examined to what extent the companies and organizations allocate place to corporate social responsibility activities in their websites and media. It is observed that corporate social responsibility activities are carried out in the field of internal education, sports, health and environment through associations and foundations in examples. When the content of the activities and the manner of support are examined, it can be said that the company's opinion of corporate social responsibility is transforming from a classical philanthropic approach to a more modern participatory approach.

Established in Izmir in 2001, Piri Reis Maritime Association works to promote and improve amateur seafaring. Some of the activities carried out by the participation and support of the members are as follows;

- 'Denizden Masallar' Project for pre-school students,
- 'Denizler Yaşamalı, Denizler Yaşanmalı' Project for the primary school students, in coordination with the Provincial Directorate of National Education,
- 'İşiniz Deniz Olsun' Project for secondary school students in coordination with the Southern Sea Area Command (www.prdd.org).

Established in 1962, Türk Loydu carried out corporate social responsibility in maritime sector by its foundation status. Some of the activities are as;

- Undergraduate, Graduate (MS and PhD) student scholarships,
- 'Otistik Bireyler Yalnız Değildir' Project in coordination with İstanbul Care, Rehabilitation and Family Counseling Center in 2013,

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

- Planting Taurus cedar in coordination with ÇEVKOR Foundation in 2014 (www.turkloydu.org).

Established in 2014, Istanbul Technical University, Faculty of Naval Architecture and Marine Sciences ITU-GIMDER, help the students on their careers in the sector with 'Mentoring Project'. 240 students continued studies with mentors in 2014-2017. (www.itugimder.org.tr).

Established in 1964, Kaptan Group of Companies operates in ironwork, maritime, port management, logistics, energy, mining, recycling and shipbuilding. The corporate social responsibility of company as;

- 15 Temmuz Şehitleri Vocational and Technical Anatolian High School completed in 2017 in Tekirdağ-Ereğli,
- Computer support for primary, secondary schools and universities,
- Sponsorship in symposiums and congresses,
- Afforestation works (www.kaptangrup.org).

Established in 1902, Arkas Holding operates in many different sectors such as agency, shipowner, shipping, port management, sea/air/land/railway logistics, bunker, cruise management. Holding is one of the leading shipowners in the world and also a pioneer in Turkish shipping. The Holding conducts corporate social responsibility activities in cooperation with various foundations and non-governmental organizations under the Corporate Communications Directorate. Some of the activities are as;

- Sponsorship in Arkas Saint Joseph Club in Volleyball, BAYKCUP in swimming and sailing and other sports branches by İzmir Arkas Sports Facilities,
- Internship, laboratory and equipment support to 9 Eylül University Maritime Faculty,
- Konak Piri Reis Primary School completed in 2014 in İzmir,
- Güzelbahçe Piri Reis Primary School completed in 2015 in İzmir,
- Arkas Narlıdere Vocational and Technical Anatolian High School completed in 2015 in coordination with Orion Education Foundation,
- Material and equipment support to İzmir National Library,
- 'Baba Beni Okula Gönder' Project, scholarship for 25 students,
- Supply and operation costs of TurmepaII and using in sea cleaning activities in cooperation with Deniz Temiz Association TURMEPA in 2006,
- 'Marport Green Port' Project, increasing environmental awareness by the works on efficiency, waste management system, sustainability of environmental and safety training of employees and conscious consumption of natural resources,
- 'Green Logistics' Project, using green implementations to reduce environmental risks,
- 'Green Container' Project, increasing the number of reefer containers in the fleet,
- Planting 16.000 trees in coordination with Ege Orman Foundation in 2003 in İzmir-Çeşme,
- 'MiniChip' Project in cooperation with Brunel University in 2013, reducing carbon emissions by saving fuel consumption on ships,
- Fuel saving in ships and vessels in its fleet, route optimization, the use of environmentalist materials in maintenance-repair, cruising at economic speed, collection and disposal of wastes, recycling activities, environmental education and activities for employees,
- The establishment of Arkas Trio in 2011 and sponsorship in events of classical music,
- The creation of Arkas Art Collection and the establishment of the Arkas Art Center in Izmir in 2011 and sponsorship in exhibition activities,
- Establishment of Arkas Maritime History Center in İzmir-Bornova, exhibition of collections and carried out activities in maritime (www.arkas.com.tr).

Established in 2008 as an international investment and shipping company Negmar Denizcilik, provided food to Syrian refugees in 2017 in cooperation with Agricultural Credit Cooperatives (www.negmar.com).

Established in 1987, Tansal Marine operates in yacht and boat production. The basic and technical training program was organized by company in '7'den 70'e Denize' project for corporate social responsibility (www.tansalmarine.com).

Established in 1986, GSD Holding operates in finance, maritime, energy. GSD Shipping has defined strategies that include corporate social responsibility activities under the Code of Ethics and Social Responsibility Policy. In this context, GSD Holding makes donations to Istanbul Kent University, Tema

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

Foundation and Turkish Education Foundation and about 9% of these donations are made by GSD Shipping (www.gsdholding.com.tr).

Established in 2004, Yalova-Altınova Tersane Girişimcileri is a shipyards association that carried out ship building, repair and maintenance activities. The corporate social responsibility of association as;

- Altınova Vocational and Technical Anatolian High School completed in 2011 for to meet the need of trained intermediate personnel in the maritime and shipbuilding sector,
- In Yalova-Altınova integrated state hospital with 10 patient rooms completed in 2017,
- In Yalova-Altınova river improvement works and drainage project completed on Yalakdere in Shipyards Region (www.altinovatersane.com.tr).

The MLC and ISM training program was organized by Transal for Istanbul Technical University and 9 Eylül University Maritime Faculty Undergraduate, Graduate (MS and PhD) students. Company supports to football, volleyball, swimming and sailing (www.transal.com.tr).

Vardakosta Marine Construction carried out construction activities for structures under and above sea. Within the scope of corporate social responsibility, the company supports the construction of the Side Underwater Museum in cooperation with the West Mediterranean Development Agency (BAKA) and the Antalya Branch of the Chamber of Shipping (www.vardakosta.com).

Çelebi Bandırma Port was transferred to Çelebi Holding by privatization. The corporate social responsibility defined by company as ethical, responsible, decision-making and implementation against all stakeholders in both internal and external environment. Within the scope of corporate social responsibility activities, internships for Maritime Faculties, Vocational High Schools students and trainings for employees (www.portofbandirma.com.tr).

Established in 1997 under Koç Holding, RMK operates on ship building, repair and maintenance. Koç Holding focuses on a different area ranging from education to the environment, from health to local development, developing solutions to problems with a project that would create the highest added value under the title 'For My Country'. Within the scope of corporate social responsibility, Blood donation in cooperation with the Kızılay (Red Crescent) in 'Donating Blood for My Country' Project in 2013-2015; Education and training in cooperation with the Anne Çocuk Eğitim Foundation (AÇEV) in 'Supporting the Gender Equality in the Society' Project in 2015-2017; Presentation of engineering profession to the students within the scope of 'Honey Bees Becoming Engineer' Project in cooperation with the Uçan Süpürge Foundation and Ministry of National Education in 2015-2017. In addition, supporting with training equipment and materials to education institutions, providing introductory presentation of RMK shipyard for students and ensure them to witness and monitor the works in place carried out for shipbuilding (www.rmkmarine.com.tr).

Established in 1981 Ulusoy Denizcilik operates on port management, agency, shipowner and shipping. The corporate social responsibility of company as, Planting Yılmaz Ulusoy Commemorative Forest in cooperation with TEMA Foundation in 2009; completing Ulusoy Vocational and Technical Anatolian High School in 2007 in İzmir/Çeşme and Hacı Rahime Ulusoy Vocational and Technical Anatolian High School in 2010 in İstanbul/Üsküdar (www.ulusoyselines.com).

Mersin Port was transferred to Mersin Uluslararası Liman İşletmeciliği A.Ş. (MIP) established in partnership with PSA International and Akfen Holding, by privatization in 2007. The Port management conducts corporate social responsibility activities in cooperation with various foundations and non-governmental organizations. Some of the activities are as;

- Cooperation and support in all activities of the Mersin Development and Cooperation Council (MEKİK)
- Internship, laboratory and equipment support to students and schools,
- Conference and education activity on Drug Addiction and Internet Addiction,
- Sponsorship in tennis, fencing, football and handball to Turkey Offshore Championship, ITF Future Tennis Tournament, ATP Challenger Tennis Tournament, Mersin Fencing Club, Mersin Handball Club, Mersin İdman Yurdu,
- Providing donations and support for disadvantaged children and young people food, clothing and supplies,

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

- Sponsorship in artistic activity as Mersin Music Festival, Mersin Maritime Festival, Mersin Culture Festival, Mersin Soli Pompeopolis Solar Festival and support to Mersin State Opera and Ballet, Nursery School Orchestra,
- Education and training to people of Mersin in village, cooperation with the Türkiye İnsan Kaynakları Foundation (TİKAV) in ‘Eski Köye Yeni Adet’ Project,
- Education and training to young mother in Mersin, cooperation with the Türkiye İnsan Kaynakları Foundation (TİKAV) in ‘Anneler Okulu’ Project,
- Support to education institutions with training equipment and materials to in cooperation with Türkiye İnsan Kaynakları Foundation (TİKAV) and Gençlik Ödülü Association in ‘Ortak Dilimiz Renkler’ and ‘Onarımı Bizden Okuması Sizden’ Projects,
- Education and training to village Mukhtars in Mersin, cooperation with the Türkiye İnsan Kaynakları Foundation (TİKAV) in ‘Mersin’de Muhtarlarla El Ele’ Project,
- Education and training to people in Mersin for disadvantaged children, cooperation with the Türkiye İnsan Kaynakları Foundation (TİKAV) in ‘İçimizdeki Engeller’ Project (www.mersinport.com.tr).

CONCLUSIONS

The corporate social responsibility activities are carried out by companies/corporations in order to support the corporate image, to create goodwill in the target group, to improve dignity and to serve the society with the public interest. The maritime sector is a highly regulated industry and therefore it is closed-cycle sector based on international rules, working and business conditions. The corporate social responsibility activities in the sector are generally provided as sponsorship and this support stays on the basis of efficiency and does not gain continuity. The corporate social responsibility activities in maritime sector are increasing the role and visibility of the sector on social and environmental performance. There is a need to better identify and understand corporate social responsibility priorities among maritime customers and investors. The corporate social responsibility can support the creation of an strongly atmosphere in companies/corporations, which leads to cooperation among stakeholders (employees, partners, suppliers, consumers and society) can increase satisfaction. The companies/corporations in maritime sector often face challenges when implementing corporate social responsibility. Considering that corporate social responsibility activities in maritime sector are concentrated in education/training and environment, it should be ensured that cooperation between the sector and non-governmental organizations in these areas.

REFERENCES

- Bhattacharya, C. and Sen, S. (2004). ‘Doing Better at Doing Good: When, Why, and How Consumers Respond to Corporate Social Initiatives’, *California Management Review*, 47(1), 9-24.
- Carroll, A.B. (1991) ‘The Pyramid of Corporate Social Responsibility: Toward The Moral Management of Organizational Stakeholders’, *Business Horizons Elsevier*, 34(4), 39-48.
- Coady, L. (2012). *Corporate Social Responsibility & the Shipping Industry*, Singapore Maritime Week Workshop, April 2012.
- Commission of the European Communities (2002). *Communication from the Commission Concerning Corporate Social Responsibility: A Business Contribution to Sustainable Development*, 347 final.
- Det Norske Veritas (2014). *Technical Report Corporate Social Responsibility and The Shipping Industry*, Report No. 2004-1535.
- European Commission. (2011). *A Renewed EU Strategy 2011-2014 for Corporate Social Responsibility*.
- Friedman, M. (1970), ‘The Social Responsibility of Business Is To Increase Its Profits’, *The New York Times Magazine*, September 13, <http://umich.edu/~thecore/doc/Friedman.pdf>.
- Güzelçik, E. (1999). *Küreselleşme ve İşletmelerde Değişen Kurum İmajı* (1. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Hamad, B. (2015), ‘Corporate Social Responsibility in the Shipping Industry: A Disturbing Mechanism Between Maritime Security Needs and Seafarers Welfare’, *Studies of Organisational Management & Sustainability*, 3 (1), 01-13.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

Hopkins, M. (2002). 'Letters', *Ethical Corporation Magazine*, May 2002, 15.

Murray, J. (2004). 'Corporate Social Responsibilities, an Overview of Principles and Practices', Working Paper No. 34. International Labor Organization.

Okay, A. (1998). *Halkla İlişkiler Aracı Olarak Sponsorluk*. İstanbul: Epsilon Yayınları.

Özüpek, M. N. (2005). *Kurum İmajı ve Sosyal Sorumluluk* (1. Baskı). Konya: Tablet Kitabevi.

Sen, S. and Bhattacharya, C. (2001). 'Does Doing Good Always Lead to Doing Better? Consumer Reactions to Corporate Social Responsibility', *Journal of Marketing Research*, 38(2), 225-243.

www.altinovatersane.com.tr

www.arkas.com.tr

www.bsr.org

www.denizticareti.gov.tr, DTGM Yıllık İstatistikleri.

www.dentur.org.tr

www.gsdholding.com.tr

www.ilo.org, Corporate Social Responsibility: Working Paper No. 27, 2004.

www.imo.org

www.itugimder.org.tr

www.mersinport.com.tr

www.negmar.com

www.portofbandirma.com.tr

www.prdd.org

www.rmkmarmarine.com.tr

www.tansalmarine.com

www.transal.com.tr

www.turkloydu.org

www.ulusoyselines.com

www.vardakosta.com

“Akışkan” Modern Toplumda Etik Sorum(Suz)luluk: Politikanin Davetsiz Misafirleri

Ethic (Ir)Responsibility in “Fluid” Modern Society: Uncalled Guests of Politics

Assist. Prof. Dr. Deniz KUNDAKCI^{1*}

Pages: 11-17

Doi: 10.21733/ibad.561898

¹ Kastamonu University, Economics and Administrative Sciences Faculty, Political Science and Public Administration Department, TURKEY, dkundakci@kastamonu.edu.tr.

ABSTRACT

“Foreign” with historical references is a modern philosophical concept that displace the contrast relationship of all traditional and modern dichotomic distinctions such as “good/bad” and “friend/enemy”. Foreign (or immigrants), who has become one of the most fundamental problems of late-modern social conditions in our era called as “fluid” has become the unwanted guest of today’s political process. Foreign is removed from the area of universal humanitarian and religious values and is reduced to a status that is not worth living and in this way is de-humanization. The Foreign de-humanized is excluded from the area of permanent obligations and not moral judgments s/he may only transform to an object of aesthetics judgments. In this way, Foreign is reduced from the area of compassion and responsibility to a simple security threat and is the interlocutor of possible violence against him, as was the case of victims of war with Nazi violence. In this study, the social status of the Foreign in the late modern conditions will be discussed with an ethical evaluation in the context of political philosophy.

Keywords: Foreigners, De-humanization, Ethical irresponsibility, Modernity, Bauman.

GİRİŞ: YABANCI KAVRAMININ ANLAMSAL BOYUTLARI

Georg Simmel modern kültürü ele aldığı yazılarından birinde “yabancı” olmanın ne menem bir şey olduğundan bahsederken, onun sosyolojik olarak “gezgin” (turist) ile “sakin” (yerleşik) arasında bir ara noktaya yerleşmiş olduğunu dile getirir. Bir gezgin değildir, çünkü gezginin aksine verili bir mekâna bağlanmış durumdadır ve yaşadığı grubun bizatihi temel bir unsurudur. Öte yandan bir sakın de değildir, çünkü baştan beri bir parçası olmadığı ya da asla ait olamayacağı bir mekânda “hem onun dışında olmayı hem de onunla karşı karşıya gelmeyi içeren bir unsur”a dönüşmüş durumdadır (Simmel, 2015:149). Simmel’e göre bu yönüyle yabancı bugün gelip yarın geldiği yere geri dönecek olan bir gezgin değil; bugün gelip yarın da yine burada kalacak olan bir figür olarak değerlendirilir. Fiziksel olarak işgal ettiği mekânın “içinde”; fakat orali olmadığı için aynı zamanda “dışında”; bu bakımdan yabancı araf”taki bir tür varlık gibidir.

Dahası yabancıların taşıdığı tehdit algısı, kimi zaman düşmaninkinden bile daha korkutucu olabilir. “Düşman”, belirli ve güvenli bir uzaklıkta ve “muharebe alanının öteki tarafında” yaşayan ve saydam bir anlam demetine indirgenebilir bir varlık olarak ortaya çıkar. Düşman açıkça, “dost” kavramının anlamsal karşıtlığının açık bir ifadesidir. Ancak, “yabancı”, dost ve düşman karşıtlığı içerisindeki kategorilere dâhil ol(a)mayan, dost/düşman simetriğini içeriden bozan ve belki de aynı anda her ikisi de olabilecek bir belirsizliğin kendisi gibidir. Nasıl ki ahlak alanına ait nihai ayırım “iyi ve kötü” değerlerine, estetikte “güzel ve çirkin” ve ekonomide de “karlı ve zararlı” arasındaki birtakım kökten ayrımlara dayanıyorsa; siyasal ve toplumsal ilişkileri açığa çıkaran salt kavramsal ölçüt de, Carl Schmitt’in dile getirdiği gibi, “dost ve düşman” ayırımıdır (Schmitt, 2012: 57). Hâlbuki yabancı bu modern karşıtlık ilişkisinin apaçık bir iflası ve Derrida’nın terminolojisiyle dile getirmek gerekirse hakkında “karar-verilemeyen” karmaşık bir var oluşa işaret eder. Dost/düşman arasındaki toplumsallaşma biçimlerine indirgenemeyen yabancı, düşmanın aksine fiziksel olarak yakın, fakat ruhsal olarak uzakta kalan eksik bir belirlenimi ifade eder (Bauman, 2009a: 84-91). Yabancı kimliğin bu müphem ve öngörülemez doğası çağdaş tartışmalarda onu ilgici çekici kılan özelliklerin başında gelir.

Tarihsel boyutlarıyla ele alındığı vakit, yabancı kavramının çok derin politik gönderimlere dayandığı da kolaylıkla fark edilebilir. Söz gelimi klasik dönem Antik Yunan dünyasında kent devletlerinde resmi izinle bulunabilen *metic* adı verilen (*metoikoi*)¹ yabancı sakinler², yurttaş kategorisindeki gerçek sakinlerden oldukça ayrı bir toplumsal statüye sahiplerdi.³ Örneğin yabancı yerleşiklerin, yurttaşların aksine mülkiyet sahibi olmalarına hiçbir surette izin verilmezdi. Dahası onlar siyasal karar-alma süreçlerinin merkezi konumundaki meclis oturumlarında oy kullanamaz, mahkemelerde jüri üyeliği yapamaz ve devlet memuriyetlerine de getirilmezlerdi. Yurttaş statüsünde olmamaları nedeniyle kendilerinin de doğal olarak politik hakları yoktu ve sadece istedikleri bir araziye ücret karşılığı belirli bir süre için kiralama olanakları bulunmaktaydı (Ste. Croix, 1981: 92; 2005: 51). Evlilik ve aile ilişkileri söz konusu olduğunda zaman zaman düşük sınıflardan Atinalı yurttaşların yabancı kadınlarla evlilik yaptığı çok sık olmasa da görülmüştür. Ayrıca yabancılar devletin temel gelirleri arasında tanımlanan “kafa vergisi” (*poll tax*) olarak adlandırabileceğimiz bir vergiye tabi tutulmaktaydılar (Ste. Croix, 205: 247, 375).

Yerleşik yabancıların Atina toplumsallığı özelinde konumlarını daha iyi anlamak için onların toplumsal yapıdaki diğer statü gruplarıyla ilişkilerini karşılaştırmak daha yerinde bir tespit olabilir. Yabancılar siyasi olarak sürgün edilmiş kişilerden ya da vaktinde bir yurttaşın kölesi pozisyonunda olup da sonradan azat edilmiş kişilerden de farklı statüdeydiler, çünkü onlar söz gelimi bir A şehrinin yurttaşı durumundayken bir B şehrinde yaşamayı tercih etmiş, dolayısıyla yurttaşı oldukları şehirden ayrılmak zorunda bırakılmamış ve ileride bir gün yaşadıkları şehre geri dönmek istediklerinde tekrar politik haklarına kavuşacak olan kişilerdir (Ste. Croix, 1981: 95, 289). Atinalı *metic*’lerin çağdaş anlamdaki

¹ Farklı Yunan şehirlerinde *synoikoi*, *epoikoi*, *katoikoi* ve *paroikoi* gibi çeşitli adlandırmalarla da çağrılmışlardır (Ste. Croix, 1981: 95).

² Bazı çevirilerde yabancı sakın yerine göçmen kavramı da kullanılabilir (Watsos, 2010: 268).

³ Bu noktada şu da belirtmelidir ki, Yunan tarihinde kimi zaman yabancılar yurttaşlık hakkı verildiği durumlar da olmuştur. Bu durum Aristoteles’in *Politika*’sında şu şekilde ele alınır: “Kleisthenes çok sayıda yabancıyı ve köleyi vatandaş yapmıştı.” (Aristot., *Pol*: 1275b).

“yabancı”lardan farklı olan belki de en önemli özellikleri, onların bu yapısal nitelikleri ya da günün birinde tekrar geri dönebilecekleri bir yerleşim yerlerinin bulunması olanağıdır.

Atina’da ya da EGINE (*Aegina*) gibi bazı Yunan adalarında ticaretinin soylu yurttaşlarla birlikte bahsi geçen bu yabancıların ellerinde oluşu, onların genellikle ticari bir etkinlik nedeniyle farklı bir kent devletinde yaşamayı tercih ettiklerine işaret olabilir (Ste Croix, 2005: 374, 406, 410). Şüphesiz Atina gibi çağın cazibe merkezi konumundaki kentlerin sunduğu kültürel ve eğitimle ilgili olanaklar da diğer kent devletlerinde yaşayanların ilgisini çekmiş olabilir. Öte yandan klasik çağda (M.Ö. 431) Atina kent devletinde yaşayan 50.000 yurttaş karşılık, yaklaşık 25.000 civarında yerleşik yabancıların bulunduğu düşünüldüğünde (Watson, 2010: 259); sayılarının hiç küçümsenecek bir oranda olmadığı ve yabancı olmanın tarihin bu döneminde bile tanımlanmış bir kimlik olarak var olduğunun önemli bir göstergesidir.

Öte yandan yerinden-olma ya da yer-değiştirme süreçlerinin tarihte sadece belirli ticari ve yaşamsal olanakları arttırmak amacıyla gönüllü olarak değil de; bir takım iktidar dayatmaları ile gerçekleştiği de durumlar da olmuştur. Söz gelimi Rönesans döneminde gerek dinsel baskılardan korunmak gerekse özellikle baharat ile ilgili ticari etkinliklerini rahatlıkla gerçekleştirebilmek için Venedik’e gelen özellikle Yahudiler bu şekilde değerlendirilebilirler. Rönesans dönemi Yahudileri, Hristiyan fanatiklerin saldırılarından korunabilmeleri amacıyla kendileri için düzenlenen getto mekânları ile bir yandan yurttaşlardan ayrı bir mekânsal alana yerleştirilmiş; diğer yandan da onların bedensel bütünlükleri ile tecrit alan arasında belirli bir özdeşlik tesis edilmiştir (Sennett, 2014: 15-19). Yahudiler 1515’te sadece tek bir kapısından geçilerek içeriye giriş yapılabilen, etrafı surlarla çevirili ve çekme köprülerle ulaşılabilen bir alanda yaşamaya zorlandılar. Dahası toplumda rahatlıkla teşhir edilebilmeleri için yakalarına sarı rozet takmaları mecburiyetinde de bırakıldılar. Venedik ticaretinin Yahudilere duyduğu ihtiyaç, onları şehirden kovulmamalarının en önemli gerekçesiydi, fakat onlarla birlikte de yaşamak istemiyorlardı. Bu nedenle Yahudiler kendileri için inşa edilen gettolarda tecrit bir yaşam sürerlerken hem kimlikleri bastırılıyor, hem de belirli bir mekânla özdeşleştirilen yabancı sakinler olarak işaretleniyorlardı. Aynı dönemde Venedikli fahişelerin ve kadın satıcılarının da sarı eşarp takmaya zorlandıkları düşünüldüğünde, Yahudilerin toplumsal olarak hangi mertebeye değerlendirilmiş oldukları daha net bir şekilde ortaya konulabilir. Richard Sennett’e göre bu bakımdan gettolarda yaşayan Yahudiler bir bakıma kök salmanın, başka bir yere gidememenin ıstırabını yaşıyorlardı. Ayrıca sıradan bir Hristiyan’ın ulaşamadığı, çekilmiş köprüler ve kuşatılmış duvarlar arkasındaki varlığından hoşnut olunmayan yabancılar olarak, şehrin gerçek sakinlerinin gözünde her türlü suç ve ahlak dışı eylemlerin gerçekleştiği bir Öteki’liğe de zoraki bir şekilde teslim edilmiş oluyorlardı (Sennett, 2014: 27, 42-45).

1. AKIŞKAN MODERN TOPLUMUN YABANCILARI

Çağdaş performans toplumuna işaret eden akışkan modern zamanlar, katı ve toplumsal disipline dayalı klasik modern dönemlerden farklı sorunlarla gelişmektedir. Bölgesel savaşlar, güç mücadelelerinin neden olduğu siyasal istikrarsızlıklar ve ekonomik krizlerin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan eksik istihdam veya açlık gibi toplumsal çatışmalar nedeniyle kitlesel göçler çağın küresel insan hareketliliğine işaret eden, akışkan modern zamanların en önemli problematiklerinden birisi halini almıştır.

Çağın yabancıları olan göçmen ya da mülteciler herhangi bir ülkeye ayak basar basmaz Rönesans Venedik’inde olduğu gibi, etrafı tellerle çevrilmiş kamplar ardında yaşamaya zorlanıyorlar. Bu yolla bir yandan kendileri dışarının tüm müdahalelerinden korunmuş olurken; diğer yandan da tecrit koşulları içinde onlara davetsiz birer misafir veya istenmeyen birer yabancı oldukları hatırlatılıyor ve insanlığın geri kalanının paylaşmış olduğu dünyadan olabildiğince dışlanıyorlar. Belki daha açık bir ifadeyle dile getirmek gerekirse, günümüzde kamplar yorgun ve umutsuz göçmenleri hayatta tutmak için değil de, istenmeyen bu davetsiz misafirleri bir yerde bekletmek ve muhafaza etmek için inşa ediliyor. Kamptaki yabancıların daha önce nasıl bir yaşam sürmüş oldukları ya da nasıl bir geçmişi paylaştıkları değil de; esasen bundan böyle neler yapamayacakları ya da en önemlisi nerelere gidemeyecekleri bu aşamadan sonra daha büyük bir değer taşıyor. Zygmunt Bauman’ın deyimiyle, mültecilerin günümüzdeki algılanış biçimleri, onların bir tür “kitlesel atık” oldukları yönündedir; çünkü onlar “gayet verimli bir biçimde kullanılabilir olan mekânı kirletmek ve karıştırma” olanağı taşıyan salt bir nesne olarak algılanmaktadırlar. Hatta bazen kendilerine sadece hınç duyulan, nefretle karşılanan küresel sınırların bayağı bir “insani atığı”dırlar (Bauman, 2010: 38; 2018a: 80-81). Bu durumun neden olabileceği en büyük tehlike ise yabancıların toplumsal mekânlardaki uzaklıklarının artışına koşut olacak şekilde,

onların varlıkları karşısındaki ahlaki ilgi ve sorumluluğun da azalmasıdır. Söz gelimi, II. Dünya Savaşı sırasında Yahudilerin tecrit şartlarına zorlanmaları ve ortaya konulan fiziksel ayırım, manevi bir ayrımı da beraberinde getirmiş ve Yahudilere uygulanan şiddet toplumun genelinde ciddi bir infial uyandırmamıştır. Benzer şekilde bugün de göçmenler benzer bir ilgisizlikle baş başadrlar.

Öte yandan tecrit koşulları altında yaşamaya zorlanmamış ya da bir yolunu bulup özellikle Batı ülkelerinin yoğun nüfuslu büyük kentlerine akın eden yabancılar ise, şehrin sakinleri için *miksofobi* adı verilen çağdaş ve toplumsal bir korkunun da muhatabı haline gelebilmektedir. *Miksofobi*, kentlerde yaşayan yerleşiklerin nazarında “denetlenemez” veya “uyumsuz” olarak sınıflandırılan yabancıların, “güvenli yaşam alanları” olanağını tehdit eder hale gelmeleri algısının ortaya çıkardığı yoğun tepkiye işaret etmektedir. Çağımızda kültürel çeşitlilik ve farklılığın giderek arttığı toplumsal mekânlarda, insanlar “kendileri gibi olan” ve birbirine benzeyen kişilerle yaşama alışkanlığı geliştirmeye daha fazla eğilimlidirler. Dolayısıyla yabancılarla bir araya gelme ihtimalleri endişe yaratıcı bir durum haline dönüşmektedir. Kitlesele göçler karşısında kentlerin sakinleri, tanımları gereği potansiyel belirsizlik, bilinmezlik ve ön görülemezlik barındıran yabancıları; bildik, tanıdık yüzlerden ya da yerleşik yurttaşlardan farklı olarak rahatsız edici ve kaygı uyandırıcı bulabilmektedir.

Ünlü sosyal bilimci Anthony Giddens’a göre, kentte yabancılar ile kurulan ilişki esasen “uygar ilgisizlik” adı verilen bir tür kibar yabancılaşmadan tümüyle vazgeçmeyi gerektirir. Söz gelimi, herhangi iki kişi kentte yürürken birbirlerine yaklaşır sonra yollarında ilerlemeye devam ederler. Bu tarz benzer karşılaşmalar, kentsel bir alanda gün içinde sayısız defa gerçekleşebilir. Giddens’a göre “iki insan birbirine yaklaştıkça, her biri diğerinin yüzünü çabucak gözden geçirir, yanından geçerken de uzaklara bakar”. Aslına bakılırsa bu tarz bir göz atış, karşıdakinin bir kişi ve olası bir tanıdık biçiminde tanınmasını düzenler. “Diğerinin bakışına kısa bir süre için takılıp, yanından geçerken de ileriye doğru bakmaya devam ederek yürümek, sergilenen tutumun düşmanca bir niyet olmaksızın örtülü bir biçimde güvenceye alınmasını” ifade eder (Giddens, 2016: 83). Oldukça sıradan gözükken bu ilişki ağı aslında bireyler arasında “düşmanca bir niyet taşımadığım için bana güvenebilirsin” mesajını ileten bedensel bir duruşun sembolik bir yansıması gibidir. Örneğin bir uçak yolculuğu öncesinde, uçaktaki kabin personelinin kasti olarak sergiledikleri kayıtsızlık ve soğukkanlı güler yüzlülükleri yolculara üstü örtük bir şekilde de olsa, “her şey yolunda, gideceğin yere güvenle ulaşacaksın” mesajını vermektedir. Ancak güven varsayımının eksik ya da zedelenmiş bulunduğu bir ortamda karşılaşmadaki iki kişiden birisi eğer yabancı ise, kendisine gösterilecek düşmanca bir bakış, söz konusu kişiyle gündelik hayatta aynı kamusal ortamı paylaşmaktan duyulan rahatsızlık ve endişenin apaçık bir göstergesi halini alır. Büyük kentlerde yabancıardan esirgenen bu “uygar ilgisizlik” karşılıklı endişe ve kaygıları arttırmaktadır ve yabancıların toplumsal dışlanmasında önemli bir zemini hazırlar (Giddens, 2016: 87-90).

Yabancı’nın modern toplumsal koşullar altında, toplumsal müphemliğinin üstesinden gelinmesi amacıyla yaygın olarak birbiriyle ilintili üç yönetimin uygulandığı görülmektedir. Bunları sırasıyla “asimilasyon”, “yasaklayıcı mekânlar” ve “mekânsal ayırım” olarak adlandırmak mümkündür. Bu yöntemlerden ilki olan asimilasyon terimi, ilk kez 1578 tarihinde kayıtlarda “kendi doğasından bir töze dönüştürme” olarak kullanılmış bir sözcüktür (Bauman, 2009a: 149). Asimilasyon, yabancı’nın müphem ve endişe uyandırıcı “yaban”lığının önüne geçmek gayesiyle onu kendi orijinal ve tinsel yakınlığı olan toplumsallığından koparmak, bu toplumsallığı baskılamak ve onu denetim altına almak şeklinde yorumlanabilir. Esasen asimilasyon üstü örtük bir şekilde de olsa, belirli bir yaşam biçiminin üstünlüğünü, ötekinin de aşağılığını varsayan bir linguistik, kültürel ve ideolojik bir birliğin bütünsel ifadesi anlamını da gelmektedir. Asimilasyon aşamasından geçtikten sonra yabancı, toplumsal açıdan bir “zombi”ye dönüşmüş gibidir. Eski kimliği bir hayalet gibi arkasından gelse de yeni bir kimlik oluşturmakta da başarılı olamaz (Bauman, 2009a: 152, 201-209; Bauman, 2018b: 165). Levi-Strauss’un kavramsallaştırması kullanılacak olursa, bu strateji *antropofaji* olarak da adlandırılabilir. Daha açık bir ifadeyle süreç, yabancı olarak addedilen bireylerin yutulması ve yok edilmesi işlemi olarak da tanımlanabilir. Uyumluluk ölçüsü adına farklı olan tüm unsurlar benzer kılınmaya zorlanır (Bauman, 2013: 32). Modern toplumsallığın özellikle düzen inşa etme adına yaratıcı bir yıkıma başvurup yaban olanı bu şekilde ıslah etme arayışı, kısa süreli değişimlere cevaz vermemesi, arzu edilen sonuçları doğurmaması ve yeterince demokratik bulunmaması gerekçeleriyle günün çağdaş toplumsal koşullarında artık bir tercih konusu olmaktan çıkmıştır.

Bununla birlikte farklılık ile ilişki kurmanın yüksek maliyeti ve riskleri kentli yerleşikleri zaman zaman yeni alternatiflere de yönlendirmiştir. Miksofobiden kaçınmak amacıyla çeşitli çözüm arayışlarına girişen kentin sakinleri, toplumsal yaşamın polifonisi arttıkça bunun yaratabileceği olası manevi rahatsızlıktan kimi zaman kendisi için benzerlik adaları inşa etmeye girişerek kaçmaya çalışmıştır (Bauman, 2018a: 15). Bu arayışlardan birisi de çağdaş kentlerde kendilerini sıkı elektronik güvenlik önemleri, silahlı bekçiler ve duvarlarla çevrili sitelere hapsedenlerin yarattıkları “yasaklayıcı mekân”lardır. Bu mekânların sokaklarda dolaşan yerli/yabancı potansiyel tüm tehditlere karşı korunma vadetmesi, ayrıcalıklı statüdeki kentlilerin güvenlik kaygılarını gidermek adına bu tarz bir tecride razı olmalarına zemin hazırlamıştır (Bauman, 2012: 172-173). Bireylerin artan miksofobik endişeleri nedeniyle, yakın çevrelerindeki insan hareketliliği ve farklılık kaynağı unsurlarla itibatlarını giderek koparmaları, doğal olarak beraberinde mekânsal alanın denetlenip kontrol altına alınması tercihini ortaya çıkarmaktadır.

Bauman’a göre miksofobik paranoya, kentli yerleşiklerin sadece yasaklı mekânlar yaratmak yoluyla kendilerini yabancılardan gönüllü bir şekilde tecrit etmeleriyle değil de, kimi zaman yabancılardan yerleşiklerden mekânsal ayrımlarıyla oluşturulan bir tür damıtımla da gerçekleşebileceği söylenebilir. Bu bağlamda yabancılardan banliyölere mahkûm edilmeleri ve bozulan asayiş durumlarında buralarda görev yapan kolluk kuvvetlerinin yetkilerinin artırılması, yabancılardan gerektiğinde potansiyel suçlu kategorisinde değerlendirilip hapse atılmaları ve hatta sınır dışı edilmeleri de kentlerin gerçek sahipleri olan yerleşiklerin kendilerinden çalınan özgürlüğe tekrar kavuşmalarının bir yolu olarak değerlendirilebilmektedir (Bauman, 2009b: 162-164). “Yabancı” sınıflandırması içinde yer alan gruplar için girişilen bu stratejiye *antropoemi*, ya da yabancılara kusma ve onları düzenli dünyanın dışında tutma işlemi de denilebilir. Esasen yabancılar bu strateji yoluyla toplumsallık içinde giderek görünmez kılınmaya çalışılmaktadır (Bauman, 2013: 32). Kentin belirli alanlarına hapsedilen ve fiziksel olarak dışlanan yabancılar, geleneksel liberal saiklere dayalı asimilasyon stratejilerinden farklı olarak daha katı bir uygulamaya maruz bırakılmaktadır. *Antropoemik* stratejilerin temel iddiası, yabancılar söz konusu olduğunda kültürel yeniden yaratımın mümkün olamayacağı ve yabancılardan olduklarından başka bir şeye dönüştürülemeyeceği konusundaki yaygın inançtan beslenmektedir. Tarihsel perspektiften değerlendirildiğinde, Nazilerin Yahudi gettolarının oluşturulması konusundaki genel uygulamaları da bu tür bir anlayıştan beslenmiş ve benzer bir bakış açısı “Yahudi toplumunun topyekûn yok edilmesi” şeklindeki insanlık adına utanç verici süreçlere evrilebilmiştir.

2. ETİK SORUM(SUZ)LUK VE İNSAN-DİŞILAŞTIRMA

Yakından bakıldığında çağın yabancılara “göçmenler” konusundaki temel problematik, hali hazırda “devletsiz kişi” statüsündeki bu kişilerin hukuki ve hatta ilahi yasaların kapsamı dışında bırakılarak her türlü dini ve insani etik kodlardan yoksun bırakılabilir olmalarıyla ortaya konulabilir. Herhangi bir egemen devletin yurttaşı olarak değerlendirilmeyen bu kişiler, “insan” ile “insan olmayan” arasındaki bir statüye yerleştirilmekte ve Bauman’a göre topyekûn bir toplumsal çıplaklık ile baş başa bırakılmaktadır. Asimilasyon politikaları neticesinde yurttaşla dönüştürülemeyen ya da artık evcilleştirilerek “komşu” haline dönüştürülemeyen “yerinden edilmiş” bu insanlar”, aslında *Unwertes Leben*, yani “yaşamaya değer olmayan bir yaşam” statüsüne mahkûm edilmektedirler (Bauman, 2009b: 174, 177, 183). Giorgio Agamben’in *Homo Sacer* kavramıyla açıklamaya çalıştığı gibi, cezalandırılma korkusu olmaksızın öldürülebilecek kişi konumuna indirgenen, hem profan hem de dinsel alanın istisnası haline gelen kişi olarak görülen (Agamben, 2001: 111) göçmenler, meşru insan hakları kategorisinden çıkarılarak, basit birer güvenlik tedbirine indirgenmektedirler. Onlar hukukun tanımladığı şekilde “suçlu oldukları kanıtlanıncaya kadar” muhtemel masum kişiler değillerdir; aksine “masum oldukları kanıtlanıncaya dek” daima suçlu olarak addedilecek kişiler olarak görülürler. Dahası birtakım ölümcül bulaşıcı hastalıklar taşıdıkları, eğer Müslümanlar El-Kaide ve İşid gibi terör örgütlerinin hizmetinde oldukları tarzında sayısız radikal yakıştırmayla göçmenlere tüm gayr-i insani uygulamalar belirli bir meşruluk zemini içinde uygulanabilir hale gelmektedir. Eskiden sadece sakinlerin işlerini ellerinden aldıkları ve ülkenin refahından haksız yere pay aldıkları için suçlanan göçmenler, özellikle 11 Eylül saldırıları sonrası küresel terör ağlarının bir şebekesi olmakla da suçlanabilmektedir (Bauman, 2018b: 159, 164).

Yukarıda bahsi geçen bu ve benzer uygulamalar, 20. yüzyılda modern silahlar tarafından öldürülecek kurbanların, bedenleri yok edilmeden evvel, onların ahlaki kimliklerinin ortadan kaldırılması süreçlerini akla getirmektedir. Söz gelimi, Amerikalılar Japonlarla savaşırken onları, “bit, sıçan, yarasa, engerek

yılanı, köpek ve maymun” gibi adlarla çağırıyorlardı ve Japonların elindeki adalara çıkartma yapan bazı deniz piyadelerinin miğferlerinde de “kemirgen imhacısı” gibi yazılar bulunmaktaydı. Tıpkı Hitler’in Yahudilerin topyekûn öldürülmesini insanlığa bir hizmet olarak ifade ederken; bu durumu “haşerelerin soyunun kurutulması” olarak tanımlaması örneğinde olduğu gibi. (Bauman, 2009b: 72-73). İşte bu şekilde işleyen bir kimliksizleştirme süreci, insan olma özelliklerinden mahrum bırakılmış kişilere karşı olan sorumluluk duygusunun azaltılarak, yıkıcı ve tahrip edici eylemlere yönelik olanakları arttırabilmektedir.

Hal böyle olunca yabancılar parçalı ve süreksiz değerlendirme eğiliminin bir sonucu olarak kalıcı yükümlülükler alanının dışına çıkarılmakta ve ahlaki yargıların değil de; olsa olsa sadece estetik yargının bir nesnesi, “orada” ve bizlerden uzakta cansız sıradan bir varlık olarak değerlendirilebilmektedir. Yabancı salt estetik bir nesneye indirildiği vakit, hakkında sorumluluk alınması gereken canlı bir varlıktan; fark edildiğinde “çirkin” bulunduğu için kendisini seyredenlerin yüzlerini ekşitip yanından uzaklaştıkları cansız bir nesne haline dönüşmektedir. Dolayısıyla yabancıların salt estetik bir nesneye dönüşme tehlikesi, aslında onların insanlıktan çıkarılmaları süreçlerini (*adiyaforizasyon*) kolaylaştırmaktadır. Yabancılar belirsiz hukuki ve ahlaki konumları ve öngörülemeyen eylemleri nedeniyle gündelik yaşamda sadece seyirlik bir nesne ya da estetik yargılar için zengin bir dedi kodu kaynağı haline dönüşebilmektedir. Bu yüzden yabancı kısa süreli fakat yoğun merak nesnesi ve yerleşikler arası sohbetlerde bir tür haz nesnesi olarak da görülebilmektedir. Dolayısıyla artık yabancıların yaşamış olduğu talihsizlik ve acılarda “biz” insanların da ortak bir sorumluluğu olabileceği ya da onların da diğerleri gibi kanlı canlı birer insan oldukları şeklindeki kolektif duygudaşlık yerini başka gündelik sorunlara bırakmaktadır. Ne yazık ki gerçek sorun çoğunlukla, kendilerini geçindiremeye bile muktedir olamayan yabancılar için “ödediğimiz vergilerin bizlere ne kadara mal olduğu” şeklinde cevabı basit birer aritmetik hesaba dönüşebilme ihtimalidir (Bauman, 2001: 141, 364; 2016: 229-231).

Kentin sakinleri ve yabancılar arasındaki ilişki, günümüzde giderek “sahte bir karşılaşma”ya dönüşme eğilimi göstermektedir; çünkü yabancılar artık güvenli bir mesafeden izlenen “hiçbir yer”de değil; mekânsal ortaklık alanlarının bizatihi içindedir. Yabancılar tren istasyonlarında, sokaklarda, kent meydanlarında, bankamatik şubelerinin önünde, yani artık tamamen “burada” olmaya başladıkça, kent sakinleri giderek farklı tür korunma yolları geliştirebilmektedir. Bu kaçınılmaz gerçeklik karşısında miksofobik bir endişelerden kaynaklanan düşmanca tavırların dışında; yabancılar söz konusu olduğunda herhangi bir sempati ya da düşmanlığa hiç yer vermeyen bir duygusal ilgisizlik de gözlenen en düşük yoğunluklu insan-dışılaştırmalardan birisidir. Bu yaklaşımda yabancıların yok edilmesi gibi bir düşmanlık sergileme amacı güdülmese de; onun yok sayılması ve var olmayan bir varlık haline dönüştürülmesi söz konusu olmaktadır. Bu yaklaşım, işlek caddelerde göz teması kurmadan bir tür görmezlikten gelme halidir, fakat sadece görülmediği için sorunun kendisi şüphesiz ortadan kaybolmuş olmamaktadır.

SONUÇ

Kitlesel göç çağımızda münferit bir olay olmaktan çıkarak, küresel savaş, ekonomik krizler ve siyasal istikrarsızlıklar nedeniyle her an ve her yer için potansiyel bir problematik halini almıştır. Yerinden edilmiş ve genellikle kesin bir varış noktası bulunmayan yabancıların sayısının önümüzdeki 40 yıl içinde yaklaşık 1 milyar insanı bulacağı tahmin edilmektedir (Bauman, 2018c: 80).

Öte yandan Danimarka’da Danimarka Halk Partisi, İtalya’da Kuzey Birliği, Norveç’te İlerleme Partisi, Fransa’da Marine Le Pen’in Ulusal Cephesi gibi siyasi bir hüviyet kazanmış radikal milliyetçi hareketler, Batı’nın geleneksel hümanist ve liberal değerlerinin aksine; yıkım, tecrit ve çatışma politikalarını destekleyerek yabancıların varlık nedenini tartışmaya açmaktadır. Bu yolla hiçbir yere ait olmayan kişiler, toplumsal sorumluluk alanının iyice dışına çıkarılmaktadır. Ancak politikanın bu davetsiz misafirlerinin muhatap oldukları güçlükler nasıl ki küresel sorunların bir sonucu olarak ortaya çıktıysa, yine geliştirilecek küresel gayretlerin sonucunda çözümlenebilir. Yabancı için Levinas’ın kullandığı manada üstlenilecek “mutlak sorumluluk” da; söz konusu gayretler için öncelikli bir başlangıç olabilir. Roger Cohen’in ifade ettiği gibi 1880 ile 1945 yılları arasında 4 milyondan fazla göçmeni kabul eden ABD bunu yapmak yoluyla sadece Al Capone gibi olumsuz figürleri değil; aynı zamanda Frank Sinatra gibi dâhileri de kendi toplumsallığının bir parçası haline getirebilmiştir (Cohen, akt. Bauman, 2018c: 82-83).

REFERENCES

- Agamben, Giorgio. (2001). *Kutsal İnsan, Egemen İnsan ve Çıplak Hayat*. çev. İ. Türkmen, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Aristot. *Pol.* (=Aristoteles, *Politica*). Kullanılan Metin ve Çeviri: Aristoteles. (2015). *Politika*. çev. F. Akderin, Say Yayınları: İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2001). *Parçalanmış Hayat*. çev. İ. Türkmen, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2009a). *Modernite ve Müphemlik*. çev. İ. Türkmen, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2009b). *Akışkan Aşk, İnsan İlişkilerinin Kırılğanlığına Dair*. çev. I. Ergüden, Versus Yayınları: İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2010). *Etiğin Tüketiciler Dünyasında Bir şansı Var mı?* çev. F. Çoban-İ. Katırcı, De Ki Yayıncılık: Ankara.
- Bauman, Zygmunt. (2012). *Akışkan Modern Dünyadan 44 Mektup*. çev. P. Sıral, Habitus: İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2013). *Postmodernizm ve Hoşnutsuzlukları*. çev. İ. Türkmen, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2016). *Postmodern Etik*. çev. A. Türker, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2018a). *Kapımızdaki Yabancı*. çev. E. Barca, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2018b). *Kuşatılmış Toplum*. çev. A. E. Pilgir, Ayrıntı Yayınları, İstanbul.
- Bauman, Zygmunt. (2018c). *Retrotopya*. çev. A. Karatay, Sel Yayınları: İstanbul.
- Bauman, Zygmunt & Lyon David. (2018). *Akışkan Gözetim*. çev. E. Yılmaz, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Croix, G.E.M. de Ste. (1981). *The Class Struggle in the Ancient Greek World*. Cornell University Press: New York.
- Croix, G.E.M. de Ste. (2005). *Athenian Democratic Origins and Other Essays*. Oxford University Press: Oxford.
- Giddens, Anthony. (2016). *Modernliğin Sonuçları*. çev. E. Kuşdil, Ayrıntı Yayınları: İstanbul.
- Sennett, Richard. (2014). *Yabancı, Sürgün Üzerine İki Deneme*. çev. T. Birkan, Metis Yayınları: İstanbul.
- Simmel, Georg. (2015). *Bireysellik ve Kültür*. çev. T. Birkan, Metis Yayınları: İstanbul.
- Watson, James. (2010). "The Origin of Metic Status at Athens". *The Cambridge Classical Journal*, 56, ss. 259-278.

2010-2017 Yıllarında Yapılan Masterlar Dünya Yüzme Şampiyonalarının Değerlendirilmesi

Between 2010 and 2017 World Masters Swimming Championships Evaluation

Doctorant Gökçe AKGÜN^{1*}

Lec. Cemile Nihal YURTSEVEN²

Assoc. Prof. Dr. Eray YURTSEVEN³

Pages: 18-27

Doi: 10.21733/ibad.557837

¹ İstanbul University – Cerrahpaşa, TURKEY, gokceakgun@ogr.iu.edu.tr

² İstanbul University – Cerrahpaşa, TURKEY, cny@istanbul.edu.tr

³ İstanbul University, TURKEY, eyurt@istanbul.edu.tr

* Corresponding Author

ABSTRACT

The average of the elderly population increases worldwide. People are advised to exercise for a healthy aging period. In this study, the first 10 countries with the highest number of elderly population were selected with two different classifications according to gender difference. The aim of this study was to investigate the level of participation of individuals aged 65 years and over in swimming sport as competitors. Turkey has also been analyzed in the same way, in addition to the 10 countries due to the increase in the elderly population average. The data of the population average in the study were taken from the 2017 data of the United Nations, and the results of the competition of 65 years and over were taken from the official results of the last 5 FINA World Masters Swimming Championships. The types of the competitions are 50, 100, 200, 400 and 800 meters freestyle, 50, 100, 200 meters backstroke, breaststroke and butterfly, 200 and 400 meters individual mixed swim. Participation rate has changed according to years because the group of athletes participates in competitions representing individual or sports club. The country in which the competitions place have influenced the number of participants. Five year competition participation according to the number of athletes; the highest participation rate in women is 56.4 in Japan, the highest participation in males belongs to Germany with 52.6. Turkey's participation in the last 5-year average of masters athletes 0.2 in women and 1.4 in men. Nine of the country with the first 10 elderly population is from the European continent. Considering the participation rates of all competitions; The number of athletes in Japan and Germany is high. It is thought that the former elite athletes contributed to this. The participation of elderly people in national and international competitions allows them to be happy with the sport. Masters competitions are a good example to encourage elderly people to sport and offer them a goal. It has been observed that swimming is a sportive activity that can be done easily in advanced ages. When the 10 participating countries were compared; It is thought that the sports application system for the elderly will be developed by taking the example of Japan.

Keywords: Swimming, old age, public health.

GİRİŞ

Yaşlılık, yaşlı olma durumu yani artmış yaşın etkilerini gösterme hali olarak tanımlanmaktadır (Beğer ve Yavuzer, 2012). Yaşlılık sadece fiziksel bir durum olmayıp psikolojik ve sosyal etkileri olan bir dönemdir. Yaşlılık üzerine yapılan çalışmalarda genel olarak yaş sınıflaması ve fizyolojik boyut incelenmektedir. Dünya Sağlık Örgütü yaşlılık dönemini 65 yaş ve üstü olarak belirtmektedir (Beğer ve Yavuzer, 2012, WHO, 2015). Birleşmiş Milletler ise genellikle yaşlılığı 60 yaş ve üzeri grubunu temel almaktadır (Samancı Tekin ve Kara, 2018). Ayrıca yaşlı nüfus kendi içinde genç yaşlı (65-74 yaş), ileri yaşlı (75-84 yaş) ve çok ileri yaşlı (85 ve üstü yaş) olarak 3 alt grupta da incelenmektedir (Beğer ve Yavuzer, 2012, Samancı Tekin ve Kara, 2018). Dünyada yaşlı nüfusun artış hızı (%2,1), genel nüfus artış hızından (%1,2) daha fazladır. Dünya nüfusunun son 100 yıl içinde 4 kat artması beklenirken, yaşlı nüfusun 10 kat artacak olması sağlıklı yaşlanma konusunun dikkate alınması gerektiğini gösteren önemli bir noktadır. Günümüzde tüm dünyada doğum oranında azalma olurken insan ömrünün uzamasından dolayı yaşlı nüfus sayısında artış meydana gelmektedir. Yaşam standartlarının iyileşmesi insan ömrünü uzatmıştır. Küresel yaşlanma süreci “demografik değişim” olarak da adlandırılmaktadır (Samancı Tekin ve Kara, 2018).

Dünya Sağlık Örgütü sağlıklı yaşlanmanın en önemli unsurlarından biri olarak fiziksel aktiviteyi belirtmektedir ve fiziksel aktivitenin 65 yaş üstü bireylerin zihinsel, fiziksel ve sosyal iyilik durumunu geliştireceğini ifade etmektedir. Yaşlı bireylerin fiziksel aktivite yapmalarının yaralanma riskini azaltacağı ve bilişsel becerilerinin güçleneceği belirtilmektedir. Yaşlanmayla birlikte bireyin zihinsel ve fiziksel kapasitesinde azalmalar oluşmaya başlamaktadır. Yaşlı bir birey hareket yeteneğindeki yavaşlamayı çok fazla hissetmeyebilir. Yapılan çalışmalarla yaşlılığın sadece biyolojik bir süreç olmadığı, sosyal ve kültürel değerlerin yaşlılık üzerine etkilerinin olduğunu göstermektedir. Yaşlılık döneminde en sık görülen hastalıklar fiziksel sağlık ve ruhsal sağlık sorunları olmak üzere iki grupta incelenmektedir. Genel olarak yaşlı sağlığındaki en önemli konu başarılı yaşlanma kavramıdır. Bu amaçla birçok ülkede sağlıklı yaşlanma konusuyla ilgili planlamalar yapılmaktadır (Beğer ve Yavuzer, 2012, Samancı Tekin ve Kara, 2018).

Yetersiz fiziksel aktivitenin insan sağlığını olumsuz etkilediği bilinmektedir. Seçilecek olan egzersiz programının etkili ve ihtiyacı karşılayacak özellikte olması gerekmektedir. Yaşlılara düzenli aktivite ve egzersiz alışkanlığını kazandırmak sağlıklı yaşlanmanın en önemli belirleyicisidir (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2015). Fiziksel aktivite yapmak ileri yaşlarda hastalıkların görülme sıklığını önlemede yaşlı sağlığı için önem kazanmaktadır. Yaşlı bireylere egzersiz alışkanlığının kazandırılması sağlıklı yaşlanma için önemlidir. Egzersiz alışkanlığının kazandırılması günlük yaşamdaki aktivite düzeyinin korunmasına yardımcı olmaktadır. Yaşam boyunca fiziksel aktivite yapmanın uzun ömürlü bir hayat için faydalı olduğu belirtilmektedir. Aktif yaşlanma, yaşlı insanların çalışmaya devam edebilmeleri, sağlıklı kalmaları, topluma katkıda bulunmaya devam etmelerini içeren bir kavramdır. Aktif yaşlanma kavramında dikkat edilmesi gereken unsurlar arasında fiziksel aktiviteler de yer almaktadır (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, 2015).

Dünya Sağlık Örgütü'nün 21. yüzyılda “Herkes İçin Sağlık” temasıyla belirlediği hedeflerden beşinci hedef doğrudan yaşlı sağlığı ile ilgilidir (Halk Sağlığı Uzmanları Derneği, 2012). Uluslararası alandaki tüm spor federasyonlarının ana rolü sporcu sağlığını koruma odaklıdır. Bu nedenle her federasyon toplumun genel sağlığını korumayı da amaçlamaktadır. Fiziksel aktiviteyi spor yoluyla teşvik etmek genel nüfus sağlığına katkıda bulunmada etkilidir. FIFA'nın ‘Sağlık için Futbol’ ve FINA'nın ‘Herkes için Yüzme’ projeleri rol model olarak kullanılan örnek çalışmalardır (Mountjoy and Junge, 2013).

Yaşlılarda yüzme kas iskelet sistemi başta olmak üzere diğer sistemlerde meydana gelen rahatsızlıkların önlenmesinde etkili olan bir aktivitedir. Yüzme fazla kilo ve kronik ağrılar olmak üzere pek çok rahatsızlık için fiziksel bir aktivite olarak yaşlı bireylerde uygulanmaktadır. Türkiye’de sağlıklı yaşlanma için sedanter yaşamın önlenmesi ve fiziksel aktivitenin artırılması amacıyla bazı hedef ve stratejiler geliştirilmiştir. Bu amaçla yaşlı bireylerin yüzme başta olmak üzere bazı temel spor faaliyetlerine katılımı sağlanmaya başlanmıştır (Beğer ve Yavuzer, 2012, Samancı Tekin ve Kara, 2018).

Tüm yaş gruplarında ve yaşamın her döneminde sağlıklı bir spor önerisi olarak yüzme tavsiye edilmektedir. Yüzme uygulanması kolay olan ve sportif yaralanma riskinin az olduğu bir spor dalıdır.

Özellikle yaşlı bireyler için fiziksel aktivite olarak tavsiye edilmektedir. Yüzme, sportif bir aktivite olarak uygulandığı gibi rekabet sporu olarak da yarışmaları düzenlenen bir spordur. Ulusal ve uluslararası alanda pek çok yarışması bulunan yüzme aynı zamanda masterlar kategorisi olarak da sınıflandırılan bir yarışma türüne sahiptir. Bu kategori daha çok eski sporcuların ve hobi amaçlı spor yapanların katıldığı yarışmalardır. Dünyada yüzme sporunun temsilci kuruluşu FINA (Fédération Internationale de Natation) ve Avrupa yüzme sporu temsilci kuruluşu LEN (Ligue Européenne de Natation)'de masterlar kategorisi bulunmaktadır. Bu iki kuruluşun bünyesinde bulunan tüm spor dalları (yüzme, artistik yüzme, atlama, yüksek atlama, açık su, sutopu) masterlar kategorisinde yer almaktadır.

Masterlar kategorisi profesyonel sporculardan ayrı olarak yarışmayı içerdiği için kendine özgü kuralları bulunmaktadır. FINA masterlar kategorisi için kural kitabı yayınlamış ve yarışma türlerinin uygulanış özelliklerini belirlemiştir. Tüm dünyada yapılan masterlar yüzme yarışmaları FINA masterlar kurallarına göre yapılmaktadır. FINA kurallarına göre masterlar yarışmalarında sporcular kulüpleri temsil ederek yarışabilirler. Ülke temsili veya bir federasyonu temsil etmek gibi oluşumlara izin verilmez. Yaş grupları 25 yaşından itibaren 5 yıllık sınıflandırmayla yapılmaktadır. Bireysel yarışlardaki yaş grupları; 25 – 29, 30 – 34, 35 – 39, 40 – 44, 45 – 49, 50 – 54, 55 – 59, 60 – 64, 65 – 69, 70 – 74, 75 – 79, 80 – 84, 85 – 89, 90 – 94 ... şeklindedir. Bayrak yarışı yaş gruplarında sporcu yaşları toplamı dikkate alınarak sınıflandırma yapılmaktadır. Sporcuların yaşları her yıl 31 Aralık itibarıyla belirlenmektedir (FINA, 2017). Masterlar yüzme yarışmaları 25 ve 50 metrelik havuzlarda yapılmaktadır. Dünya şampiyonları 50 metrelik havuzlarda gerçekleştirilmektedir. Bireysel yarışma türleri; 50, 100, 200, 400, 800, 1500m – serbest, 50, 100, 200m – sırtüstü, 50, 100, 200m – kurbağalama, 50, 100, 200m – kelebek, 200, 400m bireysel karışıktır (FINA, 2017).

METOD

Çalışmamızda 65 yaş ve üstü bireylerin yüzme sporuna ilgilerini belirlemek amacıyla masterlar yarışma sonuçları incelemesi temel alınmıştır. Yaşlı bireylerin yüzmeye katılımlarını belirlemek amacıyla yaş sınıflaması 5 yılda bir değişen 65 – 69, 70 – 74, 75 – 79, 80 – 84, 85 – 89, 90 – 94 ve üstü şeklindeki kategorilerin sonuçları incelenmiştir.

Veri toplama aracı olarak ülkelerin nüfus dağılımı ve 65 yaş üstü bireylerin ülkelere göre yüzdeler değeri Birleşmiş Milletler'in 2017 yılı verilerinden alınmıştır. 65 yaş ve üstü masterlar yüzme yarışma sonuçları FINA'nın son 5 Masterlar Dünya Yüzme Şampiyonaları resmi sonuçlar sayfasından alınmıştır. Yarışma yaş grupları FINA'nın masterlar yarışma kurallarına göre ayarlandığı için yaptığımız yaş sınıflandırması kurala uygun hazırlanmıştır. İncelenen yarışma türleri 50, 100, 200, 400 ve 800 metre serbest, 50, 100, 200 metre sırtüstü, kurbağalama ve kelebek, 200 ve 400 metre bireysel karışık yüzmedir. Her yaş grubu, yarışma kategorisi ve cinsiyet farklılıklarına göre ayrı sınıflandırılmış, listeler oluşturulmuştur.

İstatistiksel olarak yarışma sonuçları yıllara göre incelenmiş, farklı kategorilerde yarışan aynı sporcular eleme usulü ile listelenmiş ve yıllık yarışma katılım ortalamaları alınmıştır. Sporcu sayısı ortalamaları istatistiksel ortalama alınarak incelenmiştir. Araştırmamızda SPSS 21.0 paket programı aracılığıyla elde edilen verilerin yüzde, frekans ve demografik dağılımları hesaplanmıştır.

BULGULAR

Birleşmiş Milletler'in 2017 yılı dünya nüfus bilgilerine göre her ülkenin 65 yaş ve üstü yaş ortalaması değeri incelenmiştir. Her ülke nüfusunun 65 yaş ve üstü yüzdeleri genel, kadınlar ve erkekler olarak 3 ayrı türde sınıflandırılmıştır. Alınan değerler hem kişi sayısı olarak hem de yüzdeler olarak sıralanmıştır. Yüzdeler değeri yapılan sıralamasında ilk ona giren ülkelerin masterlar yüzme yarışmalarındaki yarışma sonuçları incelenmiştir. Kadınlarda ilk on sıradaki ülkeler ile erkeklerin sıralamasında farklılıklar vardır. Bu nedenle bazı ülkeler sadece kadınlarda bazı ülkeler de sadece erkeklerde incelenmiştir.

Sıralama	Ülke	Toplam nüfus yüzdesi (Her ülkenin toplam popülasyonu %100 olarak kabul edilmiştir.)	Toplam nüfus miktarı (1000'de 1'lik değer)	
		% 65+	65+	Toplam
	Dünya	8,3	611.897	7.383.009
1	Japonya	26,0	33.293	127.975
2	İtalya	22,4	13.307	59.504
3	Almanya	21,1	17.255	81.708
4	Portekiz	20,7	2.161	10.418
5	Finlandiya	20,3	1.111	5.482
6	Bulgaristan	20,1	1.441	7.177
7	Yunanistan	19,9	2.238	11.218
8	İsveç	19,6	1.913	9.764
9	Letonya	19,3	384	1.993
10	Danimarka	19,0	1.084	5.689

Sıralama	Ülke	Kadınların toplam nüfus yüzdesi (Her ülkenin toplam popülasyonu %100 olarak kabul edilmiştir.)	Kadınların toplam nüfus miktarı (1000'de 1'lik değer)	
		% 65+	65+	Total
	Dünya	9,2	337.342	3.658.877
1	Japonya	28,9	18.912	65.449
2	İtalya	24,8	7.563	30.543
3	Letonya	24,0	259	1.078
4	Estonya	23,4	164	700
5	Almanya	23,4	9.729	41.521
6	Bulgaristan	23,3	858	3.687
7	Litvanya	23,1	365	1.582
8	Portekiz	22,9	1.253	5.482
9	Finlandiya	22,6	631	2.784
10	Hırvatistan	22,1	485	2.195

Sıralama	Ülke	Erkeklerin toplam nüfus yüzdesi (Her ülkenin toplam popülasyonu %100 olarak kabul edilmiştir.)	Erkeklerin toplam nüfus miktarı (1000'de 1'lik değer)	
		% 65+	65+	Total
	Dünya	7,4	274.555	3.724.132
1	Japonya	23,0	14.382	62.526
2	İtalya	19,8	5.744	28.962
3	Almanya	18,7	7.526	40.187
4	Portekiz	18,4	908	4.936
5	İsveç	18,0	879	4.880

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

6	Yunanistan	17,9	990	5.523
7	Finlandiya	17,8	480	2.698
8	Danimarka	17,6	498	2.829
9	Fransa	16,8	5.322	31.673
10	Bulgaristan	16,7	583	3.490

Yarışmalara katılım oranı yıllara göre değişiklik göstermiştir. FINA kuralları gereği masterlar grubu sporcular ülke adına değil spor kulübünü temsilen yarışmalara katılmaktadır. Yarışmaların yapıldığı ülkelere göre ulaşım, konaklama vb. etkenler sporcu sayılarını etkilediğı gözlemlenmiştir. İncelen FINA dünya masterlar yüzme şampiyonalarının yapıldığı ülkeler aşağıda bulunmaktadır.

- 13th FINA Dünya Masterlar Yüzme Şampiyonası Göteborg – İsveç 2010
- 14th FINA Dünya Masterlar Yüzme Şampiyonası Riccione – İtalya 2012
- 15th FINA Dünya Masterlar Yüzme Şampiyonası Montreal – Kanada 2014
- 16th FINA Dünya Masterlar Yüzme Şampiyonası Kazan – Rusya 2015
- 17th FINA Dünya Masterlar Yüzme Şampiyonası Budapeşte – Macaristan 2017

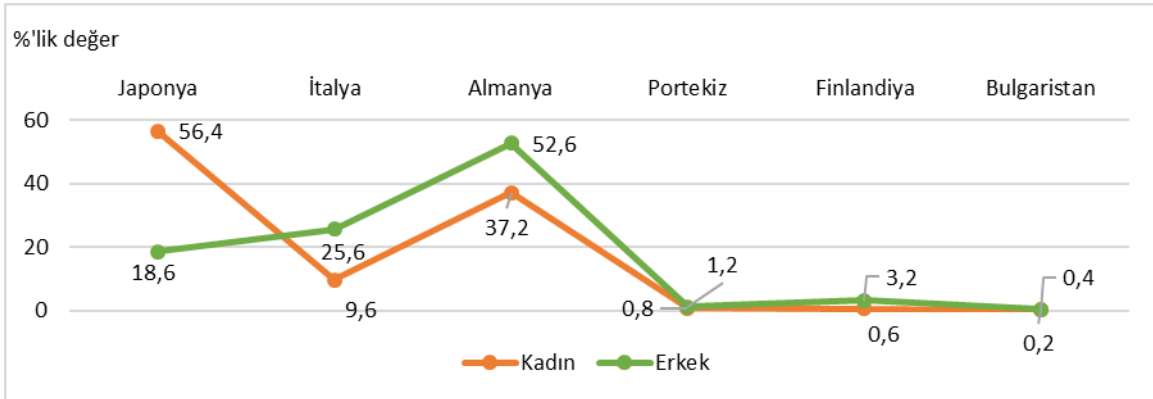
Yarışma sonuçları incelenen 5 masterlar dünya yüzme şampiyonasında tüm yüzme yarışma kategorileri yer almıştır. Toplamda 16 yarışma kategorisi vardır ve tüm kategoriler hem kadınlar hem de erkekler yapılmıştır. Yarışma türleri her kategoride incelenerek ülkelere göre sporcu sayıları aşağıda verilmiştir. Yüzme yarışmalarında olan kural gereği bir sporcu birden fazla yüzme yarışmasına katılabilir. Bu nedenle ülkelerin toplam yarışmayı bitiren sporcu sayıları ayrıca hesaplanmıştır. Yarışmalarda sadece yarışmasını bitiren sporcular incelenmiş, yarışmayı bitiremeyen veya diskalifiye olanlar yer almamıştır.

İncelenen ülkelerin son 5 master dünya şampiyonasındaki sporcu sayıları aşağıda bulunmaktadır. Birleşmiş Milletler'in verilerine göre 65 yaş ve üstü nüfusu en fazla olan 10 ülkedeki son 5 master dünya yüzme şampiyonasına katılan sporcu sayıları aşağıda bulunmaktadır.

Sıralama	Ülke	65 yaş ve üstü kadınların ülkelere göre nüfus yüzdesi	Sporcu sayıları				
			13th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2010)	14th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2012)	15th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2014)	16th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2015)	17th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2017)
1	Japonya	28,9	85	60	66	28	43
2	İtalya	24,8	10	34	1	-	3
3	Letonya	24,0	-	-	-	-	-
4	Estonya	23,4	3	1	-	-	-
5	Almanya	23,4	51	54	27	19	35
6	Bulgaristan	23,3	-	1	-	-	-
7	Litvana	23,1	-	-	1	-	1
8	Portekiz	22,9	-	1	-	1	2
9	Finlandiya	22,6	1	1	-	-	1
10	Hırvatistan	22,1	-	1	-	-	-

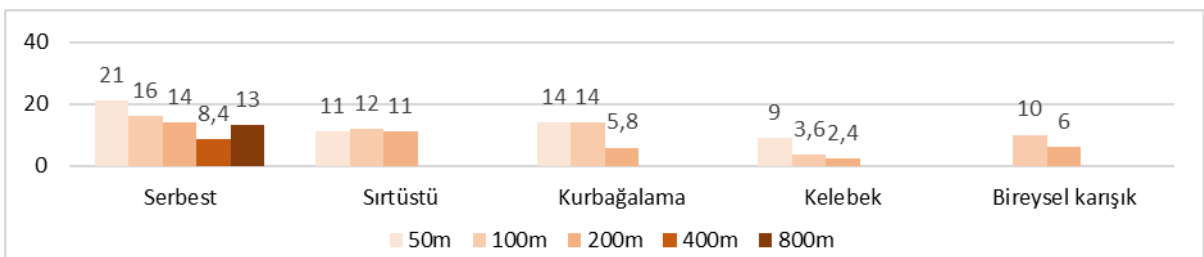
Sıralama	Ülke	65 yaş ve üstü erkeklerin ülkelere göre nüfus yüzdesi	Sporcu sayıları				
			13th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2010)	13th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2010)	13th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2010)	13th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2010)	13th FINA Dünya Masterlar Yüzme (2010)
1	Japonya	23,0	33	24	18	6	12
2	İtalya	19,8	11	94	4	2	17
3	Almanya	18,7	75	93	21	22	52
4	Portekiz	18,4	3	1	-	-	2
5	İsveç	18,0	34	9	1	-	9
6	Yunanistan	17,9	-	-	-	-	-
7	Finlandiya	17,8	6	7	3	-	-
8	Danimarka	17,6	2	2	1	1	-
9	Fransa	16,8	21	34	17	3	30
10	Bulgaristan	16,7	-	1	-	-	1

Nüfus oranlarına göre incelenen ülkelerden 6 tanesinin hem kadın hem de erkek sporcu sayılarına bakılmıştır. Bu ülkelerin cinsiyetlere göre 5 yarışmadaki sporcu ortalaması aşağıda bulunmaktadır.

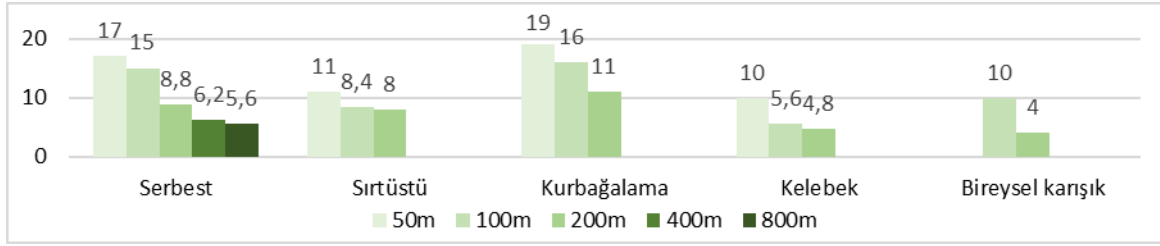

Şekil 1. Yarışma Başına Sporcu Ortalamaları (2010-2017)

İncelen 5 yarışma sonucunda sporcusu sayısında en yüksek katılım ortalaması kadınlarda 56,4 ile Japonya, erkeklerde 52,6 ile Almanya'dır. Aşağıdaki grafiklerde kadın Japon sporcuların ve erkek Alman sporcuların her yarışma kategorisi için 5 yıllık katılım ortalamaları hazırlanmıştır. Japon kadın sporcular sadece 2015 yılında yapılan yarışmada 400 m serbest kategorisinde katılım göstermemiş geri kalan tüm yarışlarda yer almışlardır. Alman erkek sporcular son 5 yıl yapılmış olan masterlar dünya yüzme şampiyonalarının tüm bireysel kategorilerinde yer almış, her yarışmada en az bir tane 65 yaş ve üstü sporcu yarışmayı bitirmiştir.

Şekil 2. Japon kadın sporcuların yarışma dağılımları

Şekil 3. Alman erkek sporcuların yarışma dağılımları

Türkiye yaşlı nüfus bakımından Birleşmiş Milletler'in 2017 yılı dünya nüfus verilerine göre dünyada %7,8 ile 71. sıradadır. Son 5 yıllık dünya masterlar yüzme şampiyonları sonuçlarına göre Türkiye'den katılan 65 yaş ve üstü sporcu sayıları aşağıda bulunmaktadır. Türkiye'nin son 5 yıllık masterlar sporcu katılım ortalaması kadınlarda 0,2, erkeklerde 1,4'tür.

Tablo 6. Türkiye'nin son 5 FINA yüzme yarışması sporcu dağılımı

Yarışma yılı	2010	2012	2014	2015	2017
Kadın sporcu ve yarışma türü	-	-	-	-	1 sporcu 800 m serbest
Erkek sporcu ve yarışma türü	-	2 sporcu 100, 200 m sırtüstü	-	1 sporcu 100, 200 m sırtüstü	4 sporcu 50, 800 m serbest 50, 100, 200 m sırtüstü

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yarışma sonuçlarına bakıldığında, yarışmaya ev sahipliği yapan ülke sporcu sayısı genellikle fazladır. Yarışmalara katılım kulüp düzeyinde olduğu için yarışmanın yapıldığı yere yakın olan ülkelerden daha fazla sporcunun geldiği gözlemlenmiştir. Sporcuların yarışmalara katılım sayısı 2014'te 1986'ya göre yükseldiği belirtilmiştir (Knechtle et al., 2016). Genel olarak sporcu sayısı her yarışmada artmıştır. Masterlar yarışmalarındaki katılım artışının nedenlerini belirlemek amacıyla farklı spor branşlarında da çalışmalar yapılmıştır. Bazı ülkeler yarışma yeri fark etmeden kalabalık sporcu kabileleriyle katılım sağlamıştır. Bu durum en çok Japonya ve Almanya kulüplerinde görülmüştür.

Yaşlı bireylerde ilerleyen yaş sportif performans kapasitesini düşürebilir. Sağlık için yapılan fiziksel aktivite temel alındığında sportif performans yaşlı bireyleri zorlayıcı olmamalıdır. İlerleyen yaşın performansın metabolik ve biyomekanik belirleyicileri üzerindeki etkilerinin olduğu belirtilmektedir (Zamparo et al., 2012). Masterlar sporcularının performansını etkileyen faktörler olarak fizyolojik, sosyolojik ve psikolojik etkiler belirtilmiştir. Masterlar sporcuların sağlık durumlarını anlama konusunda bu etkiler vermektedir (Ransdell et al., 2009). Medic ve arkadaşlarının araştırma sonuçlarına göre yarışma sonuçları algılanan psiko-sosyal ve fiziksel faktörleri işaret etmektedir. Genç masterlar yüzücüleri yaşlı masterlara göre daha fazla katılım göstermektedir (Medic et al., 2013). Masterlar yarışmaları her ne kadar sportif bir durum olsa da asıl amaç sportif ve fiziksel bir aktivite yapmaktır. Birçok sporcu sağlık için spor yapma amacıyla yüzmeye devam etmiş ve sonrasında yarışmalara katılmaya başlamıştır. Genellikle koşu, yüzme ve bisikletle ilgili masterlar sporcuları incelenmiştir (Ransdell et al., 2009).

Yaşlı nüfus ortalamasına bakıldığında dünyanın ilk 10 ülkesinin masterlar yüzme yarışmalarında katılım ortalamaları farklılıklar göstermektedir. İlk 10 yaşlı nüfusa sahip olan ülkenin 9'u Avrupa kıtasındandır. Bazı ülkelerin sporcularının yarışmalarda hiç yer almadığı gözlemlenirken, Japonya, Almanya, İtalya ve Fransa genel anlamda master yüzme yarışmalarına katılımı fazla olan ülkelerdir. Bu ülkeler elit seviyedeki yüzme yarışmalarında da iyi dereceler alan ülkelerdendir. Masterlar yüzme yarışmalarına katılan sporcuların birçoğu eski elit yüzücüdür. Bu nedenle normal yüzme yarışmalarına katılımı fazla olan ve yüzme ekolü oluşmuş olan ülkelerin masterlarda da katılımının yüksek olduğu görülmektedir.

Nüfus yoğunluklarına göre incelenen ülkelerin bazıları dışında çoğunda sporcu katılım sayısı oldukça azdır. Japonya başta olmak üzere spor geleneği ve kültürü oluşmuş ülkelerde katılım oranı iyidir. Son 5 yıllık masterlar yüzme yarışmalarında incelenmiş ülkelere göre kadınlarda Letonya, erkeklerde Yunanistan hiç sporcu göndermemiştir. Yarışma sonuçlarına göre kadınlarda Japon ve Alman sporcu

sayıları oldukça yüksektir. Erkeklerde Alman, Japon, İtalyan ve Fransız sporcu sayıları yüksektir. Erkek Alman sporcular son 5 yıl yapılmış olan tüm FINA masterlar yüzme kategorilerinde katılım göstermiştir. Bu konuda önemli olan eski elit sporcuların da masterlar yarışmalarında yer almasıdır çünkü bazı yarış kategorileri doğru teknik ve iyi dayanıklılık gerektirmektedir. İncelenen son 5 yarıştaki Türkiye'yi temsil eden spor kulüpleri adına yarışan sporcu sayılarına bakıldığında katılım oldukça azdır. Bu durum ülkemizin yüzücü potansiyeli ve uluslararası elit yüzücü sayılarıyla doğrudan etkilidir.

200 metre kelebek kategorisi gibi bazı yarışmalar oldukça zorlayıcı özelliktedir. 50 m serbest ve 50 m kurbağalama gibi daha yapılması kolay kategorilerde yarışmacı sayısı oldukça fazladır. Yarışma türüne göre katılım sayısı değişiklik göstermiştir. Yaşlı bireylerin yaptığı antrenmanlar sonucuyla yüzme tekniği, dayanıklılık gibi özellikler geliştirilebilir. Fizyolojik özelliklere göre antrenman planlamak her yaşta önemlidir. Bu nedenle yaşlı bireylere yönelik yüzme antrenmanları da belli bir hedef doğrultusunda uygulanmaktadır.

Medic ve arkadaşları 2008 FINA dünya masterlar yüzme şampiyonasında yarışmış 35 ve 93 yaşları arasındaki 184 kadın, 154 erkek yüzücüyü incelemiştir. Sporcuların yarışmayla ilgili avantajlarını, yarışmadan beklentilerini, motivasyonlarını, antrenman ve fizyolojik kapasite bilinçlerini incelemeye yönelik çalışma yürütmüşlerdir. Yarışmalarda yaş grupları 5 yıllık yaş kategorilerine ayrıldığı için her yaş grubu yüzme süreleri kendi içlerinde karşılaştırılmıştır. Her 5 yıllık yaş grubunun 1. ve 5. yaşların yüzme süreleri karşılaştırıldığında; Gruplardaki genç sporcuların daha fazla fizyolojik kapasiteye sahip oldukları ve daha fazla antrenman yaptıkları görülmüştür. Yaşça genç olanların iyi performans sergilemek için daha yüksek beklentilerini olduğu ve daha motive olarak yarıştıkları gözlemlenmiştir (Medic et al., 2013). Knechtle ve arkadaşları 1986 – 2014 tarihleri arasında yapılmış olan FINA masterlar dünya şampiyonalarındaki serbest yüzme yarışmalarını incelemiştir. Araştırmada yarışmaya katılan 25-29 yaş grubundan 85-89 yaş grubuna kadar olan 65.584 serbest stil masterlar yüzücü performansına bakılmıştır. Sporcuların antrenman durumları ve cinsiyet farklılıkları incelenmiştir. Her yaş grubu için kadın – erkek oranı hesaplanmış ve tüm yaş gruplarında yüzme mesafelerinde yıllar boyunca yarış sürelerinin iyileştiği gözlemlenmiştir (Knechtle et al., 2016). 25 – 79 yaş gruplarında erkek sporcuların yüzme sürelerinin daha iyi olduğu gözlemlenmiş ancak 80 – 89 yaş gruplarında cinsiyet farkının olmadığı görülmüştür. Kurbağalama yüzme stili için yapılmış bir araştırmada, 1986 – 2014 yılların arasında FINA masterlar dünya yüzme şampiyonalarında kurbağalama yüzme yarış sonuçları incelenmiştir. Yarış sonuçları 25 – 29 yaş grubundan başlayıp 100 – 104 yaş grubuna kadar tüm yaş sınıflarını kapsamıştır. 25-84 yaş arası tüm yaş gruplarında erkek sporcuların yüzme süreleri daha iyidir. 85-99 arası yaş gruplarında ise cinsiyet farkı görülmemiştir (Unterweger et al., 2016).

Yaş ve cinsiyete bağlı olarak yarışma performansında değişiklikler olmaktadır. Aynı yaşta ve kategoride yarışan kadın ve erkek yüzücülerin süreleri karşılaştırıldığında erkek sporcular daha hızlı yüzmektedir. Bu genel olarak tüm yaş gruplarında normal sporcular için ve masterlar sporcuları için aynıdır. Masterlar yüzücülerin orta mesafe (200 m) yüzme performansında cinsiyet farklılıkları koşma ve bisiklete binme konusundaki cinsiyet farklılıklarına kıyasla küçük olduğu belirtilmektedir (Ransdell et al., 2009).

Sağlıklı bir yaşam için spor yapmak gereklidir. Masterlar yüzme yarışmalarına katılan sporcuların yarışmaya katılım amacıyla yaptıkları spor, temelde sağlıklı yaşam için yaptıkları spordur. Masterlar yüzme yarışlarına katılan sporculara yapılan anketlere ve maksimum egzersiz testlerine bakıldığında sağlık için önemli faydalarının olduğu görülmüştür (Shephard et al., 1995). Masterlar grubu yüzücü sayısını artırmak için tanıtımın önemli olduğu vurgulanmaktadır (Knechtle et al., 2016). Yüzmenin sportif aktivite olarak olumlu etki yaratacaktır. Bu nedenle yaşlı bireylerin yüzmeye teşvik edilmesi çok önemlidir. Yaşlı bireylerin ulusal ve uluslararası yarışmalara katılımı yaptıkları spordan mutlu olmalarını sağlamaktadır. Yaşlı bireyleri spora teşvik etmek ve onlara bir hedef sunmak için masterlar yarışmaları iyi bir örnek olmaktadır. Sağlık için yapılan spor olarak yüzmenin ileri yaşlarda da rahatlıkla yapılabilen sportif bir aktivite olduğu bilinmektedir.

Sonuç olarak sporcu sayılarının fazlalığı ülke nüfusuyla doğrudan etkilidir. Önemli olan yaşlı bireylere fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırmaktır. Masterlar yarışmaları fiziksel aktiviteye teşvik amaçlı düşünülmeli ve bu doğrultuda tanıtımların yapılması oldukça önemlidir. İncelenen 10 ülke katılım oranlarından Japonya örnek alınarak yaşlılar için spor uygulama sisteminin geliştirilmesi düşünülmektedir çünkü Japonya master yüzücülerini kadınlar en yüksek katılıma, erkeklerde ise en yüksek

ikinci katılım oranının sahiptir. Yaşlı bireylerin yarışma hazırlığı spor yapmasına teşvik edici özellikle hazırlandığında sağlıklı yaşam için olumlu bir kazanım sağlanmış olacaktır.

REFERENCES

- Banias, P. and Rasadean, M. (2011). Study on reduction of swimming speed in relation to age, in freestyle men events, in masters swimming. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 2684–2688. Doi:10.1016/j.sbspro.2011.04.170.
- Beğen T. ve Yavuzer H. (2012). Yaşlılık ve Yaşlılık Epidemiyolojisi. *Klinik Gelişim Dergisi*, 25 (3), 1-3. Erişim adresi: www.klinikgelisim.org.tr
- Benelli, P., Ditroilo, M., Forte, R., De Vito, G. and Vilberto Stocchi, V. (2007). Assessment of post-competition peak blood lactate in male and female master swimmers aged 40–79 years and its relationship with swimming performance. *European Journal of Applied Physiology*, 99 (6),685-693. Doi: <http://dx.doi.org/10.1007/s00421-006-0334-2>.
- Fédération Internationale de Natation. (2017). FINA Masters Rules 2017 – 2021. Lausanne. Erişim adresi: www.fina.org.
- Fédération Internationale de Natation. FINA Masters World Championships Results Archive. 1 Aralık 2018 tarihinde <http://www.fina.org/content/fina-masters-world-championships-results-archive> adresinden erişildi.
- Ferreira, MI., Barbosa, Neiva, HP., Marta, CC., Costa, MJ. and Marinho, DA. (2015). Effect of Gender, Energetics, and Biomechanics On Swimming Masters Performance. *The Journal of Strength and Conditioning Research*, 29 (7), 1948–1955. Doi: 10.1519/JSC.0000000000000848.
- Halk Sağlığı Uzmanları Derneği. (2012). Yaşlı Sağlığı: Sorunlar ve Çözümler. Ankara. Erişim adresi: <http://www.hasuder.org.tr>
- Knechtle, B., Nikolaidis, PT., König, S., Rosemann T. and Rüst, CA. (2016). Performance trends in master freestyle swimmers aged 25–89 years at the FINA World Championships from 1986 to 2014. *AGE*, 38:18, 1-8. Doi: 10.1007/s11357-016-9880-7.
- König, S., Valeri, F., Wild, S., Rosemann, T., Rüst, CA. and Knechtle, B. (2014). Change of the age and performance of swimmers across World Championships and Olympic Games finals from 1992 to 2013 – a cross-sectional data analysis, *Springer Plus*, 3 (652), 1-13. Erişim adresi: <http://www.springerplus.com/content/3/1/652>.
- Marcel Răsădean, M. (2014). Masters swimming competitions – A study on applying a registration fee. *Timișoara Physical Education and Rehabilitation Journal*, 7 (13), 111-116. Doi: 10.1515/tperj - 2015-0019.
- Medic, N., Young, BW. and Grove, JR. (2013). Perceptions of Five-Year Competitive Categories: Model of How Relative Age Influences Competitiveness in Masters Sport. *Journal of Sports Science and Medicine* 12, 724-729. Erişim adresi: <http://www.jssm.org>.
- Medic, N., Young, BW., Starkes, JL., Weir, PL. and Grove, JR. (2009). Gender, age, and sport differences in relative age effects among US Masters swimming and track and field athletes. *Journal of Sports Sciences*, 27(14), 1535–1544. Doi: 10.1080/02640410903127630.
- Mountjoy, M. and Junge, A. (2013). The role of International Sport Federations in the protection of the athlete's health and promotion of sport for health of the general population. *Br J Sports Med*, 47, 1023–1027. Doi: 10.1136/bjsports-2013-092999.
- Ransdell, LB., Vener, J. and Huberty, J. (2009). Masters Athletes: An Analysis of Running, Swimming and Cycling Performance By Age and Gender. *J Exerc Sci Fit*, 7 (2) 61–73. Erişim adresi: <https://pdf.sciencedirectassets.com>.
- Reaburn, P., and Dascombe. B. (2009). Anaerobic performance in masters athletes. *Eur Rev Aging Phys Act*, 6, 39–53. Doi: 10.1007/s11556-008-0041-6.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

- Rubin, RT. and Rahe, RH. (2010). Effects of aging in Masters swimmers: 40-year review and suggestions for optimal health benefits. *Journal of Sports Medicine*, 1, 39–44. Doi: <https://doi.org/10.2147/OAJSM.S9315>.
- Samancı Tekin, Ç. ve Fatih Kara, F. (2018). Dünyada ve Türkiye’de Yaşlılık. *IBAD*, 3(1), 219-229. Doi: <http://dx.doi.org/10.21733/ibad.370584>.
- Scott Rathwell, S., Callary, B. and Young, B. (2015). Exploring the Context of Coached Masters Swim Programs: A Narrative Approach. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 9 (1), 70-88. Doi: 10.1123/ijare.2014-0068.
- Shephard, RJ., Kavanagh, T., Mertens, DJ., Qureshi, S., and Clark, M. (1995). Personal health benefits of Masters athletics competition. *Br. J. Sp. Med.*, 29 (1), 35-40. Erişim adresi: <http://bjsm.bmj.com>.
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu. (2015). Türkiye Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı ve Uygulama Programı 2015-2020. Ankara. Erişim adresi: www.thsk.gov.tr.
- United Nations. World Population Prospects 2017. 1 Aralık 2018 tarihinde <https://population.un.org/wpp/Download/Standard/Population> adresinden erişildi.
- Unterweger, CM., Knechtle, B., Nikolaidis, PT., Rosemann, T. and Rüst, CA. (2016). Increased participation and improved performance in age group backstroke master swimmers from 25–29 to 100–104 years at the FINA World Masters Championships from 1986 to 2014. *Springer Plus*, 5 (645), 1-12. Doi: 10.1186/s40064-016-2209-2.
- World Health Organization. (2012). Good health adds life to years. Geneva. Erişim adresi: <https://www.who.int>
- World Health Organization. (2015). World Report on Ageing and Health. Luxembourg. Erişim adresi: <https://www.who.int>
- Zamparo, P., Gatta, G. and di Prampero, PE. (2012). The determinants of performance in master swimmers: an analysis of master world records. *Eur J Appl Physiol*, 2-8. Doi: 10.1007/s00421-012-2332-x.

Evaluation of Behavioral Performance in Outer Spaces - Bursa Uludag University Faculty of Agriculture Sample

Elvan ENDER ALTAY^{1*}
Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN²

Pages: 28-33

Doi: 10.21733/ibad.558950

¹ Bursa Uludag University, TURKEY,
elvanender@uludag.edu.tr

² Bursa Uludag University, TURKEY,
zeynepbatman@uludag.edu.tr

* Corresponding Author

ABSTRACT

Spatial perception plays an important role in evaluating the environment. In a living whole and in places that contain different components within this whole, perception and value formation should be considered as one of the parameters that provide the relationship between human and space. It is necessary to accept all the elements that make up the space as a whole. Therefore, the concept of spatial perception is not a phenomenon that can evaluate elements independently.

Bursa Uludag University, Faculty of Agriculture was selected as the study area. In this study, it was aimed to reveal the behavioral performance of the space with the user perceptions of the outer spaces of Bursa Uludag University Faculty of Agriculture. Within the scope of this target, the criteria that can reveal the characteristics of the space were determined and how the users perceived the outdoor spaces were evaluated.

Keywords: Spatial Perception, Behavioral Performance of Space, Bursa Uludag University

INTRODUCTION

Perception defined as the analysis of sensory information within the brain and is an important means in relating the identity and meaning of the human and the environment. The process of getting information from the environment is defined as organizing and understanding the information coming from the environment in the human mind (Norberg-Schulz, 1966).

Spatial perception involves not one but many specific abilities. Within the vision of lines and objects, assessing location in depth, appreciating geometric relations between objects, and processing motion, including motion in depth. Spatial perception plays an important role in evaluating areas and spaces, also helps to find a direction and contributes to increasing spatial quality. Spatial perception is a process that begins with the first image or imagery and begins to relive the meaning. That is to say, the primary sense used to perceive spatial relationships is the sense of sight, though other senses may also play a role in determining the spatial positions of objects. Like other forms of perception, spatial perception occurs both in the sensory organs that collect data about the environment and in the brain. It is possible to notice the process of spatial perception through the use of tricks such as optical illusions, but the process in which the brain creates a three dimensional map of the area is completely subconscious (URL 1; URL 2).

When the events and changes around us are evaluated as a whole affecting our sensory organs, we can be informed about the space together with the events and changes that we are sensitive to and we can ascribe meaning to space. In other words, during the interaction and reaction between the user and space, the user perceives elements of space in any way meaningful to him. In urban spaces, there are landscapes that can be discovered by entering a sensation in every situation, and the weights of the four senses acting on spatial perception were determined as seventy percent vision, twenty-five percent touch and five percent hearing and smell sensation. Positive identification of space requires a collective perception, and even in some cases, hearing, smelling, touching can be prioritized before seeing. Places that are heard are the greatest help in adding depth and direct perception to the spaces seen. In this case, it is possible to design urban spaces to have a positive effect in order to increase sensory pleasures (Lynch, 1973; Atanur, 2010; Konaklı et al. 2010; Altan, 2017).

While urban spaces are the means of integration in the city, it is the places where the users share their cultural backgrounds and transfer them. It is important how the spaces are perceived by the users in order to reveal the relationship between the city and human. This whole process of detection may vary according to the individual (Lynch, 1973; İnceoğlu and Aytuğ, 2009). In the design process, the fixed elements in the city, as well as the moving elements like people, are also important. This relationship can be explained by the fact that users have different relationships with different times (Lynch, 1973). Stimulants related to physical qualities in the spaces; the physiological and socio-psychological characteristics of the user enable the creation of a unique space perception for each user. Interpretations of the first image that exists in the physiological process will not only depend on the sensor, but also by the quality of the perceived space. (Rapoport, 1977; Başkaya et al., 2003) (Figure 1).

This study focuses on how users perceive the outer spaces of Faculty of Agriculture in Bursa Uludağ University by the users. In this context, the criteria that can define the user requirements and the space were evaluated with the users and suggestions were made for the positive identification of the space.

MATERIAL AND METHODS

Bursa Uludag University, Faculty of Agriculture was selected as the study area. The research area is in Nilufer district. In the Faculty of Agriculture there are approximately 2500 users, including 2303 students, 130 academic staff and 36 administrative staff. The surface area of the Faculty of Agriculture is approximately 2500 acres and one seventh of the university surface. The location of the research area is given in Figure 2.

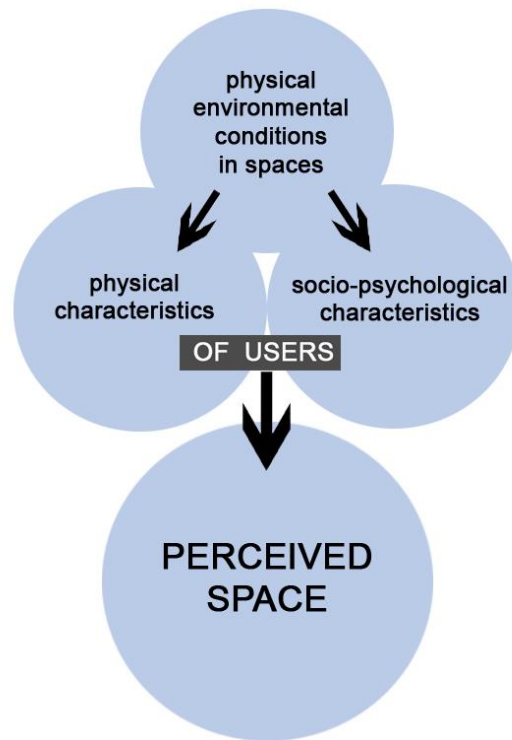

Figure 1: Factors in the process of perception (Rapoport, 1977)

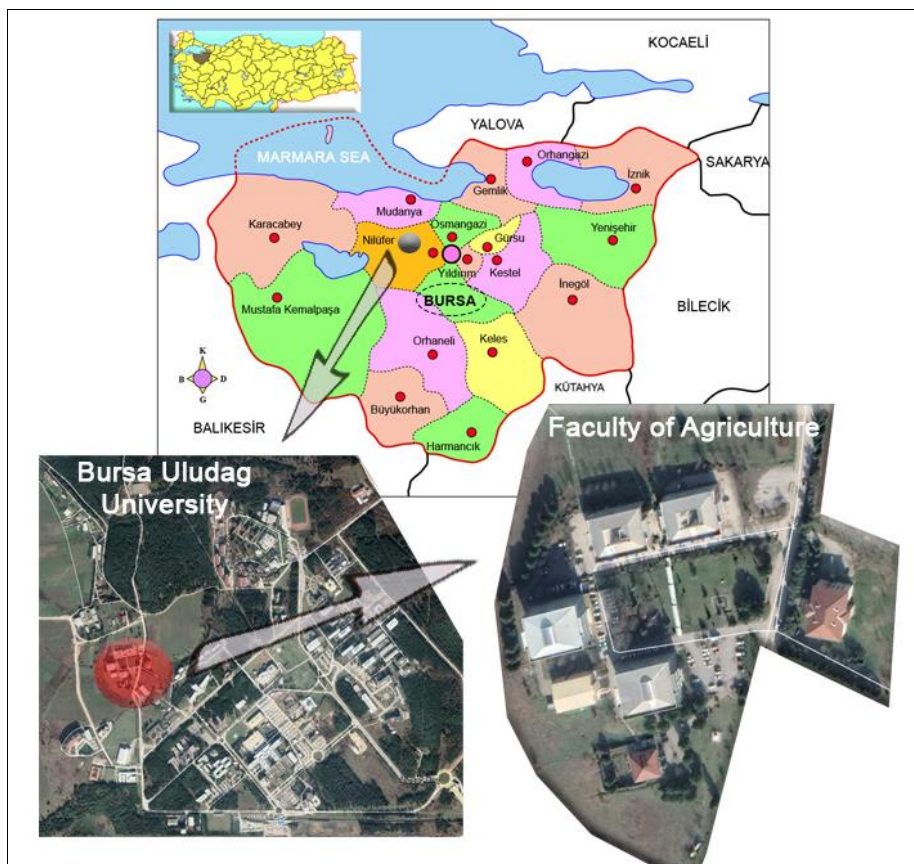

Figure 2. The location of the research area

The criteria that can reveal the characteristics of the space were determined and how the users perceived the outdoor spaces were evaluated. At this stage, 44 criteria were determined under the headings of spatial simulation elements, sensory satisfaction, familiarity, visibility, accessibility, quiet, comfort and positive art. At second stage, determined criteria were asked to the users. Percentage and average of the scores given to the criteria according to the results of the questionnaires was calculated. The sample size is calculated according to the following formula (Vural, 2012);

If the population size is known, then $n = \frac{Nt^2 pq}{(d^2 (N-1) + t^2 pq)}$

N: Size of the population

n: Sample size

p: Probability of occurrence of the event of interest (0,10)

q: 1-p (or the likelihood of not seeing the event of interest) (0,90)

d: accepted \pm sampling error rate (0,05)

t_(α , sd): t-table critical value according to the degree of freedom at the α level of significance (1,96)

According to this formula; N is 2500 and the sample size is 131. A total of 131 questionnaires were conducted for the study. Surveys were conducted as face-to-face interviews with randomly selected users.

RESEARCH FINDINGS

Photographs of the research area are given in Figure 3-7.

Figure 3. General view of B.U.Ü. Faculty of Agriculture

Figure 4. View towards classroom buildings

Figure 5. View towards classroom buildings

Figure 6. Views from the garden

Figure 7. Views from the garden

With the evaluation of the questionnaires, the highest perception value was found to be 164. This value can be a maximum of 220 (44x5) points when looking at all criteria. In this case, the highest positive value is calculated as 74.54%. When the average values are considered as 116.87, the positive space value of the space is calculated as 53.12%.

The three most commonly perceived criteria in the space are compatible with human scale, bright and soft space. The three least perceived criteria are aural satisfaction, olfactive satisfaction and extraordinary. In Figure 8, there are criteria and score averages above the average (≥ 3). In Figure 9, there are criteria with the lowest average score.

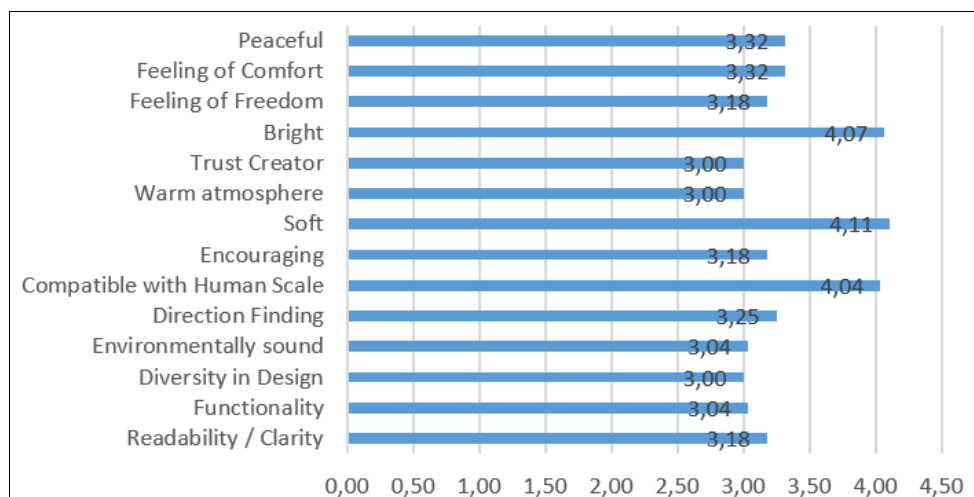

Figure 8. Criteria and score averages above the average (≥ 3)

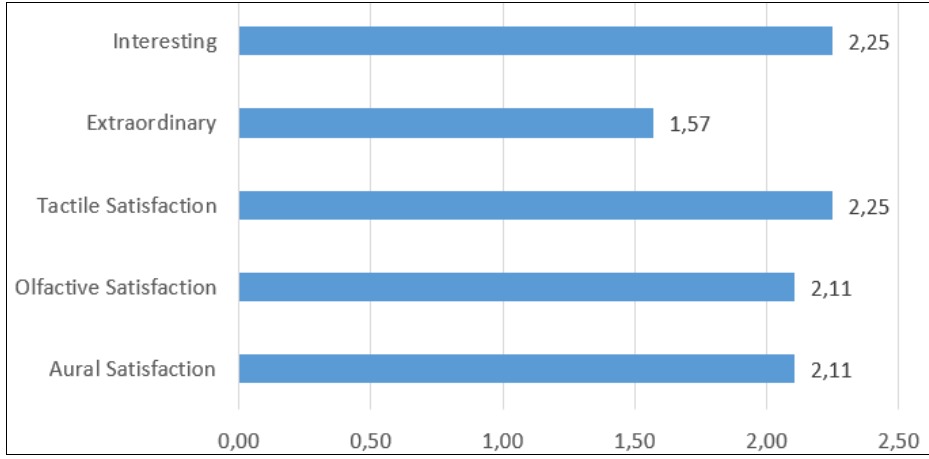

Figure 9. Criteria with the lowest average score

According to the findings in Figure 9, sensory satisfaction is weak in the space. At the same time, there are no stimulants that create an interesting and extraordinary perception.

RESULTS AND DISCUSSION

The spaces must be functional, aesthetically as well as sensory. The relationship between space and user can be established by perception. In conclusion, 44 criteria were combined to evaluate spatial perception. When the criteria are examined, the Faculty of Agriculture, which is chosen as the research area, has been defined as a compatible with human scale, bright and soft space (with higher scores than other criteria). In the research area, sensory satisfaction is weak and there are no stimulants that create an interesting and extraordinary perception. Stimulants in spaces vary according to the physical environment of the space. The effect of stimulants is one of the factors that can direct the perceptions of users in the space. When we look at the weakly perceived criteria, we should focus on sensory satisfaction, interesting and extraordinary designs in the space.

REFERENCES

- Altan, İ. (2017). *Mimarlıkta Mekan Kavramı*. Ofis 2005 Yayınevi. İstanbul.
- Atanur, G. (2010). Kent Kimliği Cercevesinde Gorsel Peyzaj Degerlerinin Analizi – Mustafapasa Ornegi. *Peyzaj Mimarlığı IV. Kongresi Bildiriler Kitabı*. İzmir.
- Baskaya, A.; Dinc, P.; Aybar, U.; Karakaslı, M. (2003). Mekansal İmaj Uzerine Bir Deneme: Gazi Universitesi Muhendislik Mimarlık Fakultesi Egitim Blogu Giris Holu. *Journal of the Faculty of Engineering and Architecture of Gazi University*. Ankara.
- İnceoglu, M.; Aytug, A. (2009). Kentsel Mekânda Kalite Kavramı. *MEGARON*. 4(3):131-146.
- Konaklı, N.; Altunkasa, M.F.; Uslu, C.; Sirel, B. (2010). Mekansal Algılama ve Mekanın Davranısal Basarımı: Adana 5 Ocak ve Ugur Mumcu Meydanları Ornegi. *Peyzaj Mimarlığı IV. Kongresi Bildiriler Kitabı*, İzmir.
- Lynch, (1973). *The Image of the City*, MIT Press, Cambridge, Massachusetts.
- Norberg-Schulz, 1966 Norberg-Schulz, C. *Existence, Space & Architecture*, Studio Vista, London, 1971.
- Rapoport, A. (1977). *Human Aspects of Urban Form: Towards a Man – Environment Approach to Urban Form and Design*, Pergamon Press, UK.
- URL 1: http://topics.sciencedirect.com/topics/page/Spatial_visualization_ability. Retrieved: 25.12.2018.
- URL 2: topics.sciencedirect.com/topics/page/Spatial_visualization_ability. Retrieved: 20.12.2018.
- Vural, H. (2012). Tarım ve Gıda Ekonomisi İstatistiği. Bursa: *Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Notları* No: 107.

Investigation of Walkability and Landscape Elements in Bursa Atatürk Street

Zeynep PİRSELİMOĞLU BATMAN¹
Elvan ENDER ALTAY^{2*}

Pages: 34-41

Doi: 10.21733/ibad.558955

¹ Bursa Uludağ University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, TURKEY
e-mail: zeynepbatman@uludag.edu.tr

² Bursa Uludağ University, Faculty of Agriculture, Department of Landscape Architecture, TURKEY
e-mail: elvanender@uludag.edu.tr

* Corresponding Author

ABSTRACT

Industrialization, intensive urbanization come with population density have brought along alternative uses in transportation. The livable of cities where alternative Transportation systems are developed is provided by using less motor vehicles. Thus, Transportation system which increased public transport and pedestrian facilities are preferred. The existence of pedestrian areas in Transportation and the possibility of walking in these pedestrian areas are integrated with natural, cultural and social environment in cities. Activities and uses in the neighborhood or its surroundings, accessibility, construction of neighborhood Street networks, pedestrian safety, and attractiveness of the streets for the users and user density of the streets are the most important components for the pedestrian areas integrating with natural, cultural and social environment. It should be planned with the landscape values and landscape elements related to the urban identity, considering possible walking areas that are integrated with transportation in the cities and connected system with transportation are a part of the city. In this study, it is aimed to examine the walkable areas in transportation in terms of landscape architecture and to reveal the relationship of walkable areas with urban identity. In this context, Atatürk Street, located in the core of Bursa city, has a touristic, social and commercial function. The landscape values of Atatürk Street pedestrian transportation and the problems caused by the incompatibility or incompleteness of the landscape elements with the urban identity were examined.

Keywords: Accessibility, Bursa, Landscape values, Urban identity, Walkability

INTRODUCTION

Accessibility is one of the most important issues in urban life. However, transportation is an important component for cities as well. Transportation can be expressed as a complementary element in making the cities livable. The practices carried out in line with the mobility purposes in cities prevent the awareness of the space and the quality of the space. The increase in the use of private vehicles with urbanization has led people to organize transportation in our cities for special vehicles because they prefer special vehicles in terms of comfort. Vehicle-oriented planning and design implementations put pedestrians into the background. The formation of urban space and adversely affect the sustainability of the urban landscape are carried out by pushing pedestrians into the background with vehicle-oriented planning and designs. This situation made us forget the fact that the priority of pedestrian in transportation implementations pedestrians should be prioritized in transport and circulation systems in order to increase sustainability in urban livability and spatial shaping in planning and design studies. In other words, transportation areas in livable cities are developed together with the planning of alternative transportation systems, where private use of vehicles is restricted, public transport is developed, field usage decisions based on distances accessible on foot are taken (Beyazıt, 2007; Demir, 2008; Kaplan and Deniz, 2016).

In order to benefit from the benefits of walking in urban areas, some improvements on existing uses in areas should be considered. These improvements should be made in view of the standards of the city in accordance with certain standards. These improvements should be made in view of the standards of the city in accordance with certain standards. For example, there will be differences between the pavement widths of the cities where the level of housing is low and the cities where the level of housing is high. Based on these values, it will be possible to create spaces that have equal conditions for pedestrians and more sensible environments with planning and designs approach (Beyazıt, 2007).

Urban centers constitute the most intensive area of use in cities. All transportation systems are collected at this point. Due to the intensive use of the city center, the fact that it makes design decisions that prioritize the transportation of vehicles limits the uninterrupted access of pedestrians. However, landscape arrangements, which are of great importance in functional and aesthetic terms for the users in transportation areas, are also ignored (Yılmaz Türkoğlu, 2010). While planning the transportation; pedestrian and bicycle paths along the highway, stationary vehicle areas, public transport areas, residential areas, production facilities, and trade areas should be developed and organized in a coordinated way (Neufert and Neufert, 2000).

Vehicle-pedestrian roads are shaped in the direction of the movement of the vehicle road in the plan and design stage. Basic features that should be considered for pedestrians on such roads are the width of pedestrian paths, pedestrian crossing-pedestrian circulation, pedestrian crossing lanes, pedestrian crossings (at crossroads or intersection areas), under or overpasses, vehicle traffic and pedestrian traffic limiting elements, technical infrastructure elements (electricity, telephone, drinking water lines, etc.) and suitable flooring materials. The elements that should be considered in the planning and design phases of the pedestrian roads are transverse and longitudinal slope of the road, stair-steps and ramps to be applied along the road, and the construction materials to be used in the construction of the road (Altunkasa, 2002).

Landscape values have to be evaluated when considering the walkability of transportation areas; natural and cultural characteristic of the area, the diversity of the use of the areas, urban equipment. Urban equipment's in transportation areas (Yücel, 2006; Yılmaz Türkoğlu, 2010; Hamamcıoğlu and Akın, 2015); Lifeless elements; Seating units, Floor covering, Lighting elements, Boundary elements, Plastic objects (sculptures, etc.), Cover units Orientation-sign boards, Trash cans, Flower containers, Water elements-fountains, Service units (sales units, kiosks, etc.) flag poles, bus stops, Live elements; Plant material, Trees, shrubs, shrubs, floor coverings, etc..

Identity is a concept discussed as architecture, social, individual, etc. level. The urban identity is defined by the natural and artificial resource values of the city together with the socio-cultural characteristics of the city inhabitants (Zorlu et.al., 2010). The identity of the city is constituted by

natural, cultural landscape values and socio-cultural structures as well as historical features of the cities.

The urban identity must be taken into consideration when developing transportation systems, which is an important component of the city.

It should be planned with Landscape values and landscape elements related to the urban identity, considering possible walking areas that are integrated with Transportation in the cities and connected systems with transportation are a part of the city. In this study, it is aimed to examine the walkable areas in transportation in terms of landscape architecture and to reveal the relationship of walkable areas with urban identity.

MATERIAL AND METHODS

Atatürk Street, located in the core of Bursa city, has a touristic, social and commercial function (Figure 1). The study area has significant potential with historical and touristic places that it has and interacts with and this places.

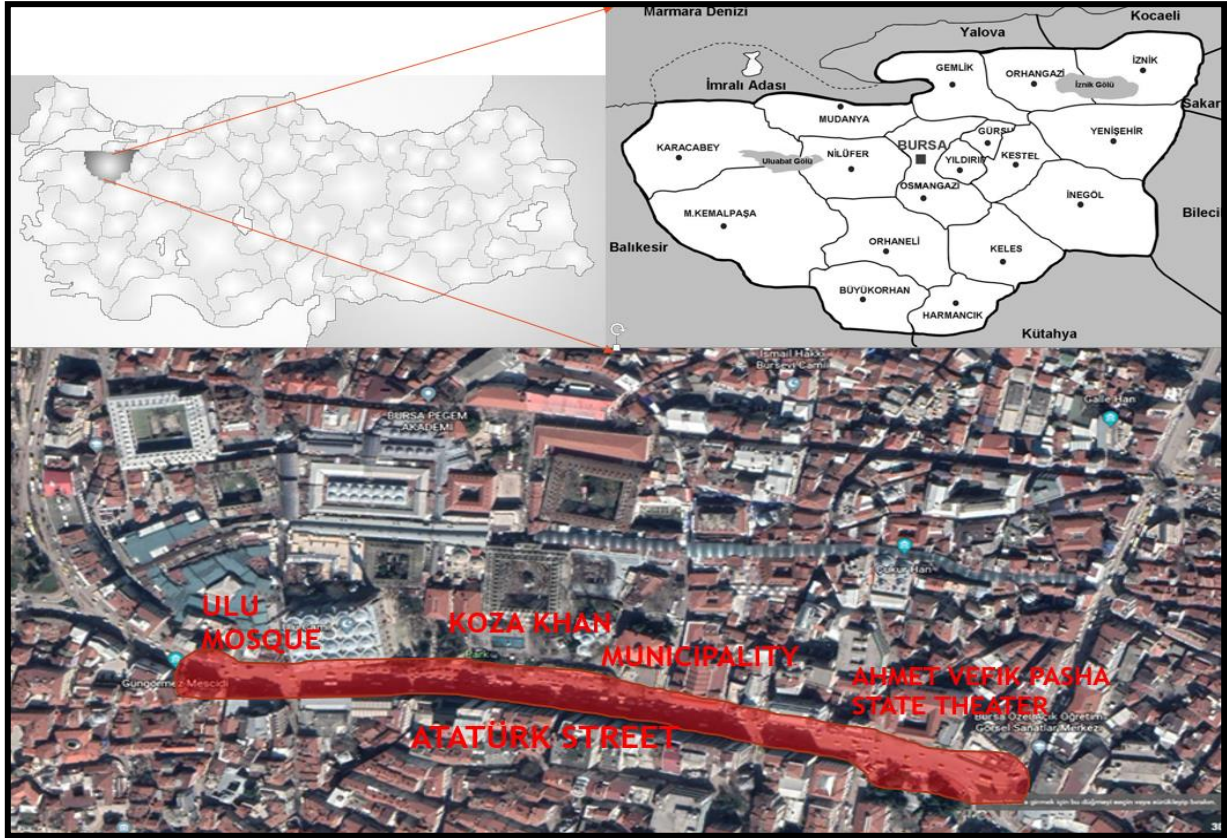

Figure 1. Study area

The relationship between walkability components in transportation and the landscape values was examined to evaluate the contributions of the urban equipment staff on the walkability. The criteria set for the area were determined within the scope of the determined criteria. The evaluation was made with a scale ranging from 1 to 5. 1; lowest criterion score, 5; The highest criterion score was evaluated. The pedestrian access of the area and the suitability of the landscape values in pedestrian transportation were investigated. Conformity was evaluated as 0-34% insufficient, 35-69% partially sufficient, 70-100% adequate.

RESEARCH FINDINGS

Landscape values for walkable areas in transportation

The relations of the streets with walkable relations and landscape values are given in Table 1 which have been evaluated studies of Ersoy (1994), Harris and Dines, (1998), Yücel (2006), Yılmaz Türkoğlu (2010), Ender (2011), Yin (2013), Hamamcıoğlu and Akın (2015).

Table 1. Adequacy of landscape values in pedestrian transportation of Atatürk Street

Adequacy of landscape values in pedestrian transportation			
Walkability in Transportation	Variables		
	Activities Restaurants and other food and beverage areas, grocery stores, retail shops, parks, park roads, schools, libraries, bicycle paths, hospitals, streets covered with trees Appropriate 9-10 property (5) -Appropriate 6-8 property (4)- Appropriate 4-5property (3) - Appropriate 1-3 property (2)- There is no appropriate property (1)	4	5
	Accessibility Connection, integration, street connections, areas within 10 min. walking distance Appropriate 6 -5property (5) -Appropriate 4-3 property (4)- Appropriate 2 property (3) - Appropriate 1 property (2)- There is no appropriate property (1)	5	5
	Image and Safety Crime statistics, empty parcels, derelict building Present (5) Partially (3) Absent(1)	5	5
	Sociability The number of people using the area Dense (5) Partially (3) So dense(1)	1	5
Availability of areas in transportation			
	Sidewalk width on connected boulevards and streets to the area According to Haris ve Dines (1998); 2,25m< Sidewalk width (5)- 1,5m< Sidewalk width<2,25m (4)- 1< Sidewalk width<1,5m (3)- 0,5< Sidewalk width <1 (2)- There is no Sidewalk width (1)	3	5
	Sidewalk width in Street; 2,25m< Sidewalk width (5)- 1,5m< Sidewalk width<2,25m (4)- 1< Sidewalk width<1,5m (3)- 0,5< Sidewalk width <1 (2)- There is no Sidewalk width (1)	5	5
	Easy access with public transport Metro(Rail system)+Tram+ Bus +Minibus +Shared Taxi Appropriate 5-4 property (5) -Appropriate 3 property (4)- Appropriate 2 property (3)- Appropriate 1 property (2) -There is no appropriate property (1)	5	5
	Existence of Bicycle paths: Present (5) Partially (3) Absent(1)	1	5
	Accessibility for disabled person on the roads reaching the area: Present (5) Partially (3) Absent(1)	1	5
	Appropriate path widths for disabled person access Width of pedestrian path 1,5m according to TSE 12576 standards (Ender, 2011) Pedestrian width 1,5m (5) Pedestrian width< 1,5m (1)	1	5
	Appropriate ramp for disabled person access Width of ramps should be 90cm and slopes should be 8% according to TSE 12576 (Ender, 2011). Present (5) Partially (3) Absent(1)	1	5
Landscape design elements in transportation	Usage purposes - transportation equipment		
Elements of urban equipment	Existence of seating unit Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5
	Floor covering Security, Aesthetic	5	5

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

Lifeless elements;	Usability of selected material in transportation within recreation area- Material properties suitability (Ender, 2011); Surface feature do not affect pedestrian usage (excessive roughness, pit, bump, etc.) Appropriate seam feature Reflection on the surface (albedo) Having Appropriate features in rainy weather (not slippery) Having Appropriate infrastructure features (compressed floor, stabilize fill, blocking, etc.) Appropriate 5-4 property (5) -Appropriate 3 property (4)- Appropriate 2 property (3)- Appropriate 1 property (2) -There is no appropriate property (1)		
	Lighting elements Security Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5
	Boundary elements Security, providing pedestrian traffic-separation Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5
	Plastic objects (sculptures, etc.) Create an emphasis point, giving information about the city, urban identity Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5
	Cover units Shading Present (5) Partially (3) Absent(1)	1	5
	Orientation-sign boards Providing information, orientation Present (5) Partially (3) Absent(1)	5	5
	Trash cans Keeping the environment clean Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5
	Flower containers Aesthetic Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5
	Water elements-fountains Aesthetic, providing the water need, orientation Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5
	Service units (sales units, kiosks, etc.) Shopping Present (5) Partially (3) Absent(1)	5	5
	Bus stops etc. Transportation Present (5) Partially (3) Absent(1)	5	5
	existence of crosswalk/underpass/overpass to access the area: Present (5) Partially (3) Absent(1)	5	5
	Lifeless elements reflecting urban identity Present (5) Partially (3) Absent(1)	1	5
Live elements			
The presence of routing and signaling by planting: It means the fact that the plants make their entries prominent and designed as a router along the street Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5	
Emphasis with plants Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5	
Shading with plants Present (5) Partially (3) Absent(1)	3	5	
Pedestrian-traffic distinction with plants Present (5) Partially (3) Absent(1)	1	5	
Accident relief with plants Present (5) Partially (3) Absent(1)	1	5	
TOTAL	91	150	
	%61	%100	

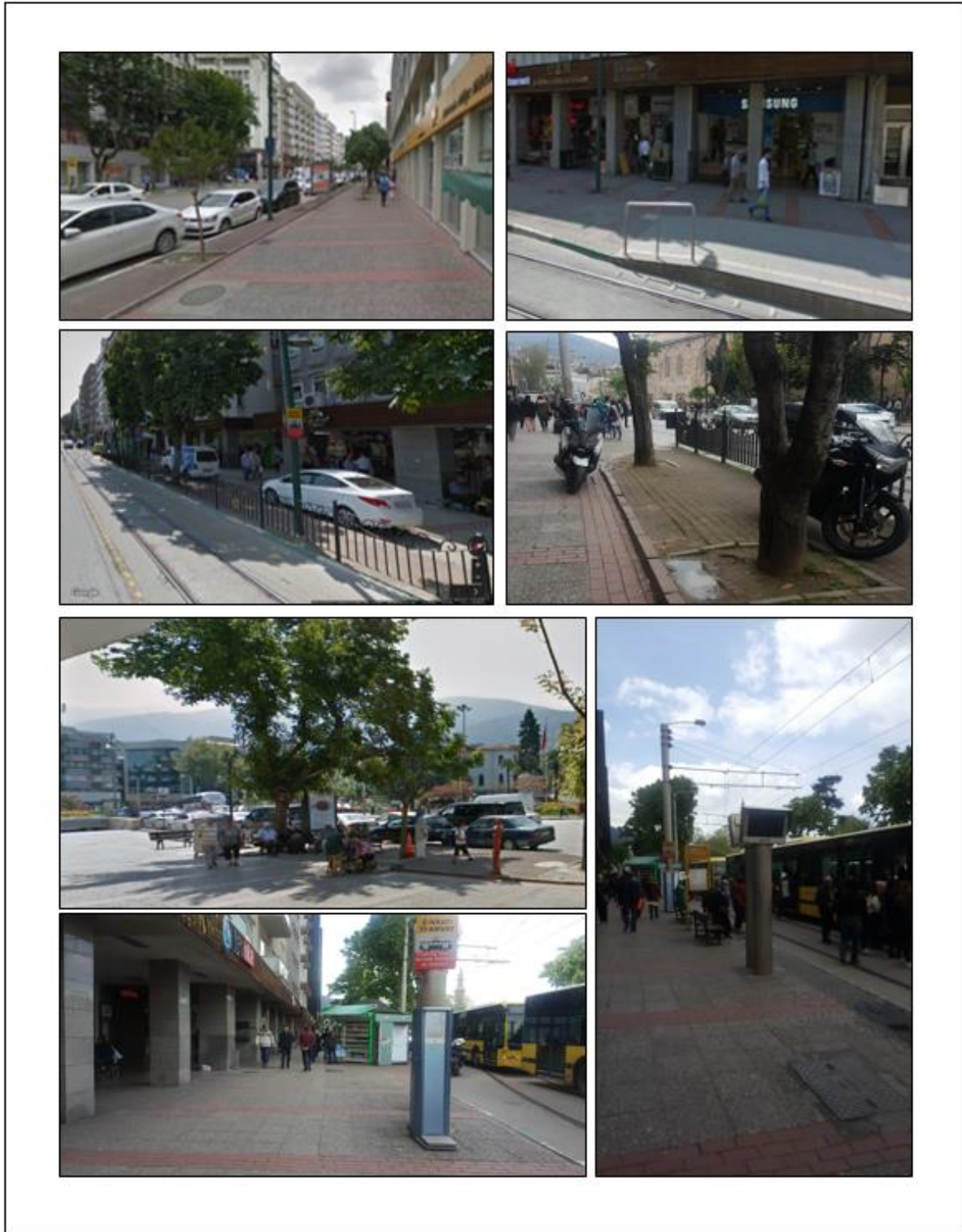

Figure 2. Examples of landscape values in pedestrian transportation of Atatürk Street

CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS

While pedestrian zones are designed, which limited and controlled pedestrian traffic, offering safe and comfortable mobility for people of various age groups (Birişçi Yıldırım et. al., 2002);lack of pedestrian pavements, adequate selection and application of floor coverings, lighting is sufficient for the region, original and qualified reinforcement elements, interesting water elements and plastic

objects, presence of having seating units which are adequate number of users and environmentally friendly, besides, it should be noted that to create spaces that will provide recreation, culture, sports and art activities in connected areas that will install different functions in pedestrian zones, highlighting start and end point support of pedestrian zones with plant material

When our study area was evaluated with these criteria, it was determined as partially sufficient with a 61% compliance rate. Considering the criteria for being able to walk to Atatürk Street, it is appropriate for activities, accessibility, image and security and sociality, however, when we look at human uses, it is very intense. On the other hand, the landscape values of the area; lifeless and live elements and their connection with the city's identity.

According to the results, it was determined that there was no floor material suitable for the use of visual disabilities on the street. Ground materials for people with visual disabilities have been detected only a short distance on the tram stops. In addition, ramps suitable for people with physical disabilities were also detected in the tram stops and surroundings. However, since it did not continue along the street, it was not considered as appropriate for the general condition of the street (Figure 2).

The fact that our area is the core of Bursa is both a historical, touristic and commercial center and therefore has a rich feature in terms of public transportation. However, there is no alternative to transportation like bike path. path widths were found to be moderate. Some points are inadequate width, while the pedestrians do not allow intensive use, some points are large enough.

There are seating units on the street at the appropriate width. Ex. Front of Ahmet Vefik Pasha State Theater, and some other places (Figure 2).

When the floor coverings are evaluated aesthetically, they do not express a whole. Over the years, revisions were completed in the form of patches overlapping each other. Floor coverings also very neglected (Figure 2).

Along the street lighting elements, border elements plastic objects, trash cans, flower beds, water elements-fountains were evaluated at medium level. In addition, no cover units have been detected on the area. Also, orientation-sign boards, service units, stations and pedestrians for pedestrians are adequate. But they are not in any order and they are all different.

However, when we look at the fact that all these urban equipment are compatible with the identity of the city, it is seen that there is a lot of diversity and they are chosen randomly. Along the street, no urban equipment is compatible with the texture and identity of the city (Figure 2).

In the use of live material, the presence of routing and signaling by planting and emphasis with plants is not sufficient. There is no continuity in the plant material used. In addition, the plant material on the street is not use for the purpose of the "traffic pedestrian separates" and "accidents to reduce the effect".

The vehicles parked on pedestrian pathways were identified as a problem on the area except for the evaluation of these criteria. In addition, car parks along the road do not provide a nice view.

A holistic planning approach should be considered for successful pedestrian access on vehicle-pedestrian density roads. Both lifeless and live elements planning and design in a holistic approach. Ensuring that the area is walkable for pedestrians should be ensured by the suitability of the use of pedestrian areas on the street and the proper use of live and lifeless elements. Atatürk Street attracts great interest being a historical and touristic center because it forms the core of the city. Street also shows the city's showcase. Therefore, the equipment used on the street should reflect the identity of the city. Planning and design studies should be developed considering the suitability of the materials to the city and the texture. First of all planning and designs should be for everyone. People with disabilities should not be ignored. In addition, the maintenance of all street to be regulated should be continuous both lifeless and live elements. Along with all these suggestions, the renovations on the facades of the building in addition to the arrangements on the street will help to strengthen the street and the identity of the city.

REFERENCES

- Beyazıt, E. (2007). *Kent Yaşanabilirliğini Artıran Yaya Mekanlarının Türlerarası Ulaşım Sistemi İçinde İrdelenmesi: Kabataş Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Şehir ve Bölge Planlaması Anabilimdalı, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Demir, Ü. (2008). *Peyzaj Tasarımında Yaya Bölgeleri Antakya Hürriyet Caddesi Yayalaştırma Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilimdalı, Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay
- Kaplan, H.; Deniz, H. D. (2016). Yaya Yolu Sürekliliğinde Peyzaj Kalitesinin Arttırılması: Ankara Yüksel caddesi Örnekleme Alan Çalışması, *1. ulusal Ankara Ü. Peyzaj Mimarlığı Kongresi*, Ankara Üniversitesi Basımevi (ISBN: 978-605-136-243-4) 266-276.
- Yılmaz Türkoğlu, N. (2010). *Kent Merkezinde Yaya ve Taşıt Ulaşım Alanlarının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi; Konya Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Peyzaj Mimarlığı Anabilimdalı, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Neufert, E.; Neufert, P. (2000). *Yapı Tasarımı*, 35.baskı, Vieweg Yayınevi.
- Altunkasa, M.F. (2002). *Peyzaj Mühendisliği*, Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Genel Yayın No: 123, Ders Kitapları Yayın no: A-36, Adana.
- Yücel, F. (2006). *Kamusal Açık Mekanlarda Donatı elemanlarının Kullanımı*, Ege Mimarlık, 4-59, 26-29.
- Hamamcıoğlu C.; Akın O. (2015). Çevre ve Toplum Yaşamına Duyarlı Kentsel Yaklaşımlar Bağlamında Yaya Erişimi ve Yürünebilirlik (Kadıköy Örneği), *11. Ulaştırma Kongresi*, 27-29 Mayıs, *Kongre Sempozyum Bildiriler Kitabı*, 447-456 http://www.imo.org.tr/resimler/ekutuphane/pdf/17439_39_26.pdf
- Zorlu, T.; Aydınlan, E.; Engin, E. (2010). Kent Kimliği: Tanjat ve Karadeniz Sahil yollarının Trabzon Kent Kimliğine Etkileri, *Kentsel Müdahale*, *Mimarlık*, 352, Mart-Nisan-2010 <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=366&RecID=2331>.
- Ersoy, M. (1994). *Kentsel Alan Kullanım Normları*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Yayınları, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, p:301.
- Harris, C.W.; Dines, N.T. (1998). *Time-Saver standarts for Landscape Architecture: Designand Construction Data*, McGraw-Hill Education, New York.
- Ender, E. (2011). *Adana İli Çukurova İlçesi Aktif Yeşil Alanlarının Nitelik ve Nicelik Açısından İrdelenmesi* (Master's thesis). Çukurova University, Adana.
- Yin, L. (2013). *Assessing Walkability in the City of Buffalo: Application of Agent- Based Simulation*, *J. Urban Plann. Dev.*, 139(3), 166-175.
- Birişçi Yıldırım, T.; Özel, A. E.; Oktay, P. (2002). Yaya Bölgeleri Planlama Ve Tasarımı: Çanakkale Çarşı Caddesi Yaya Yolu Örneği'nde, *Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi*, Gazi Üniversitesi, Ankara/<http://www.trafik.gov.tr/Sayfalar/Yayinlar/TrafikKongre.aspx>.

Çoklu Bulut Servis Sağlayıcıları Üzerinde Kubernetes Platformu Kullanılarak Sunucusuz Mimari Geliştirilmesi

Development of the Serverless Architectural By Using the Kubernetes Platform on Multiple Cloud Service Providers

Dr. Öğr. Üyesi Cemal KOÇAK^{1*}
Fahri YARDIMCI²

Pages: 42-51

Doi: 10.21733/ibad.554904

¹ Gazi University, TURKEY,
ccckocak@gazi.edu.tr.

² Gazi University, TURKEY,
fahri.yardimci@gazi.edu.tr,

* Corresponding Author

ABSTRACT

Kubernetes is an open source container management platform. Kubernetes saves thousands of containers from a single center and saves on cost and time. In this study, applications with serverless architecture have been managed by using multiple cloud service providers. Kubernetes was established by the Federation system with different cloud service providers. Knative was established on the managed Kubernetes and the Knative system was federated and added to the developing Federation system. Users create their applications from a single center and monitor the resources of their worldwide applications through a single web interface. With this study, the use of Kubernetes in multiple cloud services has reduced the complexity of multiple clouds without the need for additional configuration or implementation. At the same time, are prevented zero scaling and cold start.

Keywords: Kubernetes, cloud computing, serverless architecture.

GİRİŞ

Bulut bilişim, yüksek performanslı bilgi işlem altyapısı ile ilgili bazı yüksek net finansal taahhütleri azaltma ve daha hızlı geri dönüş süreleri sağlama potansiyeli sunar. Bu amaçla uygulamaların gerçek dünyada etkileşimli olarak çalışabilmesi için Bare metal adı verilen sunuculara kurulumlar yapılmaktaydı [1-5]. Daha sonraları bu sunucuların sanallaştırılarak daha fazla amaca ve uygulamaya hizmet vermesi için çeşitli sanallaştırma teknolojileri ortaya çıkmıştır. Mikroservis mimarisi ile uygulama çeşitli servis parçalarına ayrılarak hem yazılım süreci hem de yönetim maliyeti önemli ölçüde düşürülmüştür. Mikroservisler ile birlikte kullanılmaya başlanan Konteynerler ile işletim sistemi seviyesinde sanallaştırma sağlayarak kaynak paylaşımı oldukça verimli hale getirilmiştir. Docker bu alanda %83 ile en çok kullanılan konteyner platformudur [6]. Konteyner teknolojisini hızlı bir şekilde benimsenmesinden sonra artan konteynerlerin yönetimlerine çözüm olarak çeşitli orkestrasyon araçları ortaya çıkmıştır. Kubernetes açık kaynaklı konteyner orkestrasyon aracıdır.

Kubernetes ile konteynerlerin ölçeklendirilmesi ve yönetilmesi kolay hale getirilmiştir. Sunucusuz mimari geliştiricilere sadece kodlarına odaklanmalarını sağlayan, uygulamanın çalışacağı konteyner ve sunucular ile ilgilenmeyip bu işleri bulut servis sağlayıcıları tarafından yapılmasını sağlamaktadır. Geliştirici, sunucusuz mimari ile sadece yapmak istediği kodu yazarak bulut servis sağlayıcısına iletmektedir. Bu yapı sistemin oluşturulmasını, bakımını ve güvenlik ayarlarını bulut servis sağlayıcısı tarafından gerçekleştirerek masrafları önemli ölçüde azaltmaktadır. Sunil Kumar Mohanty ve arkadaşları Kubeless, Fission ve OpenFaas frameworklerini kullanarak açık kaynaklı serverless framework'lerinin analizi ve testlerini gerçekleştirdikleri bir çalışma yapmışlardır [7]. Nilton Bila ve arkadaşları sunucusuz mimari kullanarak Kubernetes ve Docker Swarm platformlarında çalışan konteynerlerin zararlı olup olmadıklarını keşfedip bildirim verilmesini sağlayan çalışma yapmışlardır [8]. Bu çalışma sonucunda cluster üzerinde çalışan konteynerlerin güvenli olup olmadığı tespit edilmiştir. Pablo Moreno ve arkadaşları Kubernetes kullanarak birden çok bulut servis sağlayıcıları üzerinde Galaxy adını verdikleri araştırmacıların web arayüzü üzerinden veri analizi yapmalarını sağlayan bir sistem geliştirmişlerdir [9]. Bu çalışma sayesinde kullanıcılar hızlı bir şekilde analizlerini gerçekleştirirken ölçeklenme işlemi Kubernetes ile çözülmüştür. Giuseppe Avolio ve arkadaşları CERN'de bulunan Büyük Hadron Çarpıştırıcısından elde edilen parçacık bilgilerinin çeşitli algoritmalar ile işlenmesi kullanılan binlerce sunucunun Kubernetes ortamına taşınmasıyla ilgili çalışma yapmışlardır [10].

Bu çalışmada Kubernetes platformunu farklı ülke ve servis sağlayıcıları üzerine kurarak Knative ile serverless platform oluşturulmuştur. Bu platform ile kodların yüklenerek tüm cluster üzerinde çalıştırılması sağlanmıştır. Kubernetes kullanımı ile ek yapılandırma veya uygulama gerektirmeden çoklu bulut üzerindeki karmaşayı azaltması sağlanmıştır.

1. KUBERNETES

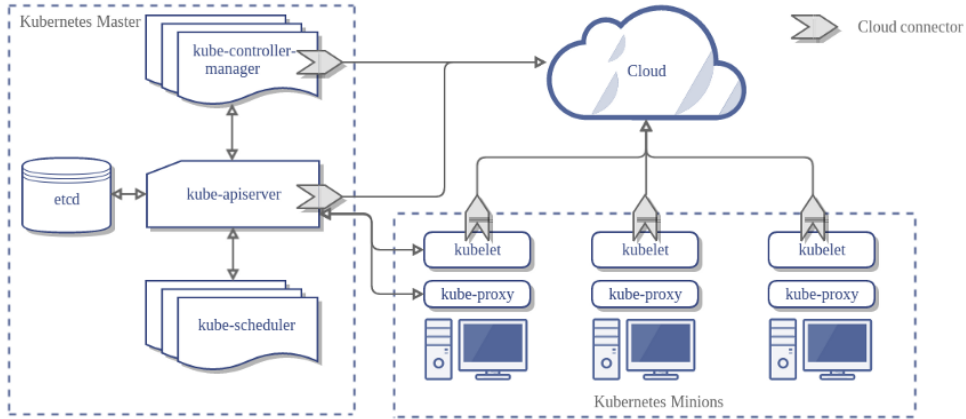
Günümüzde artan konteyner kullanımından ötürü güvenlik ve yönetimini sağlamak zorlaşmıştır. Konteynerlerin servis ayarları, dosya sistemleri, ağ ayarları, güvenlik ve uygulama ayarları bu yönetimi karmaşık hale getirmiştir. Bunun için çeşitli konteyner yönetim platformları geliştirilmiştir.

Google kendi altyapısındaki konteynerlerin, iş yüklerinin ve binlerce farklı makinanın yönetimini sağlamak amacıyla Borg adı verilen ve bütün bileşenlerinin C++ diliyle yazıldığı bir cluster yönetim sistemi geliştirip kullanmıştır [11]. Kubernetes 2014 yılında açık kaynak olarak geliştirilen ve Go diliyle yazılan bir konteyner yönetim platformudur ve bulut servis sağlayıcılarından AWS, GCP, Azure ve Digitalocean bu platformu araçları arasına eklemiştir. Kubernetes açık kaynak konteyner geliştirme platformlarında 2018 yılında %82 ile lider sırada bulunmaktadır [6].

1.1. Kubernetes Çalışma Mantığı

Kubernetes sistemi master-slave mimarisini kullanarak çalışmaktadır. Master üzerinde; api server, etcd, scheduler ve controller manager yazılımları çalışmaktadır [12]. Nodeler container-runtime, kubelet ve kube-proxy bileşenlerinden oluşur. Nodeler üzerinde podlar ve servisler çalışmaktadır. Nodelerin mastera erişebilmek için kullandığı yöntem api servere 443 nolu porttan güvenli bir şekilde bağlantı

kurmasıyla gerçekleşir. Master node'lara erişmek için ise iki farklı yöntem kullanır. Yöntemlerin diyagramı Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1: Kubernetes Mimarisi [13]

Bunlardan birincisi nodeler içerisinde bulunan kubelet bileşenine erişmesidir. Kubelet sayesinde podlara ait loglara erişilir, çalışmakta olan podlara bağlantı sağlanır ve kubelet'in sağladığı port-forwarding özelliği kullanılabilir. Bir diğer yöntem ise http bağlantıları kullanarak pod'lara ve servislere direk olarak bağlanılmasıdır. Bu yöntem güvenlik açığı oluşturabileceği için güvenilmeyen ve halka açık ağlarda kullanılmaması gereken bir yöntemdir.

1.2. Kubernetes Federation

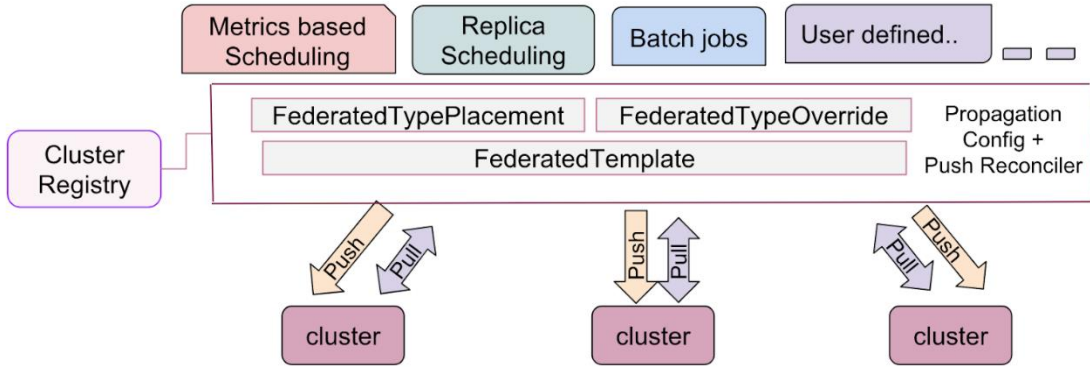
Birden fazla Kubernetes cluster'larının yönetimi için geliştirilmiş bir yapıdır. Bir yönetici cluster seçilerek onun üzerinden diğer cluster'larla işlem yapılmasını sağlar. Federation v2 hala geliştirilme aşamasındadır ve en güncel sürümü 0.08'dir. Federation 2 tip konfigürasyon kullanmaktadır. Bunlar Type ve Cluster konfigürasyonlarıdır. Type konfigürasyonu federasyonun hangi API tiplerini kullanacağını tanımlamaktadır. Cluster konfigürasyonu hangi clusterlerin hedef alınacağını tanımlamaktadır. Type konfigürasyonu ise üç temel konsepte sahiptir; Template types, Placement types, Override types.

Template Types: Federasyon içerisinde çalışacak olan uygulamanın veya servisin tanımlarıdır.

Placement Types: Template içerisindeki tanımların çalıştırılacağı clusterların seçiminin yapıldığı tanımlardır.

Override Types: Cluster seviyesinde değişiklik yapılmasını sağlayan tanımlardır.

Bu tanımların clusterlar ile ilişkisi Şekil 2 ile gösterilmiştir.

Şekil Hata! Belgede belirtilen stilde metne rastlanmadı.:Type konfigürasyonunun clusterler ile iletişim diyagramı [14]

2. GERÇEKLEŞTİRİLEN YAZILIM VE UYGULAMA

Sistemin kurulması ve gerçekleştirilmesi için DigitalOcean ve Amazon Web Services (AWS) platformlarından akademik amaçlı burs başvurusu yapılmıştır. Bu platformları kullanabilmek adına; DigitalOcean için 100\$, AWS için 150\$ servis kredileri alınmıştır. Azure ve GCP platformları için ise deneme kredileri kullanılarak proje oluşturulmuştur. Sistemsel gerekli altyapıları; veritabanı, imaj deposu, dosya depolama, dns hizmetlerini AWS üzerinde gerçekleştirilmiştir. Web arayüzü Java Spring kullanılarak, Cluster işlemlerinden Web arayüzü ile haberleşmesi için Python Flask ile bir kontrolcü rest apisi kullanılarak yazılımlar gerçekleştirilmiştir.

2.1. Kubernetes Kurulumları

AWS, DigitalOcean, Google Cloud Platform (GCP) ve Microsoft Azure platformlarına Kubernetes kurulumlarıyla başlanılmıştır. Bu kurulumlar için servis sağlayıcısının komut satırı üzerinden kurulumlar gerçekleştirilmiştir. Servis sağlayıcılar, lokasyon, node sayıları ve toplam işlem güçleri aşağıdaki Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo1: Kubernetes cluster dağılım tablosu

Servis Sağlayıcı	Lokasyon	Kubernetes Sürümü	CPU (Core)	Ram (GB)	Node Sayısı
GCP	Japonya	1.11.5	4	15	1
GCP	ABD/Doğu	1.11.5	4	15	1
DigitalOcean	Hollanda	1.12.3	4	16	1
Azure	ABD/Batı	1.11.5	4	16	1
AWS	Almanya	1.11.5	6	18	2
TOPLAM	3 KITA		22	80	6

2.2. Kubernetes Eklentileri

Federation yapısından önce tüm clusterlar üzerine gerekli araçların kurulumlarını gerçekleştirilmiştir. Istio v1.0.2 sürümünü tüm cluster üzerine Knative Github Reposu üzerinde bulunan Istio konfigürasyonlarına göre kurulum gerçekleştirilmiştir bu sayede service mesh yapısını kurulmuştur. Bu kurulum sonrasında nodeler üzerinde birer yük dengeleyici servis oluşturulmuştur. Istio bileşenlerinin düzgün çalıştığından emin olduktan sonra Knative kurulumu gerçekleştirilmiştir. Knative v0.2.2 sürümünün sabit tanımları Knative Github Reposu üzerinden alınarak tüm clusterlara kurulmuştur. Bu konfigürasyonlar monitoring, loglar ve tracing bilgilerini cluster içerisinde tutmaktadır.

2.3. Monitoring

Clusterların durumları ve üzerlerinde çalışacak uygulamaların loglarını ve metriklerini öğrenebilmek ve kullanıcılara gösterebilmek için *Elasticsearch*, *Fluentd*, *Grafana* ve *Prometheus* araçları kullanılmıştır.

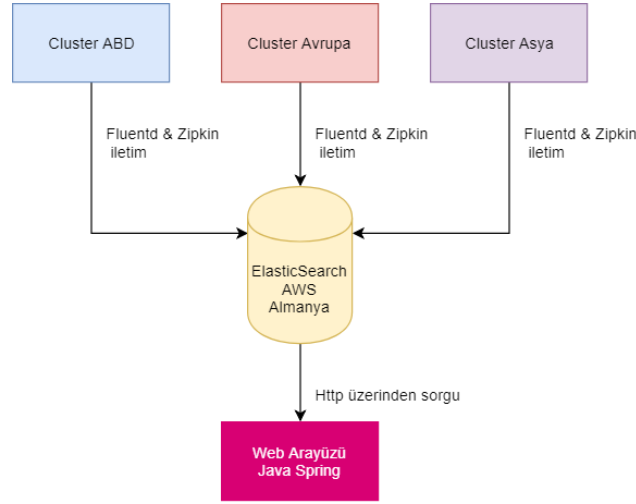
Fluentd aracı, DaemonSet olarak Kubernetes clusterları üzerinde çalıştırılarak tüm nodeler üzerinde bir kopyasının oluşması sağlanmıştır. Loglara ulaşılabilmesi ve iletilmesi için nodeler üzerindeki '/var/log/docker' klasörü volume olarak podların tanımlarına eklenmiştir.

Sistem loglarının saklanması ve kullanıcılara kendi uygulamalarının loglarını gösterebilmek için *Elasticsearch* veritabanını kullanılmıştır. Elasticsearch v6.4.3 sürümüne sahip cluster AWS Almanya lokasyonu üzerinde ElasticCloud.com servisi ile oluşturulmuştur. Tüm clusterlar bu veritabanına erişerek loglarını yazacaklarından dolayı orta nokta olarak Frankfurt Almanya lokasyonu tercih edilmiştir. Fluentd konfigürasyonu ile bu log bilgileri Elasticsearch üzerine buldukları lokasyon adını index adı olarak tanımlayarak kaydedilmiştir. Oluşturulan cluster bilgileri Tablo 3'de gösterilmiştir. Lokasyon isimlerine göre index verildiği için web arayüzünde kolay bir şekilde arama ve listeleme işlemleri yapılmıştır.

Tablo Hata! Belgede belirtilen stilde metne rastlanmadı..2:Elasticsearch cluster bilgisi

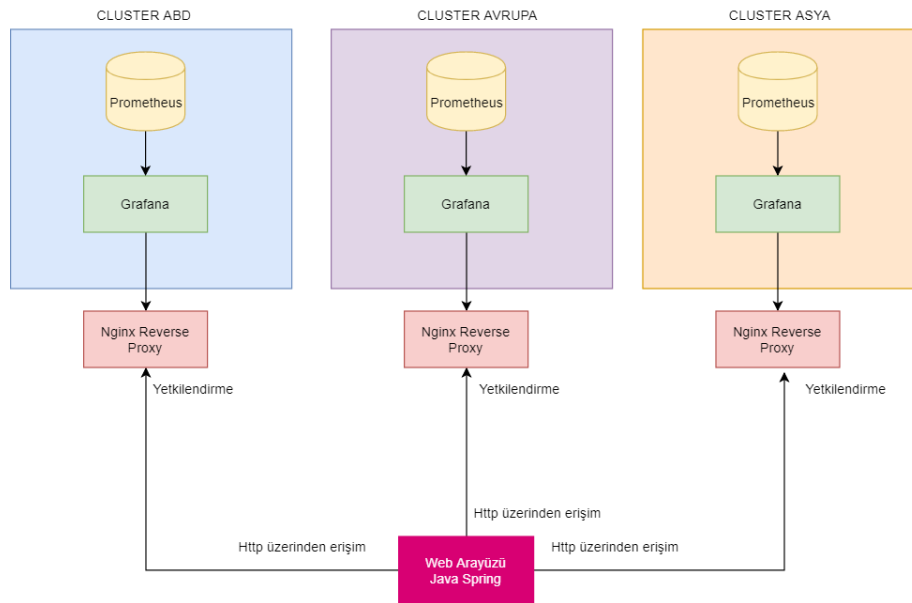
Türü	Adet	Ram Miktarı (GB)	Disk Alanı (GB)
Master	1	1	2
Data	2	8	240
Toplam	3	9	242

Trace bilgileri için kurulum konfigürasyonları kullanılarak ZipkinTracing üzerine Elasticsearch adres ve kullanıcı bilgileri eklenmiştir. Elasticsearch üzerine kaydedilen lokasyon isimlerine göre indexler oluşturularak web arayüzünde göstermek kolaylaştırılmıştır. Oluşturulan Elasticsearch sistem Şekil 3'te gösterilmiştir.

Şekil Hata! Belgede belirtilen stilde metne rastlanmadı.:Monitoring ve tracing verilerine erişim diyagramı

Metrik bilgileri için kube-state-metric aracı kullanılarak verilerin *prometheus* üzerine kaydedilmesi sağlanmaktadır. Prometheus üzerinde bulunan metrikleri görselleştirmek için Grafana kullanılmıştır. Grafana üzerindeki dashboardlar kurulum için kullanılan dashboardlardan oluşturulmuştur. Grafana üzerindeki grafiklerin kullanıcılara gösterilebilmesi için Nginx web sunucusu ile reverse proxy oluşturulmuştur. Bu sayede Grafana erişimleri şifreli hale getirilmiştir. Oluşturulan reverse proxy Istio tarafından oluşturulan yük dengeleyicisine bağlanmıştır. Oluşturulan sistemin diyagramı Şekil 4'te gösterilmiştir.

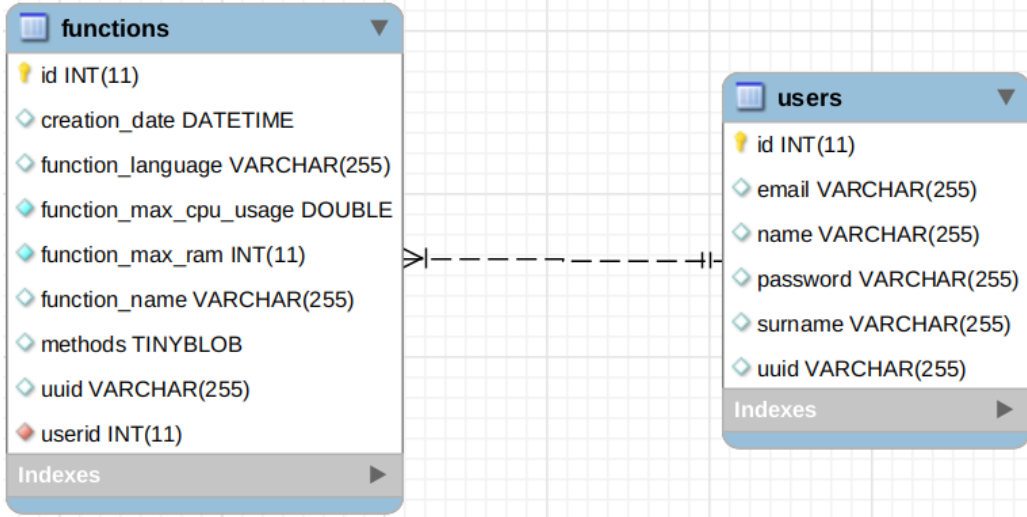
Şekil 4:Cluster üzerindeki Grafana uygulamasına erişim diyagramı

2.4. Kubernetes Federation

Federation-v2 0.0.4 sürümünü repositoryleri üzerinde bulunan konfigürasyonlara göre yönetici cluster olarak AWS Almanya seçilerek federasyon yapısı oluşturularak diğer kıtalardaki cluster de yapıya dahil edilmiştir. Knative'i Federation için uygun tip ve konfigürasyon ayarları için Knative, tekrar düzenlenmiş ve federe hale getirilerek konfigürasyonlar yönetici cluster üzerinde uygulanmıştır. Böylece yönetici cluster üzerine 'FederatedKnativeService' tipinde bir istek geldiği zaman bunu tüm clusterlar üzerinde çalıştırabilecek duruma getirilmiştir.

2.5. Veritabanı Bilgileri

AWS RDS hizmeti üzerinde oluşturulan Mysql veritabanı içerisine tablolar oluşturulmuştur. Varlık bağıntı diyagramı Şekil 5'te verilmiştir.

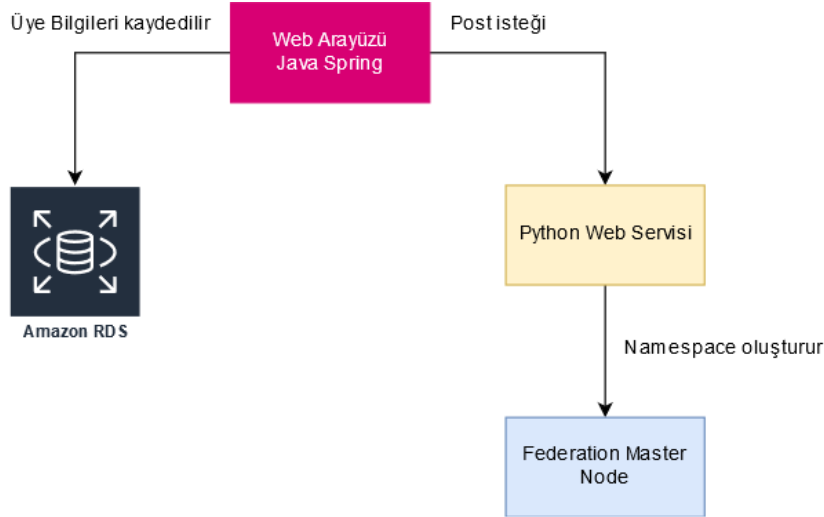

Şekil 5:Varlık bağıntı diyagramı

Kullanıcıların ve fonksiyon varlıklarının id bilgileri paylaşılmamıştır. Paylaşılması için 2005 yılında RFC 4122 [15] ile belirtilen UUID (Universally Unique Identifier) kullanılmıştır. UUID 128 bit uzunluğa sahip ve zaman tabanlı olarak üretilebildikleri için çakışma olasılığı çok düşüktür. Şifrelerin veritabanında saklanması için hash değerleri alınmıştır. Hash değerleri için Bcrypt algoritması kullanılmıştır. Bcrypt bruteforce saldırılarına karşı koruma sağlamaktadır. İşlem gücü artsa dahi Bcrypt ile hash değeri alınmış şifrelerin tahmin süresi artmaktadır.

2.6. Kayıt İşlemleri

Kullanıcıların şifrelerini Bcrypt algoritmasına göre hash işlemi uygulanarak veritabanında tutulmaktadır. Veritabanı işlemleri tamamlandıktan sonra Python web servisi ile tüm Federation master node'u üzerinde kullanıcının UUID bilgisine göre namespace oluşturulmaktadır. Federation yapısı sayesinde namespace bilgileri tüm federation üye clusterleri üzerinde oluşturulmaktadır. Şekil 6'da kayıt diyagramı gösterilmiştir.

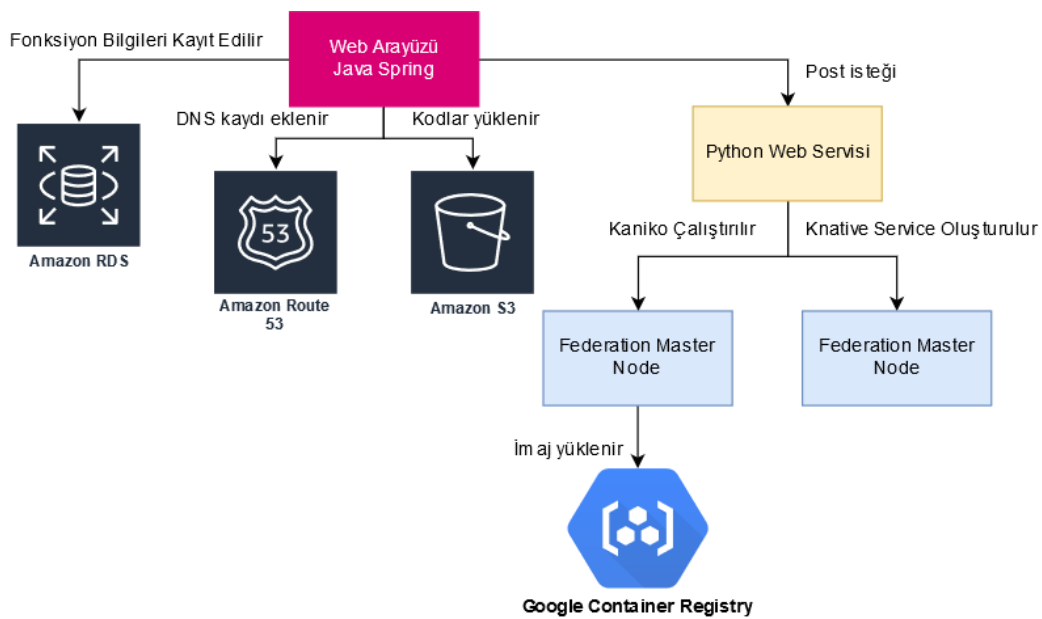

Şekil 6:Kayıt olma diyagramı

2.7. Fonksiyon Oluşturma İşlemleri

Kullanıcılar fonksiyonlar sayfasına girdikten sonra Create Function butonu yardımıyla fonksiyon oluşturma işlemlerine başlamaktadırlar. Kullanıcıların karşısına çıkan sayfada fonksiyonlarının ismini, çalışması için gereken cpu ve ram miktarını seçtirilerek kodlarının yüklenmesi istenmektedir. Fonksiyon ile ilgili bilgiler AWS RDS üzerine kaydedilmektedir. Yüklenen kodlar Java üzerinde Tar.GZ formatında sıkıştırılarak içerisine konteynır oluşturulması için gereken dosya eklenmektedir. Oluşturulan tar.gz dosyası AWS S3 üzerine yüklenmektedir. Fonksiyona erişim yapılabilmesi için AWS Route 53 üzerinde DNS kayıtları girilerek lokasyon bazlı yönlendirme komutları eklenmektedir. Şekil 7’de bu işlemlerin diyagramı gösterilmiştir.

Yükleme işlemi tamamlandıktan sonra Kubernetes sistemlerinin kontrolünün yapıldığı web servisine fonksiyon ve kullanıcı bilgileri göndermektedir. Bilgileri alan Python web servisi kullanıcının namespace’si üzerinde Kaniko uygulamasını S3 üzerindeki adresi Google GCR adresini ekleyerek Federation master sunucusunda çalıştırmaktadır ve Kaniko imajı oluşturup GCR üzerine yüklemektedir. Bu işlem bittikten sonra Python web servisi Federation master sunucusuna Knative Service oluşturması için gerekli kodları oluşturup imaj kaynağı olarak GCR adresini verdikten sonra işlemleri bitirmektedir.

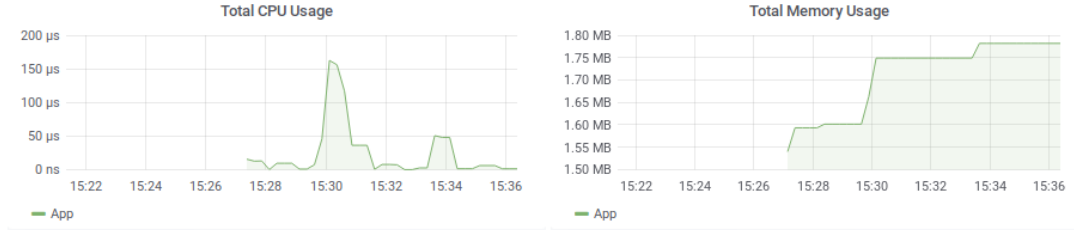

Şekil 7:Fonksiyon oluşturma işlemlerinin diyagramı

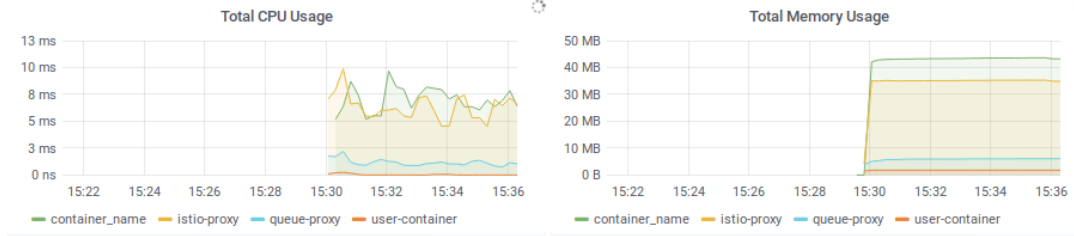
2.8. Metriklerin Görüntülenmesi

Platformda çalışan uygulamalarına ait işlemci ve bellek kullanım grafiklerini görmek isteyen kullanıcılar Functions sekmesine tıklayarak fonksiyonlarını listeler. Listede grafiklerini görmek istediği fonksiyonu tablodan seçerek Metrics tuşuyla ilgili sayfa gider. Bu sayfada clusterlar tarafından Nginx reverse proxy kullanarak dışarıya açılan Grafana üzerinde kullanıcının UUID ve fonksiyonun UUID bilgilerini kullanarak grafikler Şekil 8’de görüntülenmektedir.

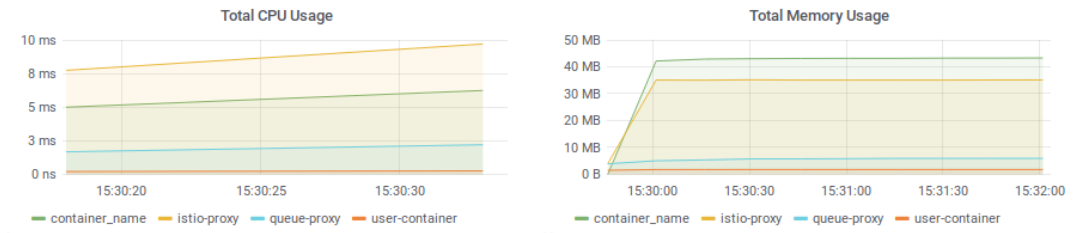
Europe - Amsterdam (Google Cloud Platform)

US - Oregon (Amazon Web Services)

US - Iowa (Microsoft Azure)

Şekil 8:Metrik sayfası görünümü

2.9. Logların Görüntülenmesi

Çalışan uygulamaların STDOUT ile oluşturdukları logların kaydedilip Fluentd ile Elasticsearch üzerine aktarılmasının ardından kullanıcıların erişimine sunulmaktadır. Kullanıcılar fonksiyonlarını listeledikten sonra Operations sekmesi altında Logs butonuna bastıktan sonra Elasticsearch clusterına JSON formatında sorgu gönderilerek uygulama logları lokasyon bazlı olarak kullanıcıya sunulmaktadır. Loglar Şekil 9’da görüntülenmektedir.

Log Message	Timestamp
2018/12/21 12:33:12 Hello world received a request.	2018-12-21T12:33:12.662642478+00:00
2018/12/21 12:33:12 Hello world received a request.	2018-12-21T12:33:12.270217333+00:00
2018/12/21 12:33:12 Hello world received a request.	2018-12-21T12:33:12.099000416+00:00
2018/12/21 12:33:12 Hello world received a request.	2018-12-21T12:33:12.082602174+00:00

Şekil 9:Log sayfası görünümü

2.10. Tracelerin Görüntülenmesi

İnternette gelen isteklerin kullanıcının fonksiyonuna ulaşana kadar hangi serviste ne kadar süre kaldığını izlemek ve daha açık bir sistem sunmak için OpenZipkin kullanılmıştır. OpenZipkin bu bilgileri Elasticsearch üzerine göndermiştir. Kullanıcı fonksiyonlarını listeledikten sonra Operations

sekmesi altında Traces butonuna basarak ilgili fonksiyonun trace bilgilerine ulaşabilir. Elasticsearch clusterına JSON ile sorgu göndererek trace bilgileri lokasyon bazlı olarak sunulmaktadır.

2.11. Python Flask Web Servisi

Python ve Flask kütüphanesi kullanarak web arayüzünden gelen verilerin operasyonel işlemleri yapılması sağlanmıştır. Web arayüzü üzerinden gelmekte olan POST isteklerini yetkilendirme kontrolü yaparak güvenli bir servis sunmaktadır. Kubernetes clusterları üzerinde işlemler bu servis ile gerçekleştiğinden kubeconfig adı verilen cluster api server'lerine erişmek için kullanılan sertifikalar ve güvenlik ayarları içeren dosyanın bulunması gerekmektedir. Python servisinin çalışacağı makine üzerine bu dosyaları aktardıktan cluster üzerinde gerekli işlemleri gerçekleştirmektedir.

SONUÇ

Yazılım mimarilerinden günümüzde kullanımı gittikçe yaygınlaşan sunucusuz mimari kullanımı için oluşturulan mikro servisler ve konteynerler için çeşitli bulut servislerinin ürünleri kullanılmaktadır. Bulut servislerinin sunduğu bu ürünleri ve hizmetleri maliyet veya çeşitli sebeplerle kullanmak istemeyen şirketlerin isteklerini karşılayacak araçlar oldukça az ve fonksiyonel anlamda düşüktür. Kubernetes için geliştirilmiş Knative aracı kullanılarak bulut üzerindeki bu eksiklikler giderilmesini sağlamaktadır. Birden fazla bulut servis sağlayıcısının bir arada kullanılması oldukça zor bir işlemdir. Bulut servisleri arasında ortak bir platform bulunmadığı için çoklu bulut, karmaşık ve gerçekleştirilmesi zordur. Kubernetes sayesinde bulut servis sağlayıcılarının bir arada çalışması için gereken ortak platform sorunu ortadan kaldırılmıştır. Sadece çoklu bulut servisleri için değil aynı zamanda konteyner yönetimlerinin kolaylaştırılması Kubernetes ile çözüme ulaşmıştır. Gerçekleştirilen çoklu bulut servislerinde Kubernetes kullanımı ile ek yapılandırma veya uygulama gerektirmeden çoklu bulut üzerindeki karmaşayı azaltması sağlanmıştır. Kullanılan Kubernetes Federation ile yönetici cluster seçildikten sonra işlemlerin hızlı ve güvenli bir biçimde gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda sıfıra ölçeklenmeyi ve cold start olayının önüne geçilmiştir. Şekil 10'da görüleceği gibi; yaklaşık 22:43–22:46 aralığında konteyner bulunmamaktadır. Web üzerinden istek 22:46'da geldiğinde yeniden oluşturulduğu görülmektedir.

Şekil 10:Sıfıra ölçeklenmesi ve istek gelince yeniden oluşturulması diyagramı

Geliştirilen uygulamaların gerek özel sunucularda gerekse çoklu bulut servis sağlayıcıları üzerinde aynı anda çalışmalarını sağlanmıştır. Bulut servis sağlayıcıları üzerinde yaşanan sıkıntılar çözümlenmiştir.

KAYNAKÇA

Abali, B., Crumley, P. G., Franke, H., & Li, C. S. (2018). U.S. Patent Application No. 15/337,791.

Turk, A., Gudimetla, R. S., Kaynar, E. U., Hennessey, J., Tikale, S., Desnoyers, P., & Krieger, O. (2016). An experiment on bare-metal bigdata provisioning. In 8th {USENIX} Workshop on Hot Topics in Cloud Computing (HotCloud 16).

- Rad, P., Chronopoulos, A. T., Lama, P., Madduri, P., & Loader, C. (2015, November). Benchmarking bare metal cloud servers for HPC applications. In *2015 IEEE International Conference on Cloud Computing in Emerging Markets (CCEM)* (pp. 153-159). IEEE.
- Ogawa, Y., Hasegawa, G., & Murata, M. (2018, December). Hierarchical and Frequency-Aware Model Predictive Control for Bare-Metal Cloud Applications. In *2018 IEEE/ACM 11th International Conference on Utility and Cloud Computing (UCC)*(pp. 11-20). IEEE.
- Kominos, C. G., Seyvet, N., & Vandikas, K. (2017, March). Bare-metal, virtual machines and containers in OpenStack. In *2017 20th Conference on Innovations in Clouds, Internet and Networks (ICIN)* (pp. 36-43). IEEE.
- E. Carter, «Sysdig,2018 Docker Usage Report» [Çevrimiçi]. Available: <https://sysdig.com/blog/2018-docker-usage-report/>. [Erişildi: 10 04 2019].
- Mohanty, S. K., Premsankar, G., & Di Francesco, M. (2018, December). An evaluation of open source serverless computing frameworks. In *2018 IEEE International Conference on Cloud Computing Technology and Science (CloudCom)* (pp. 115-120). IEEE.
- Bila, N., Dettori, P., Kanso, A., Watanabe, Y., & Youssef, A. (2017, June). Leveraging the serverless architecture for securing linux containers. In *2017 IEEE 37th International Conference on Distributed Computing Systems Workshops (ICDCSW)* (pp. 401-404). IEEE.
- Moreno, P., Pireddu, L., Roger, P., Goonasekera, N., Afgan, E., Van Den Beek, M., ... & Johnson, D. (2018). Galaxy-Kubernetes integration: scaling bioinformatics workflows in the cloud. *BioRxiv*, 488643.
- Avolio, G., Cadeddu, M., & Hauser, R. (2018). *Evaluating Kubernetes as an orchestrator of the Event Filter computing farm of the Trigger and Data Acquisition system of the ATLAS experiment at the Large Hadron Collider* (No. ATL-DAQ-PROC-2018-022). ATL-COM-DAQ-2018-135.
- Verma, A., Pedrosa, L., Korupolu, M., Oppenheimer, D., Tune, E., & Wilkes, J. (2015, April). Large-scale cluster management at Google with Borg. In *Proceedings of the Tenth European Conference on Computer Systems* (p. 18). ACM.
- «Kubernetes.io, Nodes Architecture» [Çevrimiçi]. Available: <https://kubernetes.io/docs/concepts/architecture/nodes/>. [Erişildi: 10 04 2019].
- «Kubernetes.io, Cloud Controller» [Çevrimiçi]. Available: <https://kubernetes.io/docs/concepts/architecture/cloud-controller/>. [Erişildi: 10 04 2019].
- «Cluster Federation v2 API Structure and Workflow,» [Çevrimiçi]. Available: https://docs.google.com/document/d/1ihWETo-zE8U_QNuzw5ECxOWX0Df_2BVf031C4OesKRQ. [Erişilmedi: 10 04 2019].
- «IETF,RFC4122-UUID»[Çevrimiçi]. <https://www.ietf.org/rfc/rfc4122.txt>. [Çevrimiçi].

Nuclear Spectroscopy Education by using Simple Photonuclear Reaction Equipment

Assoc. Prof. Dr. Tuncay BAYRAM^{1,2}

Pages: 52-56

Doi: 10.21733/ibad.691607

¹ Karadeniz Technical University, Turkey,
t.bayram@ymail.com

² INFN-Laboratori Nazionale di Legnaro,
Italy

ABSTRACT

Nuclear spectroscopy is an important tool for deeper understanding of nuclear structure as well as for life sciences. In particular huge experimental designs and more complicated systems are used to perform nuclear reactions and observing particles or gamma rays after reactions for studying nuclear science and nuclear technology in many laboratories i.e. GANIL, INFN-LNL, RIKEN. Many students who have just started to master study on nuclear science and nuclear spectroscopy come across some difficulties for understanding how a nuclear reaction is performed and how a particle after nuclear reaction is detected in complicated laboratories. We have some progress on it by using simple photonuclear reaction system. Photonuclear reactions are performed by using energetic bremsstrahlung photons. After bombarding of target with photons target nuclei can emit one/two protons and neutrons depending on energy of photons. Relatively clear spectrum from measurement of residual activity is obtained in this kind of reaction. In our cases we use modified clinical linear electron accelerator (cLINAC) used for radiation therapy before for performing photonuclear reaction. Residual activity is measured after reaction by using HPGe detector system. This compact nuclear reaction mechanism and detection tools with limited budget provide deeper understanding of nuclear experiments for students. Also such a system is useful for studying forensic science, sterilization and meteor analysis. In the present study, some results obtained from our compact system used for performing educational photonuclear reactions are discussed in detail.

Keywords: Photonuclear reaction, nuclear spectroscopy, education, cLINAC, HPGe detectors

INTRODUCTION

Nuclear spectroscopy is an important tool for studying many nuclear phenomena as well as studying of life sciences and nuclear technology. Beside of nuclear science, it is used in medicine, industry and environmental studies. In particular, nuclear spectroscopy plays a key role in observing of particles and photons after nuclear reactions. Nowadays, many laboratories such as GANIL, INFN-LNL, RIKEN use heavy-ion evaporation reactions and high efficiency particle and photon identifier for investigation of nuclear structure and nuclear properties of nuclei far from stability line. Even if there is a rising on studying of nuclear science in Turkey in recent ten years, we do not have a facility to make this kind of reaction yet. On the other hand many students who have just started to master study on nuclear science and nuclear spectroscopy in Turkey come across some difficulties for understanding how a nuclear reaction is performed and how any nuclear particle emitted after nuclear reaction is detected in complicated laboratories. We have started to use a compact photonuclear reaction (PNR) and detection system in Turkey for educational purpose which provides deeper understanding of how a nuclear reaction performed and how emitted gamma rays after reaction detected to young scientists. This makes that they gain expertise before studying in complicated nuclear laboratories. Furthermore they are gaining some information about usage of photonuclear reactions in life sciences, meteor analysis and sterilization.

PNR reaction is a nuclear reaction in which the incident projectile is a photon. The emitted particles from PNR can be either charged particles or neutrons. The experimental studies of photon induced reactions have started in 1934 (Chadwick and Goldhaber, 1934). There can be found several attempts to carrying out to reliable photonuclear data (Dietrich and Berman, 1988 and references there in) and Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics (ELI-NP) facility has a perspective for this task (Filipescu et al., 2015). Beside, we have already started to contribute some PNR data to the literature with our simple PNR system (Akkoyun et al., 2016; Bayram et al., 2016; Bayram and Akkoyun, 2018) because we use high efficiency gamma ray detector with respect to the used in the earlier studies. This opens the way to contribution new data in literature.

In the present paper, we have introduced our compact system for performing PNR and measurements of residual activity of nuclei after PNR in Material and Methods Section. In the Results and Discussion Section we are giving some basic nuclear observables obtained from our previous studies and usage of our system for experimental nuclear science studies of young scientists is discussed. Finally conclusions are given in Conclusion Section.

MATERIAL AND METHODS

Energetic bremsstrahlung photons obtained from electron accelerator are needed for performing of PNR. Relatively simple electron accelerators can be used for performing PNR (IAEA, 2000). The details on advantage of PNR can be found in the studies of Mazur et al. (2013) and references there in. For investigation of transition levels of nuclei and their half-life in our experimental system, two steps are required. First step is activation of target with energetic bremsstrahlung photons. The second step is measuring of residual activity of product nuclei after PNR.

In our studies we have used modified clinical linear electron accelerator (LINAC SLI-25 manufactured by Philips Medical Systems) located at Nuclear Science Research an Application Center (NUBA) of Akdeniz University (Figure 1) for performing PNR. The LINAC primary electron beam generated by a gun with 50 keV energies has been accelerated in a copper cavity by 30 GHz RF with about 5 MW peak power. By magnetic and electric fields, beam steering and focusing have been achieved. The electrons in the beam hitting tungsten target stops and bremsstrahlung photons have been produced. About 50% of the kinetic energy of the electrons is converted to the bremsstrahlung photons (Segebade and Berger, 2008). The resulting photon beam is uniform forward focused because of its flattening and collimating with filters.

Figure 1. cLINAC located at NUBA-Akdeniz University.

To observing some basic nuclear properties of nuclei such as transition energies of nuclei formed after PNR and half-life of interested transitions, high efficiency gamma detector is necessary. In our studies, an HPGe (AMATEK-ORTEC (GEM40P4-83)) p-type coaxial detector with electrical cooling system is used for the residual activity measurements after the PNR (Figure 2). The relative efficiency of the detector is 40%. The FWHM values are 0.77 keV for 122 keV of ^{57}Co and 1.85 keV for 1332 keV of ^{60}Co . The detector system is connected to the bias supply, an amplifier, an ADC (analog-to-digital converter) and a computer. Data acquisition is carried out with MAESTRO32 software.

Figure 2. The HPGe detector system used in our studies.

RESULTS AND DISCUSSION

In our studies mostly 10-20 g target mass are used for performing PNR by using cLINAC. Samples in a small isinglass case are placed fixed 60 cm away from the source and bombarded with generated continuous bremsstrahlung photons with 14 MeV endpoint energies. This energy range can rise to one/two neutron and proton emission from target nuclei depending on nucleon separation energies of nuclei interested. The irradiation time is around 45 minutes. From our previous studies one neutron emission channel is most observable one. Others also can measurable. After emission of one neutron or proton of parent nucleus, it is transformed its isotope or isotone with different mass numbers which called daughter nucleus. Formed daughter nucleus generally has extra energy and it emits gamma rays for to be stable or it decays into another nucleus with beta decay. In both cases a cascade related with gamma rays aroused from transitions from one level to low energy levels of daughter nucleus can be measurable. By using these measured energy transitions with respect to the time also half-life of related

transitions can be determined. In our experimental setup we generally prefer 3 days counting time for residual activity measurement by regarding of experimental and facility restrictions.

As an example we can give some details on our studies by using the case of Er nuclei. In this case, Er target has been irradiated with cLINAC. It has six stable isotopes ^{162}Er , ^{164}Er , ^{166}Er , ^{167}Er , ^{168}Er and ^{170}Er and their one proton and neutron separation energies are between 6.437-9.204 and 6.426-8.600 MeV, respectively (NUDAT, 2019). After irradiation residual activity of target has been measured by using HPGe detector. Obtained data have been analyzed by using ROOT data analysis software. The gamma-ray spectrum of Er target after PNR is shown in Figure 3. In this figure, horizontal axes shows gamma ray energy while vertical one indicates total counts at certain energies. There ben be seen many peaks in the spectrum related with transition energies from one energy level to another. By using known data from NUDAT (2019) some transition energies in this spectrum can be labelled. Most intensive peak in this spectrum 826.4 and it is related with the transition from $5/2^-$ levels to $7/2^-$ levels of ^{161}Ho nucleus. This means that ^{162}Er nucleus is transformed to ^{161}Er nucleus by emitting one neutron and after ^{161}Er nucleus decayed into excited states of $^{161}\text{Ho}^*$ nucleus with beta decay. After this, excited $^{161}\text{Ho}^*$ nucleus emitted gamma rays form $5/2^-$ levels to $7/2^-$ levels for extracting its excess energy.

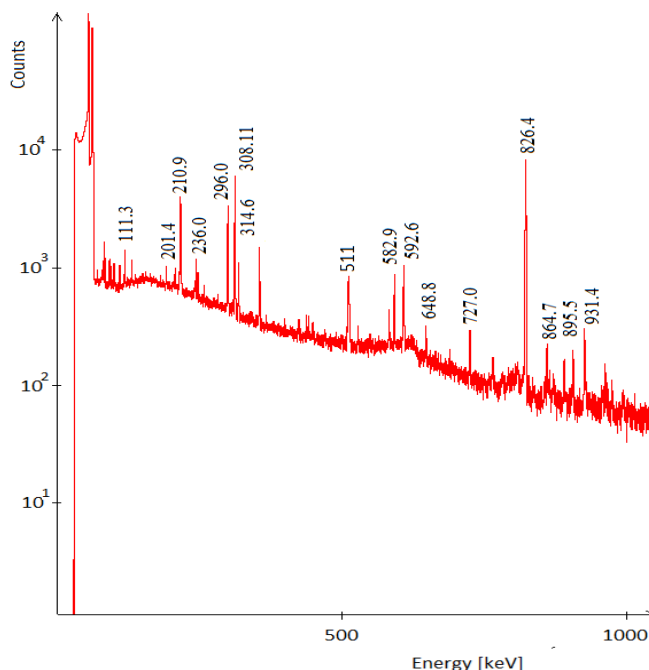

Figure 3. The residual activity of Er target after PNR.

Furthermore, half-life of interested level can be determined in our experimental design. After analyses each peak in different spectra with different times, the decay curves of each peak can be obtained. After determination of the peak very accurately, the evolution of the peak counts as a function of time has been studied in order to extract half-life information of the parent nucleus. Details on determination of half-life from PNR can be found in the study of Bayram and Akkoyun (2018). In the case of ^{161}Er nucleus, the half-life has been determined as to be 4.20 h in agreement with adopted values in literature (NUDAT, 2019).

As it mentioned before our experimental design is compact and it gives opportunity to young scientist to gain expertise for nuclear reaction experiments and nuclear data analysis. In particular, gamma spectrum of product nuclei after PNR is clear rather than those of other types of nuclear reactions. Therefore examining of data analysis of PNR products is a good opportunity to gain expertise for to be ready to more complex nuclear experiments. Furthermore, young scientists can participate in all part of PNR experiment in our case because it is compact and easy to understand. This gives more knowledge about know how to young scientist who are willing to study nuclear science.

CONCLUSIONS

Photonuclear reactions are achievable in our compact system with limited budget. Even if it is a simple system, it can provide some opportunities to filling more acquire data in literature because we use high efficiency gamma ray detector. In particular, such a compact systems is good opportunity for young scientists who are willing study on nuclear science. Because they can actively participate in all part of an experiment such as performing PNR, measurement of residual activity, calibration of HPGe detector and data analysis as a whole. Furthermore, they can learn more knowledge about usage of PNR in life sciences from performed experiments.

REFERENCES

- Akkoyun, S., Bayram, T., Dulger, F., Dapo, H. and Boztosun, I. (2016). Energy Level and Half-life Determinations from Photonuclear Reaction on Ga Target. *International Journal of Modern Physics E*, 25 (8) 1650045. DOI: 10.1142/S0218301316500452
- Bayram, T., Akkoyun, S., Uruk, S., Dapo, H., Dulger, F., and Boztosun, I. (2016). Transition Energy and Energy Level and Half-life Determinations of Photonuclear Reaction Products of Erbium Nuclei. *International Journal of Modern Physics E*, 25 (12) 1650107. DOI: 10.1142/S021830131650107X
- Bayram, T. and Akkoyun, S. (2018). Determinations of ¹⁷¹Er Half-life and Some ¹⁷¹Tm Transition Energies. *Nuclear Science and Techniques*, 29, 39. DOI: 10.1007/s41365-018-0378-0
- Chadwick, J. and Goldhaber, M. (1934). A Nuclear Photo-effect: Disintegration of the Dipylon by Rays. *Nature*, 134, 237-238. DOI: 10.1038/134237a0
- Dietrich, S. S. and Berman, B. L. (1988). Atlas of Photoneutron Cross-sections Obtained with Monoenergetic Photons. *Atomic Data and Nuclear Data Tables*, 38 (2) 199-338. DOI: 10.1016/0092-640X(88)90033-2
- Filipescu, D. et al. (2015). Perspectives for Photonuclear Research at the Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics (ELI-NP) facility. *European Journal of Physics A*, 51, 185. DOI: 10.1140/epja/i2015-15185-9
- IAEA-TECDOC-1178 (2000). Handbook on Photonuclear Data for Applications Cross-Sections and Spectra. IAEA Publications, Austria.
- Mazur, V. M., Symochko, D. M., Bigan, Z. M. and Poltorzhyska, T. V. (2013). Excitation of the ¹¹⁹Te^m, ¹²¹Te^m, ¹²³Te^m, ¹²⁷Te^m, and ¹²⁹Te^m Isomers in (γ,n) Reactions from 10 to 22 MeV. *Physical Review C*, 87, 044604. DOI: 10.1103/PhysRevC.87.044604
- Segebade, C. and Berger, A. (2008). Photon Activation Analysis. In: *Encyclopedia of Analytical Chemistry*, Meyers R. A. (Ed.), John Wiley & Sons Ltd. Pp: 1-25. ISBN: 9780471976707.
- NUDAT (2019). Nuclear Structure and Decay Data - Brookhaven National Laboratory. <https://www.nndc.bnl.gov/nudat2/chartNuc.jsp> (Accessed on February 14, 2019)

On the Production of In-111 Radionuclide

Assoc. Prof. Dr. Tuncay BAYRAM^{1,2}

Pages: 57-61

Doi: 10.21733/ibad.551520

¹ Karadeniz Technical University, Turkey,
t.bayram@ymail.com

² INFN-Laboratori Nazionale di Legnaro,
Italy

ABSTRACT

Many radionuclides are used in nuclear medicine applications either for diagnostic or therapeutic purposes. In-111 is one of the mostly used radionuclide in nuclear medicine application for diagnostic purpose. Mainly, white blood cells are labelled with In-111 to search relatively new infections. In-111 is mostly produced in such a way that silver or cadmium target are bombarded with alpha or proton. On the other hand, the number of heavy-ion fusion evaporation reactions facility is rising with respect to the past and there can be found some proposals for production of In-111 by using heavy-ion fusion evaporation reactions. In the present study, some heavy-ion fusion evaporation reaction paths for production of In-111 radionuclide are discussed. PACE and HIVAP nuclear reaction codes have been used for investigation of production cross sections of In-111 in various possible reaction channels. It should be noted that chemical separation of In-111 among produced nuclei after reaction are not considered in the present study. Yield ratios of In-111 radionuclide in specific reactions are carried out as a function of beam energy and discussed in detail by comparing previous studies and available experimental data.

Keywords: Heavy-ion fusion evaporation reaction, In-111, nuclear medicine

INTRODUCTION

There can be found many radionuclides used in nuclear imaging processes. One of them is In-111 radionuclide. In-111 emits relatively low energy gamma rays 171.28 keV and 245.39 keV with 2.83 days half-life. The gamma ray energies of In-111 make its favorable to use in nuclear diagnostic procedures because of higher detection possibilities by using gamma detectors. It is mostly used for labelling of blood cell components for searching localized infections. Besides, the production of In-111 radionuclide and its chemical separation are not simple tasks as in the case of other radionuclides used in nuclear medicine applications for either diagnostic or therapeutic purposes.

Generally In-111 is produced from proton or alpha induced nuclear reactions (Brown and Beets, 1972; Wing and Huizenga, 1962). In the first case natural cadmium target is bombarded by proton or deuteron. In the second case, natural silver is bombarded by alpha particle. Alternatively, there can be found some investigations on usage of photonuclear reaction (Malinin et al., 1983), fast or fission neutron induced reactions (Běťák et al., 2007; Arif et al. 1996) and heavy-ion reactions (Mukhopadhyay et al., 2003 and references there in) for producing of In-111. An excellent review on possible production mechanisms of In-111 radionuclide can be found in the study of Lahiri et al. (2012).

In the present study, In-111 production possibility has been investigated for particular reaction channels by carrying out product cross sections. In our case, we have considered two different beams. Firstly, we have handled proton induced reaction channels with stable Cd targets. In second case, beam of alpha has been considered with stable Ag targets. In all cases product cross sections of In-111 have been calculated as a function of beam energy. The optimum beam energy for highest production yield ratio of In-111 have been carried out and discussed in detail.

MATERIAL AND METHODS

In the present study HIVAP and PACE simulation codes have been used for calculation of product cross sections of In-111 isotope. As it mentioned before proton and alpha induced nuclear reactions have been considered with cadmium and silver targets, respectively. In the case of proton usage as to be beam, stable ^{110}Cd , ^{111}Cd , ^{112}Cd , ^{113}Cd and ^{114}Cd have been taken into count as target. Cadmium has 48 proton number and 8 stable isotopes such as ^{106}Cd , ^{108}Cd , ^{110}Cd , ^{111}Cd , ^{112}Cd , ^{113}Cd , ^{114}Cd and ^{116}Cd . Usage of ^{106}Cd and ^{108}Cd as target in proton induced reactions cannot be meaningful for production of In-111 because total number of nucleons after reaction can reach 111. Therefore, both of nuclei have not been considered. Also, ^{116}Cd has not been considered in the present study, because six neutrons must be emitted after fusion of p and ^{116}Cd for production of In-111 which cannot be possible. In the case of alpha induced reactions ^{107}Ag and ^{109}Ag stable isotopes have been considered.

In all calculations total production cross sections and yield cross sections of In-111 isotopes have been carried out as a function of beam energy in laboratory frame starting from 2.5 MeV to 60 MeV. It should be noted that HIVAP code gives results as a function of center of mass energy frame while PACE code gives results in both laboratory frame and center of mass frame. For synchronizing of HIVAP and PACE codes results, beam energy obtained from HIVAP code in the center of mass energy frame has been transformed to laboratory frame. Thus all beam energy values given in the present study are in laboratory frame.

RESULTS AND DISCUSSION

In the present study, ^{110}Cd , ^{111}Cd , ^{112}Cd , ^{113}Cd and ^{114}Cd isotopes have been considered as target in proton induced heavy-ion fusion evaporation reactions. For ^{110}Cd , In-111 production cross sections have been calculated in both codes HIVAP and PACE as to be under 1 mb ($<10^{-24}$ cm²). Therefore we do not present any results for ^{110}Cd because the calculated values are so weak. The calculated yield ratios (%) of In-111 by using HIVAP and PACE codes for usage of ^{111}Cd , ^{112}Cd , ^{113}Cd and ^{114}Cd are shown in Figure 1. For obtaining yield ratio (%) in Figure 1, the calculated production cross section of In-111 has been divided the calculated total product cross sections and then obtained result has been multiplied with 100. Yield ratio (%) is an important quantity because its highest value means highest purity of In-111 product.

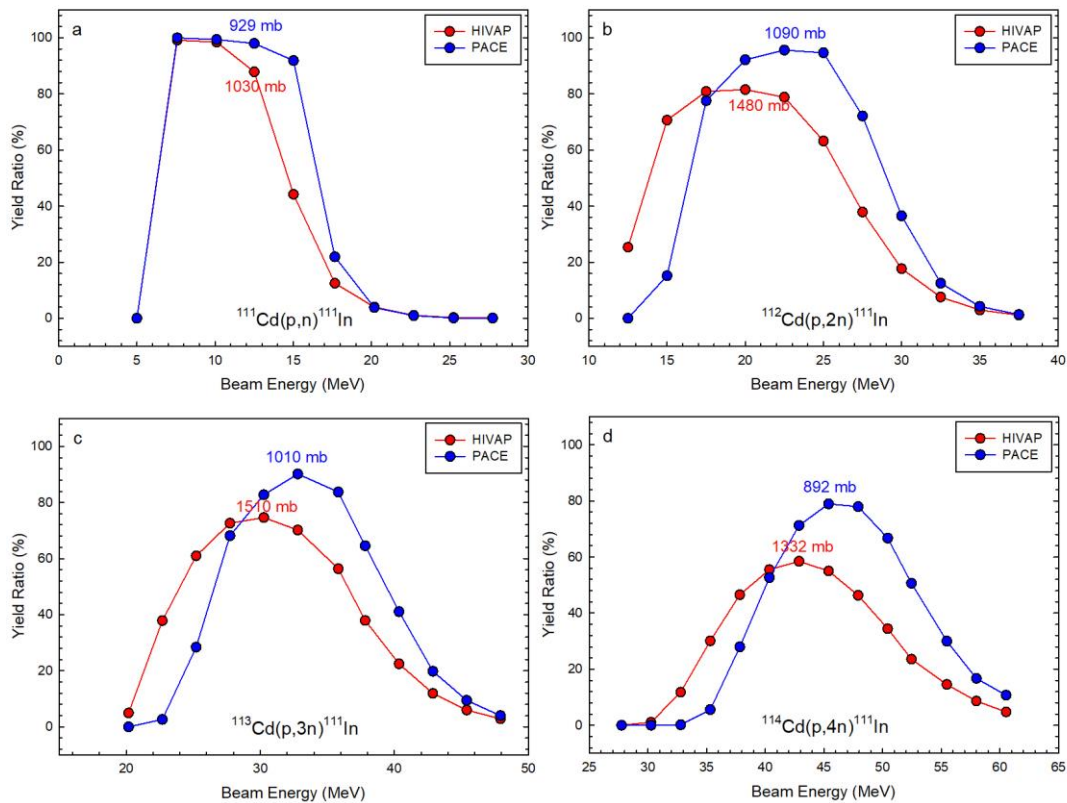

Figure 1. Yield Ratios of In-111 radionuclide from proton induced heavy-ion fusion evaporation reaction channels. See text for details.

From Figure 1(a-d), it is clearly seen that higher beam energy is needed when number of neutrons emitted increase. Also, even if there are some differences between the results of HIVAP and PACE codes, their general tendency is found quite similar in all graphics in Figure 1. In $^{111}\text{Cd}(p,n)^{111}\text{In}$ reaction (Figure 1a) maximum calculated cross sections (1030 mb in HIVAP and 929 mb for PACE) for production of In-111 radionuclide are obtained at 12.51 MeV beam energy. In the case of $^{112}\text{Cd}(p,2n)^{111}\text{In}$ reaction (Figure 1b) the maximum production cross sections 1480 mb at 20.1 MeV and 1090 mb 22.6 MeV are obtained from HIVAP and PACE codes, respectively. Also quite similar results for yield ratio (%) of In-111 isotope for $^{113}\text{Cd}(p,3n)^{111}\text{In}$ and $^{114}\text{Cd}(p,4n)^{111}\text{In}$ reactions with higher beam energy are seen in Figure 1c and 1d. In the study of Zaitseva et al. (1990), yields of ^{111}In using $^{113,114,\text{nat}}\text{Cd}(p,xn)$ reactions in 3-63 MeV proton energy range were measured and it was reported that the maximum cross section of 680 mb at 32 MeV for $^{113}\text{Cd}(p,3n)^{111}\text{In}$ reaction. As can be seen in Figure 1c, we have calculated maximum cross sections of ^{111}In as to be 1510 mb at 30.1 MeV and 1010 mb 32.7 MeV in HIVAP and PACE codes, respectively. The proton energy obtained in the present study and measured one for maximum production cross section values of ^{111}In are in agreement. Differences between calculated and measured values of the maximum cross sections of ^{111}In can be aroused from two reasons. One is related with statistical models such as HIVAP and PACE can give higher results by factor 2-3. The second one is that measurement was not performed with enriched ^{113}Cd . In the same study of Zaitseva et al. (1990), the maximum production cross sections of ^{111}In for $^{114}\text{Cd}(p,4n)^{111}\text{In}$ was obtained at 42 MeV. This result is quite close to those of our calculations which are shown in Figure 1d.

The results shown in Figure 1 are related with each stable Cd isotopes separately. Sure, one can consider usage of natural cadmium as a target in proton induced reactions for practical purpose. In this case all of results for stable Cd isotopes should be taken into account together with their values of abundance. By considering this point we have calculated maximum production cross sections for the usage of natural cadmium as a target in proton induced heavy-ion evaporation reaction. The calculated yield ratios (%) of ^{111}In by using HIVAP and PACE codes are shown in Figure 2. As it can be clearly seen from Figure 2, maximum production cross sections are obtained around 15 MeV proton beam energy.

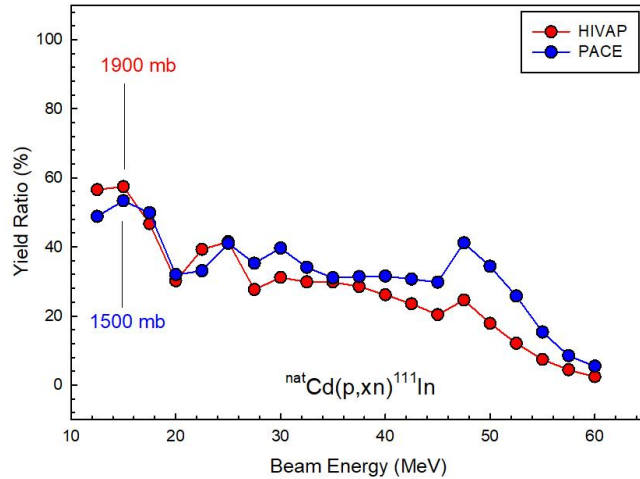

Figure 2. The calculated yield ratio of In-111 radionuclide from proton induced reaction by using natural Cd target.

As it mentioned before we have considered Ag target in ^4He induced reaction scenario for production of ^{111}In radionuclide. Silver element has two stable isotopes ^{107}Ag and ^{109}Ag and their abundance is 51.84% and 48.16%, respectively. In the case of $^{107}\text{Ag}(\alpha,xy)^{111}\text{In}$ heavy-ion evaporation reaction, the calculated production cross sections of ^{111}In with HIVAP and PACE codes have been found under 1 mb which is negligible. The calculated yield ratios (%) of ^{111}In from $^{109}\text{Ag}(\alpha,2n)^{111}\text{In}$ reaction channel are shown in Figure 3. The calculated maximum production cross section of ^{111}In isotope from this reaction is obtained as to be 1900 mb and 1500 mb by using HIVAP and PACE codes, respectively. In both codes this maximum values are obtained at the alpha beam energy of 23.33 MeV. A natural silver target is composed from ^{107}Ag and ^{109}Ag almost same amount. In the usage of natural silver as a target one can expect that there can be many contaminants because ^{107}Ag cannot be useful for production of ^{111}In radionuclide.

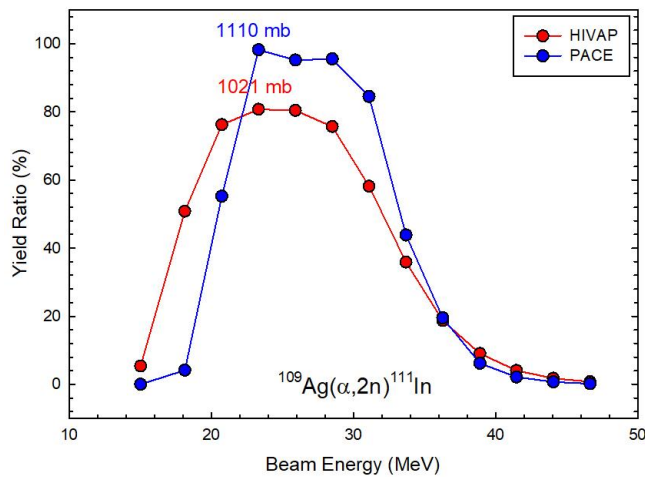

Figure 3. The calculated yield ratio of In-111 radionuclide from alpha induced heavy-ion fusion evaporation reaction.

It should be noted that there were many attempts to production of ^{111}In by bombarding of Ag target with alpha particles in the past as in the study of Helus and Maier-Borst (1973). In their study, Ag foil was irradiated by 21 MeV alpha particles from the external beam of Heidelberg Max Plank Institute cyclotron and they produced ^{109}In then times bigger than that of ^{111}In amounts. Also there were many additional studies on usage of natural Ag target for production of ^{111}In which came a cross some difficulties. The study of Lahiri et al. (2012) is suggested to read for more information on these attempts and references there in.

CONCLUSIONS

In this study, some possible heavy-ion evaporation reaction paths have been investigated by means of production of ^{111}In radionuclide widely used in nuclear medicine applications for diagnostic purpose. Stable cadmium isotopes with proton bombardment and stable silver isotopes with alpha particle bombardment have been taken into account. By using PACE and HIVAP nuclear reaction codes, the production cross sections of In-111 in various possible reaction channels have been carried out as a function of beam energy. Higher rates have been obtained for usage of natural cadmium as a target in proton induced reactions.

REFERENCES

- Arif, M., Zaidi, J. H., Qureshi, I. H. and Iqbal, N. Z. (1996). Fission Neutron Spectrum Averaged Cross Sections of Some Threshold Reactions on Tin: Small Scale Production of In-111 in a Nuclear Reactor. *Radiochimica Acta* 75, pp: 175-178. DOI: 10.1524/ract.1996.75.4.175
- Běťák, E., Rurarz, E., Mikołajewski, S. and Wojtkowska, J., 2007. New Method of Pure ^{111}In Production by Proton-induced Nuclear Reactions with Enriched ^{112}Sn . *Nukleonika*, 52 (1) pp: 17-27.
- Brown, L. C. and Beets, A. L. (1972). Cyclotron Production of Carrier-free Indium-111. *The International Journal of Applied Radiation and Isotopes*, 23 (2) pp: 57-58. DOI: 10.1016/0020-708X(72)90002-6
- Helus, F. and Maier-Borst, W. (1973). The Production and Separation of Carrier-free ^{111}In . *Radiochemical and Radioanalytical Letters*, 13 (4) pp: 271-278.
- Lahiri, S., Maiti, M. and Ghosh, K., 2012. Production and Separation of ^{111}In : An Important Radionuclide in life sciences: a mini review. *Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry*, 297 (3) pp: 309-318. DOI: 10.1007/s10967-012-2344-3
- Malinin, A., Kurenkov, N., Kozlova, M. and Sevastyanova, A. (1983). Production of Radionuclides by Photonuclear Reactions. III: Production of Carrier-free Indium-111. *Radiochemical and Radioanalytical Letters* 59 (4) pp: 213–220.
- Mukhopadhyay, B., Lahiri, S., Mukhopadhyay, K. and Ramaswami, A., 2003. Separation of Carrier-free ^{111}In , $^{116,117}\text{Te}$ and $^{116,116m,117}\text{Sb}$ from a ^{11}B -induced Silver Target. *Journal of Radioanalytical and Nuclear Chemistry* 256 (2) pp: 307-310. DOI: 10.1023/A:10239497
- Wing, J. and Huizenga, J.R. (1962). (p, n) Cross Sections of ^{51}V , ^{52}Cr , ^{63}Cu , ^{65}Cu , ^{107}Ag , ^{109}Ag , ^{111}Cd , ^{114}Cd and ^{139}La from 5 to 10.5 MeV. *Physical Review*, 128 (1) pp: 280-290. DOI: 10.1103/PhysRev.128.280
- Zaitseva, N. G., Knotek, O., Kowalew, A., Mikecz, P., Rurarz, E., Khalkin, V. A., Ageev, V. A., Klyuchnikov, A. A., Kuzina, L. A. and Linev, A. F. (1990). Excitation Functions and Yields for ^{111}In Production using $^{113,114,\text{nat}}\text{Cd}(p, xn)^{111}\text{In}$ Reactions with 65 MeV Protons. *Applied Radiation and Isotopes* 41 (2) pp:177-183. DOI: 10.1016/0883-2889(90)90105-P

Video ve Kameradan Yolo ve Retinanet Kullanarak Gerçek Zamanlı Çoklu Nesne Tanıma

Real-Time Multiple Objects Detection Using Yolo and Retinanet From Video and Camera

Assoc. Prof. Dr. Necaattin BARIŞCI^{1,*}
Sinan SARIKAYA²

Pages: 62-67

Doi: 10.21733/ibad.551245

¹ Gazi University, TURKEY,
nbarisci@gazi.edu.tr

² Gazi University, TURKEY,
snn199418@gmail.com

* Corresponding Author

ABSTRACT

Today, video is one of the most important research areas of computer science in multi-object processing. Multi-object tracking consists of detecting and identifying objects in a video. Video processing includes a variety of methods that can be used to examine changes in a scene within a given video image. Two-dimensional videos are used in multi-context content-based indexing, information acquisition, visual surveillance and distributed cross-camera surveillance systems, human tracking, traffic monitoring and similar applications. Different object detection algorithms and classification algorithms have been developed. Recently, many classification-localization methods based on Convolutional Neural Network (CNN) (where the objects reside in a particular image) has improved results under various conditions. However, the slow recognition rate of these two-stage methods limits their use in real-time situations. Recently, a combined object detection model, You Only Look Once (YOLO), has been proposed, which can be directly returned to the object class scores and positions from the input image. In this study, multiple objects in the video are recognized using YOLO from special algorithms that can detect, find and recognize objects in images and videos. In addition, RetinaNet performs the same operation to analyze and compare their performance.

Keywords: Convolutional Neural Network (CNN), COCO (Common Objects in Context), YOLO (You Only Look Once), RetinaNet, Multiple Object Detection

1.GİRİŞ

İnsanlar bir görüntüye bakarak anında hangi nesnenin görüntüde, nerede olduğunu ve nasıl görüldüğünü bilmektedirler. İnsan görsel sistemi hızlı, hatasız ve az düşünce ile nesnelere birbirinden ayırt edilmesini sağlamaktadır. Bir nesneyi tespit etmek için, bilgisayar gibi sistemler o nesne için bir sınıflandırıcı almaktadır ve bir test görüntüsünde çeşitli konumlarda ve ölçülerde değerlendirmektedir.

Öncelikle tanıma ve tespit işlemleri bir birlerine karıştırılmamalıdır. Örneğin yazdığımız program bir insan yüzünü tespit edebilmektedir. Bunu diğer nesnelere farklı yanlarını bularak yapabilmektedir. Bu farklı bir yöntemdir. Tanıma dediğimiz konu ise bundan biraz farklıdır. Tanıma işlemi için aynı nesnenin tekrar diğer nesnelere farklılaştırması gerekmektedir. Aralarında ince bir çizgi bulunmaktadır.

YOLO (You Only Look Once), canlandırıcı bir şekilde basittir. YOLO tam görüntülerle çalışarak doğrudan algılama performansını optimize eder. Bu birleşik model, geleneksel nesne algılama yöntemlerine göre birçok faydaya sahiptir. İlk olarak, YOLO son derece hızlıdır. Algılamayı bir regresyon problemi olarak çerçevelediğimizden, karmaşık bir boru hattına ihtiyaç duymamaktadır. Algılamayı tahmin etmek için sinir ağını, test zamanında yeni bir görüntü üzerinde çalıştırmaktadır (Redmon vd., 2017).

RetinaNet, iki aşamalı dedektörlerin (Hızlı-RCNN gibi) performansına sahip tek aşamalı bir nesne dedektörüdür (SSD ve YOLO gibi).

Burada YOLOv3 ile RetiaNet'i Coco veriseti ile gerçek zamanlı olarak test ederek hangisinin daha iyi performans gösterdiği tespit edilmektedir. Coco testi ile veri setinin ne kadar doğrulukla sonuç verdiği ve bu işlemin ne kadar sürdüğü analiz edilmektedir. Bu da gerçek zamanlı işlemlerde büyük bir önem arz etmektedir.

2.MATERYAL VE METOTLAR

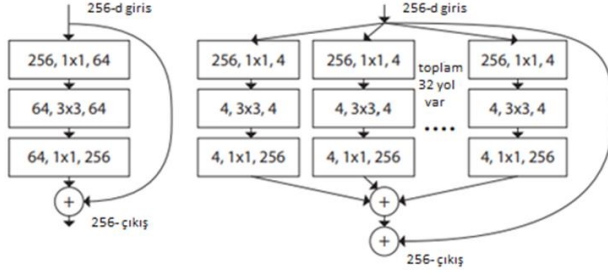
2.1.Mimari

YOLOv3 özellik çıkarma işlemini gerçekleştirmek için yeni bir ağ kullanmaktadır. Yeni ağları, YOLOv2, Darknet-19'da kullanılan ağ ile bu yeni ağa bağlanmıştır (Redmon and Farhadi, 2017). Artık ağ öğeleri arasındaki karma bir yaklaşım bulunmaktadır. Ağı art arda 3×3 ve 1×1 evrişimli katmanlar kullanmaktadır, ancak bazı kısa yol bağlantıları da bulunmaktadır ve önemli ölçüde daha büyüktür. Bu mimari 53 tane evrişimsel katmandan oluşmaktadır. YOLOv3 ün mimarisi Şekil 2.1'de görülmektedir.

Tip	Filtre Boyutu	Çıktı
Evrişimsel	32 3×3	256 x 256
Evrişimsel	64 $3 \times 3 / 2$	128 x 128
1x	Evrişimsel	32 1×1
	Evrişimsel	64 3×3
	Kalntı	128 x 128
2x	Evrişimsel	128 $3 \times 3 / 2$
	Evrişimsel	64 1×1
	Evrişimsel	128 3×3
4x	Kalntı	64 x 64
	Evrişimsel	256 $3 \times 3 / 2$
	Evrişimsel	128 1×1
8x	Evrişimsel	256 3×3
	Kalntı	32 x 32
	Evrişimsel	512 $3 \times 3 / 2$
16x	Evrişimsel	256 1×1
	Evrişimsel	512 3×3
	Kalntı	16 x 16
32x	Evrişimsel	1024 $3 \times 3 / 2$
	Evrişimsel	512 1×1
	Evrişimsel	1024 3×3
64x	Kalntı	8 x 8
	Evrişimsel	512 1×1
	Evrişimsel	1024 3×3
128x	Kalntı	8 x 8
	OrtHavuz	Küresel
	Bağlı	1000
Softmax		

Şekil 2.1 YOLOv3 mimarisi

RetinaNet zorlu COCO veri setinde değerlendirilmektedir ve test-dev sonuçları, hem tek aşamalı hem de iki aşamalı modeller de dahil olmak üzere son teknoloji yöntemlerle karşılaştırılmaktadır. RetinaNet-101-800 modelinde, ölçek jitteri kullanılarak eğitilmiştir. Mevcut tek aşamalı yöntemlerle karşılaştırıldığında, yaklaşımın en yakın rakibi DSSD dan çok daha hızlıdır (Lin vd., 2017). RetinaNet eğitim modeli olarak ResNet'i kullanmaktadır bu model Şekil 2.2'de görülmektedir.

Şekil 2.2 RetinaNet Mimarisi

2.2. Veri Seti

YOLOv3 ve RetinaNet veri seti olarak COCO veri kümesini kullanmaktadır. COCO, İçerikte Ortak Nesnelere (Common Objects in Context) temsil etmektedir. Adından da anlaşıldığı üzere, COCO veri kümesindeki görüntüler günlük sahnelerden alınmaktadır ve bu sayede sahnelerde yakalanan nesnelere “bağlam” eklenebilmektedir (Caesar vd., 2018). Bunu açıklamak için bir benzetme yapılabilmektedir. Bir görüntüdeki bir kişi nesnesinin tespit edilmek istendiği varsayılmıştır. Bağlamsal olmayan, yalıtılmış bir görüntü, bir kişinin yakın bir fotoğrafı olmaktadır. Fotoğrafa bakıldığında, bunun sadece bir kişinin imajı olduğu söylenebilmektedir. Bununla birlikte, sadece kişinin değil, aynı zamanda stüdyonun veya çevredeki sahneyi de çeken başka tamamlayıcı görüntüler olmadan fotoğrafın çekildiği ortamı tanımlamak zor olmaktadır (Caesar vd., 2017).

COCO, doğal görüntüleri, günlük sahneyi yansıtan görüntüleri ve içeriğe dayalı bilgiler sağlayan bir girişimdir. Günlük sahnede, aynı görüntüde birden çok nesne bulunabilmektedir ve her biri farklı bir nesne olarak etiketlenmektedir ve düzgün şekilde bölümlere ayrılmaktadır. COCO veri kümesi, görüntüdeki nesnelere etiketlenmesini ve bölümlere ayrılmasını sağlamaktadır. Bir makine öğrenimi uygulayıcısı, daha iyi performans gösteren bir nesne algılama modeli oluşturmak için etiketli ve parçalanmış görüntülerden yararlanmaktadır (Lin vd., 2015).

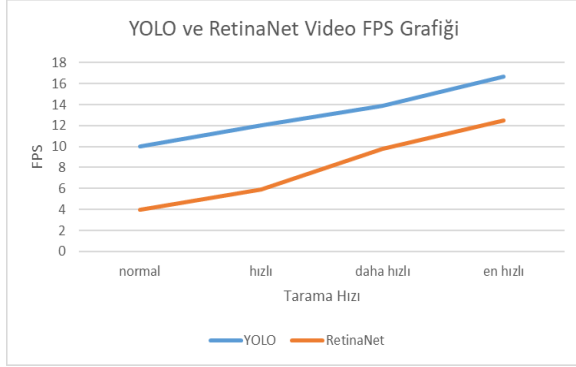
3. ARAŞTIRMA BULGULARI

YOLO ve RetinaNet eğitilmiş veri modellerini doğrudan kullanmaktadır. Videodan ya da kameradan görüntü alınabilmesi için openCV kütüphanesi kurulmuştur. YOLOv3 ve RetinaNet'in eğitilmiş modelleri kullanılabilmesi için bazı kodlar yazılmıştır. Bu kodlar video ve kameradan giriş almak için iki seçenek sunmaktadır. Alınan görüntülerin hızını artırabilmek için 4 kademeli hız ayarlanmaktadır. Bu hız seçeneklerinin avantajları ve dezavantajları analiz edilmektedir.

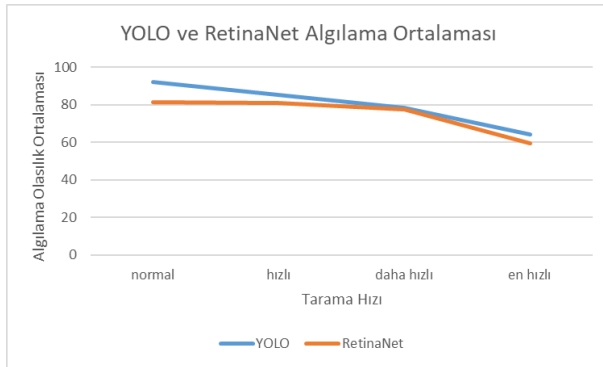
Şekil 3.1 de önceden kaydedilmiş videolarda nesne tanıma yapılırken YOLOv3 eğitilmiş veri modeli RetinaNet eğitilmiş veri modelini karşılaştırılan tarama hızlarında geçmektedir.

RetinaNet ile videoda nesne tespit edildiğinde YOLOv3 ile benzerlikler gösterdiği gözlenmektedir. RetinaNet'te videodan alınan görüntüler değiştikçe tarama hızlarına göre algılanan nesnelere doğruluğu büyük oranlarda değişiklikler göstermektedir. En hızlı modda tarandığı zaman algılamada büyük oranda azalmalar gözlenmektedir (Şekil 3.2).

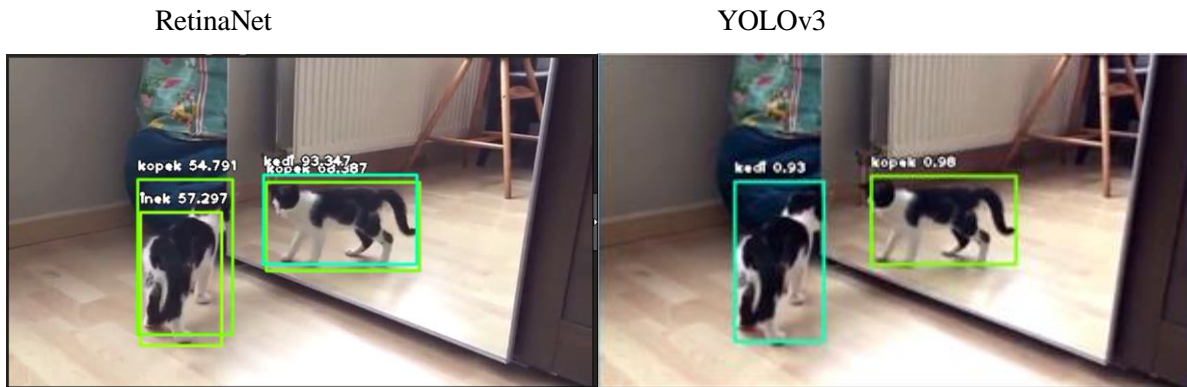
RetinaNet aynı nesneyi tekrar tekrar analiz ederek farklı sonuçlarda bulabilmektedir. RetinaNet bir nesnenin içerisinde farklı alanlarda çok farklı nesnelere bulmaktadır. YOLOv3 de ise nesnelere birini yanlış seçtiği halde iç içe farklı nesnelere bulmamaktadır. Nesnelere konumunu da daha iyi bulmaktadır (Şekil 3.3).

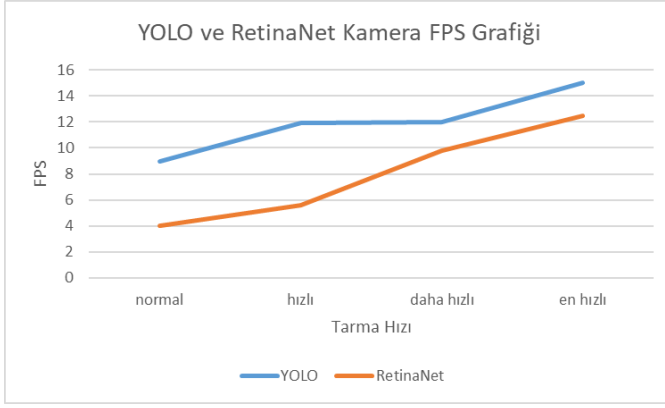
Şekil Hata! Belgede belirtilen stilde metne rastlanmadı.1 YOLO ve RetinaNet video FPS analiz grafiği

Şekil 3.2 YOLO ve RetinaNet videoda nesne algılama ortalaması

Şekil 3.3 YOLO ve RetinaNet videoda nesne algılama

Şekil 3.4 YOLO ve RetinaNet Kamera FPS Analiz Grafiği

Şekil 3.4'deki grafiğe göre tarama hızı arttıkça FPS hızı da artmaktadır. RetinaNet'te tarama hızı hızlıdan daha hızlıya geçiş yaparken önemli bir sıçrayış gözlemlenmektedir. Buna karşılık YOLOv3 de tarama hızı hızlıdan daha hızlıya geçerken FPS hızında artış neredeyse yok denilecek kadar azdır.

4.SONUÇ

YOLOv3 ve RetinaNet ile eğitilmiş modellerle yapılan testte videodan yapılan nesne algılamada YOLOv3 saniyede işlenen görüntü sayısı olarak RetinaNet'e göre her zaman daha yüksek sonuç vermektedir. YOLO ve RetinaNet ikisi de tek atışlı nesne dedektörü kullanmaktadır ama RetinaNet bu işlemi yoğunlaştırılmış dedektörü iki atışlı nesne dedektörüne benzetmek için yoğunlaştırılmış nesne dedektörü şeklinde değiştirmiştir. Bu sebeplede RetinaNet görüntüleri daha yavaş analiz etmektedir. Bu yavaşlık gerçek zamanlı görüntülerde de gözükmemektedir. Her iki model de gerçek zamanlı alınan görüntülerde videodan alınan görüntülerden daha yavaş analiz etmektedir.

Nesne algılama oranında YOLOv3 azda olsa daha iyi sonuç göstermektedir. Ama analiz edilen görüntüden görüntüye farklılıklar göstermektedir. Nesne algılama için tarama hızı artırıldığında iki modelde büyük oranda nesne algılama olasılığı düşmektedir. Algılanan nesne sayısı ve algılanan nesnelerin doğruluğu da önemli bir oranda düşmektedir. Tarama hızı artırılarak FPS de artırılabilir. Bu yüzden hız aranan bölgelerde hızlı görüntü tarama seçilmeli nesnelerin daha çok önemli olduğu yerlerde de yavaş görüntü tarama kullanılmalıdır. Ayrıca hızı artırabilmek için COCO veri setindeki nesnelere ortamlara göre kategorilere ayırarak her görüntüde tüm nesnelere taramayı önlemek gerekmektedir. Bu şekilde modeller ihtiyaca göre daha kullanışlı hale dönüştürülebilmektedir. RetinaNet'te yoğunlaştırılmış nesne dedektörü ve piramit sistemi kullanıldığı için bir nesneyi birden çok nesne olarak etiketlemektedir. Bu da büyük hatalara sebep olabilmektedir. Ayrıca etiketlendirmeyi yanlış yapması kullanılacağı alanlara göre hatanın büyüklüğünü değiştirmektedir. YOLOv3 görüntüleri hücrelere ayırıp tek atışlı nesne dedektörü kullanmaktadır, daha az iç içe nesne bulmaktadır ve nesnenin koordinatlarını daha doğru göndermektedir. Bu yapılan testlere göre YOLOv3 hemen hemen her aşamada RetinaNet'ten daha iyi sonuç vermektedir fakat YOLOv3 ve RetinaNet gerçek zamanlı nesne algılamada iyi bir sisteme sahip olmayan ortamlarda doğruluk oranı yüksek sonuçlar vermemektedir.

KAYNAKÇA

- Caesar, H., Uijlings, J., Maire, M., Lin, T.-Y., Dollar, P. and Ferrari, V. (2017). The COCO 2017 Stuff Challenge. *ICCV17*, 15-17.
- Caesar, H., Uijlings, J. and Ferrari V. (2018). COCO-Stuff: Thing and Stuff Classes in Context. *Computer Vision and Pattern Recognition*, 3-6.
- Lin, T.-Y., Goyal, P., Girshick, R., He, K. and Dollár, P. (2017). Focal Loss for Dense Object Detection. *Computer Vision and Pattern Recognition*, 1-5.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

- Lin, T.-Y., Maire, M, Belongie, S, Bourdev, L, Girshick, R, Hays, J, Perona, P, Ramanan, D, Zitnick, C. L. and Dollár, P. (2015). Microsoft COCO: Common Objects in Context. *Computer Vision and Pattern Recognition*, 2-8.
- Redmon, J. and Farhadi, A. (2017). YOLOv3: An Incremental Improvement. *University of Washington*, 1-5.
- Redmon, J., Divvala, S., Girshick, R. and Farhadi A. (2017). You Only Look Once: Unified, Real-Time Object Detection. *Computer Vision and Pattern Recognition*, 2-8.

Akciğer Seslerinin Zaman Düzlemi Analizleri ile Islık ve Çıtırıtı Seslerinin Tespiti Diagnosis of Wheeze and Crackle Sounds by Time Domain Analysis of Lung Sounds

Assist. Prof. Dr. Hüseyin POLAT^{1*}

Pages: 68-77

Doi: 10.21733/ibad.553917

¹Gazi University, TURKEY,
polath@gazi.edu.tr

* Corresponding Author

ABSTRACT

Respiratory sounds are perceived as the most important diagnostic value by many physicians in diagnosing patients suffering from lung disease and monitoring their clinical course. It is no doubt that the results of visual-acoustic analysis of lung sounds in the computer will contribute to the diagnosis of lung diseases. Acoustic analysis of respiration can quantify changes in lung sounds, make permanent recordings of lung sounds and produce graphic representations. Thus, monitoring and diagnosis of patients suffering from common lung diseases can be facilitated. In this study, time amplitude waveform, time expanded waveform, RMS values, frequency changes cohesive to zero crossing velocity were observed in the time domain. At the same time, thanks to the algorithms developed in the time domain, the wheeze and crackle sounds from the lung sounds were determined automatically. According to pre-defined amplitude and time criteria when an unusual event that represents wheeze and crackle sounds in various parts of the lung sounds, the detection of unusual event was performed. As a result, time-domain analysis of lung sounds has been shown to provide more information on the diagnosis of lung diseases in a non-invasive method.

Keywords: Lung sounds, wheeze sounds, crackle sounds.

GİRİŞ

Solunum olayıyla akciğerlerde belirlenen sesler, akciğer rahatsızlıkları ile hastaların klinik gidişatının teşhis ve izlemesinde çoğu doktor tarafından önemli teşhis değeri olan bilgiler olarak algılanır. Bundan dolayı akciğer seslerinin yorumlanması önemlidir. Pratikte doktorlar hastanın göğüs duvarında oluşan sesleri stetoskolla dinleyerek kolayca sonuca ulaşmaya çalışırlar. Bu işleme oskültasyon denilmektedir. Klasik stetoskop kullanılarak yapılan oskültasyon fiziksel bir muayene sırasında gerçekleştirilen en yaygın metot olup soluk borusu, bronşiyal ağaç ve akciğerlerdeki hava akışını yorumlayabilmek için kullanılan basit ve önemli bir tekniktir. Oskültasyon, Laennec'in 1816 da, kalp hastalığına sahip bir kadını ilk stetoskop ile muayene yapmasından beri çok az değişime uğramıştır (Bates vd 2017: 244-245, Pasterkamp vd 1997: 974-987).

Klasik oskültasyon yerine akciğer seslerinin bilgisayarla analizi ve yorumlanması son yıllarda üzerinde yoğun olarak çalışılan bir alandır. Bilgisayar yardımıyla modern sayısal sinyal işleme tekniklerinin kullanılması ve teknolojideki son gelişmeler, akciğer sesinin akustik esasının daha düzgün bir şekilde anlaşılmasında oldukça faydalı olmuştur (Earis vd 2000: 586-590, Charbonneau vd 2000 : 625-635).

Solunuma ilişkin akustik analiz şimdi akciğer seslerindeki değişimleri nicemleyebilmekte, ölçümlerin kalıcı kayıtlarını yapabilmekte ve grafik gösterimler üretilebilmektedir. Böylece yaygın akciğer hastalıklarından muzdarip olan hastaların izlenmesi ve teşhisinde daha kolaylık sağlanabilmektedir (Sovijärvi vd 2000 : 585-649).

Akciğer seslerinin bilgisayarla analizi, kulakla dinleme yöntemine katkıda bulunması, görsel içerik sağlaması, basit, müdahaleci olmayan (non-invaziv) bir yöntem olması, dinlemeye göre potansiyel tanı değerini artırması ve mevcut tanısal metotlara tamamlayıcı olması yönünden önemli görülmektedir.

Oskültasyon bulgularının analizine ilk olarak 1950'li yıllarda McKusick ve arkadaşları tarafından başlanmıştır. McKusick ve arkadaşları bronşiyal seslerin normal seslerden daha fazla yüksek frekanslı bileşenler içerdiğini göstermişlerdir (McKusick vd 1955 12-34).

1960'lerde analog elektroniğin gelişmesi ile akciğer seslerinin analizine ise Paul Forgacs tarafından öncülük edilmiştir. Forgacs ilk olarak değişik kliniksel koşullar ile akciğer ses parametrelerini ilişkilendirmek için bazı çalışmalar yapmıştır (Forgacs P 1969 : 1-12).

Dr Forgacs daha sonra ilk defa sistematik akciğer ses ölçümlerini gerçekleştirerek, akciğer seslerini kaydetmeye başlamış ve bu seslerin grafiksel olarak gösterimi üzerinde çalışmıştır (Forgacs P 1971 : 288-295).

Dr Forgacs'ın "Lung Sounds" adlı incelemesi ise hala akciğer seslerinin terminolojisinin anlaşılmasında temel eserlerden biri niteliğindedir (Forgacs P 1978).

Akciğer seslerinin değerlendirilmesinin nesnellığe kavuşturulması amacıyla, akciğer seslerinin sayısal olarak işlenmesi ve grafiksel olarak gösterilmesi ilkelerine dayanan birçok çalışmalar yapılmıştır.

Örneğin, Murphy ve arkadaşları normal ve anormal akciğer ses sinyallerinin geniş zaman gösterimi yöntemi üzerinde çalışarak, farklı zaman ölçeklerinde dalga şekillerindeki değişimleri elde etmiştir (Murphy vd 1977 :968-971).

Wooten ve arkadaşları gerçek zamanlı ve çift kanallı olarak çalışan ses sinyali zarf algılayıcı bir spektrum analiz sistemi geliştirerek akciğer seslerinin genlik, frekans ve zaman olarak üç boyutlu spektral gösterimlerini elde etmişler ve akciğer seslerinin klasik oskültasyonla elde edilemeyen ses şiddeti ve frekans bilgilerini sağlamışlardır (Wooten vd 1978 :254-257).

Mori ve arkadaşları çitirtı seslerinin dalga şekli ve spektral analizi üzerinde çalışmış, çitirtı seslerinin frekans değişiminin 100-1000 Hz arasında yayıldığını bildirmiştir (Mori vd 1980 :843-850).

Dr. Forgacs'ın çalışmalarından sonra pratik olarak kullanılacak bir teşhis aracı yapma düşüncesi oldukça yayılmıştır. Fakat kayıta kullanılan cihazların ve bu cihazların kullanım kurallarının, araştırmacılar tarafından tam anlamıyla belli bir kurala veya standarda bağlanmamış olması, bu alandaki çalışmaların gelişimini olumsuz etkilemiştir.

Birçok araştırmacı bu standart ve metod eksikliklerinden dolayı sıkıntı çekmiştir. Daha sonraları bu zorlukların bir kısmı M. J. Mussell tarafından tartışılmış ve M. J. Mussell'in akciğer seslerinin kayıt ve analizinde standartlaşmanın ehemmiyeti, standartlar için önerileri anlatan bir çalışması olmuştur (Mussel vd 1992 :129-39).

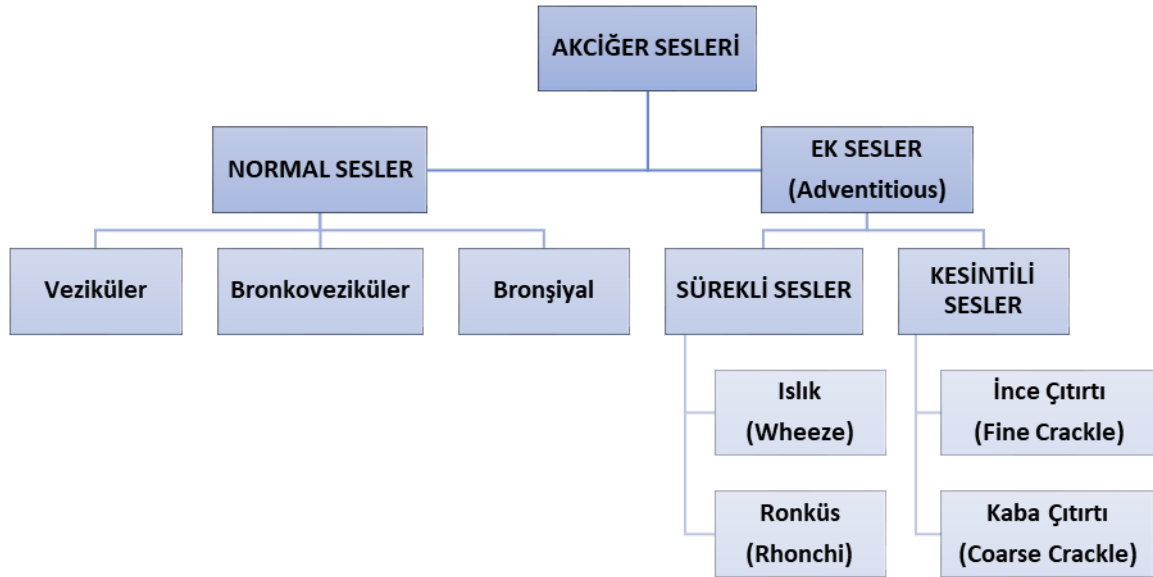
Bu çalışmada, akciğer seslerinin zaman düzlemi analizleri için zaman genlik dalga biçimi, genişletilmiş zaman genlik dalga biçimi, RMS değerleri, sıfır geçiş hızına bağlı frekans değişimi gibi değişik zaman ve genlik incelemeleri gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda ıslık ve çıtırtı seslerinin otomatik algılanması için de algoritmalar önerilmiştir.

1. AKCİĞER SESLERİ TERMİNOLOJİSİ

Akciğer sesleri kabaca normal akciğer sesleri ve patolojik ek akciğer sesleri (adventitious sounds) olarak iki ana gruba ayrılarak incelenir. Akciğer seslerinin terminolojisi, ilk olarak Uluslararası Akciğer Sesi Birliği (International Lung Sound Association-ILSA) tarafından 1976'da düzenlenen bir toplantı esnasında formüle edilmiştir. Bu terminoloji daha sonra 1977'de Amerikan Toraks Derneği (American Thoracic Society-ATS) tarafından da benimsenmiş ve geniş çapta kabul görmüştür (Wilkins vd 1990 :886-889, ATS Committee 1977 :5-6).

Son yıllarda ise Avrupa Birliğinin finanse etmiş olduğu ve Avrupa Solunum Derneği (European Respiratory Society-ERS) tarafından organize edilen "Computerized Respiratory Sound Analysis-CORSA" başlıklı proje ile de akciğer sesleri terminolojisini yerleştirme ve bu alanda standart oluşturma çabaları geliştirilmektedir (Sovijärvi 2000 : 585-649).

Günümüzde daha çok kabul görmüş olan normal akciğer sesleri ve anormal olarak da adlandırılan patolojik ek akciğer seslerinin sınıfları Şekil 1'de verilmiştir.

Şekil 1. Akciğer seslerinin sınıfları

2. AKCİĞER SESLERİNİN ZAMAN DÜZLEMİ ANALİZLERİ

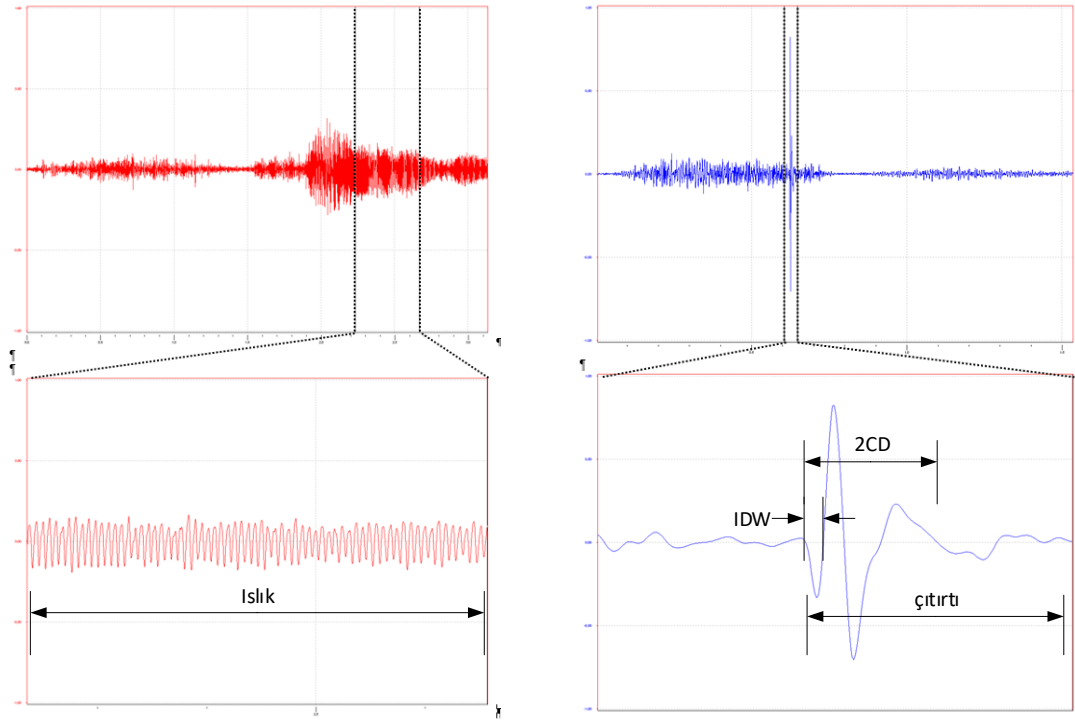
Klasik stetoskopların vücutta oluşan sesleri dinleme yeteneğine rağmen görsel bir içeriği bulunmamakta sadece kulağa hitap etmektedir. Dolayısıyla akciğer seslerinin bilgisayardaki görsel akustik analizlerinin sonuçlarının da akciğer seslerinin tanısına katkıda bulunacağı şüphesizdir. Bu çalışmada akciğer sesleri hava bağlaşımlı elektret mikrofonlar ile 14-bit çözünürlüğe sahip analog-sayısal çevirici kartı kullanılarak 8333 Hz'de örneklenip, bilgisayara ortamına kaydedilmiştir. Zaman düzleminde akciğer seslerinin incelenmesi için zaman genlik grafiği, zaman genişletilmiş genlik grafiği, RMS grafiği, sıfır

geçiş hızına bağlı frekans değişim grafiği kullanılmıştır. Ayrıca ıslık ve çırtırtı seslerini otomatik tespit için birer algoritma önerilmiştir.

1.1. Zaman Genlik Dalgabıçımı ve Zaman Genişletme Metodu

Zaman genişletme metodunda ses sinyallerinden detaylı bilgi çıkarmak için, akciğer sesleri kaydedilir ve sonradan bu sesler tekrar zaman eksenini genişletilmiş bir şekilde dalga biçimleri çizdirilirse, bu ses kayıtları üzerinde analiz yapmak mümkün olabilmektedir. Bu metod zaman genişletme (time expanded) olarak adlandırılır. Bu iş bilgisayarlar tarafından kolay bir şekilde yapılabilir. Dolayısıyla zaman eksenini çözünürlüğü de istenildiği gibi değiştirilebilir. Gösterimin bu tarzı ile solunum ses olaylarının veya genliğinin, ıslık ve çırtırtı gibi birkaç karakteristik dalga biçimi ile ilişkisi gözlenebilir. Özellikle çırtırtı ve ıslık sesleri için bu metod oldukça kullanışlıdır.

Bu metodla incelendiğinde ıslık sesleri belli bir süreye sahip olarak sürekli sinüsel formda belirir (Şekil 2). ıslık seslerinin süresi ATS'ye göre 250 ms, CORSA'ya göre ise 100 ms'den daha fazla olabilir. Frekans spektrumları incelendiğinde ıslık sesleri spektrumunda, genellikle 1000 Hz'nin altında ve egemen frekansı 400 Hz civarında ortaya çıkan dar tepelikler olarak gözükürler.

Şekil 1. ıslık ve çırtırtı seslerine ait zaman genişletilmiş dalga şekilleri

Çırtırtı sesleri ise genellikle zaman düzleminde ses sinyalinde geçici sapmalar olarak görülürler. Çırtırtılar ince (fine) ve kaba (coarse) çırtırtılar olarak iki gruba ayrılarak incelenirler. Bu iki sesin birbirinden ayırt edilebilmesi için genelde Başlangıç Sapma Genişliği (Initial Deflection Width - IDW) ve İki Döngü Süresi (Two Cycle Duration - 2CD) süre özelliklerinden faydalanılır. Şekil 2'de çırtırtı sesinin zaman genişletilmiş dalga biçimi ve IDW ile 2CD ölçüm noktalarının tarifi gösterilmiştir. Buna göre, IDW çırtırtının başlangıç anından yarım döngü süresinin tamamlanmasına kadar geçen süreyi tanımlamak için kullanılmaktadır. 2CD ise çırtırtının başlangıç anından itibaren 2 döngü süresinin tamamlanmasına kadar geçen süreyi tarif eder. İnce çırtırtılar ATS standartlarına göre 0,7 ms'lik bir başlangıç sapma genişliği (IDW) ve 5 ms'lik iki döngü süresi (2CD) ile açıklanırlar ve öksürükle kaybolmazlar. Kaba çırtırtılar ise ATS standartlarına göre 1,5 ms'lik bir başlangıç sapma genişliği (IDW) ve 10 ms'lik iki döngü süresi (2CD) ile açıklanırlar (Murphy vd 1977 :968-971, Sovijärvi vd 2000 : 591-596, Charbonneau vd 2000 :625-635).

Çıtırıt ve ıslık seslerinin zaman genişletilmiş dalga biçimleri analiz edilirken ATS ve CORSA standartlarına göre değişik kabullenmeler olduğuna dikkat etmek gerekecektir (Çizelge 1).

Çizelge 1. ATS ve CORSA standartlarına göre çıtırıt ve ıslık seslerinin tespiti için öngörülen standartlar (Charbonneau vd 2000 :625-635).

	İnce Çıtırıt (Fine Crackle)	Kaba Çıtırıt (Coarse Crackle)
ATS	IDW = 0,7 ms 2CD=5 ms	IDW = 1,5 ms 2CD=10 ms
CORSA	2CD<10 ms	2CD>10 ms
	İslık (Wheeze)	
ATS	Süresi >250 ms Frekansı ≥400 Hz	
CORSA	Süresi ≥100 ms Frekansı >100 Hz	

1.2 Kısa Zamanlı ve Ortalama RMS

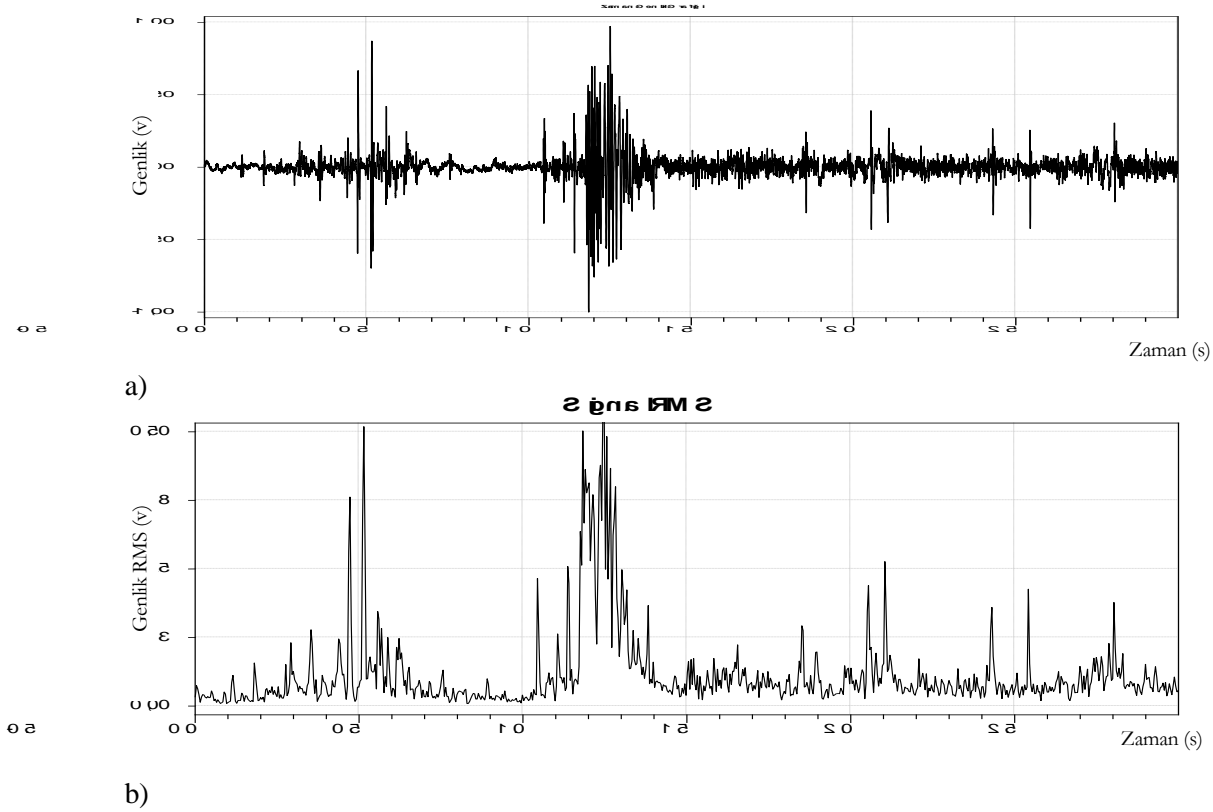
Akciğer ses sinyalleri doğal olarak genliği zamanla değişim gösteren bir sinyal olduğu için akciğer ses sinyalinin kısa bir süresi için hesaplanan RMS (Root Mean Square) değeri sinyaldeki genlik değişimlerini belirgin bir şekilde ortaya çıkarır. Akciğer ses sinyalinin içsoluma-dışsoluma geçişlerinde RMS değeri sifıra yakındır.

RMS değeri ıslık seslerinin ayırt edilmesinde kullanıldığında yeterince ayırıcı olmayabilir, fakat enerji hesaplanırken kare alma yöntemi kullanıldığından elde edilen sonuçlar küçük değişimlere daha duyarlı olacaktır. Bu da çok kısa sürelerle sahip olan çıtırıt seslerini tespit etmek için bir fırsat sağlamaktadır.

Bir sinyalin RMS değeri ayrık olarak hesaplanırken öncelikle, sinyalin belirlenen bir dönemi boyunca belirli örnekleme zamanıyla genlik değerleri alınır. Alınan bu değerlerin kareleri toplanır. Bu toplam alınan örnek sayısına bölünür. Daha sonra da bu bölümün karekökü alınır.

Belirlenen bir kısa zaman aralığı için RMS değeri akciğer ses sinyalinin taşıdığı ortalama gücü gösterir ve Eş. 1'de gösterildiği gibi hesaplanır. RMS hesabı için seçilen aralık daraldıkça sonuçlar giderek tepe değerlere yaklaşacaktır.

$$RMS = \sqrt{\frac{x_1^2 + x_2^2 + \dots + x_n^2}{n}} = \sqrt{\frac{\sum_{t=1}^n x^2(t)}{n}} \quad (1)$$

Şekil 3. Zatürreli bir hastanın akciğer sesi için hesaplanan RMS a) Zaman genlik grafiği b) Blok uzunluğu 32 nokta seçilerek çizdirilen anlık RMS grafiği

Şekil 3’de zatürreli bir hastadan kaydedilen akciğer sesi için bir soluk çevriminin zaman genlik ve RMS grafiği görülmektedir. Bu grafikte blok uzunluğu 32 örnek yapılarak her bir bloğun hesaplanan RMS değerlerinin zamana göre grafiği çizdirilmiştir. Bu şekilde bir çözünürlük ile çok kısa süreli oluşan çıtırtı seslerinin RMS grafiğinde oluşturduğu ani sıçramalar dikkat çekmekte ve daha kolay fark edilmektedir. Blok uzunluğu daha da düşürülerek daha kısa süreli ve hassas çözünürlük elde etme imkânı vardır.

1.3 Sıfır Geçiş Hızına Bağlı Frekans Değişimi

Ayrık sinyal işleme bağlamında sıfır noktasını geçme, sinyalin ardışık iki değerinin farklı işaretlere sahip olması durumunda oluşur. Bir sinyalin sıfırı geçme sayısı sinyalin frekansını belirlemenin en basit yollarından biridir. Örneğin sinüsel bir sinyalin frekansı f ve örnekleme frekansı f_s ise sinüsel sinyalin her bir periyodu için f_s / f tane örnek alınmış demektir. Her bir periyod için sıfırı geçme sayısı ikidir. Bu durumda bu sinüsel sinyal için sıfırı geçme sayısı Z Eş. 2 ile hesaplanır.

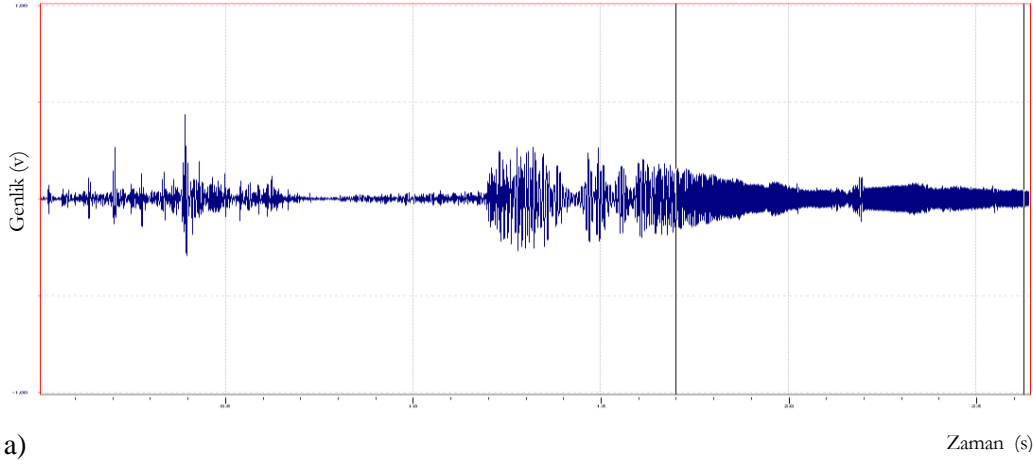
$$Z = 2 \frac{f}{f_s} \quad (2)$$

Örneğin 1 KHz frekansına sahip bir sinüsel dalga 16 KHz frekansıyla örneklenirse sıfır noktasını geçiş sayısı $1/8$ olur. Bunun anlamı, sekiz örnek için bir sıfırı geçme durumunun oluşacağıdır.

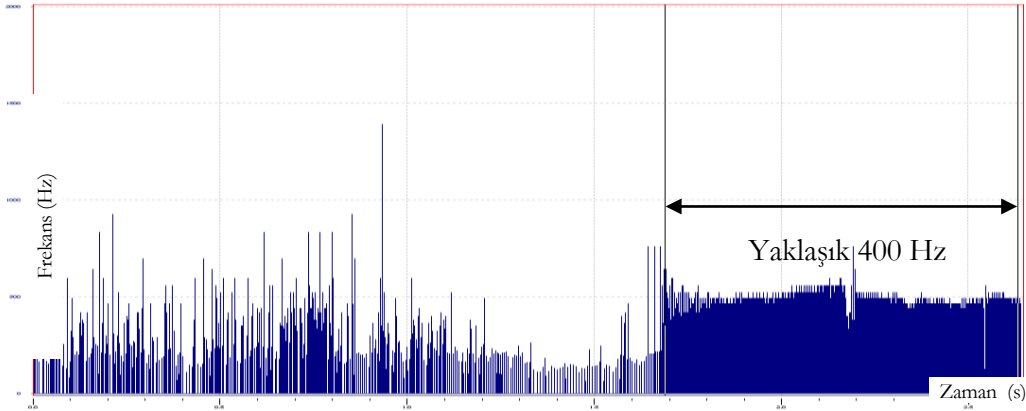
Dolayısıyla, sinyalin sıfır geçiş hızı, sıklığı hakkında bilgi vermektedir. Akciğer ses sinyalleri, geniş bantlı sinyallerdir. Geniş bantlı sinyaller için sıfır geçiş hızı yeterince kesin değildir. Bununla beraber, frekans özelliklerinin kaba tahminleri sıfır geçiş hızları kullanılarak yapılabilir. Sıfır geçiş hızını hesaplamak için bütün gerekli olan, örnekleri çift çift kontrol etmek ve n adet ardarda gelen örnek için ortalama sıfır geçiş hızını hesaplamaktır.

Islık sesleri 250 ms’den daha uzun süreli oluşabileceğinden genellikle oluştuğu kesimlerde sıfırı geçme sayısı ve buna bağlı olarak hesaplanan frekans, yataya yakın veya düz bir hat şeklinde seyretmektedir.

Islık seslerinin daha çok sinüsel doğada ve yaygın frekans yoğunluklarının 200 Hz ile 400 Hz civarındaki sinyaller olmasından dolayı akciğer ses sinyali üzerinde ıslık seslerinin oluştuğu kesimlerin ve kabaca frekanslarının belirlenmesinde bu yöntem kullanılabilir (Şekil 4).

a)

b)

Şekil 4. Sıfır geçiş hızına bağlı frekans değişimi a) Zaman genlik grafiği b) Sıfır geçiş hızına bağlı frekans grafiğinde ıslık sesinin oluştuğu kesimler

1.4 Islık Seslerini Otomatik Tespit İçin Önerilen Algoritma

Zaman düzleminde geliştirilen bir algoritma sayesinde akciğer seslerinden ıslık seslerinin tespit edilmesi sağlanmıştır. Önceden tanımlanmış genlik ve zaman ölçütlerine göre akciğer seslerinin çeşitli bölümlerinde ıslık seslerini temsil eden olağandışı bir olay meydana geldiği zaman bunların sezilmesi ve tespit edilmesi gerçekleştirilmiştir. Islık seslerinin algılanmasında otokorelasyon fonksiyonundan faydalanılmıştır.

Otokorelasyon fonksiyonu bir sinyalin önemli özelliklerini açığa çıkarmada yardımcı olur. Örneğin eğer sinyal periyodik ve periyodu P ise, bu periyod kadar sonra sinyalin otokorelasyon fonksiyonunun ürettiği sonuç aynıdır. Yani periyodik bir sinyalin otokorelasyon fonksiyonu da periyodiktir.

Ayrıık zamanlı bir sinyalin otokorelasyon fonksiyonu Eş. 3'deki gibi hesaplanır.

$$R_n(k) = \sum_{m=-\infty}^{\infty} x(m)w(n-m)x(m+k)w(n-k-m) \quad (3)$$

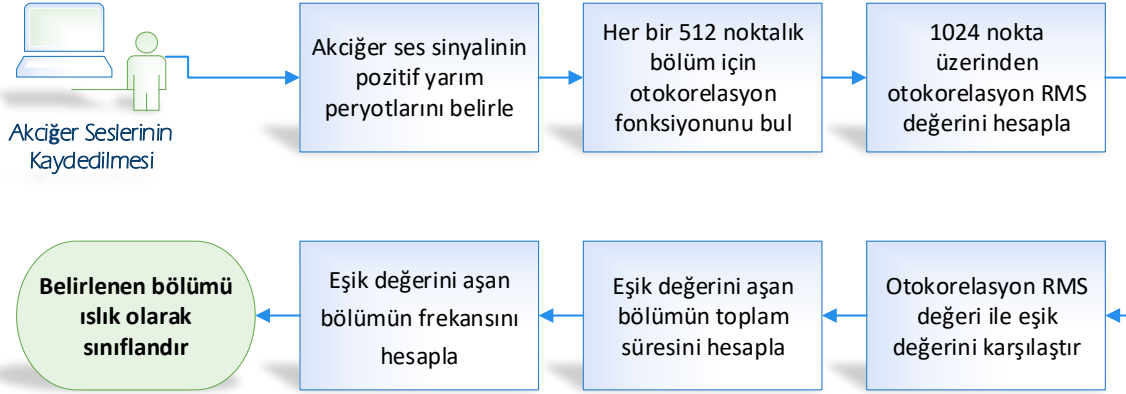
Otokorelasyon fonksiyonunun bazı özellikleri şunlardır;

1. Çift fonksiyondur. Yani $R(k)=R(-k)$

2. En büyük değeri $k=0$ olduğunda gözlenir. $|R(k)| \leq R(0)$
3. $R(0)$ değeri enerjiye eşittir.

Bu durumda enerji otokorelasyon fonksiyonunun özel bir durumu olarak ortaya çıkmaktadır (Brigham 1988 :365-375).

Otokorelasyon fonksiyonu periyodikliği açık bir şekilde gösterebilme özelliğinden dolayı ıslık seslerinin belirlenmesinde oldukça faydalı olabilmektedir. ıslık seslerinin tespit edilebilmesi için Şekil 5’de gösterilen adımları gerçekleştiren bir algoritma uygulanmıştır.

Şekil 5. ıslık seslerinin otomatik tespit edilmesi için uygulanan işlemler

Öncelikle akciğer ses sinyallerinin sıfır geçişlerinden yararlanarak bütün pozitif yarım periyotlar belirlenir. Sonra 512 noktalık bölümler halinde yarım periyotların otokorelasyonu bulunur. Bulunan otokorelasyonun 512 noktalık ikiye bölünmüş bölümünden yani 1024 noktalık kısımdan RMS değerleri hesaplanır. Bu hesaplanmış RMS değeri daha önceden belirlenmiş bir RMS eşik değeri ile karşılaştırılır. Daha sonra eşik değerini aşan kısımların ne kadar süre devam ettiği hesaplanarak, 100 ms den daha uzun süreye sahip olan kısımlar tespit edilir ve bu kısımlar ıslık seslerini temsil etmesi açısından işaretlenir.

Daha önceden sınıfı bilinen çeşitli akciğer sesleri üzerinde yapılan denemelerde bu algoritmanın ıslık seslerinin olduğu yerleri tespit edebildiği görülmüştür.

1.5 Çırtırtı Seslerini Otomatik Tespit İçin Önerilen Algoritma

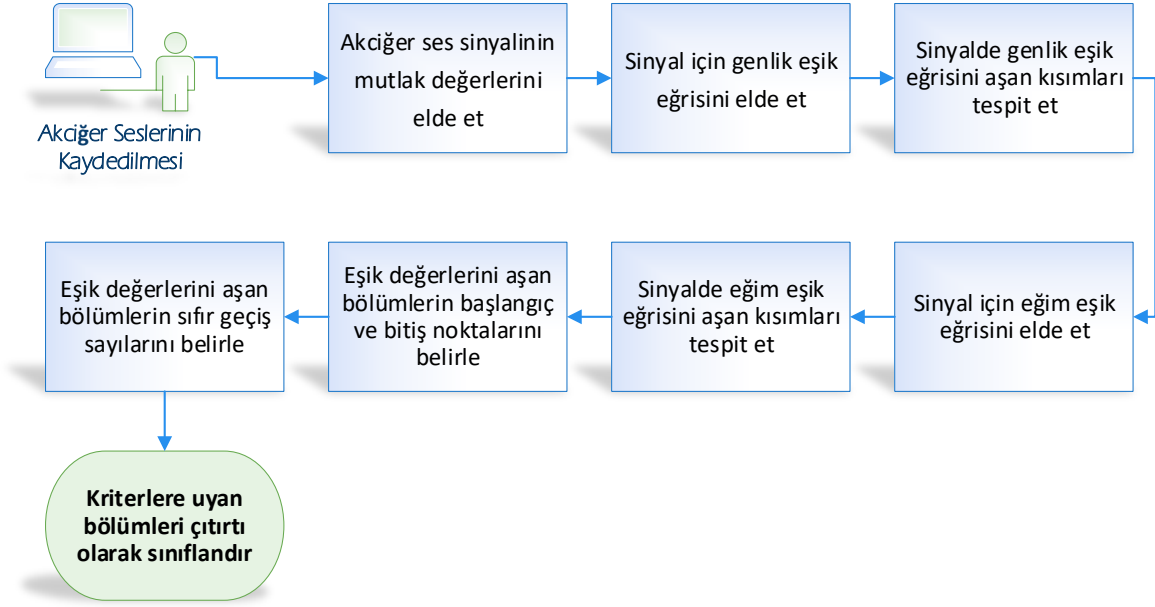
Çırtırtılar, kısa süreli enerji atağı içeren ve biçimsel özellikleriyle belirginleşen süresiz, müzikal olmayan, 20 ms’den kısa, 100-2000 Hz’lik frekans aralığında bulunan seslerdir. Çırtırtılar çoğunlukla akciğer hastalıklarında hastalığın tipine göre farklı sürelerde, yerlerde ince çırtırtı veya kaba çırtırtı şeklinde duyulur ve genellikle değişik hastalıklara işaret ederler.

Sürelerinin genellikle kısa olması nedeniyle, çırtırtıların, toplam spektral eğri üzerindeki etkileri fark edilemeyecek kadar küçük kalmaktadır. Buna karşın, çırtırtıların varlığı ve özellikleri (sayısı, döngünün hangi evresinde olduğu, oluşum süresi, yapısı v.b.) çeşitli hastalıkların belirtisi olabilmektedir. Bu nedenle geçici rejime sahip çırtırtı seslerinin analizinde frekans düzlemi yerine zaman düzlemi analizi de oldukça önem kazanmaktadır. Çırtırtı seslerinin zaman düzleminde tespit edilebilmesi için Şekil 6’da gösterilen adımları gerçekleştiren bir algoritma uygulanmıştır.

Öncelikle akciğer ses sinyallerinin mutlak değerleri elde edilmiştir. Sonra 12 noktalık bölümler halinde sinyalin genlik eşik eğrisi, sinyalin varyansı alınarak elde edilmiştir. Bulunan genlik eşik eğrisi ile sinyal karşılaştırılmış ve daha önceden belirlenmiş eşik değerini aşan bölümler tespit edilmiştir. Daha sonra sinyalin eğim eşik eğrisi elde edilmiştir, buna göre sinyalin her bir saniyedeki eğimi hesaplanmıştır. Aynı şekilde daha önceden tespit edilmiş eğim eşik eğrisini geçen bölümler tespit edilmiştir. Genlik eşik eğrisi ve eğim

eşğini geçen bölümlerin başlangıç ve bitiş noktaları tespit edilmiştir. Son olarak belirlenen bölümlerin sıfır geçiş sayıları belirlenerek en az 4 en fazla 12 sıfır geçişine sahip kısımlar çıttı seslerini temsil etmesi açısından işaretlenmiştir.

Önceden sınıfı bilinen çeşitli akciğer sesleri üzerinde de yapılan denemelerde bu algoritmanın çıttı seslerinin oluştuğu yerleri tespit edebildiği görülmüştür.

Şekil 6. Çıttı seslerinin otomatik tespit edilmesi için uygulanan işlemler

SONUÇ

Akciğer hastalıklarının tanısında akciğer ses analizleri klinik uygulamalarda hala yaygın olarak kullanılmamaktadır. Fakat bilgisayar teknolojisinin kolaylık ve üstünlükleri artık biyolojik araştırmalarda da yerini almıştır. Hastanelerdeki tanı cihazlarının çoğu bilgisayar kontrollü yapılmış ve bilgiler sayısal olarak saklanıp kayıtlanır duruma gelmiştir. Akciğer ses sinyallerinin sayısal formda kaydedilmesi ve bunların bilgisayar ile çok hızlı bir şekilde analizlenmesi sonucu akciğer sesleri ve buna bağlı hastalıklar hakkında daha ayrıntılı bilgiler edinilmeye başlanılmıştır.

Bu çalışmada, doktora tanı koymada yardımcı olacak akciğer seslerinin zaman düzlemi analizleri yapılmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, birinci dereceden karar mekanizması olmasa bile, doktorun kullandığı klasik yöntemlerin yanında verilecek karara yapıcı etkileri ve desteği olabilecek bir yapıdır. Dolayısıyla akciğer seslerinin stetoskopla dinlenmesine nesnellik kazandırarak, bu geleneksel basit ve müdahaleci olmayan dinleme yöntemi daha güvenilir kılınmaya çalışılmıştır.

Çalışmada, akciğer sesleri hava bağlaşımlı elektret mikrofonlar ile bir veri elde etme kartı kullanılarak bilgisayar ortamına sayısal olarak kaydedilmiştir. Kaydedilen akciğer sesleri daha sonra da grafiksel ve çözümsel olarak incelenmiştir. Böylece, akciğer seslerinin zaman düzleminde değişik analizleri araştırılmış, ıslık ve çıttı seslerinin otomatik tespiti için algoritmalar önerilmiştir.

Hastalıklı akciğer seslerindeki hastalık tiplerine ilişkin bilgi taşıyan, ıslık ve çıttı adı verilen geçici olayların algılanmasının sağlanması ile akciğer hastalıklarının anlaşılmasında doktorlara yardımcı bir teşhis süreci oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmanın bir sonraki evresinde akciğer seslerinin frekans düzlemi analizleri gerçekleştirilebilir ve zaman düzlemi analizleri ile birleştirilerek daha anlamlı sonuçlar elde edilebilir.

KAYNAKÇA

- Bates, B., Bickley, L., and Hoekelman, R. (1992). *A guide to physical examination and history taking*. 6th ed., J. B. Lippincott Company, Philadelphia, 244-245.
- Pasterkamp, H., Kraman, S.S., Wodicka, G.R. (1997). Respiratory sounds. Advances beyond the stethoscope. *Am. J. Respir. Crit. Care Med.*, 156, 974–987.
- Earis, J.E., Cheetham, B.M.G. (2000). Current methods used for computerized respiratory sound analysis. *Eur. Respir. Rev.*, 10(77), 586–590.
- Charbonneau, G., Ademovic, E., Cheetham, B.M.G., Malmberg, L.P., Vanderschoot, J., Sovijärvi, A.R.A. (2000). Basic techniques for respiratory sound analysis. *Eur. Respir. Rev.*, 10(77), 625–635.
- Sovijärvi, A.R.A., Vanderschoot, J., Earis, J.E. (2000). Computerized respiratory sound analysis(CORSA): recommended standards for terms and techniques. *Eur. Respir. Rev.*, 10(77), 585-649.
- McKusick, V.A., Jenkins, J.T., Webb, G.N. (1955). The acoustic basis of the chest examination: studies by means of sound spectrography. *Am. Rev. Tuberc.*, 72, 12-34.
- Forgacs, P. (1969). Lung sounds. *British Journal of Diseases of the Chest*, 63, 1-12.
- Forgacs, P., Nathco, A.R., and Richardson, H.D. (1971). Breath sounds. *Thorax*, 26, 288-295.
- Forgacs, P. (1978). Lung sounds. *Balliere Tindall*, London.
- Murphy, R.L., Jr., Holford, S.K., Knowler, W.C. (1977). Visual lung-sound characterization by time-expanded wave-form analysis. *N.Engl.J.Med*, 296(17), 968-971.
- Wooten, F.T., Waring, W.W., Wegmann, M.J., Anderson, W.F., Conley, J.D. (1978). Method for respiratory sound analysis. *Med.Instrum.*, 12(4), 254-257.
- Mori, M., Kinoshita, K., Morinari, H., Shiraishi, T., Koike, S., Murao, S. (1980). Waveform and spectral analysis of crackles. *Thorax*, 35(11), 843-850.
- Mussell, M.J. (1992). The need for standards in recording and analysing respiratory sounds. *Med. Biol. Eng. Comput.*, 30(2), 129-39.
- Wilkins, R.L., Dexter, J.R., Murphy, R.L.H., DelBono, E.A. (1990). Lung sound nomenclature survey. *Chest*, 98(4), 886-889.
- American Thoracic Society Ad Hoc Committee on Pulmonary Nomenclature, (1977). Updated nomenclature for membership reaction. *Am. Thoracic Soc. News*, 3, 5–6.
- Sovijärvi, A.R.A., Malmberg, L.P., Charbonneau, G., Vanderschoot, J., Dalmasso, F., Sacco C., Rossi M., Earis J.E. (2000). Characteristics of breath sounds and adventitious respiratory sounds. *Eur. Respir. Rev.*, 10(77), 591–596.
- Charbonneau, G., Edemovic, A., Cheetham, B.M.G., Malmberg, L.P., Vanderschoot, J., Sovijarvi, A.R.A. (2000).Basic techniques for respiratory sound analysis. *Eur. Respir. Rev.*, 10(77), 625-635.
- Brigham, E.O. (1988). *The fast Fourier transform and applications*. Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ, 9-29, 65-73, 90-117, 365-375.

Feridun Cemal Erkin As One of the Important Figures of Turkish Foreign Affairs and His Position in the Turkish Diplomacy

Assoc. Prof. Dr. Ercan KARAKOÇ^{1*}
MA Graduate Mithat OLKUN²

Pages: 78-89

Doi: 10.21733/ibad.570809

¹ Yildiz Technical University, TURKEY,
ekarakoc@yildiz.edu.tr

² Yildiz Technical University, TURKEY,
mithatolkun86@gmail.com

* Corresponding Author

ABSTRACT

This study examines the career of Feridun Cemal Erkin at the Ministry of Foreign Affairs of Turkey, including his work as secretary-general and foreign minister, and evaluates his position in the history of Turkish diplomacy. Through his biography, the historical course of Turkish foreign policy between 1930 and 1970 also is considered. In his career in foreign affairs, Erkin played an active role in important diplomatic situations considered significant to modern Turkish history, including the resolution of the Hatay (Alexandretta) Issue between Turkey and France, aggressive Soviet Russian demands after the World War II, the Cuban Missile Crisis, the Cyprus Issue, and Johnson's Letter. By analyzing Erkin's life, we can analyze the key events enumerated above and understand the processes underlying these plans.

Keywords: Diplomacy, Turkey, Holocaust, Cuban Missile Crisis, Cyprus Issue

INTRODUCTION

After World War I, the old Ottoman Empire was destroyed and Turkey was born from the ashes as a new nation. When modern Turkey was established and organized, the new leaders adopted the Ottoman legacy and traditions. This was also true in the case of foreign affairs (Oran, 2002, p. 23, 24; Karpat, 2012, p. 161). Numan Menemencioğlu, one of the most famous Turkish diplomats and the *éminence grise* of Turkish foreign policy, came from the Ottoman foreign affairs bureaucracy (Güçlü, 2000b). In addition, many newer diplomats, such as Feridun Cemal Erkin, completed their educations in the waning years of the Ottoman Empire. Thus, this study will examine Erkin's life and career, his central place in Turkish foreign relations, and his place in the history of Turkish diplomacy. British documents from the period described Erkin as the most qualified figure in Turkish foreign affairs after only Menemencioğlu (Özdemir and Göktepe, 2008, p. 184, 185). As such, to understand Turkish diplomacy in the 20th century requires evaluating and analyzing his life and career. Feridun Cemal Erkin served as senior bureaucrat and minister in both the central administration and in important capitals for many years and he was in the 'kitchen of Turkish foreign affairs' in sensitive diplomatic negotiations and when critical decisions were made. Analyzing Erkin's biography will provide better insight into diplomacy between 1930s and 1970s.

For the periods that included Feridun Cemal Erkin's career, Turkish foreign policy can be divided into several phases based on external and internal dynamics. Externally, Turkish foreign policy has been examined in two stages: 'the period between two World Wars' and 'the Cold War.' Internally, Turkish diplomacy is also considered in two cycles: the 'period when the founding leaders were dominant,' which lasted until the transition to a multi-party regime in 1950 and the 'period when the ministry gradually became active.' These two overlapping periods saw the organization of Turkish foreign affairs and its institutionalization (Oran, 2002). During these periods, a balanced diplomacy based on the twin priorities of security and friendly relations were advanced into order to safeguard the independence of the state.

Born in Istanbul in 1899, Feridun Cemal Erkin came from an Ottoman dignitary family. His father Mehmet Cemal Bey was born in Ünye and graduated from the Mülkiye Civil Service School, while his mother was Rukiye Nesibe Hanım, the daughter of Abdullah Behçet, a Finance Ministry official from Samsun (Erkin, 1987, p. 5, 6; Çalgan, 1991, p. 19; *Galatasaray-Son*, 1943, p. 4). He studied at the Galatasaray Lyceum and after graduating in 1920, he worked as a deputy accountant in the Istanbul Public Debts Administration until the Ottoman regime's end in 1922. Not long after he graduated from the Paris Law Faculty in 1925 and in 1926 as noted by the Turkish Ambassador to France, Ali Fethi Bey,¹ Erkin began to work as chief secretary in the International Exchange Commission (Muhtelit Mübadele Komisyonu) headed by Şükrü Saraçoğlu.² His rigorous work on the commission attracted the attention of Saraçoğlu, who served mentor and brought him was under his patronage (Erkin, 1968, p. 292). Thus in 1928, Tevfik Rüştü Aras,³ the minister of foreign affairs of the period, accepted Erkin into the Ministry on Saraçoğlu's advice. After joining the Ministry, Erkin's first foreign post was in London from 1928 to 1930. In the 1930s, he played an active role in solving the 'Ottoman Debts' issue and accompanied Foreign Minister Aras to the League of Nations to petition the General Assembly for Turkey's admission. Later, he served as the Undersecretary of the Berlin

¹ See Balkaya (2005) for more information about Ali Fethi Okyar, one the closest friends of Mustafa Kemal Atatürk.

² He was minister of foreign affairs and prime minister respectively during the Second World War and after İsmet İnönü was the most important figure to prevent Turkish involvement in the war. See Arslan (2017) for more information about him.

³ He was minister of foreign affairs of Turkey throughout Mustafa Kemal Atatürk period. See Tinal (2002) for more information about him.

Embassy, the Consulate General of Beirut, and the Consulate General of Berlin (BCA, 030-11-1/113-17-14).

In these years he spent most of his time in Beirut. Additionally, the Consulate General of Beirut was one of the most important positions in Turkish foreign affairs. Numan Menemencioğlu, Cevat Açıkalın⁴ and Fatin Rüştü Zorlu, all important figures in Turkish diplomacy history, also served there (Ülkümen, 1993, p. 19). In those years, the area of responsibility of the Consulate General of Beirut included Syria, which was under French mandate. Important activities that he conducted in Beirut was to monitor Armenians in the region, negotiate border issues, collect intelligence on assassination plots against Mustafa Kemal Pasha by 150 *personae non gratae*, and resolve problems related to Turkish property. His comprehensive report on the Hatay (Alexandretta) Issue, which he prepared during his tenure in Beirut, played an important role in both resolving the issue and advancing his career (Erkin, 1987, pp. 40, 91). He came to the personal attention of Mustafa Kemal Atatürk, who used Erkin as translator with the British Ambassador Sir Percy Loraine (Harris, 2010, pp. 188-9). Until Erkin's report, Turkey had built its foreign policy on 'extended autonomy,' but his report changed the strategy to 'annexation of Hatay,' and by 1939 Hatay was under full Turkish sovereignty.

After his duty in Beirut, Erkin again served shortly in Berlin, until he was assigned to the Ministry and returned to Ankara, which would prove the most productive period in his professional career. Between 1939 and 1947, he was promoted regularly and eventually became Secretary-General of Turkish foreign affairs with the title of Ambassador. This period was a crucial time as Turkey sought to maintain its neutrality in the midst of the destruction wrought by World War II. He worked diligently with significant figures such as İsmet İnönü, Şükrü Saraçoğlu, Hasan Saka and Numan Menemencioğlu. During the crucial war years, his promotion to the Ministry of Foreign Affairs showed that the ministers and high officials trusted his expertise.

Erkin worked on many vital committees and posts during in Ankara and was a member of Minister Saraçoğlu's team, which visited Moscow at the start of the War. This was a sensitive period during which relations with the Soviets were deteriorating (Deringil, 2004). Although this visit was planned to last only three days, the delegation remained in Moscow for 23 days (23 September-17 October 1939), which shows the intensity and difficulty of negotiations.⁵

One of Erkin's key duties during this period was his active role in sending humanitarian aid to German-occupied Greece, which had severe problems with food supply. In the toughest years of the war, a commission formed under his presidency contacted both hostile sides in the region and carried out the necessary diplomacy to transmit aid smoothly. Due to his efforts, he was awarded the Order of the Phoenix by the Greek government (Erkin, 1987, pp. 129-30; Bakar, 2008, pp. 413-443). Erkin was also part of the Turkish delegation, alongside Prime Minister Şükrü Saraçoğlu, Foreign Minister Numan Menemencioğlu and the commander of the Turkish Armed Forces, Fevzi Çakmak, to the January 30-31, 1943 Adana Conference, which saw the British Prime Minister Winston Churchill meet with President İsmet İnönü (Deringil, 2004;

⁴ Cevat Açıkalın was a relative by marriage to Mustafa Kemal Atatürk as their wives were sisters. See *Milliyet* (19/01/1980), and see Güçlü (2000a) for more information about him.

⁵ In the context of relations with the Soviets, Saraçoğlu's visit to Moscow was considered a breaking point. Since the National Struggle, Turkey tried to stay close to the Soviets as much as possible in terms of foreign policy. However, in that visit, the Soviets' unacceptable demands caused great disappointment among Turkish officials and Turkish-Soviet relations became. For more information, see Oran (2002, pp. 418-422) and Erkin (1968, p. 140). Interestingly, while Erkin took part in these negotiations that caused Turkish-Soviet relations to deteriorate, in 1964 he also led negotiations in Moscow as the Minister of Foreign Affairs during which Turkish-Russian relations improved. For more information, see Oran (2002, p. 775).

Yalçın, 2011, pp. 701-31).⁶ And, under the Hasan Saka presidency, Erkin headed the Turkish delegation to the April 1945 San Francisco Conference, where he represented Turkish interests during the negotiations to establish the new United Nations.

One of the critical missions undertaken by Turkish diplomats throughout World War II was to rescue Jews that were under threat of genocide. Ambassador Behiç Erkin, Vice-consul Necdet Kent, Vice-consul Namık Kemal Yolga and Consul Selahattin Ülkümen acted on their own initiative in this dangerous duty that risked their own lives. Protecting victimized Jews under such sensitive circumstances could not be ‘official state policy,’ as was it would have meant that Turkey had adopted a policy in direct opposition to Nazi Germany at the peak of its power. In this context, it is important to note that Erkin was an important figure at the Ministry during the war and already showed humanitarian initiative in the Greek case. Moreover, Ülkümen, one of the “Turkish Schindlers,” stated that Erkin was one of the ‘aces [first class]’ of Turkish diplomats (Ülkümen, 1993, p. 19). In his memories, Erkin frequently described the Ashkenazim as ‘oppressed and victimized’ (Erkin, 1987, p. 36, 123). It is noteworthy that all these diplomats were promoted following their heroic service saving Europe’s Jews.

Following World War II, Erkin was promoted to Secretary General, which is the chief post in foreign affairs. This period, when he worked with Hasan Saka, the Minister of Foreign Affairs, was critical. Turkish diplomats tried to repair a challenging set of relations with the Soviet Union on the one hand, while Turkey was also busy trying to integrate with this new world order on the other. Erkin was entrusted with preparing responses to the Soviet threatening notes (Erkin, 1968, pp. 149, 253, 416-422, 429-440).

Erkin worked in Ankara throughout World War II and the start of the Cold War, a period with extremely difficult and complex international politics, but after nearly 8 years it was time for him to be posted abroad (Erkin, 1987, pp. 184-192).⁷ Due to disputes with Prime Minister Recep Peker, he left his position as Secretary General and went to Rome for his first embassy (BCA, 080-18-01-02/113-39-6). After working in Rome (1947-1948) for a short time, he went on to serve in leading western centers such as Washington (1948-1955), Madrid (1955-1957), Paris (1957-1960) and London (1960-1962) as ambassador.

In 1948 Erkin replaced Hüseyin Ragıp Baydur as ambassador to Washington. His mission there was to consolidate relations between Turkey and the US and work to include Turkey in the Western alliance (Harris, 2010, p. 189). He had been specifically tasked with making effective contacts and establishing the groundwork to join NATO.⁸ In this context, Turkey seized every opportunity to be included NATO. When the Korean War broke out, the governing Democratic Party (DP) debated whether to send Turkish troops as part of the US-led effort. DP leaders consulted a group of influential diplomats, including Erkin, who argued in favor of Turkey sending troops (Erkin, 1992, pp. 152-3). Despite the perception that Erkin was close to the Republican People’s Party (RPP), İnönü showed confidence in him and his advice. Turkish troops became part of the multinational forces serving in Korea, and in February 1952 Turkey’s application for membership in NATO was accepted.

After his seven years in Washington, Erkin was dispatched to Madrid (*The New York Times*, 21 May 1955). He was not as highly active as compared to his Washington years, which undoubtedly reflected that he was no longer in one of the two most important centers of world

⁶ See Yalçın (2011) for information about this interview, called ‘Sağırlar Diyalogu [The Deaf Dialogue]’.

⁷ For different comments on the subject, see Günver (1986, p. 175) and Dikerdem (1989, pp. 95-6).

⁸ For more information on his mission in Washington: Erkin (1987, p. 286) and Erkin (1992, p. 25 and 102). During Erkin’s mission of Washington, one of the other issues on his agenda was economic and military aid from the US. For his contacts see, BCA, 030-18-01/128-18-8; BCA, 030-18-01-02/138-130-5; BCA, 030-18-01/128-18-10. Also see Criss (2012).

politics. Much of his work focused on mediating and resolving disputes between France and Spain. Due to his efforts, Erkin was awarded the ‘Order of Isabella the Catholic’ by Franco’s government (Erkin, 2008, p. 44). His next stop was Paris where he took the post of his famous predecessor Zeki Kunalp (BCA, 030-18-01/145-120-14). His first task was to lead efforts to establish the Institute of Turkish Studies. Based on his education at the Galatasaray Lyceum, where teaching French and French culture was central to the curriculum and which played an important place in the history of modern Turkey as well as in the history of Turkish education, he tried to establish an equivalent institution in France. Due to his work, the Institute of Turkish Studies was founded at the Sorbonne University and Louis Bazin, a renowned Orientalist and Turkologist, was appointed as director (Erkin, 1992, pp. 139-40). Erkin was recognized in diplomatic circles in France and was elected to the Academy of Moral and Political Sciences of the Institute de France, which had such distinguished members as Winston Churchill and General Dwight Eisenhower. He next moved to London, which would prove to be his last overseas post. As he was in London for the ‘May 27 military coup’, his most important agenda was to promise British diplomats that Turkey would return to democracy as soon as possible. Erkin intended to step down following the executions of Prime Minister Menderes, Foreign Minister Zorlu and Finance Minister Polatkan, however he never realized this decision (Erner, 1993, p. 89).

After the 27 May coup, Cemal Gürsel became head of state and Selim Sarper the Minister of Foreign Affairs in the two Government of National Unity Committees formed by Gürsel. Gürsel, later was elected President, tasked İnönü to form a government after general elections. İnönü retained Sarper, who also elected as RPP deputy. However, following the ‘22 February events,’ İnönü replaced Sarper with Erkin, as İnönü suspected that Sarper supported coup mastermind Colonel Talat Aydemir (Taşkın, 2014, pp. 112-5; Olgaçay, 1990, p. 292). Working as foreign minister during the 27th and 28th İnönü governments, Erkin’s served from March 1962 until he handed over his duties to Hasan Esat Işık in February 1965. Süleyman Demirel, who was elected to the presidency of the Justice Party (JP), built a strong opposition in this period. During budget talks in parliament, the RPP’s proposed budget was rejected and the government was forced to resign on 13 February 1965. A new coalition government led by Suat Hayri Ürgüplü was formed and Hasan Esat Işık, the ambassador to Moscow, was appointed Foreign Minister.

During his tenure at the Ministry, crucial events such as the Cuban Missile Crisis, the Cyprus Issue and the Johnson Letter Crisis occurred. His first serious test as minister was the Cuban Missile Crisis, in which two superpowers faced the risk of war for the first time in world political history. Turkey took a great risk and backed the United States as an ally. Senior representatives like Gürsel, İnönü and Erkin always publicly made supportive statements towards the US. Raymond Hare, the US ambassador in Ankara, met frequently with Minister Erkin and said that Turkey’s stance on the Cuban Missile Crisis was appreciated by the US (Toker, 1992, pp. 143-44).

The Soviet Union placed its own requests to Turkey. Nikita Rijov, the ambassador in Ankara, met with Minister Erkin and asked for the removal of US Jupiter missiles stationed in Turkey, as well as to protest the US embargo against Cuba. In his response Erkin stated that it was impossible to dismantle the missiles by outlining the ongoing Soviet threats to Turkish territory. He added that the embargo was a problem for the United Nations (Yavuz, 1999, p. 113).

Due to the thread of Soviet missiles in Cuba, the American government ultimately agreed with the Soviets to remove its missiles from Turkey, which came at the expense of damaging its credibility in the eyes of the Turks and its NATO allies (Oran, 2002, pp. 682-3). It suggested that the US would negotiate the status of missiles in Europe. In the context of threatened nuclear

war, the desire to overcome the crisis with the least damage played an important role (Sever, 1997). As a result, the two superpowers agreed mutually to remove all missiles and on 24 January 1963, President Kennedy confirmed that all Jupiter missiles in Turkey would be withdrawn. He reported that submarines equipped with Polaris missiles would be stationed in the Eastern Mediterranean instead. Further – in contradiction to recent events – he stressed that Turkey would never be subject to bargaining in negotiations with the USSR. Turkish authorities were disappointed but had to support the decision. To reassure the public, Erkin stated in a parliamentary speech on 18 February 1963 that the Jupiters were obsolete and that they were removed for Turkey's security (Bölükbaşı, 2001, p. 88). Even if missiles were old, Turkey had been left alone and exposed by its most important ally and this situation was discussed extensively by the public. After Turkey's entry into NATO, the Cuban Missile Crisis was the first serious break in Turkish-American relations, which otherwise had been in a 'honeymoon period.' In subsequent years, the US repeatedly neglected Turkey in its negotiations with the Soviets. Combined with the Cyprus Crisis and Johnson's Letter, bilateral relations between the US and Turkey were damaged significantly. Turkish foreign policy, which had been entirely US and Western-centric, would change, and diplomats increasingly worked to build relationships with diversified the Third World, the Islamic World, and especially the Soviet Union.

One of the most critical agenda items of Turkish foreign policy in the 1960s was the Cyprus Issue, and it occupied most of Erkin's time at the Ministry. Makarios III, the President of Cyprus and leader of the Greek Cypriots, visited Ankara between 22-26 November 1962 to negotiate amendments to the constitution that had been accepted in the Zurich and London agreements (*Milliyet*, 21, 23 and 27/11/1962). In the course of his discussions with Gürsel, İnönü and Erkin, Makarios received a negative response. Erkin reported that if there were a change to the constitution of Cyprus, conditions on the island would worsen. Following Makarios' visit, Erkin met with the British ambassador Sir David Allen and noted that despite all the difficulties, contacts were completed in good atmosphere. However, in a meeting with the UK High Commissioner in Nicosia, Makarios stated that he found Erkin to be overly authoritative and was not satisfied with his contacts (Sonyel, 2003, pp. 33-5). Makarios insisted on amendments to constitution. Erkin addressed Makarios: 'if we start to change the constitution, where will we stop and where will reach the end of these changes?' With this speech, Erkin emphasized the impossibility of this situation (Reddaway, 1986, p. 139). While maintaining contacts with both sides, Ambassador Allen visited Erkin and criticized him for taking a firm stance 'contrary to diplomatic conventions'. Erkin told the ambassador: 'Makarios had not done a wise job in putting forward such impossible ideas; moreover, he created a risk of collapse of the United Cyprus Republic.' With this statement, he expressed that Turkey would not change its position.

Due to inability to amend the constitution, clashes on the island increased. Due to attacks against Turkish Cypriots, Erkin met with Allen on 22 December 1963 and stated that a great slaughter had been carried out and that all these events were part of plans carefully prepared by Makarios. He also stated that Greek Cypriot police had participated in the violence. He added that in order to maintain order, he would request help from the British, American, and Greek governments. In a parliamentary speech on 24 December 1963, he expressed his concerns about the aggressive attitudes of the Greeks and also announced to both the national and international public that the Turkish state's patience was running low.⁹ On the same day, a high-level meeting was held under the direction of İnönü in which Chief of the General Staff Cevdet Sunay stated that Turkish warplanes had been authorized to fly low over Cyprus as a warning. Additionally, if Greek Cypriot attacks continued, the pilots were authorized to attack

⁹ For the full text of the conversation, see, *Millet Meclisi Tutanak Dergisi* (1/23/18, pp. 509-511).

(Bölükbaşı, 2001, p. 101). Erkin forwarded these decisions to the British and Greek ambassadors to show that Turkey was serious. On the 24th and 25th of December, Turkish jets made low flights over the island and on 26 December 1963 Erkin again spoke to the assembly (Gürün, 1983, p. 404). Despite these contacts and warnings, Greek Cypriot attacks continued and Turkish Cypriots were intimidated and forced to flee.

Following these events, a conference was held in London on 13 January 1964. Britain, Turkey and Greece participated in this conference and Turkish Cypriot and Greek Cypriot representatives were included on 15 January 1964. Erkin represented Turkey at the conference.¹⁰ In discussions, he stated that the balance, formed by the London and Zurich agreements, had deteriorated day by day and various violent and unwelcome incidents had occurred. Stressing that Cyprus was very important to Turkey, he declared that those responsible for atrocities on the island must be held accountable and that victims should be compensated (Erim, 1975, p. 237). Returning to Turkey on 2 February 1964, Erkin stressed that the need for a peacekeeping force on the island, which would include Turkey, Britain and Greece, as well as the US and NATO forces. After again informing parliament, Erkin stated that the *sine qua non* for Turkey was to ensure security on the island. He also said that this was accepted by other parties (Gönlübol, 1996, p. 379-380). Because violent incidents continued to increase, UN Security Council Resolution 186 mandated a peacekeeping force for the island.¹¹ Erkin remarked: ‘This was a goal we had elaborated for weeks... So we welcome the plan... Our main purpose was to provide for the safety of life and property on the island...’ In essence he declared that Turkey had accepted the decision (Gönlübol, 1996, p. 381).

Although Greeks continued violent attacks against Turks, there were several reasons for Turkey’s lack of actual military intervention. İnönü, who had witnessed two great world wars, did not want to present the Turkish army, which was not ready for an operation that required coordination of land, air and naval forces, with the prospect of a possible failure (Erim, 1975, p. 264). In addition, although it was not desired by Turkey, Britain or the United States, the Soviet Union had also become involved in the issue and strongly supported Makarios’s position. On 12 March 1964, a National Security Council meeting was held. At the meeting, an ultimatum was issued to Greek Cypriot leaders. If attacks continued, Turkey would intervene. This situation was communicated to the guarantor states and to the US. Ambassador Hare, who realized that Turkey was serious and determined to intervene, immediately met with Erkin; Hare stated that Turkey had always advocated a compromise and suggested that a military intervention would be imprudent behavior. The Greek ambassador, who was also at the meeting, addressed Erkin: ‘Do you think about the consequences of this?’ Erkin addressed the two ambassadors, saying everything had been taken into account (Bölükbaşı, 2001, pp. 109-118). Ambassador Hare spoke with İnönü to dissuade Turkey from intervening militarily and he reported that UN peacekeepers would arrive on the island as soon as possible. On 14 March 1964, advance soldiers from the UN peacekeeping force landed in Cyprus. Erkin headed to Washington for discussions with President Johnson, but he could not get a satisfactory answer. Johnson said to Erkin: ‘There no solution we prefer, we are only expecting a solution which will not harm anyone and will be permanent’ (Sönmezoglu, 1995, p. 13). On 5 June 1964, Minister Erkin addressed journalists: ‘If Greeks continue their activities, one day we are destined to go to Cyprus. They suppose that they can continue to violate the constitution, they kidnap and kill Turks in the secret places and think we will be disinterested. If they suppose so, they are absolutely wrong’ (Şahin, 2002, p. 9). In other words, Turkey was no longer going to be patient.

¹⁰ For a statement by Erkin to inform the public before going to London: *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, Period 3, Volume 17, Session 20, pp. 7-10.

¹¹ For a decision taken by the Security Council on 4 March 1964, see [https://undocs.org/S/RES/186\(1964\)](https://undocs.org/S/RES/186(1964)).

As tensions gradually increased, Erkin warned Greece and Britain that if they did not take necessary measures, Turkey would intervene in Cyprus.

After Erkin's statements, the nondiplomatic 'Johnson letter' incident occurred (Erim, 1975, pp. 304-9). Although the contents of the letter were kept hidden 18 months, on 13 January 1966 this letter was broadcast by the media. This letter departed from the sort of diplomatic language that would be expected from an ally and was threatening. Johnson's letter stated that the US would not allow Turkey to use American equipment or supplies, and that if Soviets intervened, NATO would not defend Turkey (Oran, 2002, p. 686). After this, İnönü and Erkin went to Washington to solve the matter face to face.¹² Although a joint declaration was published after negotiations,¹³ Turkey did not find the support from the US that it had hoped for. Both the US and Greek Cypriots benefited from crises of the management and the government in Turkey after May 27 and adopted an opportunistic position.

Greeks continued their attacks and raided villages with large Turkish population on 6 August 1964. Following these raids, Turkish jets conducted warning flights over the island and bombed some military bases (Tarakçı, 2010, p. 79-80). Foreign Minister Erkin said to ambassador Hare: 'Turkish bombing will be limited and Greeks can be informed about this' and suggested that the purpose was not conflict but rather to ensure the safety of threatened Turkish Cypriots. Erkin also stated that the US should take responsibility to prevent a possible Turkish-Greek war (Bölükbaşı, 1996, p. 132). Ambassador Hare responded that Turks on the island exaggerated attacks and that the Turkish side could follow a more peaceful path.

Erkin had a busy and stressful job with the Cyprus issue as foreign minister. He never hesitated to declare that Turkey would uphold its guarantorship rights in Cyprus and often used a harsh tone. Soviet presence in the region caused uneasiness with the US. US diplomats believed that a unilateral Turkish intervention would disrupt the balance of power in the Middle East and the Mediterranean, and accordingly they tried to prevent one as much possible as. Although President Johnson's letter increased tensions in Turkish-American relations, Turkey tried to maintain relations. Erkin, by making speeches in the parliament, tried to bring the ruling party and the opposition together on the Cyprus issue. As a result, reliance on the US was broken and Turkey started to explore and implement alternative diplomatic policies, including by improving relations with the Soviet Union. This approach had started already during the last Menderes government, but the goals were not achieved due to the 27 May coup.¹⁴ Erkin's visit to Moscow was officially announced on 20 October 1964, which represented the first official visit by a Turkish foreign minister to Moscow since after Saraçoğlu's trip in 1939 (Gönlübol, 1996, p. 425).

Erkin was warmly welcomed in Moscow and he discussed various important issues with Soviet Premier Anastas Mikoyan, Prime Minister Alexei Kosygin, Minister of Foreign Affairs Andrei Gromyko and Foreign Trade Minister Nikolai Patolichev (Tellal, 2000, pp. 222-3). The Soviets were mainly concerned about Turkey's NATO membership. They regarded NATO and US soldiers and military bases in Turkey as a threat to their security. The Turkish delegation emphasized that they considered NATO as a defense pact rather than an aggressive force, and assured the USSR that Turkey would never allow any attack against the Soviet Union from Turkish land. As the Soviets realized that Turkey's insisted on remaining in NATO, the topic was dropped and other issues were discussed.¹⁵ Another matter of dispute between the Soviets

¹² See: *Milliyet* (22/06/1964).

¹³ For the full text of the declaration: *Dışişleri Belleteni, Dışişleri Bakanlığı Yayınları*, Ankara (July 1964, pp. 16-7).

¹⁴ For more information, see: Kurban (2014).

¹⁵ Erkin, in his memoirs published many years later, shared the following lines about his visit to Moscow: 'During

and Turkey was the Soviet attitude towards the Cyprus issue.¹⁶ Until Erkin's visit, the USSR supported the Greek Cypriot side, but after his visit they moved closer to the Turkish position (*Dışışleri Belleteni*, October-December-1964, p. 6). A statement by the parliamentary speaker Nicolai Podgorny emphasized local rights for everyone living on the island and advocated regional autonomy within Cyprus. This statement provoked an angry reaction from AKEL, the Greek Cypriot Communist Party (*Dışışleri Belleteni*, January 1965, p. 36). A Cultural-Scientific Cooperation Agreement was signed between two countries and on the last day of the visit, they issued a joint declaration. Erkin said in a parliamentary speech that his visit had been highly productive (BCA 030-18-01/181-70-1).¹⁷ A year after Erkin's visit to Moscow, Podgorny and Gromyko visited Turkey.¹⁸ The Turkish Prime Minister Suat Hayri Ürgüplü visited Moscow in August 1965 to improve economic co-operation between the two countries. The Justice Party, which became the ruling party after the 1965 general elections, deepened these relations and several mutual protocols were signed in this period (Armaoğlu, 2009, pp. 988-999). Following Erkin's critical Moscow visit, the relationship between Turkey and the USSR started to normalize. Hasan Esat Işık, ambassador to Moscow, became foreign minister after Erkin, a choice that suggested that the government wanted to continue to improve relations with the USSR.

Erkin's time at the Ministry of Foreign Affairs ended on 19 February 1965. Afterwards, he launched a political career and was elected as a Republican People's Party to represent Ordu in parliament (Tamkoç, 1976, p. 427; *TBMM Albümü*, 2010, p. 363). During his term as a member of parliament, Erkin was generally devoted to issues related to Ordu and in 1967 unexpectedly resigned from the RPP (*Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, 2/2/30, p. 21, and 2/9/13). Journalists tried to discover the motives behind this decision several times, but Erkin never clarified this resignation with a statement (*Cumhuriyet*, 25 and 26/04/1967).¹⁹ Erkin continued his work in parliament for a year and in 1968 joined Demirel's Justice Party, the political rival of İnönü, expressing his gratitude to Demirel. He praised the JP, saying: 'I'm joining the JP with the hope that morality and virtue will prevail in politics. I'm participating in the JP as your friend who wants to protect dignity of state' (*Hürriyet* and *Cumhuriyet*, 18/04/1968). Erkin's unexpected resignation, and his accusations against İnönü, were criticized by his colleagues.²⁰ Although he accused İnönü and the RPP of a lack of virtue, and joined the JP in demonstrations, Erkin was not included on Demirel's list for the 1969 general elections. This effectively marked the end of his political career. President Cevdet Sunay soon appointed Erkin to the senate following the resignation of journalist and writer Nadir Nadi (5 June 1970-10 October 1971). Erkin served on the foreign affairs, tourism and promotion commissions of the Senate, and also represented Turkey at various meetings of NATO and the UN (BCA, 030-18-01-02/271-66-6 and 030-18-

my visit to Moscow, in my speeches with the Soviet leaders, I guaranteed that unless Russians attacked us, such a danger never would come from Turkey, and I witnessed that they were pleased with my words.' Erkin, (2008, p. 355).

¹⁶ About one year before Erkin's visit to Moscow, on 26 December 1963 and 29 January 1964, Turkey stated to Russia as well as all other countries that situations in Cyprus were getting desperate and Turkish Cypriots were waiting for help. Turkey's only demand from Soviet Union in that time was a conscientiously response to the massacres. But the Soviet Union acted in accordance with its interests and ignored the attacks on Turks. Besides, with an implicit threat, they stated that no external intervention should be made to the island. For more information, see Gönülöbol (1996, p. 422-423).

¹⁷ For the full text of conversation: *Millet Meclisi Tutanak Dergisi*, 1964, 33/12/1, p. 530-533.

¹⁸ For full information on his visit, see: *Cumhuriyetin 75 Yılı* (1998, p. 576), Gürün (1983, p. 207-8) and *Dışışleri Belleteni* (January 1965, pp. 8-9).

¹⁹ *Cumhuriyet*, 25, 26/04/1967.

²⁰ Mahmut Dikerdem commented in his memoirs on Erkin's political move as follows: '...This attitude of Erkin, who proved to be a competent diplomat, shows that the ambition of the position and the disease of the superiority sometimes drags people to a sad place.' (Dikerdem, 1989, p. 58-59).

01-02/252-44-17).²¹ Living alone after his senatorship, Erkin died on 21 June 1980 at the age of 81 (*Tercüman*, 22/06/1980; *Cumhuriyet*, 23/06/1980).

When we consider Erkin's personal life and conception of the world, the secular and modern citizen who idealized modern Turkey and built on radical changes becomes visible. His most distinctive features were his patience, his disciplined work ethic and his voluntary loyalty to his work. In many ways, Erkin, as well as his family, personified the idealized modern and secular Turkish citizen. His wife Mukaddes Erkin was herself a modern Turkish woman, an accomplished musician and soprano (she had treble). On the diplomatic circuit, at cocktail parties, balls and other diplomatic functions, she attracted notice. Erkin hosted a party while ambassador to the United States at his residence, where Mukaddes gave a concert for the assembled guests (Erkin, 1999, p. 538). Erkin's younger brother, Ulvi Cemal, became a state artist and a noted composer. A member of the pioneering group of Turkish symphonic composers who came to be known as The Turkish Five, Cemal and his peers set the musical direction for the newly established Turkish Republic. These composers distinguished themselves with their use of Turkish folk music and modal elements in an entirely Western symphonic style. Cemal was an important figure in the Turkish music revolution and performed for both Atatürk and İnönü. He also traveled widely and gave concerts in Berlin (1943), Moscow (1946, 1963), Prague (1947), and Vienna (1965) (Günver, 1984, p. 91). The Erkin family was modern, secularist, and nationalist, and sought to represent the modern Turkish nation on both the national and international stage.

Erkin's legacy is perhaps best summed up by the testimony of those with whom he most closely worked. Peers and even rivals praised his discipline and work ethic and said that he was a virtual 'ecole' (Günver, 1990, pp. 269-70).²² Statesmen such as Atatürk, İnönü, Saraçoğlu and Menderes appreciated his work, and British Intelligence described him as the most quick-witted and sophisticated among the Turkish diplomats except for Numan Menemenciöglü. Nonetheless, he did not hesitate to show his childish side in joyful moments (Erner, 1993, p. 177). However, some of his colleagues saw him quite ambitious and rude so that his last political preference was seen as out-of-place by his colleagues. While this article does not claim to exhaust all issues worth discussing about Erkin and Turkish foreign policy from that period, our inferences are likely to contribute to future studies.

REFERENCES

- Armaoğlu, F. (2009). *20. Yüzyıl Siyasî Tarihi*, İstanbul, Alkım Yayınları.
- Arslan, G. (2017). *Şükriü Saraçoğlu'nun Hayatı ve Siyasî Faaliyetleri (1886-1953)*, Ankara, Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Aydin, S., Taşkin, Y. (2014). *1960'tan Günümüze Türkiye Tarihi*, İstanbul, İletişim Yayınları.
- Bakar, B. (2008). "Zor Zamanlarda İyi Komşuluk Örneği: İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye'den Yunanistan'a Yapılan Yardımlar", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 24 (71), July, 413-443.
- Balkaya, İ. S. (2005). *Ali Fethi Okyar (29 Nisan 1880-7 Mayıs 1943)*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi (BCA).
- Bölükbaşı, S. (2001). *Barışçı Çözumsuzlük Ankara'nın ABD ve BM ile Kıbrıs Macerası*, Ankara, İmge Kitabevi.

²¹ Also see Çoker (1999, p. 771) and Özgişi (2012, p. 518).

²² Also see Gürün (1994, p. 93), Günver (1986, p. 172) and Ülkümen (1993, p. 19).

- Criss, N. B. (2012). “Türkiye NATO İttifakının Tarihsel Boyutu”, *Uluslararası İlişkiler*, 9 (34), 1-28.
Cumhuriyetin 75 Yılı, (1998). İstanbul.
Cumhuriyet Gazetesi
- Çalgan, K. (1991). *Duyuşlar–Ulvi Cemal Erkin*, Ankara, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Çoker, F. (1999). *Türk Parlamento Tarihi–Cumhuriyet Senatosu Üyelerinin Özgeçmişleri*, Volume 2, (1961-1980), Ankara, Türkiye Büyük Millet Meclisi Vakfı.
- Deringil, S. (2004). *Turkish Foreign Policy During the Second World War: An ‘Active Neutrality’*, Cambridge, Cambridge University Press.
- Dışişleri Belleteni*
- Dikerdem, M. (1989). *Hariciye Çarkı*, İstanbul, Cem Yayınevi.
- Erim, N. (1975). *Bildiğim ve Gördüğüm Ölçüler İçinde Kıbrıs*, Ankara, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayii.
- Erkin, F. C. (1968). *Türk-Sovyet İlişkileri ve Boğazlar Meselesi*, Ankara, Başnur Matbaası.
- Erkin, F. C. (1987). *Dışişlerinde 34 Yıl*, Cilt 1, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Erkin, F. C. (1999). *Dışişlerinde 34 Yıl*, Cilt 2, İkinci Kısım, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Erner, E. (1993). *Davulun Sesi*, İstanbul, Bilgi Yayınevi.
- Galatasaray–Son 25 Yıl Mezunları (1919-1943)*, (1943). İstanbul, Cumhuriyet Matbaası.
- Güçlü, Y. (2000a). “The Life and Career of a Turkish Statesman: Cevat Açıkalmı”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 16 (46), March, 205-223.
- Güçlü, Y. (2000b). “Portrait of Secretary-General of the Turkish Ministry Foreign Affairs: Numan Menemencioglu”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 16 (48), November, 837-856.
- Gönlübol, M. (1996). *Olaylarla Türk Dış Politikası (1919-1995)*, Ankara, Siyasal Kitabevi.
- Günver, S. (1986). *Bir Kiraz Ağacı Olsaydım*, İstanbul, Bilgi Yayınları.
- Günver, S. (1990). *Garip Ada'nın Garip Eşeği–Yaşanmış Öyküler*, İstanbul, Milliyet Yayınları.
- Gürün, K. (1983). *Dış İlişkiler ve Türk Politikası*, Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Gürün, K. (1994). *Akıntıya Kürek–Bir Büyükelçinin Anıları*, İstanbul, Milliyet Yayınları.
- Harris, G. S. (2010). *Atatürk's Diplomats & Their Brief Biographies*, İstanbul, The Isis Press.
- Hürriyet Gazetesi*
- Karpat, K. H. (2012). *Türk Dış Politikası*, İstanbul, Timaş Yayınları.
- Kurban, V. (2014). “1950-1960 Yıllarında Türkiye ile Sovyetler Birliği Arasındaki İlişkiler”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 14 (28), Spring, 253-282.
- Millet Meclisi Tutanak Dergisi*
- Milliyet Gazetesi*
- Olgaçay, İ. B. (1990). *Tasmalı Çekirge*, İstanbul, Milliyet Yayınları.
- Oran, B. (2002). *Türk Dış Politikası*, Cilt 1, İstanbul, İletişim Yayınları.
- Özdemir, B., Göktepe, C. (2008). *Fişlenen Cumhuriyet*, İzmir, Yitik Hazine Yayınları.
- Özgişi, T. (2012). *Türk Parlamento Tarihinde Cumhuriyet Senatosu*, Ankara, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları.
- Reddaway, J. (1986). *Burdened with Cyprus*, London, Butler & Tanner Ltd.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

- Sever, A. (1997). “Yeni Bulgular Işığında 1962 Küba Krizi ve Türkiye”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 52 (1), 647-660.
- Sonyel, S. R. (2003). *Cyprus: The Destruction of Republic and Its Aftermath (1960-1974)*, Ankara, Özyurt Matbaası.
- Sönmezoğlu, F. (1995). *Kıbrıs Sorunu Işığında Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye Politikası (1964-1980)*, İstanbul, Der Yayınları.
- Şahin, H. (2002). *Johnson Mektubu Türk-ABD İlişkilerini Değiştiren Olayın Perde Arkası*, İstanbul, Gendaş Yayınları.
- Tamkoç, M. (1976). *The Warrior Diplomats*, Texas, University of Utah.
- Tarakçı, M. (2010). *Kıbrıs Barış Harekâtı*, İstanbul, Hiperlink Yayınları.
- TBMM Albümü (1920-2010)*, (2010). Cilt 2, Ankara, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları.
- Tellal, E. (2000). *Uluslararası ve Bölgesel Gelişmeler Çerçevesinde SSCB-Türkiye İlişkileri (1953-1964)*, Ankara, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları.
- Tercüman Gazetesi*
- Tinal, M. (2002). “Atatürk’ün Dışişleri Bakanı Tefik Rüşü Aras”, *Türkler*, 16, Ankara, 691-700.
- Toker, M. (1992). *Demokrasimizin İsmet Paşalı Yılları 1944-1973: İnönü'nün Son Başbakanlığı 1961-1965*, Ankara, Bilgi Yayınevi.
- UN Official Website. [https://undocs.org/S/RES/186\(1964\)](https://undocs.org/S/RES/186(1964))
- Ülkümen, S. (1993). *Bilinmeyen Yönleriyle Bir Dönemin Dışişleri*, İstanbul, Gözlem Gazetecilik Yayınları.
- Yalçın, O. (2011). “II. Dünya Savaşında İsmet İnönü ve Churchill Arasında Yapılan Adana Görüşmesi”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, Number 47, Spring, 701-731.
- Yavuz, T. (1999). *Satılık Müttefik-Gizli Belgeler Işığında 1962 Küba Füze Krizi ve Türkiye*, İstanbul, Doğan Kitapçılık.

Popüler Kültür Ürünü Olarak E-spor'un Sinemada Sunumu: "İyi Oyun" Filmi Örneği
Presentation of e-sports as a popular culture product in cinema: İyi Oyun (Good Game)
sample

Doç. Dr. Selami ÖZSOY^{1*}
Dr. Öğr. Üyesi Tülin SEPETCİ²

Pages: 90-98

Doi: 10.21733/ibad.570950

¹ Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,
TURKEY, ozsoy_s@ibu.edu.tr

² Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi,
TURKEY, tulinspetci@ibu.edu.tr

* Corresponding Author

ABSTRACT

Computer games are among the free time activities of the younger generation as a player or spectator. Especially the computer games that attract the attention of Z generation depend on their dependence, motivation resources and effects. in terms of academic debates. Computer games can be considered as a product of the culture industry in the context of popular culture. In this study, the presentation of e-sports in cinema through the İyi Oyun (Good Game) film which is played as a professional and e-sports is described. The film tells the story of a team playing the game League of Legends, the tournament trophy. The preparation of the computer game team, Beşbenzemezler, for the tournament and the competition environment are presented like the popular sports branches. Players are prepared to compete with a camp period, including physical training, as in popular sports. In the film, the virtual environment has been intertwined with reality; The process of inclusion in e-sports has been presented to the audience through social stereotypes and economic context by integrating into the culture industry. It can be said that the e-sports was made in the context of the İyi Oyun by means of these social stereotypes and its economic context.

Keywords: E-sports, League of Legends, İyi Oyun, Computer Game.

GİRİŞ

Son yıllarda bilgisayar oyunları ve giderek daha fazla sayıda e-sporla ilgili film, televizyon şovları, Youtube videoları, Twitch yayımları oyun meraklılarıyla buluşmaktadır (scifipulse.net). Özellikle çevrimiçi oyunların popülerliğinin artması ve oyunların e-spor temelinde profesyonelleşmeye adım atmasıyla birlikte oyuncu sayısındaki artış da bu durumu anlaşılır kılmaktadır. Artık pek çok farklı değişken nedeniyle oyuncu toplulukları daha bir görünür hale gelmiştir. MOBA vs. tarzı oyunlar için düzenlenen şampiyonluk turnuvaları, dünyanın dört bir yanından oyuncuları bir araya getirmektedir. Bunun yanında eskiden oyuncuların aileleri tarafından fazla zaman geçirdiklerinden dolayı eleştirildikleri serbest zaman etkinliği, gelir elde edilebilen bir sektöre dönüşmüştür.

E-sporun hem oyuncular hem de oyun oynamayan bireylerde giderek daha fazla merak ve ilgi uyandırdığı inkâr edilemez bir gerçektir. 2017 yılında dünya çapında 655 milyon dolarlık bir gelir elde eden e-spor pazarı, 2012 yılından bu yana gelirini beş misli arttırmıştır. Bunun yanında sektörün 2020 yılında 1.5 milyar dolarlık bir gelir hacmine sahip olacağı öngörülmektedir (filmjournal.com). E-sporun küresel anlamdaki bu popülerliği, farklı kitle iletişim araçları ürünlerinin içeriklerine de giderek daha fazla oranda yansımaktadır. Bilgisayar oyunlarındaki karakterlerin ele alındığı filmler, diziler, reklamlar ya da bu karakterlerin yer aldığı ürünlerin satışı Pac-Manli yıllardan beri tüketici ve izleyiciyle buluşmaktadır. Bununla birlikte artık oyun dünyası sadece oyunun içindeki kahramanlarla değil, bizzat o karakterleri yönlendiren oyuncuların kahraman olması ile karşı karşıyadır. E-spor turnuvalarında başarı gösteren takımların oyuncuları, bir futbol ya da basketbol takımı oyuncusu kadar rağbet görmekte, reklam filmlerinde oynamakta, sponsorluklar almakta, haklarında belgeseller çekilmektedir.

KÜLTÜR ENDÜSTRİSİ ÜRÜNÜ OLARAK POPÜLER KÜLTÜR

Bir toplumda yaygın olarak paylaşılan inançlar, pratikler ve nesnelere olarak tanımlanan popüler kültür (Mutlu, 2008, s. 237), kültür endüstrisinin yapı olarak benzer ve birbiriyle uyumlu dalları arasında üretilen çıktılardan biridir. Teknolojinin sunduğu imkanların yanı sıra ekonomik ve yönetsel gelişim popüler kültür ürünlerinin toplum genelinde yayılmasını mümkün kılmaktadır. Bu yayma sürecindeki temel amaç kültür endüstrisinin tüketicilerini sisteme uyumlama çabasıdır (Adorno, 2010, s. 241). Bu noktada altı çizilmesi gereken; tüketicinin, sanılanın aksine kültür endüstrisinin “kralı” değil, nesnesi olduğu gerçeğidir (Adorno, 2010, s. 241).

Kültür endüstrisi için özellikle uydurulmuş olan kitle iletişim araçları sözcüğü, vurguyu zararsız bir alana kaydırmaktadır. Burada ne kitleler, ne de bilinen şekliyle iletişim teknikleri birincil derecede önem taşır. Önemli olan kitleleri zamanın ruhuna eklemeyen sağduyudur; kültür endüstrisi “efendilerinin sesidir”. Kültür endüstrisi elindeki araçları, kitlelerin değişmez olduğunu düşündüğü zihinlerini çoğaltmak, pekiştirmek ve güçlendirmek amacıyla kötüye kullanır. Bu zihniyetin nasıl değiştirilebileceği konusu ise tümüyle dışlanmıştır. Kültür endüstrisinin kendisi kitlelere uyum sağlamaksızın varolamasa bile, kitleler kültür endüstrisinin ölçüsü değil, ideolojisidir (Adorno, 2010, s. 241).

Başlarda halkın kendi arasındaki pratikleri yoluyla elde ettiği “güzellik ve hakikatin sığınağı olan kültür”, Eleştirel Kuramcılara göre zaman içerisinde özellikle kitle iletişim araçlarının insanlar üzerindeki etkisini daha fazla hissettirmeye başladığı 19. yüzyıldan itibaren hayatın daha da fazla yönünü yapılaştırmakta ve bu yönleri hakim olan araçsal aklın zaferinin bir sonucu olarak gördükleri akılcılık, standartlaşma ve uyumluluğa doğru eğilimlere boyun eğmektedir (Kellner, 2010, s. 233). Nitekim Adorno ve Horkheimer da, kitle kültürü ürünlerinin kitlelerden ve halktan kaynaklandığı şeklindeki görüşlere direnmek için popüler kültür veya kitle kültürü gibi kavramlara karşıt olarak kültür endüstrisi terimini benimsemişlerdir. Bunun nedeni Adorno ve Horkheimer’in, ticari çıkarların kitle kültürüne nasıl hakim olduğunu görmeleri ve eğlence endüstrisinin ortaya çıkan medya ve tüketim toplumunda sahip olduğu büyüğü gözlemleme imkanına sahip olmalarıdır (Kellner, 2010, s. 235). Kültür endüstrisinin bütün dallarında, kitlelerin tüketimi için biçimlendirilen ve büyük ölçüde bu tüketimin doğasını belirleyen ürünler imal edilir. Bütün dallar birbirlerine yapı olarak benzer ve uyumludur. Neredeyse kesintisiz bir sistem halinde sıralanırlar. Bu imkanlar, ekonomik ve yönetim anlamında yoğunlaşma sayesinde gerçekleşmektedir (Mutlu, 2008, s. 196).

Popüler kültürün de kültür endüstrisi gibi ideolojik bir işlevi vardır. Popüler kültürün ideolojik işlevi özellikle dünyada hızla büyüyen sosyal sorunların, sefaletin, acının ve açlığın olduğunu, her şeyin pop kültüründe görüldüğü gibi rengarenk olmadığını gizlemektir (Behrens, 2011, s.178).

POPÜLER KÜLTÜR VE E-SPOR

E-spor, günümüzde konvansiyonel sporlar arasında yerini almaya aday bir uğraş olarak görülmektedir. Özellikle Z kuşağı tarafından yoğun şekilde oynanan bilgisayar oyunlarının yaygınlığı günden güne artmaktadır. Bu toplumsal gerçeklik, sinema filmlerine de konu edilmektedir. Bunlardan biri 2008 yılında gösterime giren İyi Oyun isimli filmidir.

İyi Oyun dünyada e-spor ile ilgili çekilen ilk kurgusal film olma özelliğini taşımaktadır. Filmde profesyonel e-spor dünyası, oyuncu bir genç ve takımının katıldığı LOL adlı oyunun turnuvası üzerinden anlatılmaktadır. Filmin başlangıcında ana karakter Cenk'in bisikletle eve giderken geçtiği yolların her yerinde MOBA türündeki League of Legends adlı oyunun takım renkleri olan kırmızı ve maviyi, görsel efektlerle görmek mümkündür. Liseyi yeni bitiren ve bir internet kafede çalışan Cenk, başkalarının yerine LOL oynayarak gelir elde etmekte ve annesine maddi destekte bulunmaktadır. Cenk kalbinden hasta olan küçük kız kardeşi Ceren ve annesiyle birlikte yaşamaktadır. Başarılı bir oyuncu olan Cenk, başkaları adına oyun oynadığı için çete üyelerinden şiddet görür ve bunun üzerine profesyonel bir takımda oynama kararı alır. Cenk'in dahil olduğu "Beşbenzemezler" isimli takımdaki arkadaşları, farklı kültürlerden gelen gençlerdir. Kaptan Batu diğerlerine göre daha becerilidir. Kadın oyuncu Naz, Çin'den gelen JJ, "selamünaleyküm" ve "toprağım" tekrarlarıyla Anadolu'dan geldiği vurgulanan Aslan ve koçları Özer ile birlikte 1 milyon lira ödüllü bir turnuvayı kazanmak için verdikleri uğraşın konu edildiği filmde, profesyonel e-spor dünyası anlatılmıştır. Senaryosunu Emre Sirel'in yazdığı filmi Umut Aral yönetmiştir. Filmin yapımcıları arasında LOL turnuvasının şampiyon takımlarından Supermassive'in kurucusu olan Hakan Baş da bulunmaktadır (thatsgamebro.com).

İyi Oyun'un kültür endüstrisi bağlamında ele alındığı bu çalışmada, e-spor dünyasının ekonomik temeli, kültür endüstrisinin bir parçası olan popüler kültür ürünü olması, popüler kültür ürünlerinde sıklıkla rastlanan metinlerarasılık ve kültürel ön kabullerin çerçevesinde izleyiciye sunulan söylemler nitel betimsel analiz tekniği ile incelenmiştir. Elde edilen bulgular betimlendikten sonra, neden sonuç ilişkisi bağlamında filmde öne çıkan çeşitli temalar ortaya konmuştur.

BULGULAR

TOPLUMSAL CİNSİYET

Filmdeki League of Legends (LOL) oyunu oynayan Beşbenzemezler adlı profesyonel bilgisayar oyunu takımında, gerçek hayattaki takımlarda nadir görülen şekilde bir de kadın oyuncu vardır. Cenk, yeni takım arkadaşları kendisine tanıtılırken Naz'ı görünce şaşırır. Naz "Hadi ama 2018'deyiz ilk defa kız oyuncu görüyormuş gibi bakma yüzüme" der. Onları tanıştıran Ada da "Merak etme bu tepkiyi ilk veren sen değilsin" diyerek karşılık verir. Filmin farklı sahnelerinde tribünde veya çeşitli medya ile oyun takip edenler arasında kadınlar da görünür. Cenk'in çalıştığı kafede oluşturulan seyir platformunda müsabakalar canlı olarak izlenir. Erkek ve kadın izleyiciler, müsabakalar sonunda coşkulu sevinç yaşar.

Cinsiyet temasının işlendiği diğer bir sahnede, rakip Kozmos'un koçu Arda takımını çalıştırırken bir arkadaşı Beşbenzemezleri "Birisi kadın" diyerek küçümser. Bunun üzerine Arda, takım arkadaşına sert bir tepki gösterir. Bu şekilde toplum genelinde bilgisayar oyunlarının kadınlara da hitap ettiği vurgusu farklı şekillerde yapılmaktadır. Ancak insanların kadın oyuncuya yönelik bu tepkilerinin toplum genelinde yaygın olan inancı pekiştirebileceği ayrıntısı gözden kaçırılmaktadır. Kadın oyuncunun üzerine ekstra bir vurgu yapılmadan, diyaloglarla aşağılama ve küçümseme bağlamına sokulmadan filmde yer almasıyla, kadın oyuncuların da bilgisayar oyunu oynaması durumunun normal algısını izleyicinin zihinsel süreçlerine daha fazla entegre etmek olasıdır. Aksi taktirde kültür endüstrisi içerisinde hemen her türlü içerikte karşılaşılan "cam tavan sendromunun" (Bielby, 2009, s. 239) aşılması mümkün değildir.

Yine de filmde kadın oyuncuların toplum genelinde fazla kabul görmediği ve bu algının değiştirilmesine yönelik bu türlü çabalar toplumsal cinsiyet açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilirse de, filmde görülen pek çok farklı unsur bu çabayı görünmez kılmaya yol açmaktadır. Örneğin Cenk'in

turnuva finali öncesi morali bozulduğunda, takımın sahibi Cenk'in yanına kız kardeşini göndermekte, bir bakıma motive unsuru olarak kardeşini kullanmaktadır. Diğer yandan Cenk'in duygusal anlamda ilgi gösterdiği kızın, turnuva öncesinde halkın ilgisini cezbetme amaçlı olarak Cenk'in kardeşinin görüntülerini paylaşması, kadının duygusallıkla iş yapması ve bu duygusallığı yüzünden işleri "berbat etmesine" yol açmaktadır.

SPORDA REKABET VE SAVAŞ METAFORU

Filmde savaş metaforu yoğun şekilde kullanılmıştır. Filmin başrol oyuncusunun ismi Cenk'tir. Müsabaka öncesi salon ekranlarında yer alan görüntülerde Beşbenzemezler, rakip oyunculara göz dağı vermek için "kafa kesme" jesti yapmaktadır. Kadın oyuncu Naz "Beni geçmeniz için cesedimi çiğnemeniz gerekir" demektedir. Burada kadınlığın toplumsal cinsiyet algısında yerleşmiş olan "narinlik" şablonu ile de bir karşıtlık oluşturulmuştur. Oysaki sporda rekabet, kazanmanın çok ötesinde, bilakis galibiyetten alınan keyfin bile üstünde bir tatmin duygusu veren bir süreçtir. Rekabet, sporun karakteristiklerinden biridir. Fakat rekabetin galibiyet vurgusuyla verilmesi, sporun rekabet sürecindeki eğitici yanını görünmez kılar (Andrews, 1994, s. 14). Dolayısıyla "kazanmanın her şey olduğu ve kazananın her şeyi aldığı" paradigmasına sahip bireylerden oluşan bir toplumda, filmdeki rekabetin savaş metaforu ile birlikte verilmesi ve her iki tarafın da sporcu ahlakına yakışmayacak biçimde girişimlerde bulunması, "olması gereken bu" algısının izleyicide yeniden üretilmesinde etkili olacaktır. Günümüzde geleneksel spor dalları arasında yer almaya çalışan e-sporun, geleneksel sporun yalnızca gücün ve toplumsal düzenin seçkin bir kesimine ve maskülen tarafına hitap eden bakış açısından (Burstyn, 1999) en başından bağımsız olarak yapılanması ve algılanması önem taşımaktadır.

OYUNUN GÖRÜNÜRLÜĞÜ

Filmde bilgisayar oyunu oynamanın ciddi bir iş olduğu ve hayattaki diğer seçeneklere göre tercih edildiği yönünde bir vurgu vardır. "Beşbenzemezler" takımının oyuncularından Batu'nun babası, oğlunun bilgisayar oyunu oynadığını bilmemektedir. Eve gelen takım arkadaşı Naz'ı babasına okuldan arkadaşı olarak tanıtır. Filmin finalinde Batu, takımın şampiyonluğundan sonra babasıyla yaşadığı bir diyalogu aktarır. Buna göre babası; oyun ile iş, ev ve araba arasında bir tercih yapmasını istemiş, Batu da oyun oynamayı tercih etmiştir. Batu'nun bu kararı takım arkadaşları tarafından takdirle karşılanır. Bu sahneyle profesyonel bilgisayar oyunu, bir yaşam biçimi olarak ortaya konulmuştur. Batu'nun seçimi, hem arkadaşlarını yalnız bırakmama üzerine kurulurken, hem de bilgisayar oyununun profesyonel bir iş olduğu tekrar vurgulanmış olur.

Filmde Cenk'in annesinin "oyunlar yüzünden" oğlunun şiddet görmesinden duyduğu endişe ve üzüntü söz konusudur. Filmin başından itibaren bilgisayar oyunlarına karşı takındığı olumsuz tavrını, şiddet gören oğlunun yaralarını görünce "Bunlar çocukça şeyler. Doğru dürüst bir iş bulup çalışmak varken bu oyunlarla niye vaktini harcıyorsun anlamıyorum" sözleriyle daha da vurgular. Burada annenin şiddetin mevcudiyetinden ziyade, oyuna yönelik eleştirisine dikkat çekmek gerekir. Anne, şiddeti kimin ya da neden yaptığını ilgilendirmez, bunun yerine oyunlara odaklanmayı tercih eder. Filmde dikkatin çekilmesi gereken bir nokta da annenin oğlu üzerinde kurduğu dişil baskıdır. Anne filmdeki pek çok söyleminde oğluna adeta evin babası misyonunu yükler. Sürekli olarak "doğru dürüst" iş bulmasını söylemesi, eve geç geldiğinde surat asması gibi pek çok unsur, annenin oğluna biçtiği rolün sınırlarını belirler. Ancak filmin finalinde kızının ameliyatını bekleyen Cenk'in annesi, bekleme salonunda, Cenk'in de yer aldığı turnuva finalini telefonda izleyen gençlerle birlikte takip eder. Oyunu izleyen gençlere gururla "Şu oyuncu 06 mı? Ben onun annesiyim" der. Sonunda turnuvada Cenk'in takımı "Beşbenzemezler" kupayı kazanırken bu mutluluğa annesi de dahil olur. Annesi Cenk'e "Ben seninle gurur duyuyorum oğlum. Çok güzel oynadın" diyerek oğlunun oyunlarla ilgili önceki kaygılarını boşa çıkardığını ifade eder. Bu sahneyle oğlunun oyun oynamasını istemeyen annenin üzerinden bilgisayar oyunu adeta toplum nezdinde de onaylanır. Oyunun anne ve toplum nezdinde onaylanması ekonomik temele indirgenir.

Diğer yandan filmin başında Cenk de herhangi bir takıma dahil olmadan adeta joker eleman işlevi görerek, internet kafe turnuvalarında kurtarıcı olarak oyunu oynar. Herhangi bir takıma dahil olması yönünde verilen tavsiyeleri reddeder. Görevini yerine getirdikten sonra parasını alır ve gider. Bu noktada aslında Cenk'in "Beşbenzemezler"e dahil olana kadar zihniyetinin annesinden farklı olmadığına değinmek gerekir. Oyunu takım ruhu ve başarı değişkenlerinden ziyade maddi kaygılarla oynaması ve "Beşbenzemezler"e bile katıldığı bir turnuva sonrası dayak yemesiyle dahil olmaya karar vermesi, oyun

oyunmanın filmde ekonomik ve maddi kaygılarla dahil olunan bir süreç haline dönüşmesine yol açar. Başkalarının yerine oyun oynayan Cenk'e şiddet uygulayan genç, "Senin yüzünden çok para kaybettik" demektedir. Bunun yanında Cenk'in de dayak yedikten sonra "alt tarafı oyun oynuyorum" demesi de bu noktada dikkat çekicidir. Oyunun geleneksel anlamındaki kullanımıyla kurgulanan bu söylem, Cenk'in ekonomik temelli olarak dayak yemesi nedeniyle ters yüz edilmiştir. Nitekim film boyunca çevrimiçi oyun sektöründe büyük paraların döndüğüne yönelik vurgular bulunmaktadır. Örneğin Cenk'in katıldığı "Beşbenzemezler" takımının sahibinin ofisi, boğaz manzaralı lüks bir yerdedir. Ayrıca filmde sıklıkla para ödülünün yazıldığı bir çerçeve gösterilmektedir. Filmdeki diyaloglarda da ödülün büyüklüğüne ilişkin ifadeler yer almaktadır. Tüm bu unsurlar üzerinden filmde, profesyonel bilgisayar oyunu oynamanın yüksek kazanç getiren bir iş olduğu anlatılmaktadır.

Hiç şüphesiz e-spor uluslararası düzeyde hızla büyüyen bir iş alanıdır ve giderek daha fazla sayıda büyük şirket takımlara ve aktivitelere sponsor olmaktadır (Laakkonen, 2014, s. 35). Bununla birlikte filmde çocuklar ve gençler arasında bu denli popüler olan bir oyunun maddi kaygılarla bu denli ilişkilendirilmesi ve bir bakıma yalnızca ekonomik kaygılara indirgenmesi e-sporun "oyun" ve "spor" ayakları bakımından düşündürücüdür.

SPORTİF UNSURLAR

Filmde turnuvaya hazırlanan bilgisayar oyuncuları için bir kamp ortamı oluşturulur. Bunun için daha önce koçun şampiyonluk kazandığı, İstanbul'da kullanılmayan bir köşk seçilir. Bu kamp mekanında oyuncuları fiziksel olarak geliştirmek amacıyla kondisyon aletlerinin bulunduğu bir oda da bulunmaktadır. Oyuncular kondisyonlarını arttırmak için güne ormanda koşarak başlar. Koşu görüntüleri ile oyun görüntüleri eşzamanlı olarak gösterilir. Bu durum, sanal dünya ile gerçeklik arasındaki binişliği de gösterir niteliktedir. Gerçek dünyanın sanal odalardaki uzantıları haline gelen online oyun ortamları adeta gerçek dünyanın prova odaları haline gelmektedir (Kaminski ve Witting, 2007, s. 47). Filmde bu anlamda da bir bağ kurulma girişimi söz konusudur.

Takımın koçu, kamp yapılacak mekan anlatırken bilgisayar oyunu oynayanların sürekli karanlıkta kaldığı için D vitamini eksikliği yaşadıklarını, bu eksikliği gidermek amacıyla da güneş gören, ağaçların da olduğu bir "yeşil oda" gösterir. Takım elemanlarının, müsabaka öncesinde buraya gelip güneşlendikleri görülür. Oyuncuların güneşlendikleri yer şezlongları, saksılardaki bitkileri, tavandan şezlongların oluşturduğu dairenin tam ortasına düşen güneş ışığı ve ellerinde içecekleri, üstlerinde mayoları ve gözlerinde güneş gözlükleri ile takım oyuncularının şezlonglara uzandıkları yarı açık, yarı kapalı bir alandır. Adeta plajda yer alan tüm detayların yer aldığı bir plaj modeli kapalı alanda yaratılmıştır. Oyuncular orada güneşlenirken sahildeymiş gibi tepkiler verirler. Baudrillard'a (2011) göre simülasyon "-miş gibi yapmak" değil; gerçekmiş gibi yapmaktır. Bu durumda failer tarafından "-miş gibi yapılan" durumun gönderme yaptığı bir gerçeklik kabulü söz konusudur. Dolayısıyla "simülakr" hiper-gerçek haline gelmiş, yani gerçeğin kendisine dönüşmüştür.

Kamp esnasında bilgisayar oyunu oynayan oyuncuların beslenmesine ve sakatlanma risklerine de vurgu yapılmıştır. Örneğin koç Özer, oyuncuların beslenmesini de düzenlemekte ve fastfood türü yiyecekler yemelerini yasaklamaktadır. Oyuncular kamp sırasında brokoli ve lahanalar türü sebzeler yemekten şikâyet etseler ve zaman zaman bu yasakları delme girişiminde bulunsalar da koç tarafından cezalandırılırlar. Bunun dışında koç Özer oyunculara hafif ağırlıklarla kendilerini sakatlamadan çalışmalarını, aksi halde çalışamayacakları uyarısında bulunur.

Filmde turnuvaya hazırlanan e-sporcuların fiziksel hazırlığı kadar zihinsel hazırlığına da vurgu yapılmıştır. Koç, hazırlık aşamasında baskı altında oyun oynamak için zihni susturmak gerektiğini ifade eder ve onbinlerce kişinin aynı anda tezahürat yaptıkları bir ortamdaki stresin yarattığı baskı altında serinkanlı olarak maça devam edebilmenin de bir yetenek olduğundan bahseder. Koç, oyuncularından kapasitelerini zorlamalarını ister ve "günde 14 maça çıkılarak" hazırlık yapılacağını bildirir.

Hem seyirci baskısı üzerine yapılan kurguyla, hem beslenme düzeni hem de turnuva öncesi sakatlanma ihtimalini ortadan kaldırmaya yönelik alınan önlemler e-sporlarla konvansiyonel sporların benzer süreçlerini öne çıkarmaktadır. Bilgisayar oyuncularının oyun hazırlığı, sporcular için oluşturulan hazırlık kamplarının içeriği ile örtüşmektedir. Bunun yanında filmde, geleneksel spor branşlarında

kullanılan; “maç”, “müsabaka”, “kupa”, “arena” gibi kavramlar tekrarlanmıştır. Böylece bilgisayar oyunları için kullanılan “sportif” terminoloji de yeniden üretilmiştir.

Oyunculara büyük müsabaka öncesinde, sporcuların giydiği tarzda formalar yaptırılır ve bunlarla “müsabakaya çıkılır.” Müsabaka, geleneksel salon sporlarının yapıldığı bir mekanda kalabalık bir seyirci topluluğu önünde yapılır. Oyuncular, müsabakanın yapıldığı salona lüks bir araçla getirilir. Araçtan indiklerinde kendilerini kalabalık bir destekçi grubu karşılar. Spor müsabakalarında görüldüğü gibi fotoğrafçılar ve kameramanlar oyuncuları salona girişlerinden itibaren takip ederler. Müsabakayı canlı olarak anlatan yorumcular da filmde yer alır. Bilgisayar oyununun arka planında, futbol veya diğer salon sporlarını heyecanla anlatan spikerlerin tarzında bir dış ses sürekli bulunur. Salonun içindeki seyirciler coşkuludur. Müsabaka canlı olarak da yayınlanır. Bunu izleyen farklı demografik yapıya sahip kişiler, farklı mekanlarda gösterilir. İzleyiciler, cep telefonlarından, duvara yansıtılan görüntülerden, televizyon ekranlarından bu bilgisayar oyununun turnuva heyecanına ortak olurlar. Seyircilerin ortak özelliği, oyuna konsantre olmaları ve sahnenin sonunda yenme ve yenilme ifadelerini coşkulu bir şekilde yansıtma olmalarıdır. Müsabakanın izlendiği yerler arasında otobüs durağı, kafe, ameliyathane kapısı gibi farklı mekanlar gösterilir. Final müsabakasını izleyenler de her yaşta oyun severlerden oluşmuştur.

Filmin son sahnelerindeki turnuva finalinde, rakip takımlar arasında bir çekişme kurgulanmış ve Beşbenzemezler 2-0 yenik duruma düştükten sonra oyunu 3-2 kazanmıştır. Filmdeki bu kritik sahneler, gerçek dünyadaki takım oyuncularının bizzat kendilerinin oyunun içindeki karakterlerin yerini aldığı ve savaştığı bir kurgulamayla sunulmuştur. Oyuncular, LOL’de yer alan karakterlerin silahlar ve kanat gibi aksesuarlarını kullanarak rakip oyuncularla oyunu “gerçekten” yaşarlar. Bu kurguyla sanal ortamdan gerçek dünyaya bir yansıma yapılmış ve oyun için “gerçek” algısı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Filmde LOL temalı cosplay partisine Trabzonspor formasıyla katılan Aslan arkadaşlarından tepki görür. Aslan da “Futboldan anlamıyor musunuz” karşılığını verir. Futbolun, kırsal kesimden gelen grup üyesi üzerinden ve bir Anadolu kulübünün renkleriyle görünmesiyle e-spor ile geleneksel spor arasında bir karşıtlık oluşturulmuştur. Bu karşıtlıkta e-spor, daha çok kentli tarza sahip bir unsur olarak konumlandırılmıştır.

Filmde, her takımın kendine göre bir stratejisi olduğu fikri ön plandadır. Turnuva sırasında anlatımda bulunan spiker, Beşbenzemezlerin oyun tarzının, eski oyuncu olan koçları Özer’in eski takımı Resitaller’in oyun tarzına çok benzediğini ifade eder. Strateji oyunlarının heyecanını, rol yapma oyunlarıyla birleştiren MOBA kategorisindeki LOL’un bu özelliği film içerisinde farklı defalar vurgulanmıştır.

TAKIM RUHU VE PROFESYONELLİK

Filmde takımın koçu büyük yarışmadan bir gün önce beş oyuncunun ormanda bir gece geçirmelerini ister. Ormanda geçirecekleri gecede amaç, sadece bir kişiye yetecek erzakın bulunduğu bir çanta vardır ve her bir oyuncunun hedefi bu çantaya ulaşmaktır. Bunu söylerken de “ya beraber çantayı alacaksınız, ya da hiç alamayacaksınız” ifadesini kullanır. Oyuncular uğraşının sonunda elbirliğiyle çantaya ulaşırlar. Bir kişilik erzakı beşe bölüştürerek geceyi geçirirler ve koçun takdirini kazanırlar. Böylece başarıya ulaşmada takım ruhuna vurgu yapılmış olur.

Koç Özer, anlık başarısızlığı nedeniyle kampı terk eden Cenk’le yaptığı konuşmada, hasta kız kardeşini vurgulayarak, başarıya ulaşmak için diğerlerinden daha fazla nedeni olduğunu söyler. Cenk de kendisini ispatlamak istediğini ifade eder. Bu ve benzeri sahnelerle, bilgisayar oyunu başarı kazanılabilecek ve bireyin kendini ispatlayabileceği bir alan olarak sunulmuştur.

Profesyonellik de filmde sık kullanılan bir argümandır. Cenk’i kendi takımlarına katılması için ikna etmeye çalışan Ada, “Senin seviyendeki bir oyuncu er ya da geç profesyonel bir oyuna girmek zorunda” ifadesini kullanmıştır. Böylece iyi bilgisayar oyunu oynayanların üst düzeyde oyuncu olabilecekleri ve profesyonel olarak bir e-spor takımına girilebileceği algısı oluşturulmaya çalışılmıştır.

POPÜLER KÜLTÜR ÜRÜNLERİ VE METİNLERARASILIK

Filmde bilgisayar oyunları anlatılırken, popüler kültürün diğer ürünleri de kullanılmıştır. Metinlerarasılık bağlamında filmde farklı popüler kültür ürünleri arasında yaratılan bir melezleşme durumu da dikkat çekmektedir. Gençler arasında popüler olan farklı ürün ve aktörlerin filmde yer alması, filme olan ilgiyi

ve beğeni arttırma çabası olarak yorumlanabilir. Nitekim filmin müsabaka finalinde gençlerin izlediği popüler şarkıcılardan biri olan Edis'in de sahne aldığı görülmektedir. Bunun yanında filmde yine izlerkitlesi tarafından çok sevilen Orkun Işıtmak adlı Youtuber, Beşbenzemezler takımının ilk kaptanı rolündedir. Gençler arasında popüler bir kültürel faaliyet olan "cosplay" etkinliği de filmde kendine yer bulmuştur. Sevilen kurgusal kahramanların kostümlerini giyme üzerine temellenen bu etkinlik de müsabaka öncesi verilen bir moral partisinde filmde ana senaryo içerisine serpiştirilen popüler kültür ürünlerinden biri olarak dikkati çekmektedir.

Biçimsel özelliklerinin uygunluğuna bakılmaksızın insanların bir metne daha fazla katılımını, onlardan daha fazla anlam çıkarmalarını ve kendi zihinsel bağlantılarını yaratmalarını sağlayan metinlerarasılık, metinlerarası okuma ve yorumlamanın yolunu açmaktadır (Wade ve Moje, 2000, s. 609). Böylece yalnızca e-spor seven bir birey, aynı anda şarkıcı Ediz, Youtuber Orkun ve cosplay gibi farklı etkinlik ve kişilikleri de kendi zihinsel sürecine eklemekte; bunlarla e-spor arasında bir bağlantı kurmaktadır.

Metinlerarasılık basit bir taklit değil, daha önceden inşa edilmiş anlam süreçlerinden elde edilmiş yeni metinler elde etmeye dayanmak olarak değerlendirildiğinde, takım ya da bireysel başarıyı konu edinen Hollywood yapımı pek çok spor temalı filmde seyircinin aşına olduğu sahnelere, filmdeki takımın turnuvaya hazırlanma sürecinde de rastlamak mümkündür. Space Jam (1996), Weare Marshall (2006), Zafere Doğru (2006) gibi takım başarısını ve antrenörün çabasını izleyiciye sunan filmlerde olduğu kadar; Rocky, Karate Kid gibi bireysel başarıyı ön plana çıkaran serilerle de paralel olan ve seyirciye tanıdık gelen pek çok unsur bulunmaktadır.

OYUNUN ÖNEMİ

Filmin kurgusunda e-spor turnuvasının finali ile filmin kahramanı Cenk'in hasta olan küçük kız kardeşinin ameliyatı koşut kurgu tekniğiyle verilir, çünkü koşut kurguda birbiriyle ilgisi olmayan olaylar belli bir anlam ve imge yaratma amacıyla art arda verilir ve filmin "doruk noktasında" bu olaylar buluşturulur (Asiltürk, 2014: 143). Cenk, kardeşinin ameliyatında, onun yanında olmak yerine final müsabakasında oynamayı tercih eder. Cenk'in takımı final müsabakasını kazanmak için mücadele ederken, aynı anda kız kardeşinin operasyonu da eş zamanlı olarak devam eder. Anne, ameliyathane önünde kızının operasyonunun sonucunu beklerken, bir taraftan da hastanede diğer bekleyenlerin telefonda izlediği e-spor müsabakasını da takip eder. Bilgisayar oyununun hayati değere sahip bir operasyonla eş zamanlı verilmesi, iki olayın değerinin eşitlendiği şeklinde yorumlanabilir.

SONUÇ

Bu çalışmada dünyanın ilk e-spor filmi olarak lansmanı yapılan "İyi Oyun" adlı film (thatgamebro.com), kültür endüstrisi, popüler kültür ürünleri ve e-spor çerçevesinde incelenmiştir.

Kültür endüstrisinin ürünlerinden biri olan bilgisayar oyunları, küreselleşmeyle birlikte ulus aşırı olarak bütün dünyada yerel kültürleri yok ederek eğlence anlayışını da tek tiplendirmektedir. Filmde vurgulandığı şekliyle kırsal veya şehir kökenli gençler aynı takımda buluşmaktadır. Takımda yer alan JJ lakaplı oyuncu üzerinden de anlatıldığı gibi Çin gibi uzak kültürlerde de aynı oyunlar oynanmaktadır. Bilgisayar oyunlarını farklı kültürlerle ait olanlar bir araya gelerek oynayabilirler ve birbirlerine benzemeseler de başarıya ulaşabileceği öngörüsü bu filmle doğrulanmaktadır.

Kapitalizmde kültür endüstrisinin ürünlerinin amacı kar elde etmektir. Bilgisayar oyunu sektöründe aralarında oyunun yazılımını yapanlar, geliştirenler, oyunun fiziki ortamını üretenler, reklam verenler ve ağ hizmetini sunanların de sayılabileceği çok sayıda paydaş vardır. Bilgisayar oyunlarının dünya genelinde çok sayıda insan tarafından oynanması, bu paydaşların kârlılığını arttıracaktır. Dolayısıyla bu paydaşların rakipleriyle de rekabet halinde olmaları kaçınılmazdır. Bu nedenle bilgisayar oyunlarının toplum tarafından kabul görmesi için diğer medya gibi sinema yapımcıları da destek vermektedir. Kapitalizm, her türlü araçla gelir elde ettiği sektörleri tahkim etmektedir. Sinema, bu bağlamda diğer popüler kültürlerin topluma taşıma işlevini de üstlenmiştir. Sinema yapımcıları da toplumun önemli bir kesimine hitap eden bilgisayar oyunları üzerinden gelir elde etmek için ürünler ortaya koymaktadır. Bu ürünlerden biri olan İyi Oyun, sektörü meşrulaştırmak amacına hizmet eden bir yapıım olarak değerlendirilebilir. Filmin yapımcıları arasında şampiyon LOL takımlarından Supermassive'in kurucusunun da bulunması, aynı yapımcının 2010 yılında pek çok farklı işe imza atan Peak Games adlı oyun şirketinin de kurucusu olması (hakanbas.com), Supermassive'in ligdeki ilk yılında şampiyon

olması gibi süreçler, kültür endüstrisi faaliyetleri arasındaki binişikliği ve ekonomik temelini gösterdiği gibi aynı zamanda yapımcının hayatı ile paralel bir senaryonun oluşturulduğu yönünde de okumaya uygun bir görünüm sergilemektedir.

Diğer yandan bilgisayar oyunlarının başta bağımlılık olmak genç nesil üzerinde olumsuz etkileri, Mavi Balina örneğinde olduğu gibi intihara sürükleyen sonuçları da gündemden düşmemektedir. Bu açıdan bakıldığında filmde bu eleştirilere yönelik bir içerik bulunmamaktadır.

İyi Oyun filmindeki takımın yarışmaya hazırlanışı ve müsabaka ortamı, klasik popüler spor branşlarından farklı değildir. Filmin hiçbir diyalogunda spor sözü geçmemektedir. Ancak filmde anlatılan hikâye, öncesi, sırası ve sonrası ile günümüzün popüler spor branşları ile örtüşmektedir. Oyuncular, spor branşlarında olduğu gibi fiziksel antrenmanın da içinde bulunduğu bir kamp dönemiyle müsabakaya hazırlanmış ve sonuçta takım ruhunun aşılmasıyla kupaya ulaşmıştır.

Oğlunun oyun oynamasını istemeyen filmin kahramanı Cenk'in annesi, takımın kupayı kazanması üzerine gurur duyduğunu söyleyerek bilgisayar oyununu onaylamıştır. Günümüzde ailelerin çocuklarıyla ilgili duydukları kaygılardan biri de serbest zamanlarını değerlendirme biçimleridir. İlköğretim çağından itibaren gençlerin önemli bir kesimi bilgisayar oyunu oynamaktadır. "İyi Oyun" filmi de göstermek istiyor ki, isminin de güçlendirdiği algıyla bilgisayar oyunu oynamak aslında, eleştirilerin aksine başarı, ün ve para getiren bir uğraştır. Oyun oynayanlar bu uğraş ile kendilerini ispatlayabilmektedir. Aynı zamanda dostluk bağlarını güçlendirmektedir. Filmin kurgusuyla bilgisayar oyunu; dostluk, bağlılık, sadakat gibi insani kavramlarla desteklenmiştir.

Filmde, sanal ortam gerçeklikle iç içe geçirilmiştir. Filmde gençliğe yönelik ürünlerin yerleştirilmesi yoluyla reklamlar yapılmıştır. Aynı zamanda bilgisayar ürünleri satan firmaların da filmi desteklediği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, bilgisayar oyunlarının da ürün pazarlamasının araçlarından biri olduğu söylenebilir. Bu, bilgisayar oyunlarının toplumda kabul görmesi için bir girişim olarak yorumlanabilir.

KAYNAKLAR

- Adorno, T. W. (2010). Kültür endüstrisini yeniden düşünmek. *Kitle iletişim kuramları*. (içinde), Der: Erol Mutlu, Ankara: Ütopya.
- Andrews, J. C. (1994). Physical education and competition in sport. *The Scientific Journal Facta Universitatis*, 1(1), 11-18.
- Asiltürk, C. (2014). Sinemada diyalektik kurgu (filmin dili). İstanbul: Kalkedon Yayınları.
- Baudrillard, J. (2011). Simülakrlar ve simülasyon. Ankara: Çev. Oğuz Adanır, Doğu Batı.
- Behrens, R. (2011) Adorno sözlüğü, İstanbul: Versus.
- Bielby, D. D. (2009). Gender inequality in culture industries: Women and men writers in film and television. *Sociologie du Travail*, 51, 237-252.
- Burstyn, V. (1999). *The rites of men: Manhood, politics, and the culture of sport*. Kanada: University of Toronto Press.
- Jameson, F. (2010). Kitle kültüründe şeyleşme ve ütopya. *Kitle iletişim kuramları* (içinde), Der: Erol Mutlu, Ankara: Ütopya.
- Kaminski, W. ve Witting, T. (2007). *Digitale Spielräume. Basiswissen Computer- und Videospiele*. Münih: Kopaed.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

Kellner, Douglas (2010) Kültür endüstrileri. Kitle iletişim kuramları (içinde), Der: Erol Mutlu, Ankara: Ütopya.

Laakkonen, J. (2014). Business Model in Esports, Case Assembly Winter 2014 Steelseries Dota 2 Invitational, 2014/41, https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/79374/Laakkonen_Juuso.pdf Erişim Tarihi: 7.12.2018

Mutlu, E. (2008). İletişim sözlüğü. Ankara: Ayraç.

Wade, S. E. ve Moje, E. B. (2000). The role of text in classroom learning. Handbook of Reading Research. (içinde), Ed. M. L. Kamil, P. B. Mosenthal, P.D. Pearson, R. Barr, Cilt: III, 609-627, Mahwah, NJ: Erlbaum.

“Dünyanın ilk e-spor filmi: İyi Oyun” (<https://thatgamebro.com/dunyanin-ilk-espor-filmi/> Erişim tarihi: 29.11.2018)

“Hakan Baş Kimdir?”, <https://www.hakanbas.com/hakan-bas-kimdir/> Erişim Tarihi: 5.12.2018

<http://www.scifipulse.net/a-new-trend-hollywood-is-producing-movies-about-esports-and-video-games/>

<http://www.filmjournal.com/features/game-cinemas-are-exploring-wide-world-esports.>

<https://thatgamebro.com/dunyanin-ilk-espor-filmi/> Erişim tarihi: 29.11.2018).

Using Crossover Picture Books As Way-In Texts To Introduce And Research Controversial Issues

William P. Bintz*

Pages: 99-104

Doi: 10.21733/ibad.573410

¹Kent State University, USA, 555
Overlook Drive, Kent, Ohio 44240
wpbintz@gmail.com

* Corresponding Author

ABSTRACT

This article shares how teachers can use crossover picture books as way-in texts to introduce and research controversial issues. It begins by describing the power and potential of picture books, proposing that these books are for everyone and not just for children. Next, it identifies crossover picture books and discusses how they deal with challenging and controversial issues. Then, it describes way-in texts and provide examples of specific texts that can be used as crossover picture books. It ends with lessons learned, including inquiry questions for future research.

Keywords: crossover picture books, way-in texts, controversial issues

INTRODUCTION

I have spent much of my teaching career collecting picture books and using them to teach reading, writing, and content area knowledge across the curriculum, kindergarten through university. One of my favorite picture books is *A Day, A Dog* by Gabrielle Vincent (1999). Here is a summary.

This story is a 60-page wordless picture book told entirely through expressive and emotional charcoal sketches. It tells about a dog that is tossed onto a lonely road from the window of a moving car. Whether by instinct or desperation (or both), the dog races after the car as it speeds away, falling further behind until he is no more than a speck with a tail, as seen by the uncaring people who have abandoned him. In blind hope, the pooch bounds into the road after the next car to come by, causing a terrible accident. Lost amid the chaos, the dog barks, cowers, lifts his leg against a tire, and finally slinks away. His miserable day continues in an epic journey along a deserted beach and through alleys of an ugly city until, at last, he finds a friend in a boy who seems to be abandoned, too.

I value this picture book because it has multiple layers of meaning. At one level, primarily because it is wordless, different readers can interpret the story in different ways. One interpretation is that it provides an accurate, but sad, portrait of our society's view of disposable pets and how one particular disposable pet reacts to being disposed of. The dog experiences cruelty and suffering, but with endurance, finally finds hope and redemption.

Mostly, I value this story because it is a wonderful example of a crossover picture book. According to Beckett (2012), “a crossover picture book is one that can be read by people of any age, not just children’ (27). For example, when read by adolescents, young adults, and adults, the meaning of *A Day, A Dog* can extend beyond the abandonment of a pet by its owner. Rather, it invites conversations about mature topics, such as how people treat other people with cruelty, especially how people, unlike like the dog, do not endure and find redemption.

This article builds on *A Day, A Dog*, and many other picture books like it. Specifically, it shares how to use crossover picture books as way-in texts to introduce and research controversial issues. I begin by describing the power and potential of picture books, proposing that these books are for everyone and not just for children. Next, I identify crossover picture books and discuss how they deal with challenging and controversial issues. Then, I describe way-in texts and provide examples of specific texts that can be used as crossover picture books. I end with lessons learned, including inquiry questions for future research.

Power and Potential of Picture Books

According to Nel and Paul (2011), a picture book is defined as “a book consisting wholly or partly of pictures” (169). Picture books are often thought to be stories to be read by or to children. While picture books are certainly enjoyed by children all over the world, they have much power and potential beyond simple narratives and young children.

Picture books are good to read for pleasure and information. Interestingly enough, children and adolescents enjoy good stories, but narratives are not their first preference. They prefer informational or nonfiction books over fiction at approximately 80% to 20% (Duke and Bennett-Armistead, 2003).

Picture books can introduce complex topics across the curriculum. Students at all grade levels often struggle to understand complex topics, especially when they lack prior knowledge and personal experience with those topics. Short texts, like picture books, instead of long texts, like textbook chapters, can help (Harvey and Goudvis, 2017). For example, *Mountain Dance* (Locker, 2001) focuses on geology and geographic forces by using the metaphor of a “slow dance” to explain plate tectonics. All over the

world mountains move slowly over time as if they were doing a slow dance with each other. This picture book simply and briefly, but powerfully, explains complex topics about movements of the earth.

Picture books can integrate reading and writing. They use words and pictures to stimulate childhood memories, savor stories, and explore writing elements and crafts. In many ways, these books are visual reminders of an earlier time in our lives when we delighted in picture books.

Picture books can accommodate diverse classrooms. Picture books are not grade specific. Rather, they can appeal to different student interests across multiple grade levels. Moreover, picture books use authentic language with predictable and patterned text structures that make it easier for English language learners to understand the language and comprehend the text.

Picture books can, and should be, considered pieces of art. Unlike textbook chapters, short stories, and novels, artful illustrations accompanying text is a hallmark of picture books. In picture books, the text and illustrations work symbiotically, not separately, to produce an integrate whole. Both are critically important.

Picture books are great to be read aloud. Among other things, reading aloud picture books stimulates wonder. In fact, its shortness, typically 32 pages, ensures its largeness for the potential of stimulating curiosity, questioning, and inquiry.

Finally, picture books are good to use with older readers. Simply stated, picture books are for everyone. Anthony Browne, an internationally renowned author and illustrator, stated, “Picture books are for everybody at any age, not books to be left behind as we grow older. The best ones leave a tantalizing gap between the pictures and the words, a gap that is filled by the reader’s imagination, adding so much to the excitement of reading a book.” Similarly, Oliver Jeffers, a popular picture book author and illustrator, stated, “Since I began making picture books I have come to realize over time that I call them just that. Picture books. Not children’s books. The reason for this is twofold; firstly, I don’t believe they are just for children. I refrain from calling them children’s books because that implies I write them specifically for children. I don’t. I write them for myself. And for everyone.”

Challenging and Controversial Picture Books

One reason picture books are for everyone is that many of these books deal with challenging and controversial issues. According to Evans (2015), these picture books are those “whose controversial subject matter and unconventional, often unsettling style of illustration, challenge readers, pushing them to question and probe deeper to understand what the book is about” (11). Picture books with challenging and controversial issues are certainly not new. Grimm Brothers fairytales and ancient Greek myth stories often dealt with death, murder, and mayhem. This type of picture book is often referred to as crossover literature (Beckett, 2012; see also Falconer, 2009).

Crossover picture books are certainly risky. They include topics such as death, dying, love, sex, violence, depression, sadness, loneliness, intolerance, murder, suicide, drugs, bullying, racism, domestic abuse, abortion, etc. On the one hand, these picture books for many readers at all ages are considered strange, intense, unusual, controversial, disturbing, shocking, troubling, curious, demanding, philosophical, etc. – certainly not soft and cuddly. On the other hand, crossover picture books help readers relate to, and come to terms with, troubling, disturbing, and controversial issues in life.

Way-In Texts

One characteristic of good teachers is the ability to build on the genuine interests of students. One problem faced by most teachers is that students are not always interested in what teachers need to teach. It’s not always a two-way street. Way-in books can help.

A way-in book is a high-quality, even award-winning, piece of literature that has much potential to create interest in a topic or concept where no, or little, interest currently exists (Keene and

Zimmerman, 2007). A middle grades school librarian best characterizes the value of way-in books: “As a librarian, it is my policy to give young people what they wanted to read, but also “to set before them what they never knew they wanted.” Way-in books are tools for exploration, a way to inspire, an opportunity to pose questions, around curiosities, and pursue anomalies about topics of unexpected interest that hopefully will capture student imagination.

It is important to note that way-in books are not intended to help teachers teach topics that they themselves have little interest in, but feel obligated to teach. These books are not sneaky tricks or clever ploys to deceive students into exploring topics they have no interest in, but still have to learn, whether they like it or not. Lastly, way in books are not the primary source for teaching specific content area material. Rather, they are resources that teachers can use to ignite interest, capture attention, and spark imagination of students.

Crossover Picture Books as Way-In Texts

Crossover picture books can be used as way-in texts to ignite student interest in challenging and controversial issues. The following are several examples of crossover books and the issues they address.

The House That Crack Built (Taylor, 1992). A popular nursery rhyme is transformed into a powerful and controversial poem about the tragic problem of illegal drugs and all of its unfortunate victims.

Way Home (Hathorn, 1994). A provocative story about a little boy who finds a no-name stray cat and takes it safely through the dangers of a city to his “home” - a corner of an alley.

I Never Knew Your Name (Garland, 1994). A small boy is saddened and confused when he learns about the life of a teenager who always played basketball but always seemed alone and who later commits suicide.

The Red Tree (Tan, 2010). Sometimes a little girl wakes up and her day “begins with nothing to look forward to.” This narrative exquisitely explores the dark world of depression, but with the power of hope, renewal, and inspiration.

Sachiko Means Happiness (Sakai, 1990). A little girl is upset when her grandmother no longer recognizes her, but when she learns about Alzheimer’s disease, she begins to understand that they can still be happy together.

Just One Flick of a Finger (Lorbiecki, 1996). Jack is tired of being threatened by Reebo and brings a gun to school to scare Reebo off. But events take a turn Jack never expected.

Sometimes My Mommy Gets Angry (Campbell, 2003). Some mornings, Annie’s mother has dark clouds inside and does not smile at all. These days she makes her own breakfast and puts herself to bed. Ultimately, she learns why mommy is sometimes angry on the outside.

When Andy’s Father Went To Prison (Hickman, 1990). When Andy’s father is sent to prison for robbery and the family moves to be near him, Andy is afraid of what the kids at his new school will think.

Angry Man (Dahle, 2019). This captivating story captures the full range of emotions that descend on a family as they grapple with domestic violence.

My Name is Not Refugee (Milner, 2017). This is a powerful and timely story that helps show readers that children forced from their homes are not just refugees but children just like them.

Lessons Learned

I have learned several lessons from exploring and using crossover books as way-in texts to introduce and research challenging and controversial issues. One lesson is that what kinds of picture books we select for children to read or read with us, as well as what issues these books address, are implicitly based on our conceptions of childhood and adolescence. For example, are childhood and adolescence times in life when parents and teachers should *protect* children and adolescents from challenging and controversial issues, or *expose* them to these issues? If children and adolescents are to be exposed to these issues, who should expose them? Parents? Teachers? Both? What issues are appropriate and which are inappropriate to expose? Who decides? What we do know is that children are not afraid of challenging and controversial picture books, but adults keep “an often harsh reality out of children’s books...and that controversial topics, if handled properly, can surely all be introduced without hurt” (Evans, 2015, p.). In actual fact, many children’s lives are often filled with far greater personal worries and challenges than those they may find in picture books.

I learned about the rich history of crossover picture books. This genre is not new. However, it is not as commonly recognized as terms like *children’s books*, *children’s literature*, and *children’s picture books*, and most certainly not restricted to just children. Rather, Crossover picture books can, and are meant to, be read by people of any age, not just children. It is a genre for all ages because it blurs, and sometimes erases, traditional boundaries between children and adult literature (Beckett, 2013). Simply stated, crossover literature must have two addresses (Wall, 1991).

I learned about the special relationship between crossover books and Scandinavia. For the most part, throughout the Scandinavian countries children’s literature portray children as competent, valuable, and people who can, and should, make important contributions to society. Moreover, children are viewed as thinking human beings facing many of the same challenges, controversies, and issues as adults. I can learn much from this rich history and special relationship between crossover books and Scandinavia.

Finally, I learned that much more research is needed on crossover picture books. Research questions could include the following:

How can crossover books be used as Way-In texts across the curriculum, e.g. math, science, social studies?

How can crossover books be used to support student inquiry?

How can crossover books be used to help students think critically and inferentially?

How can crossover books be used to address social justice issues?

How can crossover books be used to teach and enhance visual literacy?

Ultimately, I hope this article will start new conversations among teachers and researchers the changing nature of picture books, and specifically the exciting future of crossover picture books for everyone.

REFERENCES

Beckett, S. (2012). *Crossover fiction: Global and historical perspectives*. London: Routledge.

Beckett, S. (2013). *Crossover picturebooks: A genre for all ages*. London: Routledge.

Campbell, B.M. (2003). *Sometimes my mommy gets angry*. New York: Putnam.

Dahle, G. (2019). *Angry man*. New York: NorthSouth Books.

Duke, N., & Bennett-Armistead, S. (2003). *Reading and writing informational text in the*

- primary grades*. New York: Teaching Resources.
- Evans, J. (2015). *Challenging and controversial picture books*. London: Routledge.
- Hickman, M.W. (1990). *When Andy's father went to prison*. Morton Grove, IL: Albert Whitman & Co.
- Garland, S. (1994). *I never knew your name*. New York: Ticknor & Fields.
- Keen, E.O., & Zimmerman, S. (2007). *Mosaic of thought: The power of comprehension strategy instruction*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Falconer, R. (2009). *The crossover novel: Contemporary children's fiction and its adult readership*. London: Routledge.
- Harvey, S., & Goudvis, A. (2017). *Strategies that work: Teaching comprehension, engagement, understand, and building knowledge*. Portsmouth, NH: Stenhouse.
- Hathorn, L. (1994). *Way home*. New York: Knopf Books.
- Locker, T. (2001). *Mountain dance*. Boston, MA: HMH Books for Young Readers.
- Lorbiecki, M. (1996). *Just one flick of a finger*. New York: Dial.
- Milner, K. (2017). *My name is not refugee*. New York: The Bucket List.
- Nel, P., & Paul, L. (Eds.) (2011). *Keywords for children's literature*. New York: New York University Press.
- Tan, S. (2010). *The red tree*. Sydney, AU: Lothian.
- Taylor, C. (1992). *The house that crack built*. San Francisco, CA: Chronicle Books.
- Vincent, G. (1999). *A day, a dog*. Honesdale, PA: Boyds Mills Press.
- Wall, B. (1991). *The narrator's voice: The dilemma of children's fiction*. Basingstoke: Macmillan.

The relationship between followers' perceived quality of relationship with the leaders and followership style

Asst. Prof. Kalina SOTIROSKA IVANOSKA, Ph. D.^{1*}

Pages: 105-110

Doi: 10.21733/ibad.573409

¹ International Vision University Gostivar,
THE REPUBLIC OF NORTH
MACEDONIA,
kalian.sotiroska@vizyon.edu.mk

ABSTRACT

In the literature on leadership there are as many definitions as there are people who have tried to define it. Traditionally, a follower was assessed as unable to lead because of the assumption that a leader's engagement is active and a follower's engagement is passive.

The research is aimed to determinate the relationship between followership styles and followers' perceived quality of relationship with the leader. Exemplary, pragmatic, passive, conformist and alienated followers are identified, and in relation to perceived quality of relationship between leader and follower.

Personal Style Questionnaire for followership styles (Kelley, 1992) was used to identify followership styles, and LMX 7 (Green & Uhl-Bien, 1995) was used to measure the quality of working relationships between leaders and followers. Data were collected from 190 employees from different organizations in The Republic of Macedonia. On the basis of the obtained results, a statistically significant difference was found between the following followers, conformists, pragmatic followers and alienated followers for the variable quality of the leader-follower relationship. The ANOVA results indicated that there are differences in followers' perceived quality of relationship with their leader among different followership style and those are statistically significant $F(3,186) = 7.48$ ($p < 0.01$). The results showed that the exemplary, pragmatic followers and conformists perceived a more qualitative relationship with the leader in relation to passive and alienated followers.

The findings of the study contribute to theory of followership and leadership, offering empirical data that will encourage further research. The results indicate a need for changing the structure of the organization and there is a need to make efforts to improve the quality of the relationship between the follower and the leader. These frameworks provided guidelines for implementation in practice of how leaders and followers can best work together.

Keywords: followership, followership styles, leadership, leader, leader-follower relationship

INTRODUCTION

Employees in organizations are identified as obedient, dependent and loyal to the leader or organization. Contrary to the traditional view of employees as passive and docile people, modern theories describe a completely opposite aspect to employees, determining them as active members in the leader-follower relationship.

Within the academic and professional literature, much more is being said about the phenomenon of leadership. Although only a few individuals are actually absolute leaders (Hackman & Wageman, 2007, according to Crossman & Crossman, 2011), while the others the majority of their working lives are in the role of followers rather than in the role of leaders (Ciulla, 2003; Gronn, 1998; Rost, 1993; according to Crossman & Crossman, 2011).

It is very important to determine how followers perceive the relationship between the leader and the follower, if they feel better, the employees achieve more, and the organization is progressing. Leaders recognizing the different styles of followers can motivate employees, thereby increasing the performance of the overall organization. Gilbert & Hyde (1988, according to Baker, 2007) noted the obsession with leadership romance and the dependence on the ability to motivate, as two main reasons for the lack of research on the followership process by the followers.

The role of the follower drastically changes according to the modifications in the contemporary industry. Chaleff (2003) confirms that changes in the global economy allow fertile ground to sprout new patterns of followership. It also explains that in the past, strong leadership was needed to achieve something, such as building a pyramid or setting up a line, but organizations today act in the information age, there are so many interconnected units that work for the organization's success, all respond to a long line of leaders and need to effectively coordinate the business of many people with clear information.

Starting from the fact that there is a lack of research directed to followers and followership, any attempt to investigate followers is a major challenge for research.

Little is known about the social construct of followership, as well as its connection to contextual variables, the relationship with the leader, and the style of leadership. Also, the researchers are very little focused on perceiving the relationship of followers with their leader and the style of leadership they prefer, which is based on the conclusion of Vecchio & Boatwright (2002) that points to an insignificant number of researches aimed at the follower, more specifically research that reveals them preferences to followers' leadership styles.

In order to respond to the need for complementing the knowledge and understanding of the followership in the organizational context, the aim of this research is to determine the relationship between the different styles of followership and the perceived quality of the relationship with the leader.

Followership Styles

Kelley (1992) constructed a questionnaire in order to determine the style of followership and reveal the strengths of each follower, as well as identifying the followership skills that need to be developed. Asking the employees about the styles of followers, he received two types of answers, one that the followers are a herd of sheep who do not know where they are going, and the other that followers are obedient flock of sheep who cannot say no to their leaders. Examining employees with more detailed information, describing themselves, doing their jobs, making them the best or worst team workers, what distinguishes them from others, making them happy or unhappy summed up the results, and identifying several styles of followers. He discovers a map on how to be a better apprentice, a student, a follower under mentoring, a colleague, and a part of the team. The style of followership is based on both dimensions: active engagement, ranging from activity to passivity and independent thinking, which ranks from an independent, critical view to an independent, uncritical view. The styles of follower categories do not represent the personality traits, but how the individual plays the role of follower. In different circumstances, different styles of followership can be used. Kelley set up five styles of followers: alienated followers, conformist, passive, pragmatic and exemplary followers.

Alienated followers think with their own heads, have a positive image for themselves, possess a certain amount of skepticism, and see things as they are. Often they take the role of a devil's lawyer for the group and represent the organization's awareness. When necessary, they support and stand on the side of the weaker. Leaders regard these followers as cynical, negative, stubborn and rebel without a reason.

Conformist is the type of follower who easily accepts tasks, a good team player, believes in his leader, is fully committed to the organization, he always tries to reduce the conflict, does not pose a threat to the leader. Obedient and submissive, he often changes his attitude to avoid conflict, trying to make a compromise, no matter that it can disrupt the satisfaction of his needs and needs of his family

A pragmatic follower is a type of follower who changes his attitudes as the organization's policy changes. They always know what is happening in the organization and how they should react in order to reach their goals. Other people most often explain the behavior of the pragmatist as a good player in political games for personal gain.

Passive followers rely on leaders, their court and opinion, to take action only when the leader instructs them. They work under the supervision of the leader. Passive followers are part of a table that agrees with the boss's opinion without thinking about why

Exemplary followers are different from other followers in that they think independently and critically, without the influence of the group or leader. They think with their own head, they are innovative and creative, give constructive criticism, they are ready to confront the leader. They actively engage in work and use their skills for the well-being of the organization.

Leader-Follower Relationship

Leaders adopt different patterns of behavior with each of the followers, which over time evolve and are to a large extent dependent on the quality of the leader-follower relationship. Graen & Uhl-Bien (1995; according to Matkin & Barbuto, 2012) indicated that the research of the concept of leadership is not complete if it focuses only on the characteristics of the leaders. According to them, the concept of leadership consists of three components: the leader, the follower, and the leader-follower relationship.

Quality of leader-member exchange has been found to be positively related to follower's satisfaction, organizational commitment, role clarity, performance ratings given by leaders, and objective performance, and negatively related to role conflict and turnover intentions (Bauer & Green, 1996; Deluga, 1998; Gerstner & Day, 1997; Schriesheim, Castro, & Cogliser, 1999; according to Krishnan, 2005).

Overall, results of studies suggest that having a high-quality relationship with one's leader can affect the entire work experience in a positive manner, including performance and affective outcomes (Gerstner & Day, 1997).

METHODOLOGY

Research participants

The total sample included 190 employees from different organizations in The Republic of North Macedonia. The respondents were with an average age of 34.7 (SD=8.93) ranging from 21 to 65 years, while 52.6% were female and 47.4% were male.

Instrument

Followership style questionnaire (FSQ) was used to determine the followership styles of the employees. It was created by Robert E. Kelley in 1992 and published in *The Power of Followership* (1992) the KFSQ was developed to identify specific followership styles by measuring the participant along two dimensions: independent critical thinking as a follower or group member and active engagement or involvement in the organization (Kelley, 1992, 2008). The KFSQ has 10 statements about critical thinking skills and 10 statements specific about working in a group or organization. Individual statements are answered using a Likert-type scale (0 = Rarely, 3 = Occasionally, 6 = Almost Always), with the statements for each dimension summed to determine the participant's perception of followership

style. Using a scoring key developed by Kelley (1992), possible score results range from 0 to 60 for each of the dimensions: Independent Thinking and Active Engagement. Scores are plotted on a matrix to identify the participant's style as one of the five styles: exemplary followers, pragmatist, alienated followers, conformist and passive followers.

The questionnaire LMX 7 (Grean & Uhl-Bien, 1995), which contains seven credits, was used to evaluate the quality of the leader-follower relationship. The answers were given on a 5-degree scale of the Likert type, where 1 means frequently, 2 means occasionally, 3 means sometimes, 4 often and 5 very often. A higher score indicates a higher quality of the leader-follower relationship, while a lower score indicates a lower quality of the leader-follower relationship. The lowest possible score is 7, and the highest possible score is 35.

Procedure

The questionnaires were completed individually by the respondents, at their workplace, during the working hours given by the researcher herself. Responses from the completed instruments by the respondents included in the survey were entered and statistically processed with the statistical software package SPSS 20 for the Windows operating system.

RESULTS

The categorization of 190 survey respondents displayed in Table 1 surprisingly revealed that 81.1 percent of the respondents (N = 154) were categorized as exemplary followers. The results are according to a combination of the responses of the participants into the study achieving scores on active engagement and critical thinking items from Kelley's (1992) followership style survey instrument.

Only 13.2 percent of the respondents were categorized as pragmatist followers (N = 25), and 4.2 percent (N =8) of the respondents were categorized as conformist. There were 1.6 percent of the followers (N= 3) categorized as alienated, and none of the followers were categorized as passive follower.

It is obvious that most of the participants are decelerating themselves as exemplary followers and second most frequent follower style are pragmatic followers.

Table 1. Followership style

Followership style	Frequency (N=190)	Percent
Exemplary	154	81.1%
Pragmatist	25	13.2%
Conformist	8	4.2%
Alienated	3	1.6%
Passive	0	0%

Table 2 shows the descriptive statistics for the variable quality of the leader-follower relationship among the exemplary followers, pragmatic, conformists, and devoted followers. From the data in Table 2, it is obvious that followers with different styles of followership differently perceive the quality of leader-follower relationship. Moreover, the highest scores on the quality scale of the leader-follower relationship are observed in conformist followers (M = 27.38). Then lower scores have exemplary followers (M = 25.80) in relation to conformists, but both perceived a high-quality relationship between the leader and the follower. The pragmatic followers perceive the average quality of the leader-follower relationship (M = 23.64). As expected, alienated followers perceive a very low quality of the leader-follower relationship (M = 13.33).

Table 2. Descriptive statistics for the variable quality of the leader-follower relationship among the exemplary followers, pragmatic, conformists, and devoted followers

Followership style	N	M	SD	Std. Error	95% Confidence Interval		Min	Max
					Lower Bound	Upper Bound		
Exemplary	154	25.80	4.88	0.39	25.02	26.58	14	35
Pragmatic	25	23.64	6.15	1.23	21.10	26.18	12	35
Conformist	8	27.38	4.8	1.70	23.35	31.40	19	33
Alienated	3	13.33	1.16	0.67	10.46	16.20	12	14
Total	190	2538	5.29	0.38	24.63	26.14	12	35

For the statistical data analysis, one-way ANOVA is used to determine the statistical significance between the different styles of followership in relation to the quality of the leader-follower relationship. Below are the results of a one-way variance analysis to determine if there are significant differences between the mean values of the quality of the leader-follower relationship among the four styles of followership: exemplary, pragmatic, alienated followers and conformists. The value of the significance of the Leven’s Test of Homogeneity of the leader-follower variance among the four styles of followership is 0.07, which is greater than 0.05, which means that the assumption about the homogeneity of the variance is not broken.

Table 3 shows the results of the variance analysis, the possible sources of variation, the number of degrees of freedom for analysis between the different groups and in the groups themselves, then the value of the variance, the value of F and significance.

On the basis of the obtained results, a statistically significant difference was found between the exemplary followers, conformists, pragmatic followers, and alienated followers for the variable perceived quality of the leader-follower relationship. The result of F is $F(3,186) = 7.48$, which means that the difference is statistically significant at $p < 0.01$. So it can be said that among the followers with different styles of followership there are differences in relation to the perceptions of the quality of the leader-follower relationship, that is, the exemplary, pragmatic followers and conformists perceive a more qualitative relationship between follower and leader in relation to passive and alienated followers.

Table 3. Summary ANOVA

Source	Sum of Squares	Df	Mean square	F	Significance
Between groups	569.89	3	189.96	7.48	0.00
Within	4721.06	186	25.38		
Total	5290.95	189			

DISCUSSION

There are a very small number of studies that analyze the concept of followership, so this study, apart from pointing to the relationship of the style of followership with the perceptions of quality of the leader-follower relationship, provides another perspective of the followers in organizational psychology. Data from the research could be used to increase organizational efficiency. The findings of this research can be used to form an organizational structure that will strengthen followers, develop exemplary followers, and improve the quality of the relationship between the leader and the follower.

Graen & Uhl-Bien (1995) offer additional guidance for explaining the score of the questionnaire for assessment of the quality of the leader-follower relationship. Taking into account these guidelines and linking them to each style of followership, it is found that alienated followers perceive a very low quality

of the leader-follower relationship. Conformists and exemplary followers perceive a high-quality relationship, while pragmatic followers perceive the average quality of the leader-follower relationship.

Based on the results, it becomes clear that the organization should not only aim for exemplary followers, but to consider the integration of the styles of followers and leader-follower relationship. Theorists clearly identify the qualities of the exemplary followers, but when connecting other styles of followers with appropriate relationship with the leader, one can get a better performance than to tackle only the development and retention of exemplary followers.

These findings are in line with the literature that addresses these concepts. Alienated followers are dissatisfied because the organization's leader does not recognize and exploit of their potential (Kelley, 1992). The answer given by Adair (2008) to the question of why some leaders and followers continue together, and not some, is the psychological distance initiated and maintained by the follower. The social exchange practiced by the alienated followers in their relationship with the leader is based on the defined relationship prescribed by the employment contract. In this way, alienated followers are designated as members outside the group or as leased hands (Dansereau et al., 1975; Dienesch & Liden, 1986; Scandura, 1999; Vecchio, 1986, according to Bolino & Turnley, 2009).

According to Bolino & Turnley (2009), employees who previously perceived high-quality relationships with the leader are expected to experience greater deprivation, according to the theory of deprivation, if one has experienced some past experience, they often think it can be repeated in the future.

Relative deprivation is defined as a state of tension that occurs in one who perceives discrepancy between how things stand and how they should be (Crosby, 1976; according to Bolino & Turnley, 2009). Which means that the relationship between the perceptions of the followers of the quality of the follower-leader relationship and the sense of relative deprivation is moderated by the previous experience of a high-quality relationship between the leader and the follower. The relationship will be more pronounced if employees in the past perceived a high-quality lead-follower relationship.

REFERENCES

- Baker, S. D. (2007). Followership: The theoretical foundation of a contemporary construct. *Journal of Leadership and Organizational Studies*, 4(1), 50-60.
- Bolino, M.C., & Turnley, W.H. 2009. Relative deprivation among employees in lower-quality leader-member exchange (LMX) relationships. *Leadership Quarterly*, 20: 276-286
- Brislin, R. W. (1970). Back-Translation for Cross-Cultural Research. *Journal of cross-Cultural Psychology*, 1 (3), 185-216
- Crossman, B., & Crossman, J. (2011). 'Conceptualising followership - a review of the literature', *Leadership*, 7(4), 483-499.
- Fiedler, F. E. (1978). *The contingency model and the dynamics of the leadership process*. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology*. New York, NY: Academic Press, 60-112.
- Gerstner, C.R. and Day, D.V. (1997) "Meta-analytic review of leader-member exchange theory: Correlates and construct issues", *Journal of Applied Psychology*, Vol. 82 No. 6, pp. 827-844
- Green, G. B., & Uhl-Bien, M. (1995). Development of leader-member exchange (LMX) theory of leadership over 25 years: Applying a multi-level multi-domain perspective. *Leadership Quarterly*, 6, 219-247
- Kelley, R. E. (1992). *The power of followership: How to create leaders people want to follow and followers who lead themselves*. New York, NY: Doubleday.
- Matkin, G. S., & Barbuto Jr., J. E. (2012). Demographic Similarity/Difference, Intercultural Sensitivity, and Leader-Member Exchange: A Multilevel Analysis. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 19(3), 294-302. doi:10.1177/1548051812442748
- Vecchio, R. P., & Boatwright, K. J. (2002). Preferences for idealized styles of supervision. *Leadership Quarterly*, 13, 327-342.
- Krishnan, V. R. (2005). Leader-member exchange, transformational leadership, and value system, *Electronic Journal of Business Ethics and Organization Studies*, 10 (1), 14-21

Academic Motivation Levels of Teacher Candidates: Evidence From Chronotype And Cognitive Absorption

Figen Akça^{1*}

Pages: 111-120

Doi: 10.21733/ibad.573392

¹ Bursa Uludağ University, TURKEY,
figen_akca@hotmail.com

* Corresponding Author

ABSTRACT

Motivation is a key element in the realization of learning-teaching activities. An individual with a high level of motivation may have a more successful process while fulfilling the responsibilities (preparation for the exam, preparing a project, doing homework and reading homework etc.) throughout his / her academic life. In addition, it is very important to determine the teacher candidates who will work in the field of education at descriptive level when the variables such as cognitive confusion and being morning-evening are very much studied. The aim of the study is to investigate the relationship between academic motivation, morning-evening and cognitive grabbing. In this study, Academic Motivation Scale (AMS) were used. In this respect, data collection tools have been applied to 473 participants in total, including 106 students studying in Uludağ University and 367 students in teacher education programs. SPSS for Windows 20.0 program was used to analyze the data and appropriate statistical analyzes were used. The data obtained are discussed in the light of literature.

Keywords: Teacher Candides, Cognitive grabbing, Academic motivation

INTRODUCTION

Motivation is a basic factor in the activities of teaching and learning. The concept of motivation is used for more than one meanings. Whereas an exact and accurate definition cannot be made it can be stated as “motivation is the internal state that causes the human behaviours emerge and direct the behaviours” (Balaban Sali, 2006; Ertem, 2006).

The motivation can be physical or psychological and also some researchers evaluate the motivation in two dimensions; internal and external. According to Deci and Ryan (1985) internal motivation can result from the wishes and the desires that come out of the inner side of the individual; on the other hand the external motivation may result from positive or negative responsibilities that come from the outside world (cited from Demir and Ari 2013). The individual’s having a productive motivation experience is closely related to the motivation level and the researches carried out on this issue indicate that the motivation has an important and strong effect on academic outputs (Kuyper, Van der Werf and Lubbers, 2000; Wolters, 1999).

The individual whose level of being motivated is high, can experience a more successful process while he or she fulfils the responsibilities (preparing for the exam, designing a project, preparing homework and doing reading homework etc). According to Colengelo (1997) within the state of lack of academic motivation incompatible negative behaviours such as impatience, instability and not enjoying whatever the individual is doing, may emerge (cited. Demir and Ari 2013). Incompatible academic behaviours cause the problem that we call academic procrastination tendency in motivation. On the other hand, the individuals, who do not indicate procrastination behaviours, possess higher internal and external motivation levels and they do not have an idea of postponing their duties. Therefore, they may spend more time performing their tasks (Lee, 2005; Senecal, Julien and Guay, 2003). For this reason, the individuals, who possess high academic procrastination tendency levels, are motivated less regarding the activities they perform (Brownlow and Reasinger,2000)

When the studies regarding the variables that affect academic motivation levels are examined it can be seen that Terzi, Ünal and Gürbüz (2011), investigated elementary school mathematics teachers’ academic motivation levels regarding mathematics in terms of gender, socio economic state and type of education.

Within this research the academic motivation levels of the teacher candidates are compared in terms of grade, department, type of education, the perception of academic success, morningness-eveningness (chronotype) and the time spent on the internet.

METHOD

The Model of the Research

This research was carried out based on the scanning model. The scanning models are approaches that aim to describe a past situation which still exists as the way it is. The event, the individual or the objects that are the subjects of an investigation are attempted to be described as they exist in their own conditions. No effort was made in order to change or affect them. Within the research the academic motivation levels of the teacher candidates, who study in various departments of the Education Faculty in Bursa Uludağ University, are attempted to be revealed the way they are with the help of a scale.

The Study Group

The study group of the research consists of 473 teacher candidates who study in Bursa Uludag University Education Faculty. The demographic features are presented in Table 1.

Table1. The demographic features of the study group

VARIABLES		n	%
Gender	Female	370	78.22
	Male	103	21.78
Field	Undergraduate	106	22.41
	Formation	367	77.59
Department	Turkish Teaching	38	8.03
	Turkish Language and Literature	97	20.52
	CPG (Counselling and Psychological Guidance)	109	23.04
	Evening Education	91	19.24
	Special Education Teaching	50	10.57
	Art Teaching	43	9.09
	English Teaching	45	9.51
Grade	1. grade	57	12.05
	2. grade	106	22.41
	3. grade	118	24.95
	4. grade	129	27.27
	Graduate	63	13.32
Academic Success Perception (ASP)	Moderate	16	3.38
	Medium	138	29.18
	Good	260	54.97
	Very good	59	12.47
The Use of Internet	Less than an hour	25	5.29
	1-2 hours	158	33.40
	3-4 hours	200	42.28
	More than 4 hours	90	19.03
Morningness Eveningness	More morningness type	161	34.03
	More eveningness type	166	31.10
	Definitely morningness	66	13.95
	Definitely eveningness type	80	16.92
Total		473	100

When Table 1 is examined it can be seen that 23,04% of the 473 teacher candidates study Psychological Counselling and Guidance, 78,2% of them are female, 19,4% of them take evening education. In addition, 42,28% of them use the internet 3-4 hours a day, 31,10% of them possess more eveningness, 34,03% of them possess more morningness.

Data Gathering Tool

Within the research in order to determine the academic motivation levels of the postgraduate students “Academic Motivation Scale”, which was formerly used by Bozanoğlu (2004) for validity and reliability study, was used. This assessment instrument is 5 Likert scale and it consists of “definitely not appropriate”, “not appropriate”, “indecisive”, “appropriate”, “definitely appropriate” options and also it is scored from 1 to 5. Only the 4th item is scored verse. The reliability coefficient of the scale was found $\alpha=.86$ and it was measured as $\alpha=.91$ within the present research. The highest score that can be taken

from the scale is 100 and the lowest score is 20. The high scores taken from the Academic Motivation Scale mean that academic motivation is positive. As a result of the Cronbach Alfa test carried out in order to determine the reliability coefficients, it can be said that the reliability coefficient of the Academic Motivation Scale is reliable at a good level in “.86” value.

Gathering and the Analysis of the Data

As a result of the Kolmogov-Smirnov test it was not found that the data distributed normally ($p=.024$). However, in order to determine the distribution of the data in social science researches, besides Kolmogov-Smirnov test and the test of variance equality hypothesis it must be checked if distribution graphics point out normal distribution with the values of mean, median, mode, Skewness, Kurtosis (Tabachnick and Fidell, 2015). Considering all these values it can be said that the data that belong to this research points out a normal distribution. Thus t-test, which was used for the comparison of the two groups for grade and field variables; Anova test which was carried out for the comparison of several groups, were carried out for the department, grade, the use of internet and morningness-eveningness variables.

FINDINGS

The findings regarding whether the data obtained from academic motivation scale differentiate according to the field, gender, the type of education, department, grade, academic success, morningness-eveningness type and the time spent for the use of internet, are presented in Tables.

Table 2 . t-test results regarding gender variable

Scale	gender	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Academic Motivation	Female	370	73.25	9.34	471	1.689	.092
	Male	103	71.45	10.34			

$p<.05^*$, $p<.01^{**}$

As a result of the t-test carried out it was determined that the academic motivation do not differentiate significantly [$t(471)=1.689$; $p>.05$] according to the gender variable (Table 2). However it can be stated that the female candidates possess more academic motivation.

Table 3. t- test results regarding teaching type variable

Scale	Field	n	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Academic Motivation	Education	106	76.12	8.94	471	-.463	.644
	Faculty						
	Formation	367	71.91	9.56			

$p<.05^*$, $p<.01^{**}$

As a result of the t-test regarding the type of teaching it was determined that the academic motivation of the teacher candidates do not differentiate [$t(471)=-.463$; $p>.05$] (Table 3). However, with reference to group averages it can be said that the academic motivation of the education faculty students is higher compared to the students taking formation education.

Table 4. Anova test results regarding department variable

Scale	Department	n	\bar{X}	Ss	V.K.	K.T.	sd	K.O	f	p	Difference
Academic Motivation	A.Turkish Teaching	38	72.51	11.23	Between Groups	2249.460	6	374.910	4.253**	.000	B-G F-G
	B.Turkish Language and Literature	97	75.76	8.93		Ingroup	41075.475	466			
	C. PCG	109	71.57	9.83	Total	43324.934	472				
	D.Evening Education	91	72.37	7.78							
	E. Special Education	50	72.92	8.76							
	F. Art Teaching	43	75.51	10.66							
	G. English Teaching	45	68.33	9.93							

p<.05*, p<.01**

As a result of the Anova test it was determined that the academic literacy of the teacher candidates differentiate significantly according to their departments [F (6-466)=4.253**, p<.01] (Table 4). Accordingly, significant difference was determined on behalf of the Turkish Language and Literature Department and Art teacher candidates when English language teacher candidates, Turkish Language and Literature Department students and art teacher candidates were compared.

Table 5. Anova test results regarding grade variable

Scale	Grade	n	\bar{X}	Ss	V.K.	K.T.	sd	K.O	f	p	Difference
Academic Motivation	A. 9. grade	57	72.5965	8.90	Between groups	218.117	4	54.529	.592	.669	
	B. 10.grade	106	72.4057	8.70		Ingroup	43106.817	468			
	C. 11. grade	118	72.2881	9.65	Total	43324.934	472				
	D. 12.grade	129	73.1085	10.75							
	E. graduate	63	74.3810	9.03							

p<.05*, p<.01**

As a result of the Anova test significant difference was not determined regarding the academic motivation of the teacher candidates [F (4-468)=.592, p>.05] (Table 5).

Table 6. Anova test results regarding Academic Success Perception (ASP)

Scale	ASP	n	\bar{X}	Ss	V.K.	K.T.	sd	K.O	f	p	Diffe
Academic Motivation	A. moderate	16	61.38	12.05	Between groups	5236.031	3	1745.344	21.491**	.000	A-B
	B. medium	138	69.65	9.67		Ingroup	38088.903	469			81.213
	C. Good	260	74.23	8.66	Total		43324.934	472			B-C
	D. very	59	77.41	7.95		B-D					

p<.05*, p<.01**

In Table 6 the results of the Anova test carried out regarding ASP variable take place. Within the Table it is seen that the academic motivation of the teacher candidates differentiates significantly

[F (3-469)=21.491**, p<.01]. It can be said that as long as the ASP of the teacher candidates increases their academic motivation increases as well. Accordingly, between the students, who possess moderate average and the students who possess medium, good and very good average significant difference was found on behalf of the medium, good and very good students. A significant difference was found on behalf of the good and very good students between good, very good students and the students who possess medium average.

Table 7. Anova test results regarding the use of internet variable

Scale	The use of internet	n	\bar{X}	Ss	V.K.	K.T.	sd	K.O	f	p	Difference
Academic Motivation	A. Less than an hour	25	78.16	10.75	Between Groups	1733.045	3	577.682	6.514**	.000	A-C
	B. 1-2 hours	158	74.30	9.40		Ingroup	41591.890	469			88.682
	C. 3-4 hours	200	72.24	9.22	Total		43324.934	472			B-D
	D. 4 hours and more	90	70.22	9.49							

p<.05*, p<.01**

As a result of the Anova test carried out in order to determine whether the academic motivations of the teacher candidates differentiate according to the time spent for the use of internet significant differentiation was determined [F (3-469)=6.514**, p<.01] (Table 7). Accordingly, it can be said that the academic motivation of the teacher candidates decreases as long as the time spent for the use of internet increases. A significant difference was determined on behalf of the teacher candidates who use the internet less than one hour compared to those who use the internet 3-4 hours and more. Similarly, a significant difference was determined on behalf of the teacher candidates who use the internet 1-2 hours between those who use the internet 1-2 hours and those who use it more than 4 hours.

Table 8. Anova test results regarding chronotype variable

Scale	Mornings Eveningness	n	\bar{X}	Ss	V.K.	K.T.	sd	K.O	f	p	Difference
Academic Motivation	A. Definitely morningness type	66	73.85	10.21	Between Groups	159.117	3	53.039	.576	.631	
	B. More morningness type	161	72.70	9.16		Ingroup	43165.817	469			
	C. More eveningness type	166	72.28	9.04	Total		43324.934	472			
	D. Definitely eveningness type	80	73.53	10.96							

p<.05*, p<.01**

When Table 8 is examined as a result of the Anova test it is seen that academic motivation of the teacher candidates do not differentiate according to morningness-eveningness type of the teacher candidates [F (3-469)=.576, p>.05].

CONCLUSION, DISCUSSION AND RECOMMENDATION

Within this part the results that take place in the findings part are discussed and some recommendation is given. Within the research the academic motivation of the female students was found higher than the male students however a significant difference was not encountered. Whereas some researches indicate that gender factor does not constitute a difference in terms of motivation levels of the teacher candidates, some researches on the other hand indicate that the academic motivation levels of the female students is higher compared to the male students. Within the studies that show parallelism with the results of our research (Saracaloğlu, 2008; Saracaloğlu, Karasakaloğlu and Yenice, 2008; Şahin and Çakar, 2011) whereas a significant difference does not develop in terms of the academic motivation scores of the female and male teacher candidates; there are studies asserting that the female students' motivation levels are higher than the male students' motivation levels. (Ellez, 2004; Akdemir, 2006; Çelik, 2006; Onuk, 2007; Yılmaz, 2007). These results indicate that gender factor can show two different results in terms of academic motivation. On the other hand, no study, which indicates that male students' academic motivation is higher compared to female students, was found.

It is seen that the motivation levels of the teacher candidates do not differentiate according to teaching type and grade variables. It is seen that generally the students taking formation education possess more academic motivation especially graduated ones compared to those who still continue undergraduate education. It is known that in our country unemployment is an important problem among university students. Therefore, the number of the people who want to be a teacher and have pedagogic formation is increasing day by day. For this reason, it would not be wrong to claim that the expectation to find a job as a teacher will increase the eagerness to learn and the motivation of the teacher candidates in our study group.

The academic motivation levels of the teacher candidates differentiate significantly according to department. The academic motivation levels of the teacher candidates who study in Turkish Language and Literature department and Art Teaching department were found higher than the teacher candidates from English Teaching department. This result can be explained with the fact that the rate of appointing teachers within the period when the research was carried out differentiate according to department. On the other hand since the appointing rate of the students from Turkish Language and Literature

department and Turkish Teaching department is less compared to English Teaching department, they might have needed to maintain the rate of finding a job high, studying KPSS (Public Personnel Selection Examination).

The academic motivation levels of the Elementary teacher candidates do not indicate a significant difference according to education type. The arithmetic average of the academic motivation levels of the daytime education students and the arithmetic average of the academic motivation levels of the evening education students indicate very close numerical value. This close academic motivation level score between these two groups can be related to the fact that the scores of the daytime education and the evening education is very close to each other within the university entrance examination. Differently from the results of our research in the studies of Terzi, Ünal and Gürbüz (2011) it is stated that the academic motivation levels of the daytime education students is higher compared to evening education students besides this difference is significant.

Another finding obtained from our research is related to significant differentiations between academic success perception and academic motivation. It is seen that the teacher candidates, who described academic success perception as very good and good, possess high levels of academic motivation at the same time. This result is quite meaningful actually and supports learning psychology data in the literature (Kaya, 2012).

One of the final findings of our research is that there is not a difference between the chronotype and the academic motivation levels that the students possess. Academic motivation levels were found almost equal in both chronotypes. This result may be related to the fact that the teacher candidates are aware of their learning process and they possess appropriate self-regulation skills according to their morningness or eveningness type. In other words, both chronotypes can arrange their biological rhythms appropriately in order to be motivated. In this sense it may be appropriate to check whether this skill is developed or not in different stages in elementary or secondary education.

In conclusion this study, which is a review on the role of academic motivation in education processes, includes information concerning how often the internet is used, cognitive absorption and chronotypes will reflect on learning processes. Therefore, it can be said that in the name of searching, studies especially regarding the intermediary role of these two variables need to be carried out especially with large groups. Regarding the application area with the help of this data it will be appropriate to perform awareness studies regarding the use of internet and chronotypes that have a role within the academic motivation of the teacher candidates.

Acknowledgement: The article is supported by Bursa Uludag University BAP.

REFERENCES

- Akdemir, Ö. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumları ve başarı güdüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Balaban Salı, J. (2006). Öğrenmede güdülenme. İçinde: Y. Kuzgun ve D. Deryakulu (Ed.) *Eğitimde bireysel farklılıklar*, (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bozanoğlu, İ. (2004). Akademik güdülenme ölçeği: Geliştirmesi, geçerliği, güvenilirliği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 83-98.
- Brownlow, S., ve Reasinger, R. D. (2000). Putting off until tomorrow what is better done today: Academic procrastination as a function of motivation toward college work. *Journal of Social Behavior and Personality*, 15(5), 15-34.
- Çelik, Z. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin başarı güdülleri ve anne baba beklentilerine ilişkin algıları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

- Demir, M., & Arı, E. (2013). Öğretmen adaylarının akademik güdülenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 9(3), 265-279.
- Ellez, A. M. (2004). *Etkin öğrenme, strateji kullanımı, matematik başarısı, güdü ve cinsiyet ilişkileri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Ertem, H. (2006). *Ortaöğretim öğrencilerinin kimya derslerine yönelik güdülenme tür (içsel ve dışsal) ve düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Kaya, Alim (2012). *Eğitim psikolojisi*. Pegem Akademi yayınları.
- Kuyper, H., Van der Werf, M. P. C. and Lubbers, M. J. (2000). Motivation, Meta-cognition and self-regulation as predictors of long term educational attainment. *Educational Research and Evaluation*, 6(3), 181–201.
- Lee, E. (2005). The relationship of motivation and flow experience to academic procrastination in university students. *Journal of Genetic Psychology*, 166, 5-14.
- Onuk, Ö. (2007). *Müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin öğretmenliğe güdülenmeleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Saracaloğlu, A. S. (2008). Lisanüstü öğrencilerin akademik güdülenme düzeyleri, araştırma kaygıları ve tutumları ile araştırma yeterlikleri arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 179-208.
- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N. ve Yenice, N. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının akademik güdülenme düzeyleri, fen ve sosyal bilimlere ilişkin görüşleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. 2-4 Mayıs 2008. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 594-596.
- Senecal, C., Julien, E., and Guay, F., (2003). Role conflict and academic procrastination: A self-determination perspective. *European Journal of Social Psychology*, 33, 135-145.
- Şahin, H. ve Çakar, E. (2011). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğrenme stratejileri ve akademik güdülenme düzeylerinin akademik başarılarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(3), 519-540.
- Tabachnick, G. B. ve Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (çev. M. Baloğlu). Nobel Yayınları.
- Terzi, M., Ünal., M., ve Gürbüz., M.Ç. (2011). *İlköğretim matematik öğretmen adaylarının matematiğe yönelik akademik güdülenme düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Işık Üniversitesi 10. Matematik Sempozyumu 23-25 Eylül.
- Wolters, C. A. (1999). The relation between high school students' motivational regulation and their use of learning strategies, effort, and classroom performance. *Learning and Individual Differences*, 11(3), 281-300.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

Yılmaz, E. (2007). *Ortaöğretimde İngilizce derslerinde öğrenci başarısında motivasyonun rolü: Bartın ili örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.

Bir İsveç Ezgisinin “Türk Ulusal Kimliği” Açısından Taşıdığı Anlam Üzerine Bir Değerlendirme

An Evaluation Of The Meaning Of A Swedish Melody In Terms Of Turkish National Identity

Asist. Prof. Dr. Gülşen ERDAL*

Pages: 121-126

Doi: 10.21733/ibad.573669

¹ Kocaeli University, State Conservatory
TURKEY, glsnerdal@gmail.com

* Corresponding Author

ABSTRACT

Music, which is one of the most powerful branches of art in terms of influencing and directing human emotions, has many different functions. Music societies and communities have the power to influence melodies and phrases written on these melodies, and in historical processes, the motivation of the people has always been an informal task. In the form of music works composed in various forms, the anthem is a form that stands out in a way that will mobilize the masses, with words written on the melody, sometimes an ideology, sometimes an idea of independence and stance, sometimes a death. Today, for example, the concept of national anthem is regarded as a musical instrument that symbolizes the independence of a nation and its free existence on Earth. There are many legends referring to the national struggle of the Turkish nation and the desire for freedom and independence. The songs / songs that symbolize the integrity of a people can be considered as a nationally reflected reflection of their own feelings and thoughts of that society. “Youth anthem”, which is important for the Turkish nation and describes the unity of the national struggle period and the love of the country, or “Dağ Başını Duman Almış” by the name of the Turkish society in every segment. A symbol of Turkish national identity with his words written on a Swedish melody in order to unite the people and youth who were despondent in the World War I, against the Turkish nation under the sense of unity and freedom. The composer of this melody is Felix Körling. This song is a forest song, which was brought by Selim Sırrı Tarcan, who went to Stockholm in the early 1900s for education, and was written by Ali Ulvi Elöve as an anthem. This symbol represents the place and meaning of the Swedish melody in the Turkish national identity.

Keywords: March, National identity

GİRİŞ

Müzik toplumsal kimlik sembollerinin başında gelen bir sanat dalıdır. Büyük kitlelere ulaşabilme ve toplulukları etkileme gücü müziği diğer sanat dalları arasında ayırdedici bir konuma taşımaktadır. Müziğin işlevsel alanları arasında yer alan bireysel ve toplumsal alanlar müziğin etki alanını genişleterek, bireyden topluma uzanan geçirgen bir ortam sağlamaktadır. Müziğin birleştirici ve bütünleştirici yönü toplumların uluslaşma çabalarını destekleyen bir unsur olarak karşımıza çıkmıştır. Dünya üzerinde ulus olma mücadelesi ile anlamlandırılan Fransız İhtilali (1789), özgürlük, bağımsızlık ve ulusal bilinç kavramları ile ilişkilendirilmektedir. Fransız İhtilali'nin düşünsel etkileriyle ulusal bilinç gelişmiş, toplumlar ulus kavramı üzerinden şekillendirilerek, ulus devletler kurulmaya başlanmıştır. Türk ulusal kimliği de ulus devlet bilincine giden Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın ardından varlığını ifade ettiği çeşitli alanlarla kimlik belirteçlerini destekleyici bir varlık göstermiştir. Müzik toplumsal ve bireysel işlevleri ve farkındalık yaratmadaki gücü ile bu belirteçlerin başında gelmiştir. Türk Ulus Devleti, varlığını vatandaşlarının müzik yoluyla desteklediği ulus olma bilinciyle pekiştirmiştir. Milli Mücadele'den Cumhuriyete giden yolda Türk müzik yaşantısı, Türk toplumunun gerek askeri, gerekse sivil olarak birlik ve beraberliği destekleyen ve ulus bilincine vurgu yapan pek çok müzik örneği ile doludur.

1. MİLLİ MÜCADELE DÖNEMİ'NDEN ULUS DEVLETE ULUSAL KİMLİK BİLİNCİ

Milli Mücadele Dönemi, Türk Ulusun'un varoluş mücadelesini anlatan ve tüm dünya uluslarına bağımsızlığa giden yolda örnek olan ve güç veren, bir ulusun yaşam mücadelesini kapsar. Özgürlük ve bağımsızlığını geri kazanma adına Türk Ulusu'nun verdiği destansı mücadele tüm dünya tarihine örnek teşkil eden bir varoluş örneğidir.

Mustafa Kemal'in 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak başlattığı Milli Mücadele, Anadolu'da sayıları giderek artan yöresel ve bölgesel direnişleri de bünyesine katarak, Milli Mücadele yolunda ulusal bir farkındalık hareketini top yekün bir bağımsızlık savaşına çevirmiştir. Bu bağlamda Samsun'dan yanan bağımsızlık meşalesi Havza, Amasya, Sivas, Erzurum kentlerinde halka ışık tutarak tüm Anadolu'ya umut ışığı olmuştur. Anadolu topraklarını yurt bilen halk, top yekün bir savaşın içerisinde vatan bildikleri topraklarda özgürce yaşamının mücadelesini vermiştir.

Bir toplumu oluşturan bireyler, o toplumun bir ulusu oluşturduğu inancı paydasında birleşmeli, üzerinde yaşadıkları ülkeyi yurt bilerek amaçta, ülküde, yazgıda bütünleşebilmeli, ulus ve vatan ile kendini özdeşleştirebilmelidir (Kili, 1981, s.13). İşte tam da böyle bir nokta da başlayan Milli Mücadele dönemi Türk Ulusal kimliği, alt yapısını tüm bu düşünsel temellerle ortaya koymuştur.

2. ULUSAL FARKINDALIK YARATMADA MÜZİK VE İŞLEVİ

Ulusal kimlik kavramının altında hiç kuşkusuz ulus kavramının kendisi yer alır. Uluslaşma süreci, ulusal kültür kavramını merkezine alır. Ulusal kültür, ulus olma özelliğini kazanmış toplulukların maddi ve manevi kültür öğelerinden oluşmaktadır. Müzik, kültür öğelerinin içinde toplumların kimlik tanımlarında etkin bir alandır. Müziğin bireylerin bir çatı altında toplanmasını sağlayan ortak dili, müzik yapıtlarının algılanıp benimsenmesini kolaylaştırmaktadır (Kurtuldu, 2015, s. 43). Müziğin sahip olduğu duygusal etki, duyguları harekete geçirici özelliği, kişiyi, ritmik ve melodik ve armonik açıdan verdiği enerji ile dinamik ve mutlu kılması duygusal etkinin kişinin psikolojisi üzerindeki etkiden kaynaklanmaktadır (Ortaçoğlu, 2008, s. 51). Ulusal kimliğe ve benimsenmesine katkı sağlayan müzikler büyük kitlelerin birarada ve bütüncül ortak payda da buluşmasını müzik yoluyla gerçekleştirir. Toplumların tarihsel kimliklerinin oluşumunda tıpkı dil ve mimari gibi müzik de her ulusun bilinç bilişsel ve duygusal dünyasında yer alan kimlik ifadesinin içinde yer alır (Şentürk, 2016, s. 32). Geniş bir etki alanına sahip olan müzik, toplumların gelişiminde ve değişiminde farkındalık yaratılmasında önemlidir. Türk bağımsızlık savaşının Samsun'dan yola çıkan meşalesi, yöresel direnişlerinde bu büyük

mücadele sahnesinde yer almasına olanak tanımıştır. Milli Mücadele yıllarında ulusal bütünlük kavramının toplum olarak bilinçli bir şekilde algılanmasını sağlamak oldukça güç olmuştur. Toplumsal ilişkileri birbirinden kopuk bir ortamda ulusal bütünlükten söz etmek olası değildir (Erbay& Erbay, 2006, s.186). Ancak müzik ve marşlar bu ortama o dönemde olumlu katkılar yapmıştır. Bu ortamda yöresel çalgılarıyla ortaya çıkan müzisyen ve müzik toplulukları çevrelerinde seslerini duyurarak mücadeleye katkı sağlamak adına destek olmuşlardır. Davul, zurna, mey ve tulum gibi çalgılarla seslendirilen yöresel kahramanlık türküleri ve oyun havaları, yöresel direniş müziklerine dönerek milli mücadele ruhuna ışık tutmuştur. Esasen Milli Mücadele Dönemi ile bağımsızlık ve Cumhuriyetin ilanı ile yeni yaşam ve yönetim biçimi, devrimleri ve özellikle Müzik Devrimini destekleyen ve besleyen ortamlar oluşturmuştur. Bu bağlamda Milli Mücadele ile ilgili olaylar, kişiler, kavramların yer aldığı müzikler ve dolayısıyla bir müzik dağıtım kendiliğinden oluşmuştur. Yine ülke bağımsızlığı için orduya katılan askerlerin kendi yörelerine ilişkin şarkı ve türküleri de cepheye taşınmaları, herkesin birbirinin yöresine ilişkin bu müzikleri öğrenip, ortak bir müzik kültürü ortamı oluşturmuştur. Bu müzikler Cumhuriyetin ilk yıllarında oluşturulmaya çalışılan Türk Ulusal Okul müziğine de kaynak teşkil etmiştir. Milli Mücadele yıllarının başında gerek gönüllü sivil toplulukların gerekse askeri toplulukların yaptıkları müzikler arasında özellikle marşlar öne çıkmış, toplumsal motivasyonu arttıran bir faktör olarak kabul görmüşlerdir Milli Mücadele döneminde ve özellikle Kurtuluş Savaşı başlarında toplumu harekete geçiren müzikler, özellikle marşlar Türk halkının bu mücadelede yer almasını destekleyerek farkındalık yaratmıştır. Müzikal bir form olarak marş; “ritim, ölçü ve tempo yönünden bir grup insanın ya da daha fazla sayıda kişinin yürüyüşüne uygun düşen ve bu amaçla bestelenmiş olan işlevsel müzik kompozisyonudur” (Say, 2002, s.335). Marşların en önemli iki teması halk ve vatandır. Bu iki kavram marşların amacını ve kaynağını teşkil eder (Tepebaşı, 2013, s.26). Halkın vatanına duyduğu sevgi, vatan olan toprak parçasının özellikleri gibi konular marşlarda işlenen konulardır. Özgür olmayan vatanın esaretten kurtarılması ve vatanın sahiplenilmesi bu marşlarda ödenen bedelle ait farkındalık yaratacak sözlerle pekiştirilir. Milli Mücadele yıllarında Ordunun Duası Marşı, Türk’ün Duası Marşı, İzmir Marşı, Sakarya Marşı, Vatan Marşı, Akdeniz Kıyılarında ve Yürüyüş Marşı en çok söylenen müzikler arasında yer almıştır (Uçan, 2012, s.24).

3. GENÇLİK MARŞI ANLAMI, VE TÜRK ULUSAL KİMLİĞİ AÇISINDAN ÖNEMİ

“Gençlik Marşı” için Mustafa Kemal şöyle demektedir: “Anadolu’nun dağ başlarını, tekerleklerine çuval doldurduğumuz kırık-dökük otomobillerle aşarken bu marşı, yanımda bulunanlara söylemeyi adet edinmişim”.

I.Dünya Savaşı’nın Osmanlı Devleti’nin aleyhine ilerleyen ortamında bu marşı Mustafa Kemal ve arkadaşları dillerine pelesenk etmişlerdir.Esasen bu mars 1909 yılında İsveç’e eğitim için giden Mektebi Sultani’nin beden eğitimi öğretmenini Selim Sırrı Tarcan tarafından beğenilen bir İsveç ezgisidir. İsveç’ten dönerken beraberinde sayısız rapor, bilgi ve dökümanla birlikte çeşitli ‘nota’lar da getiren Selim Sırrı Tarcan, bu materyalleri ritmik jimnastik etkinliklerinde kullanmayı amaçlar. Bu notalardan biri olan İsveçli besteci Felix Körling’in orijinal adı Jamtland’lı Üç Şarkıcı Kız anlamına gelen *Tre Trallande Jamtor*’dur. Sözlerinin konusu ormana ait olduğundan İsveç’in ormancıları ve orman fakültesi öğrencilerince oldukça sevilen ve söylenen bir şarkıdır. Ezgiyi çok beğenen Tarcan, İstanbul Erkek Öğretmen Okulu’nda Türkçe öğretmenini arkadaşı şair Ali Ulvi Elöve’ye bu ezgiyi sunarak söz yazmasını ister. İşte anıtsal marş, bu dönemde tüm umutsuzlukların ve bir ulusun yokoluş döneminde sözlerinde de geçtiği gibi ufuktan bir güneş gibi doğarak, Türk gençliğine ve halkına umut olur. Marşın ilk olarak öğretmen okulunda söylenir.Daha sonar mezunlar tarafından tüm yurda yayılır.Marş okul dışında ilk kez 1916 yılının baharında İstanbul Erkek Öğretmen Okulu öğrencilerinin Kadıköy İttihatspor Çayırı’nda Selim Sırrı Tarcan’ın nezaretinde yapmış oldukları Beden Eğitimi gösterileri sırasında seslendirilir (Üngör, 1966, s.205).

Mustafa Kemal ve Kurmayları, 1919 mayısı’nda Samsun’a doğru yol alırken Bandırma vapurunda en çok bu marşın ilk dördüğü olan *Dağ başını duman almış* dizesiyle başlayan ve *Yürüyelim arkadaşlar* ile biten bu marşı seslendirmişlerdir. Samsun’dan Anadolu içlerine ilerlerken bu mars bir anlamda devrim marşı niteliğini almıştır.Samsun’dan yola çıkıp ilk durakladıkları yer olan Çamlıbel’e geldiklerinde

Mustafa Kemal yanındaki arkadaşlarıyla yine bu marşı söylemiştir. Tüm Kurtuluş Savaşı süresinde bu marşı sık sık söyleyerek, dinleterek dinleyerek umutlarını ve güçlerini taze ve diri tutmayı amaçlamışlar ve başarmışlardır (Uçan, 2012, s.23). Marşın Milli Mücadele ile özdeşleşmesine ilişkin Kazım Özalp (general), şu bilgileri aktarmaktadır:

“Samsun'dan Havza'ya otomobille veya araba ile gidecekti. O tarihte bütün yurttta, ya (T) modeli Ford otomobilleri yahut Almanlardan kalan ünlü Benz otomobilleri vardı. Ford'lar yeni yeni geliyordu. Samsun'da ise bir tane eski Benz'lerden bulunuyordu. Şoförümüz, Müslüman olmayan yaşlı bir adamdı. Yollar yeni yağmurdan çıkmış, berbattı. Otomobil haraptı. İki de bir duruyor, arıza yapıyor, tekrar yol alıyorduk. Siz, o zamanki bu otuz beş yaşında, muzaffer komutanın hareket canlılığı ve sabırsızlığını tasavvur edemezsiniz. Kendisi şoförün yanında oturuyor, zaman zaman direksiyonu eline alıyordu. Arkada benimle Doktor Refik (Saydam) ve Doktor İbrahim Tali (Öngören) oturuyorduk. O, şoförün işine karışıkça yan gözle birbirimize bakıyorduk. Yan gözle diyorum, çünkü bir farkına varırsa hesap vermektan güç kurtulurduk. Fakat ne olduysa oldu, yan gözle bakışarak anlatmak istemediğimiz korktuğumuz başımıza geldi. Makine bir dönemeçte bir daha kolay kolay harekete gelmeyecek halde durdu, kaldı. Bize yapacak iş, inmek ve beklemektir. Onu yaptık. Bir köşeye çekilerek sabırlı ve işi olurluna bırakarak beklemeye başladık. Mustafa Kemal Paşa, Havza'ya gidebilmek için bir araç bulmak gereksimini duyarak yanımıza geldi ve Refik Saydam'a gülererek dedi ki:

-“Doktor... Havza'ya kadar yürüeyebilir misin?”

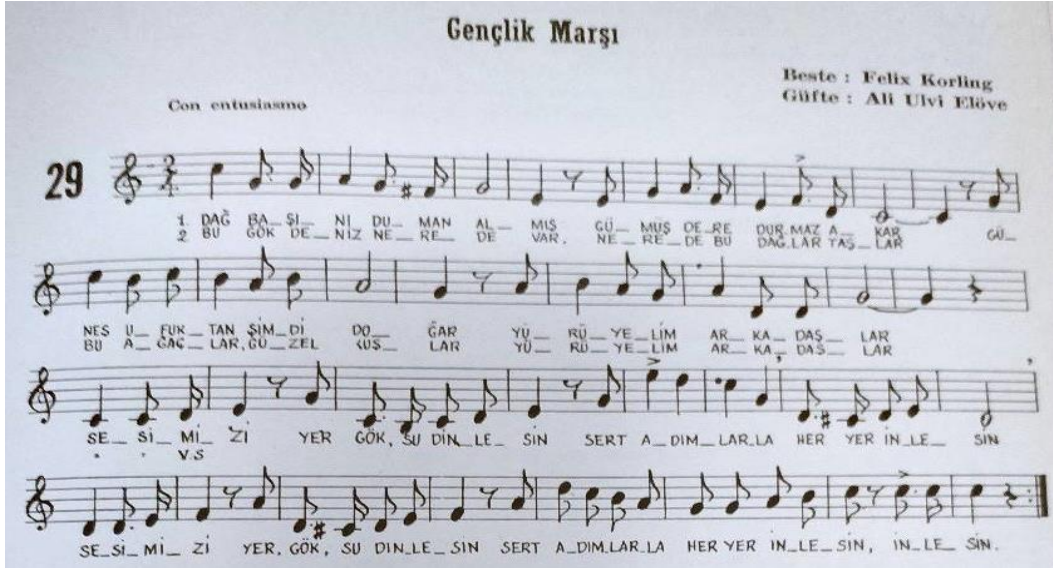
Sonunda, yarım saat ilerideki köye gidip, oradan araba bulmayı kararlaştırdık. Hep beraber yola çıktık. Mustafa Kemal Paşa dedi ki:

-“Size, yorulmamanız için bir çare önereceğim. Dağ başını duman almış marşını biliyor musunuz?” İtiraf edeyim ki orada olanlardan hiçbirimiz bu marşı bilmiyorduk. Bunun üzerine kendi gur ve dinç sesiyle, notasını da tekrarlayarak başladı. Kendisinden ilk defa, bu marşı Havza yolunda dinledim. 19 Mayıs 1919'da yanında olan mutlulardan biriyim. Rahat rahat söyleyebilirim ki, Mustafa Kemal Paşa, milli mücadeleye başladığının ilk marşını burada söylemiştir. Daha sonra Ankara Halkevi'nde, Gaziantep gecesinde, bir daha bu marşı söyler ve söylerken gördüm **“Bu ağaçlar güzel kuşlar, Yürüyelim arkadaşlar...”** derken yeni bir yola çıkmak hazırlığının heyecanını duyardı. Neden bu marşı bu kadar severdi? Doğa güzelliklerini tekrarladığı, o dönemde pek az görülen öz Türkçe olduğu, içinde geleceği ilgilendiren kelimeler ve amaçlar çok olduğu için mi bilmiyorum. Belki bütün bunların hepsi vardı. Çünkü O, doğanın güzelliğine, heyecanına, geleceğe aşık bir adamdı.”¹

Gençlik Marşı, Milli Mücadele'nin en başından itibaren Türk Ulusunun önemli ulsal marşları arasında yerini alarak, Türk Ulusal Kimliği'yle beraber Türkiye bağımsızlık savaşının sembol ezgilerinden olmuştur. Tarihe tanıklık eden bir müzik parçası olarak bu marş, Türk Ulusu'nun kendisine yüklenen misyon ve ulaştığı hedef açısından bir ulusun kendi kimliği ile tanışıp, gücünü ve varlığının anlamını farketmesiyle olanca gücüyle giriştiği varoluş mücadelesinin sesli bir tarihsel tanığı olmuştur. Kitlelerin ortak bir heyecan duyarak söylediği marşların ulusal kimliği pekiştirdiği açıktır (Çuhadar, 2009, s.200).

Gençlik Marşı, Cumhuriyetten sonra gençliğe malolmuş, 20.06.1938 tarih ve 3466 sayılı kanunla Kabul edilen 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ile de, bu bayramın marşı kimliğini kazanmıştır (Üngör, 1966, s.205).

¹ Kazım Özalp. <https://istataturk.com/g/icerik/Dag-Basini-Duman-Almis-25051919/360> Erişim: 10.03.2019

Resim 1: Gençlik Marşı Notaları (Üngör, 1966, s.205).

SONUÇ

Müziğin anlatımcı gücünün aynı ezgi farklı sözlerle ulaşabildiği anlam ve değerler açısından toplumda kazandığı anlam açısından Gençlik Marşı önemli bir anlam teşkil etmektedir. Müziğin yönlendirici ve insan psikolojisini etkileyici tarafı bu marşın o dönemdeki Türk toplumunun psikolojisine yaptığı olumlu katkı açısından ele alındığında, bu marşın neden bu kadar büyük kitlelerce kabul görerek halen güncelliğini koruduğunu anlamak zor olmaz. Bazı dönemsel tarihi olaylarla özdeşleşen müzikler ve o müziklerin sözleri, toplumsal hafızada tarihsel bir bellek mekanını, zamanını ve duygusunu müzik açısından yönlendirebilmekte ve her daim canlı tutabilmektedir. İşte Gençlik Marşı da tam da bu bağlamda Türk Ulusal kimliğine yapmış olduğu mücadelecı ve gayretkeş katkıyla gerek sözleri gerekse enerjik müziğiyle böyle bir misyon yüklenmiş ve bir İsveç ezgisinin Türk Ulusal kimliği açısından nasıl bir anlama büründüğünün önemli bir göstergesi olmuştur.

REFERENCES

- Çuhadar, H. (2009). Türkiye’de ulusalcılığın simgesi: Onuncu Yıl marşı. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(2), 199-208. <https://docplayer.biz.tr/102596-Turkiye-de-ulusalciligin-degismeyen-simgesi-onuncu-yil-marsi-the-unchanging-symbol-of-nationalism-in-turkey-10-th-annual-march.html>. Erişim: 30.05.2019.
- Erbay, F., Erbay, M. (2006). *Cumhuriyet dönemi (1923-1938) Atatürk’ün sanat politikası*. Boğaziçi Üniversitesi Matbaası. İstanbul
- Kazım Özalp. <https://isteaturk.com/g/icerik/Dag-Basini-Duman-Almis-25051919/360> Erişim: 10.03.2019
- Kili, S. (1981). *Atatürk devrimi*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Yayın No: 221, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- Kurtuldu, K. (2015). *Müzik kültürü*. “Müziğin Gücü”, s.35-55. Pegem Akademi, Ankara.
- Ortacıoğlu, S. G. (2008). *Müzik psikolojisi*. Öncü Basımevi, Ankara.
- Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

Şentürk, R. (2016). *Müzik ve kimlik*. Küre Yayınları, İstanbul.

Tepebaşılı, F. (2013). *Ulusal marşlar ve kimlikler*. Çizgi Kitabevi, Konya

Uçan, A. (2012). *Aramızdan ayrılışının kırkıncı yılında Eduard Zuckmayer ve Cumhuriyet müzik eğitimi*. Müzik Eğitimi Yayınları, Ankara

Üngör, E. (1966). *Türk marşları*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: Ayyıldız Matbaası, Ankara.

Din Görevlilerinin Ölüm Kaygısı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi To Be Analyzed Of Death Anxiety Levels Of Religious Officers In Terms Of Some Factors

Nurten KIMTER^{1*}
Yaşar ÜNER²

Pages: 127-143

Doi: 10.21733/ibad.578380

¹ Roehampton University /LONDON,
Adjunct Associate Prof.,
nurten.kimter@roehampton.ac.uk

² ÇOMÜ/TURKEY, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, Doktora Öğrencisi,
yasaruner2000@hotmail.com

* Corresponding Author

ABSTRACT

Anxiety of death is said to be the source of all known anxiety and there are factors that effect on the death anxiety, in other words trigger this anxiety and reduce its effect. This study, aims to do an examination on religious officers in the death anxiety levels, socio-demographic and cultural variables (gender, age, education levels, family income, sort of profession, place of duty, etc.). This research utilizes survey and questionnaire techniques and its control group population, chosen with purposive sampling method, consist of 124 religious officers who are working in Çanakkale city. In this study, a "Personal Information Form" is used to gather information about socio-demographic and cultural features of religious officers (gender, age, education levels, family income, sort of profession, place of duty, etc.), and "Death Anxiety Scale" is used to survey death anxiety levels of the religious officers. For the analysis of the data, independent samples t-test, one way analysis on variance (anova) and correlation analysis is done. In conclusion of the research, significant correlations and differences were found/detected between death anxiety and socio-demographic and cultural features of religious officers.

Keywords: Socio-demographic factors and cultural features, death anxiety and religious officers.

*“Bir garip öldü diyeler,
Üç gün sonra duyular
Soğuk su ile yuyalar,
Şöyle garip bencileyin”
Yunus Emre*

GİRİŞ

Ölüm, biyolojik olarak canlıya hayat veren fonksiyonların bir daha geri gelmemek üzere durması, yaşamın sona ermesidir. Ölümün anlamı kültürden kültüre değişmekte, geleneksel toplumlarda ölüm, bir son olarak algılanmayıp yeni bir hayatın başlangıcı olarak görülmekte; Çağdaş Batı kültürü ise, ilahi dinlerin ölüm ötesi ile ilgili görüşlerine şüphe ile yaklaşıp bunun bir yok oluş olduğunu kabul etmektedir (Hökelekli, 2008:24). Ölümün anlamı ve ölüm ötesi ile ilgili görüşler değişse de ölüm gerçeği değişmemektedir. Kur’an-ı Kerim, pek çok ayetinde ölüm gerçeğinden ve bu gerçekten kurtulmanın mümkün olmadığından bahsetmektedir. Bu bağlamda akla ilk gelen ayetlerin başında ise “Her canlı ölümü tadacaktır”(Ankebût Suresi, 29/57). mealindeki âyet-i kerime gelir. Heidegger ise, “Yeni doğan biri ölmek için yeterince olgundur” (Ünal, 2011:122) diyerek bu gerçeği beşer ifadesiyle dile getirmiştir.

Hem ilahi mesajlar hem de insanın kendi deneyimleri göstermektedir ki, birey için ölüm kaçınılmaz bir gerçektir, ancak insan bunu, felaket; ürkütücü bir olay gördüğünden ve yapısındaki narsist eğilimlerinden dolayı kabullenemez (Koç, 2002:8; Kayaoğlu ve Ekinci, 2016:22). Ebedi yaşam arzusunun ilk insan Hz. Adem’den bu yana mevcut olduğunu ve bu sebepten şeytanın tuzağına düştüğünü Â’râf Sûresi’nde de görmekteyiz (A’raf Suresi, 7/19-22; Tokur, 2014:266).

Ölüm kaygısı, doğumdan itibaren var olan, hayat boyu devam eden, bütün korkuların temelinde yatan, karakter yapısının gelişiminde önem taşıyan, insanın artık var olmayacağını, kendisini ve dünyayı kaybedebileceğinin, bir hiç olabileceğinin farkındalığı sonrası gelişen bir duygudur (Kımtar ve Köftegöl, 2017:57). Esasen ölüm kaygısıyla ölüm korkusunun birbirinden farklı olduğu ve birbirinden bazı noktalarda ayrıldığı da görülmektedir. Ölüm korkusu, nesnesi belli olan ölüm anından korkmaktır, hastalık ya da kaza yoluyla beklenen ölüm ve her şeyin kaybıdır. Yaşanan ölüm kaygısı ise; nesnesi; mutlak biçimde bilinmeyen ‘ölüm sonrasıdır (Tillich, 2014:62).’

Erich Fromm’a göre iki tür ölüm kaygısı vardır. Birincisi, herkeste olan ve ölüm müşahede edildiğinde ortaya çıkan kaygı; diğeri ise ölümü akıldan çıkaramama halindeki saplantılı ölüm kaygısıdır (Koç, 2002:6; Hökelekli, 2008:157). Ölüm kaygısı üzerine çalışmalar ağırlıklı olarak Avrupa ülkelerinde yapılmakla beraber 2000 yılından sonra Uzakdoğu ve Arap ülkelerinde de yapılmaya başlanmış (Kayaoğlu ve Ekinci, 2016:23) olup yapılan bir araştırma Hint toplumunda ölüm kaygısı oranının %16 olduğunu ortaya koymaktadır (Dadfar ve Lester, 2017:1). Ülkemizde yapılan bir başka araştırma ise gençler arasındaki ölüm kaygısı oranını %40 olarak ifade etmektedir (Hökelekli, 2008:155). Irvin Yalom’un iddia ettiği gibi bu kadar yaygın olan ve erken yaşlarda başlayıp yaşam boyu gelişen (Hoeltherhoff, 2015:2). Bu kaygıyı artıran bazı etkenlerin olduğu ve bunlar arasında en çok bilinenlerinin;

- 1- Eğitim düzeyinin yükselmesi,
- 2- Evli olmak (Erdoğan ve Özkan, 2007:176),
- 3- İleri yaşta olmak (Koç, 2002:10; Erdoğan ve Özkan, 2007:175),
- 4- Gelir düzeyinin alt ve üst düzeyde olması (Kımtar ve Köftegöl, 2017:57; Erdoğan ve Özkan, 2007:175),
- 5- Andropoz ve menopoz gibi hormonlar değişiklikler (Yukay Yüksel vd., 2017:168),
- 6- Sağlık sorunları (Kayaoğlu ve Ekinci, 2016:30),
- 7- Dul (eşini kaybetmiş) olmak (Ghufran ve Ansari,2008:175-176),
- 8- Psikolojik sorunlar (Dadfar ve Lester, 2017:1),
- 9- Muhtelif koşullarda ölüm olgusuyla karşı karşıya gelmek (Kımtar ve Köftegöl, 2017:56),
- 10- Cinsiyet (kadınlarda erkeklere göre ölüm kaygısı daha çoktur (Dadfar ve Lester, 2017:1; Ghufran ve Ansari, 2008:177; Kımtar ve Köftegöl, 2017:56; Yukay Yüksel vd, 2017:176),

11- Yalnızlık hissi, sosyallik derecesi, sekülerleşme/dünyevileşme derecesi ve ölümü anlamlandırma şekilleri (Koç, 2002:9), olarak sayılabilir.

Bununla birlikte ölüm kaygısı ve korkusunun artmasında etkili olan faktörlerin yanı sıra bu korku ve kaygıyı azaltacak olan faktörlerden de söz edilmektedir. Bunların başlıcaları arasında;

1-Bireyin sahip olduğu dini inançlar ve bu inançlar çerçevesinde ölüm sonrası hayata inanması,

2-Ümitvar olması,

3-Yaşamı boyunca geride eserler bırakması,

4-Sahip olduğu ana-babalık güdüsü,

5-Ölüm konusunda bilgi sahibi olması,

6-Ölüme ilişkin düşünce ve tutumlarını kendi içinde uzlaştırması,

7-Yaşamı boyunca bir hedefinin olması ve bu hedef doğrultusunda bir yaşam sürmesi,

8-Son nefesini aile içinde vereceğini bilmesi,

9-Zaman zaman ölümü düşünmesi ve cenaze merasimlerine katılması,

10-Bir yakınının ölümü dolayısıyla ağlayıp yas tutması vs. zikredilebilir (Bkz.Karaca, 2000:164-174).

Bununla birlikte ölümü anlamlandırma şekli, insanın ölüm ve ölüm kaygısı karşısındaki tutumunun ana belirleyicisidir denebilir. Çağdaş Batı kültürü ölümü, kaçınılmaz bir son ve varoluşun yok oluşu olarak görür (Hökelekli, 2008:154). Bu anlamıyla, çağdaş Batı kültür ve medeniyetinin dünyadan başkasına önem atfetmemesi sebebiyle ölümsüz bir dünya yaşantısı arzusu yani hulûd hali içerisinde oluşu (Tokur, 2014:265), ayrıca son birkaç asırdır Batının ulaştığı müreffeh hayat tarzı, “sahip olma” duygusunun oranını arttırmış ve Erich Fromm’un da dediği gibi bu durum ölüm kaygısının artmasına neden olmuştur (Hökelekli, 2008:158).

Kaygının artması da Batının ölümle ilgili tutumlarının değişmesine neden olmuştur. Batı; önceden ölümü, bu dünyadan başka bir âleme geçiş/ göçüş olarak görürken günümüzde biyolojik bir hal olarak görmektedir (Karaca, 1999:68). Öyle ki, modern hayat içinde ölüm, mücadele edilmesi gereken bir hastalık, aşılması gereken bir engel olarak görülmekte olup tıp camiasınca başarısızlık olarak algılanmaktadır (Kayaoğlu ve Ekinci, 2016:22). Son zamanlarda ülkemizde de görülen birtakım hususlar Batı toplumlarının ölüme karşı gösterdiği tepkilere benzemekle beraber genel eğilim bu yönde değildir. Toplumumuzda hala ölüm kaygısı düzeyi çok fazla yüksek olmayıp (Yukay Yüksel vd., 2017:166) ölüm döşğinde hastayı ziyaret etme, cenaze namazında bulunma, cenazeyi taşıma, defin işlerine iştirak etme, taziyede bulunma ve ölmeden önce kefen parası ile mezar yerini satın almanın yaygın olması ve kısmen de olsa halen mezarlıkların yerleşim alanları içerisinde olması bu durumun bir göstergesidir (Karaca, 1999:67).

Dinler, güçlerini müntesiplerinin varoluş ve ölüm gibi sorularına verdikleri cevapların kuvvetinden alırlar (Tokur, 2014:262). Türk toplumunun ölüm karşısındaki tutumlarının arka planında da İslam Dini’nin varoluş ve ölüm sorularına verdiği cevapların hal-i hazırda toplumda kabul gördüğünü göstermektedir. Bu sebepten İslam Dini’nin hem konumuzla hem de diğer emir ve yasakları ile ilgili hususlarda toplumu bilgilendirmekle görevli din görevlilerinin ölüm ve ölüm kaygısı karşısındaki tutumlarının araştırılması hususu bir merak konusu olmuş ve araştırılmaya değer bulunmuştur.

ARAŞTIRMA VE YÖNTEM

Amaç ve Yöntem

Bu araştırmada, Din Görevlilerinin ölüm kaygısı düzeylerinin sos-demografik değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama (survey) yöntemi ve anket tekniği ile gerçekleştirilen bu araştırma, deskriptif türden nicel bir araştırmadır.

Evren, Örneklem ve Ölçme Araçları

Araştırmada, Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı olarak çalışan ve Çanakkale ili ve ilçelerinde görev yapan din görevlileri evren olarak kabul edilmiş ve bu evrenden gönüllülük ilkesine göre ve tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş olan 124 din görevlisi de araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve Ölüm Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır.

“Kişisel Bilgi Formu”nda cinsiyet, yaş, gelir, eğitim durumu, görev yapılan yer, görev süresi vb. gibi değişkenlerden oluşmaktadır. Araştırmada din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeylerini ölçmek için de Templer’in Ölüm kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Templer (1970) tarafından geliştirilmiş olan Ölüm Kaygısı Ölçeği, 15 maddeden oluşmaktadır. Ölüm Kaygısı Ölçeğinden alınan yüksek puanlar, ölüm kaygısı düzeyinin yüksek, düşük puanlar ise ölüm kaygısı düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir (Templer,1970:165-177).. Ölüm Kaygısı Ölçeği, dilimize çevrilmiş ve görünüm geçerliliği ve test-tekrar test tekniğiyle güvenilirlik ve geçerlik hesaplamaları daha önce üniversite öğrencileri örneklem alınarak yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda ölçeğin güvenilirlik katsayısının $r=.86$ ($p<.001$) olarak bulunduğunu ifade etmiştir. Ölüm Kaygısı Ölçeği’nin diğer geliştirilen kaygı ölçekleri ile de anlamlı korelasyonlarının olduğunu ortaya koyan karşılaştırmalı çalışmalar bulunmaktadır. Ki-kare değeri 591.34 ve serbestlik derecesi ise 167 olarak tespit edilmiştir ($P<.001$). KMO= .67, Cronbach Alfa= .60 olarak bulunmuştur (Sarıkaya,2013:54-65). Ayrıca son olarak Köftegöl’ün 2018 yılında gerçekleştirdiği araştırmada da yapılan faktör analizi sonucunda Ölüm Kaygısı Ölçeği’ni Cronbach Alfa güvenilirlik değerinin 0,80 olduğu görülmüştür. Yine söz konusu araştırmada gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda ve çizgi grafiğinde ölçekte yer alan 15 maddenin hepsinin tek bir boyutta toplandığı görülmüştür (Köftegöl, 2019:122). Bizim araştırmamızda yapılan faktör analizi sonucunda ve çizgi grafiğinde de ölçekte yer alan 15 maddenin orijinaline uygun olarak hepsinin tek bir boyutta toplandığı, Cronbach Alfa güvenilirlik değerinin 0,60 olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırmada dağılımın normalliğini test etmek için mean, mode, median, standart sapma, skewness ve kurtosis değerlerine bakılmış verilerin normal bir dağılım gösterdiği tespit edilmiş ve verilerin analizinde parametrik testlerden yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi

Din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeylerinin bazı değişkenler açısından ele alınıp incelenmesini amaç edinen bu araştırmada, ölçme araçları vasıtasıyla elde edilen ham verilerin hem girilmesinde hem de farklı istatistiksel tekniklerle analiz edilmesinde SPSS 18 paket programı kullanılmıştır. Verilerin analizinde kullanılan istatistiksel işlemler, seçilen ölçek tipleri ve araştırma hipotezleri dikkate alınarak seçilmiştir. Veriler analiz edilirken frekans dağılımı, aritmetik ortalama, t-testi, korelasyon vb. tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu araştırma, seçilen örneklem grubu, ölçme araçları, örneklemin ölçme araçlarındaki sorulara verdiği cevaplar, kullanılan istatistikî tekniklerle ve araştırmanın yapıldığı zaman dilimi ile sınırlıdır.

Hipotezler

Bu araştırmada başlangıçta belirlenen amaca uygun olarak şu hipotezlerin test edilmesi düşünülmektedir:

Hipotez 1. Bayan ve erkek din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeyleri farklı olacaktır. Bayan din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olacağı öngörülmektedir.

Hipotez 2. Din görevlilerinin yaş seviyeleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık derecesinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 3. Katılımcıların eğitim seviyelerine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 4. Örneklemin gelir seviyelerine göre ölüm kaygısı düzeylerinde anlamlılık derecesinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 5. Katılımcıların meslek türleri ile (imam, müezzin, kuran kursu öğreticisi, vaiz, vaize, müftü vs.) ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde farklar olacaktır.

Hipotez 6. Örneklemin meslekteki çalışma süreleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık düzeyinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 7. Katılımcıların cenaze yıkayıp yıkamama durumları ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık düzeyinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 8. Din görevlilerinin cenaze namazı kıldırıp kıldırılmama durumları ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık seviyesinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 9. Katılımcıların genç veya yaşlı bir kimsenin vefatından etkilenme derecesine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık seviyesinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 10. Din görevlilerinin cenaze namazı kıldırma esnasında düşündükleri hususlara göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık seviyesinde farklılıklar olacaktır.

Hipotez 11. Din Görevlilerinin nazarında insanların ölümden etkilenme derecesine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık seviyesinde ilişki ve farklılıklar olacaktır.

Hipotez 12. Katılımcıların farklı dinlerin ölüm ötesi inançlarına ilişkin araştırma yapma durumlarına göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık derecesinde farklılıklar olacaktır.

BULGULAR

1-Örneklemin Sosyo-kültürel ve Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan kişilerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına bakıldığında; örneklemin büyük çoğunluğunu (103 kişi; %83,1) erkek din görevlilerin oluşturduğu; %16,9'luk bir kısmını ise (21 kişi) bayan din görevlilerinin oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan din görevlilerinin yaş durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında da çoğunluğu yani %41,9'unu (52 kişi) 46-55 yaş arası din görevlilerinin oluşturduğu; daha sonra sırasıyla bunları %34,7'lik bir oranla (43 kişi) 26-35 yaş arası din görevlilerinin takip ettiği görülmektedir. Araştırmaya katılan din görevlilerinden 36-45 yaş arası olanların ise sayı ve oran bakımından (28 kişi, %22,6) en az oldukları görülmektedir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların Cinsiyet, Yaş, Eğitim ve Gelir Durumlarına Göre Dağılımları

	Değerler	N	%
Cinsiyet	Erkek	103	83,1
	Kadın	21	16,9
	Toplam	124	100
Yaşınız	26-35 yaş	43	34,7
	36-45 yaş	28	22,6
	46-55 yaş	52	41,9
	Cevapsız	1	0,8
	Toplam	124	100
Eğit. Durum u	Lise	39	31,5
	Yüksek okul	58	46,8
	Üniversite	24	19,4
	Cevapsız	3	2,4
	Toplam	124	100
Gelir Durumu	İyi	48	38,7
	Orta	71	57,3
	Düşük	5	4,0
	Toplam	124	100

Yine tablo 1'de görüleceği üzere araştırmaya katılan din görevlilerinin büyük bir kısmının (58 kişi, %46,8) iki yıllık yüksek okul mezunu oldukları; bunları daha sonra lise mezunu olanların (39 kişi, %31,5) takip ettiği görülmektedir. Araştırmaya katılan din görevlilerinden üniversite mezunu olduğunu belirtenlerin ise sayı ve oran bakımından en küçük grubu (24 kişi; %19,4) oluşturdukları gözlenmektedir. Diğer taraftan araştırmada 3 katılımcının ise eğitim durumu ile ilgili soruyu cevapsız bıraktıkları görülmüştür.

Gelir düzeyleri bakımından ise araştırmaya katılanların yaklaşık yarısından fazlasının (71 kişi; % 57,3) orta düzeyde olduğu; daha sonra sırasıyla bunları iyi gelir düzeyine sahip olanların (%38,7) takip ettiği görülmektedir. Ailesinin gelir düzeyi düşük olanların ise sayıca ve oran bakımından en düşük grubu (5 kişi; % 4,0) teşkil ettiği gözlenmektedir.

Tablo 2. Örneklemin Meslek Türlerine ve Mesleklerindeki Deneyim Sürelerine Göre Dağılımları

Meslek	Değerler	N	%
	İmam	91	73,4
Müezzin	10	8,1	
Vaiz/Vaize	21	16,9	
Müftü	2	1,6	
Toplam	124	100	
Meslekte Kaç Yıl Çalıştığı	1-5 yıl arası	27	21,8
	6-10 yıl arası	29	23,4
	11-20 yıl arası	21	16,9
	21 yıl ve üzeri	47	37,9
	Toplam	124	100,0

Tablo 2’de görüleceği üzere araştırmaya katılan din görevlilerinin büyük çoğunluğunun (91 kişi; %73,4) imam oldukları; daha sonra bunları vaiz ve vaizelerin (21 kişi; %16,9) ve akabinde müezzinlerin (10 kişi; %8,1) takip ettiği görülmektedir. Her il ve ilçe merkezinde sadece bir müftünün din görevlisi olarak bulunmasından dolayı da araştırmaya katılan müftülerin sayısı ve oran bakımından en küçük grubu (2 kişi; %1,6) oluşturdukları gözlenmektedir.

Diğer taraftan araştırmaya katılan din görevlilerinin meslekteki çalışma sürelerine göre dağılımlarına bakıldığında 21 yıl ve üzerinde din görevlisi olarak çalıştığını belirtenlerin sayısı ve oran bakımından en fazla olduğu (47 kişi; %37,9); daha sonra bunları 6-10 yıl arası din görevlisi olarak çalışanların (29 kişi; %23,4) ve 1-5 yıl arası din görevlisi olarak çalışanların (27 kişi; %21,8) takip ettiği görülmektedir. Araştırmaya katılan din görevlilerinden 11-20 yıl arası din görevlisi olarak çalışanların ise sayısı ve oran bakımından en küçük (47 kişi; %16,9) grubu oluşturdukları görülmektedir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılanların Cenaze Yıkama ve Birisinin Ölümünden Etkilenme Düzeylerine Göre Dağılımları

Cenaze Yıkadınız mı?	Değerler	N	%
	Hayır	29	23,4
Evet	95	76,6	
Toplam	124	100	
Kaç adet cenaze yıkadınız?	4 veya daha az kişi	16	12,9
	5 veya daha fazla kişi	80	64,5
	Cevapsız	28	22,6
	Toplam	124	100,0
Genç birisinin ölümünden etkilenme düzeyi	Biraz etkilenirim	7	5,6
	Etkilenirim	57	46,0
	Çok etkilenirim	59	47,6
	Cevapsız	1	0,8
	Toplam	124	100,0
Yaşlı birisinin ölümünden etkilenme	Biraz etkilenirim	24	19,4
	Etkilenirim	79	63,7
	Çok etkilenirim	21	16,9
	Toplam	124	100,0

Yine tablo 3’de görüleceği üzere araştırmaya katılan din görevlilerinin cenaze yıkayıp yıkamadıklarına göre durumlarına bakıldığında; büyük çoğunluğunun (95 kişi; %76,6) mesleklerinin gereği olarak cenaze yıkadıkları; sadece yaklaşık dörtte bir oranında (29 kişi; %23,4) bir din görevlisi grubunun hiç cenaze yıkamadıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Cenaze yıkayan din görevlilerinden ise yarısından fazlasının (80 kişi; %64, 5) 5 veya daha fazla kişinin cenazesini yıkadıkları; yaklaşık %13’ünün (16 kişi) ise 4 veya daha az kişinin cenazesini yıkadıklarını ifade ettikleri görülmüştür. Büyük ihtimalle hiç cenaze yıkamayanların ise 28 kişi; %22,6) bu soruyu cevapsız bıraktıkları görülmüştür.

Benzer şekilde tablo 3’de görüleceği üzere araştırmaya katılan din görevlilerine genç bir kimsenin ölümünden etkilenme düzeyleri sorulmuştur. Bu bağlamda katılımcılardan yarısına yakını (59 kişi; %47,6) “çok etkilenirim” şeklinde cevap verirken %46’sı (47 kişi) ise “etkilenirim” şeklinde cevap vermiştir. Diğer taraftan çok küçük bir örneklem grubu ise (7 kişi; %5,6) “biraz etkilenirim” şeklinde cevap vermişlerdir. Bir din görevlisinin ise söz konusu soruyu cevapsız bıraktığı görülmüştür.

Bununla birlikte araştırmaya katılan din görevlilerine yaşlı birisinin ölümünden etkilenme düzeyleri sorulduğunda ise örneklemin yarısından fazlası (79 kişi; % 63,7) “etkilenirim” şeklinde %19,4’ü ise “biraz etkilenirim” şeklinde cevap vermişlerdir. Yaşlı birisinin ölümünden “çok etkilenirim” şeklinde cevap veren din görevlilerinin sayısı ve oran bakımından ise en küçük grubu (21 kişi; % 16,9) oluşturdukları görülmüştür.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Cenaze Namazı Kıldırma ve Namaz Esnasında Düşündükleri Hususlara Göre Dağılımları

Cenaze namazı kıldırma durumu	Değerler	N	%
	Hayır		20
Evet		101	81,5
Cevapsız		3	2,4
Toplam		124	100
Cenaze namazı esnasında düşünülen şey	Hepimizin bir gün öleceğini	60	48,4
	Görevi kusursuz yerine getirmeyi	11	8,9
	Hayatıma ona göre yön vermeyi	21	16,9
	Okuduğum dua ve surelerin anlamlarını	2	1,6
	Zihnimi meşgul eden problemleri	6	4,8
	Cevapsız	24	19,4
	Toplam	124	100

Tablo 4’de görüleceği üzere araştırmaya katılan din görevlilerine cenaze namazı kıldırıp kıldırmadıkları sorulduğunda; büyük çoğunluğunun (101 kişi; %81,5) görev alanları kapsamında cenaze namazı kıldırarak; küçük bir din görevlisi grubunun ise (20 kişi; %16,1) hiç cenaze namazı kıldırmadıkları tespit edilmiştir. Üç din görevlisinin ise bu soruyu cevapsız bıraktıkları görülmüştür. Diğer taraftan din görevlilerine cenaze namazı kıldırma esnasında ne düşündükleri sorulmuştur. Bu bağlamda katılımcıların yaklaşık yarısının (60 kişi; %48,4) “hepimizin bir gün öleceğini düşündükleri”; yaklaşık %17’sinin ise (21 kişi) “hayatlarına ona göre yön vermeleri gerektiğini”; %8,9’unun ise (11 kişi) görevi kusursuz bir şekilde yerine getirmeleri gerektiğini; %4,8’inin (6 kişi) ise zihinlerini meşgul eden problemleri düşündüklerini ifade ettikleri görülmüştür. Cenaze namazı kıldırırken namazda okuduğu dua ve surelerin anlamını düşündüğünü belirten din görevlilerinin ise sayısı ve oran bakımından en küçük grubu (2 kişi; %1,6) oluşturdukları tespit edilmiştir. Bununla birlikte 24 din görevlisinin ise (%19,4) söz konusu soruyu cevapsız bıraktıkları görülmüştür.

Tablo 5’te görüleceği üzere araştırmaya katılan din görevlilerinin yaklaşık yarısından fazlası (68 kişi; % 54,8) insanların sadece cenaze merasimi boyunca ölümden etkilendiklerini; %31’5’inde ise birkaç gün boyunca ölümün etkisinin kendilerinde devam ettiğini ifade etmişlerdir. Ölüm hadisesinden derinden etkilenip yaşam tarzlarını değiştiren kimselerin olduğunu belirten din görevlilerinin sadece 2 kişi (% 1,6 oranında) olduğu; insanların ölümden hiç etkilenmediğini ifade eden din görevlilerinin ise %12,1 (15 kişi) olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Ölümün İnsanlar Üzerindeki Etkisi

Size göre ölümün insanlar üzerindeki etkisi nedir?	N	%
Hiç etkilenmiyorlar	15	12,1
Cenaze merasimi süresince etkileniyorlar	68	54,8
Bir kaç gün boyunca etkileniyorlar	39	31,5
Derinden etkilenip yaşam tarzlarını değiştiriyorlar	2	1,6
Toplam	124	100

Tablo 6. Diğer Dinlerin Ölüm Ötesi İnançları Üzerine Araştırma Yapma

Farklı dinlerin ölüm ötesi inançları üzerine araştırma yaptınız mı?	N	%
Hiç yapmadım	61	49,2
Ehli kitap üzerine yaptım	22	17,7
Beser i dinler üzerine yaptım	12	9,7
İslam dışındakileri gerek duymadım	28	22,6
Toplam	124	100

Tablo 6’da görüleceği üzere araştırmaya katılan din görevlilerine diğer dinlerin ölüm ötesi inançlarına ilişkin herhangi bir araştırma yapıp yapmadıkları sorulduğunda; yaklaşık yarısının (61 kişi;%49,1) konu ile ilgili hiç araştırma yapmadıklarını; %22,6’sının (28 kişi) İslam dışındaki dinlerin ölüm ötesi inançları ile ilgili araştırma yapmaya gerek duymadıklarını; %17,7’sinin sadece ilahi dinlerin ölüm ötesi inançları üzerine araştırma yaptıklarını ve çok küçük bir din görevlisi grubunun ise (12 kişi; %9,7) beşeri dinlerin ölüm ötesi inançları üzerine de araştırma yaptıklarını belirttikleri görülmüştür.

2-Örneklemin Sosyo-kültürel ve Demografik Özelliklerine Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklara / İlişkilere İlişkin Bulgular

Tablo 7.Din Görevlilerinin Cinsiyetlerine Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (T-Testi)

Değerler	Cinsiyet	N	A.Ort.	Std.S.	t	df	p
Ölüm Kaygısı Düzeyleri Aritm. Ort.	1-)Erkek	103	2,3572	,28293	-1,510	122	,134
	2-)Kadın	21	2,4585	,26557			

p>0,05, anlamlılık derecesinde bir fark yoktur.

Din görevlilerinin cinsiyetlerine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde bir fark olup olmadığını anlamak için yapılan t-testi sonucunda; ölüm kaygısı ortalamalarında bayan din görevlilerinin lehine bir miktar fark görülse de bu farkın istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde ulaşmadığı görülmüştür (p>0,05)

Tablo 8.Din Görevlilerinin Meslek Türlerine Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA p> 0,05;Tukey HSD p> 0,05).

Meslek Türleri.	N	A.Ort.	Std.S.	F	P	Fark
İmam	91	2,3536	,29266	,969	,410	Fark yok
Müezzin	10	2,3585	,19145			
Vaize	21	2,4585	,26557			
Müftü	2	2,5161	,27372			
Toplam	124	2,3744	,28162			

Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı olarak çalışan din görevlilerinin meslek türlerine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık derecesinde bir farklılık olup olmadığını anlamak için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda Ölüm Kaygısı Ölçeği’nden en yüksek ortalamayı her ne kadar müftüler (2,52) ve vaiz/vaizeler (2,46) almışsa da bu farklılıkların nereden kaynaklandığını tespit

etmek için yapılan Tukey testinde bunların istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaşmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 9. Din Görevlilerinin Cenaze Yıkayıp Yıkamama Durumlarına Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (T-Testi)

Değerler	Cenaze Yıkama	N	A.Ort.	Std.S.	t	df	p
Ölüm Kaygısı Düzeyleri Aritm. Ort.	1-)Hayır	29	2,3551	,35965	-,351	37,004	,728
	2-)Evet	95	2,3803	,25514			

$p>0,05$, anlamlılık derecesinde bir fark yoktur.

Tablo 9’da görüleceği üzere din görevlilerinin cenaze yıkayıp yıkamama durumlarına göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında bir fark olup olmadığını tespit etmek için t-testi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlılık derecesinde bir fark meydana gelmediği, başka bir deyişle cenaze yıkayan ve yıkamayan din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarında her ne kadar cenaze yıkayanlar lehine çok küçük bir fark görülsede bunun istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı görülmüştür.

Tablo 10. Din Görevlilerinin Yıkadıkları Cenaze Sayılarına Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (T-Testi)

Değerler	Cenaze Sayısı	N	A.Ort.	Std.S.	t	df	p
Ölüm Kaygısı Düzeyleri Aritm. Ort.	1-)4 ve daha az	16	2,3291	,23336	-,765	94	,446
	2-)5 ve üzeri	80	2,3837	,26526			

$p>0,05$, anlamlılık derecesinde bir fark yoktur.

Benzer şekilde tablo 10’da görüleceği üzere yine yapılan t-testi sonucunda meslek hayatı boyunca cenaze yıkamış olan din görevlilerinin yıkadıkları cenaze sayısına göre ölüm kaygısı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlılık derecesinde bir fark meydana gelmediği gözlenmiştir ($p>0,05$).

Başka bir deyişle dört ve daha az cenaze yıkayan din görevlileri ile beş ve daha fazla cenaze yıkayan din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde bir fark olmadığı gibi benzer şekilde din görevlilerinin yıkadıkları cenaze sayısındaki artış ile ölüm kaygısı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 11. Din Görevlilerinin Cenaze Namazı Kıldırıp Kıldırılmama Durumlarına Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (T-Testi)

Değerler	Cenaze Namazı	N	A.Ort.	Std.S.	t	df	p
Ölüm Kaygısı Düzeyleri Art. Ort.	1-)Hayır	20	2,4281	,26818	,986	119	,326
	2-)Evet	101	2,3596	,28712			

$p>0,05$, anlamlılık derecesinde bir fark yoktur.

Tablo 11’de görüleceği üzere din görevlilerinin cenaze namazı kıldırıp kıldırılmama durumlarına göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında fark olup olmadığına bakıldığında hiç cenaze namazı kıldırılmayan din görevlilerinin -ki bunların büyük çoğunluğu da bayan din görevlileridir- Ölüm Kaygısı Ölçeği’nden aldıkları puanların ortalaması diğerlerinden bir miktar yüksek olsa da (2,43) bu farkın gerçekleştirilen t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı olmadığı gözlenmektedir. Dolayısıyla cenaze namazı kıldırılan ve kıldırılmayan din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeyleri bakımından benzer oldukları söylenebilir.

Tablo 12. Din Görevlilerinin Genç Bir Kimsenin Ölümünden Etkilenme Derecesine Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA $p < 0,05$; Tukey HSD $p < 0,05$).

Etkilenme Derecesi	N	A.Ort.	Std.S.	F	P	Fark
1)Biraz etkilenirim	7	2,1791	,21390	4,410	,014	1 ile 3 arasında
2)Etkilenirim	57	2,3259	,27956			
3)Çok etkilenirim	59	2,4414	,27566			
Toplam	123	2,3730	,28232			

$p < 0,05$, anlamlılık derecesinde bir fark vardır.

Tablo 12’de görüleceği üzere araştırmada din görevlilerinin genç bir kimsenin vefatından etkilenme dereceleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamaya yönelik olarak tek yönlü varyans analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen varyans analizi sonucunda genç bir kimsenin vefatından “çok etkilenirim” şeklinde cevap veren din görevlilerinin ölüm kaygısı ortalamalarının 2,44; “etkilenirim” şeklinde cevap verenlerin Ölüm Kaygısı Ölçeği’nden aldıkları puan ortalamasının 2,32 ve “biraz etkilenirim” şeklinde cevap verenlerin ölüm kaygısı ortalamalarının ise 2,17 olduğu gözlenmiştir. Ayrıca varyans analizi sonucunda bu ortalamalar arasındaki farklılıkların istatistiksel olarak $p < 0,05$ düzeyinde anlamlılık derecesine ulaştığı tespit edilmiştir. Söz konusu farklılıkların nereden kaynaklandığını anlamaya yönelik olarak gerçekleştirilen Tukey testi sonucunda ise anlamlılık düzeyindeki bu farklılıkların genç bir kimsenin vefatından “biraz etkilenirim” şeklinde cevap veren din görevlileri ile “çok etkilenirim” şeklinde cevap veren din görevlileri arasındaki farktan kaynaklandığı görülmüştür. Başka bir deyişle genç bir kimsenin vefatından “çok etkilendiğini” ifade eden din görevlilerinin ölüm olayından kaygı duyma düzeylerinin “biraz etkilendiğini” belirten din görevlilerine göre anlamlılık derecesinde daha yüksek olduğu söylenebilir.

Diğer taraftan araştırmada din görevlilerinin yaşlı bir kimsenin vefatından etkilenme derecelerine göre ölüm kaygısı ortalamaları arasında küçük bir takım farklılıklar olsa da bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı görülmüştür ($p > 0,05$).

Tablo 13. Din Görevlilerinin Cenaze Namazı Kıldırma Esnasında Düşündükleri Hususlara Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA $p < 0,05$; Tukey HSD $p > 0,05$).

Düşünülen Husus	N	A.Ort.	Std.S.	F	P	Fark
1)Hepimizin bir gün öleceğini	60	2,3178	,25270	2,606	,041	Fark yok
2) Görevi kusursuz yerine getirme	11	2,2668	,33752			
3) Hayatıma ona göre yön verme	21	2,5020	,29395			
4) Okuduğum dua ve surelerin anlamlarını düşünme	2	2,4677	,02281			
5) Zihnimi meşgul eden problemi düşünme	6	2,2002	,32170			
Toplam	100	2,3468	,28316			

Tablo 13’te görüleceği üzere cenaze namazı kıldırma din görevlilerinin namaz kıldırma esnasında düşündükleri hususlara göre ölüm kaygısı düzeylerine bakıldığında; cenaze namazı esnasında hayatlarına ölüme düşünerek yön vermeleri gerektiğini düşünen din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarının en yüksek olduğu (2,50) daha sonra bunları cenaze namazında okudukları dua ve surelerin anlamlarını düşünenlerin (2,46) ve hepimizin bir gün öleceğini düşünenlerin (2,31) takip ettiği görülmektedir. Diğer taraftan cenaze namazı esnasında görevlerini kusursuz bir şekilde yerine getirmeleri gerektiğini düşünen din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarının 2,26; zihinlerini meşgul eden problemleri düşündüğünü söyleyenlerin ölüm kaygısı puan ortalamalarının ise en düşük düzeyde olduğu (2,20) gözlenmiştir. Bununla birlikte yapılan Tukey testi sonucunda söz konusu ölüm

kaygısı puan ortalamaları arasındaki bu farkların istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı görülmüştür ($p < 0,05$).

Tablo 14. Din Görevlilerinin Nazarında İnsanların Ölümünden Etkilenme Derecesine Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA $p < 0,05$; Tukey HSD $p < 0,05$).

Ölümünden Etkilenme Düzeyi	N	A.Ort.	Std.S.	F	P	Fark
1) Hiç etkilenmiyorlar	15	2,2187	,28032	2,717	,048	Fark yok
2) Cenaze merasimi süresince etkileniyorlar	68	2,3951	,26338			
3) Bir kaç gün boyunca etkileniyorlar	39	2,4130	,28998			
4) Derinden etkilenip yaşam tarzlarını değiştiriyorlar	2	2,0835	,43746			
Toplam	124	2,3744	,28162			

Araştırmada din görevlilerinin nazarında insanların ölüm hadisesinden etkilenme derecelerine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için varyans analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan varyans analizi sonucunda ölüm olayından insanların birkaç gün boyunca etkilendiğini ifade eden din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarının en yüksek olduğu (2,41); daha sonra bunları insanların ölümünden cenaze merasimi boyunca etkilendiğini belirten din görevlilerinin takip ettiği (2,39) takip etmektedir.

Ölüm hadisesinden insanların hiç etkilenmediğini belirten din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarının 2,21 ve insanların ölümünden derinden etkilenip yaşam tarzlarını değiştirdiklerini söyleyen din görevlilerinin puan ortalamalarının ise en düşük olduğu (2,08) görülmüştür. Bununla birlikte yapılan Tukey testi sonucunda din görevlilerin ölüm kaygısı puan ortalamaları arasındaki bu puan farklılıklarının istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 15. Din Görevlilerinin Farklı Dinlerin Ölüm Ötesi İnançlarına İlişkin Araştırma Yapma Durumlarına Göre Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki Farklılıklar (Tek Yönlü Varyans Analizi-ANOVA $p < 0,05$; Tukey HSD $p < 0,05$).

Araştırma Yapma Durumları	N	A.Ort.	Std.S.	F	P	Fark
1) Hiç yapmadım	61	2,3659	,25864	,752	,523	Fark yok
2) Ehli kitap üzerine yaptım	22	2,4006	,25832			
3) Beşeri dinler üzerine yaptım	12	2,4643	,35398			
4) İslam dışındakileri gerek duymadım	28	2,3264	,31853			
Toplam	123	2,3727	,28217			

Din görevlilerinin farklı dinlerin ölüm ötesi inançları üzerine araştırma yapma durumlarına göre ölüm kaygısı puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek ortalamanın beşeri dinler üzerine araştırma yaptığını ifade eden din görevlilerine ait olduğu (2,46); daha sonra bunları 2,40 puan ortalaması ile ehli kitap üzerine araştırma yaptığını söyleyenlerin takip ettiği görülmektedir. Ölüm Kaygısı Ölçeği'nden alınan en düşük puan ortalamasına ise "İslam dini dışındaki dinlerin ölüm ötesi inançlarını araştırmaya gerek duymadığını" ifade eden kişilere ait olduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte yapılan Tukey testi sonucunda bu ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde fark olmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan din görevlilerinin bazı sosyo-demografik ve kültürel özellikleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasındaki korelasyonlara bakıldığında da, istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde ilişkilerin olduğu görülmektedir. Bu bağlamda din görevlilerinin yaş düzeyleri ile cenaze yıkama, yıkanılan cenaze sayısı ve cenaze namazı kıldırma durumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Başka bir deyişle din görevlilerinin yaşlarındaki artışa bağlı olarak cenaze yıkama, yıkanılan cenaze sayısı ve cenaze namazı kıldırma durumlarında da bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16. Örneklemenin Sosyo-Kültürel Özellikleri ile Ölüm Kaygısı Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Dair Bulgular

Değişkenler	Yaş r	Eğitim r	Gelir r	Meslekte Çalışma Süresi r	Ölümün İnsanlar Üzerinde ki Etkisi r	Genç kimsenin vefatının etkisi r
Cenaze Yıkama	,373**	-,096	,032	,348**	-,070	-,184*
Yıkanılan cenaze sayısı	,355**	-,064	-,122	,503**	,099	-,163
Cenaze namazı kıldırma	,248**	,057	,042	,292**	-,183*	-,211*
Ölüm Kaygısı	-,021	,187*	-,130	,077	,115	,261**

*p<0,05 düzeyinde anlamlı

** p<0,01 düzeyinde anlamlı

Benzer şekilde din görevlilerinin meslekteki çalışma sürelerindeki artışa bağlı olarak da söz konusu değişkenlerde pozitif yönde bir artış olduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte din görevlilerinin meslekteki çalışma süreleri ile ölüm kaygısı düzeylerinde pozitif fakat istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğu görülürken yaş düzeyleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında ise negatif yönde fakat anlamlılık düzeyine ulaşmayan bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Başka bir deyişle din görevlilerinin yaşları arttıkça ölüm kaygısı düzeylerinin azaldığını söylemek mümkündür. Diğer taraftan din görevlilerinin eğitim seviyelerine göre cenaze yıkama, yıkanılan cenaze sayısı arasında negatif fakat anlamlılık düzeyinde olmayan ve cenaze namazı kıldırma durumları ile eğitim seviyeleri arasında da pozitif yönde ve anlamlılık düzeyinde olmayan bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca eğitim seviyeleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında ise pozitif yönde ve anlamlılık derecesinde bir korelasyon olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle din görevlilerinin eğitim seviyeleri arttıkça ölüm kaygısı düzeylerinin de arttığı söylenebilir.

Din görevlilerinin gelir durumları ile diğer değişkenler arasındaki ilişkilere bakıldığında; gelir durumu ile cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arasında pozitif fakat anlamlılık düzeyinde olmayan bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Diğer taraftan din görevlilerinin gelir durumları ile yıkadıkları cenaze sayısı ve ölüm kaygısı düzeyleri arasında ise negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğu görülmektedir. Yani din görevlilerinin gelir düzeyleri arttıkça yıkadıkları cenaze sayısı ve ölüm kaygısı düzeylerin de anlamlılık derecesinde olmasa da bir azalma olmaktadır.

Yine tablo 16'ya bakıldığında din görevlilerinin cenaze namazı kıldırma durumları ile ölümün insanlar üzerindeki etkisi arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle din görevlilerinin cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arttıkça ölümün insanlar üzerindeki etkisinin azaldığını düşünme durumları artmaktadır. Diğer taraftan din görevlilerinin ölümün insanlar üzerindeki etkisi hususundaki düşünceleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaşmayan pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Yine tablo 16'ya bakıldığında din görevlilerinin genç bir insanın vefatından etkilenme durumları ile cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arasında negatif yönde ve anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle din görevlilerinin cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arttıkça genç bir insanın vefatından etkilenme durumlarında da anlamlı bir şekilde azalma olduğu görülmektedir. Bununla birlikte onların genç bir insanın vefatından etkilenme durumları ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında pozitif yönde ve anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmektedir. Dolayısıyla din görevlilerinin genç bir insanın vefatından etkilenme durumları arttıkça ölüm kaygısı düzeylerinde de bir artış olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çanakkale ili sınırları içerisinde Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı olarak çalışan din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeylerini sosyo-kültürel ve demografik özellikleri açısından incelemeyi temel amaç edinen bu çalışmada, başlangıçta belirlenen hipotezlerin bir kısmının doğrulandığı görülmüştür.

Ülkemizde konu ile ilgili olarak gerçekleştirilen sınırlı sayıda araştırma sonucuna baktığımızda da bizim araştırma bulgularımızla benzer yönde araştırma sonuçlarının var olduğu görülmektedir. Zira araştırmada genel olarak örneklemin ölüm kaygısı düzeyleri ile sosyo-demografik ve kültürel özellikleri arasındaki ilişkilere göz atıldığında; din görevlisi kadınların erkeklerden daha fazla ölüm kaygısına sahip oldukları fakat bunun istatistiksel olarak anlamlılık seviyesine ulaşmadığı tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda gerek ülkemizde (Hökelekli,1992;Karaca,1997; Dağlı, 2010;Kıraç, 2007) gerekse yurtdışında (Amjad, 2014; Suhail ve Akram, 2002; Harding, 2007; Chuin, 2009) bizim araştırma bulgularımızla paralellik arz eden dolayısıyla kızların erkeklerden daha fazla ölüm kaygısına sahip olduğunu ortaya koyan bulguların olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte bazı araştırmalarda erkeklerin kadınlardan daha fazla ölüm kaygısına sahip olduğu tespit edilmiştir. Örneğin; Bilge (2013:21), Kurtulan ve Kararımak'ın (2016:171) yaptıkları çalışmalarda erkeklerin kadınlara göre daha fazla ölüm kaygısına sahip oldukları tespit edilmiştir. Kadınların erkeklerden daha fazla ölüm kaygısı yaşamalarında kadınların daha duygusal bir yapıya sahip olmaları, toplumsal cinsiyet rolleri, biyolojik özelliklerin ve hormonların etkisi vb. gibi hususların etkili olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden kadınlar erkeklere göre daha fazla ölüm kaygısı yaşayabilmektedirler.

Benzer şekilde araştırmamızda katılımcıların yaş ve gelir düzeyleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık düzeyinde herhangi bir ilişki ve farklılık görülmemiştir. Ülkemizde Yıldız'ın (1998:72) ve Avcı'nın (2012:60) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmalarda da yaş ile ölüm kaygısı arasında anlamlılık düzeyinde herhangi bir ilişki görülmemiştir. Bununla birlikte Karaca'nın (2000:327), Dağlı'nın (2010:136) ve Köftegöl'ün (2018:178) yaptıkları çalışmalarda yaş ile ölüm kaygısı arasında anlamlılık derecesinde negatif bir ilişki saptanmıştır. Bu bulgulara göre yaş düzeyi arttıkça ölüm kaygısı düzeyinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Dağlı'nın (2010:137) ve Yıldız'ın (1998:95) yaptıkları çalışmalarda ise gelir durumu ile ölüm kaygısı arasında anlamlı düzeyde bir ilişki tespit edilememiştir. Diğer taraftan Köftegöl'ün (2018:178) ve Kıraç'ın (2007:131-132) yaptığı çalışmalarda ise gelir düzeyi yüksek olanların ölüm kaygısı puanlarının diğerlerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Yine araştırmada din görevlilerinin meslek türlerine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık derecesinde bir farklılık olup olmadığını anlamak için gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi sonucunda Ölüm Kaygısı Ölçeği'nden en yüksek ortalamayı her ne kadar müftüler (2,52) ve vaiz/vaizeler (2,46) almışsa da bu farklılıkların yapılan Tukey testinde bunların istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaşmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Benzer şekilde Köftegöl'ün (2018:179) çeşitli meslekten kişiler üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasında da katılımcıların meslek türlerine göre ölüm kaygısı düzeylerinde bir takım küçük farklılıklar olsa da bunların istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı görülmüştür ($p< 0,01$). Yine aynı şekilde Ertufan'ın (2008:72) doktorlar üzerinde yaptığı çalışmasında da bizim araştırma bulgularımıza benzer şekilde ölüm kaygısı ile meslekler arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Bununla birlikte Karaca'nın (2000:328) gerçekleştirdiği araştırmada ise deneklerin ölüm kaygısı düzeylerinin meslek değişkenine göre değiştiği gözlenmiştir. Söz konusu araştırmada öğrenciler en yüksek ölüm kaygısı düzeyini sergilerken polisler ise en düşük ölüm kaygısı sergileyen grup olmuştur. Öğretmen, doktor ve emekli öğretmenlerin ölüm kaygısı ölçeğinden aldıkları puanlar ise birbirlerine oldukça yakın ve yükseklik bakımından öğrencilerden sonra ikinci sırada bulunmaktadır.

Diğer taraftan katılımcıların eğitim durumları ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlılık düzeyinde ilişki ve farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda yapılan korelasyon analizinde eğitim durumu ile ölüm kaygısı arasında pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde bir korelasyon olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle din görevlilerinin eğitim seviyeleri arttıkça ölüm kaygısı düzeylerinin de arttığı söylenebilir. Konu ile ilgili olarak daha önce yapılan araştırmalarda da benzer yönde bulguların olduğu görülmektedir. Örneğin; Avcı'nın (2012:61) gerçekleştirdiği araştırmada da eğitim düzeyi ile ölüm kaygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Buna göre üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada sınıf seviyesi yükseldikçe ölüm kaygısı düzeyinin de yükseldiği bulgulanmıştır. Buna karşılık Çınar'ın (2015:83-84), Erdoğan ve

Özkan'ın (2007:176) yaptığı çalışmalarda ise eğitim düzeyi yükseldikçe ölüm kaygısı düzeylerinin azaldığı tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim, meslek ve gelir düzeyleri vs. ile ölüm kaygıları arasında anlamlılık düzeyinde ilişkiler ve farklılıklar olduğuna dair hipotezlerimizin sadece eğitim değişkeni ile ilgili olanının araştırma bulguları ile doğrulanmış olduğu görülmektedir.

Benzer şekilde din görevlilerinin cenaze yıkayıp yıkamama durumlarına göre ölüm kaygısı düzeylerinde bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Gerçekleştirilen t-testi sonucunda göre cenaze yıkayan ve yıkamayan din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarında her ne kadar cenaze yıkayanlar lehine çok küçük bir fark görülsede bunun istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı görülmüştür. Yine yapılan t-testi ve korelasyon analizi sonucunda meslek hayatı boyunca cenaze yıkamış olan din görevlilerinin yıkadıkları cenaze sayısına göre ölüm kaygısı düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlılık derecesinde bir fark meydana gelmediği gözlenmiştir ($p>0,05$). Yılmaz'ın çocuklardaki ölüm kaygısını etkileyen faktörleri tespit etmek amacıyla gerçekleştirdiği bir çalışmada benzer şekilde ölüm olayına şahit olma yani ebeveyn ve akraba kaybı yaşamış ve yaşamamış olan çocukların ölüm kaygısı puanlarının birbirine oldukça yakın değerlerde olduğu tespit edilmiştir (2013:186).

Din görevlilerinin cenaze namazı kıldırıp kıldırılmama durumlarına göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında fark olup olmadığına bakıldığında hiç cenaze namazı kıldırılmayan din görevlilerinin -ki bunların büyük çoğunluğu da bayan din görevlileridir- Ölüm Kaygısı Ölçeği'nden aldıkları puanların ortalaması diğerlerinden bir miktar yüksek olsa da (2,43) bu farkın gerçekleştirilen t-testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı olmadığı gözlenmiştir.

Din görevlilerinin genç bir kimsenin vefatından etkilenme dereceleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamaya yönelik olarak tek yönlü varyans analizi gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen varyans analizi sonucunda genç bir kimsenin vefatından “çok etkilendiğini” ifade eden din görevlilerinin ölüm olayından kaygı duyma düzeylerinin “biraz etkilendiğini” belirten din görevlilerine göre anlamlılık derecesinde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Diğer taraftan çalışmada din görevlilerinin yaşlı bir kimsenin vefatından etkilenme derecelerine göre ölüm kaygısı ortalamaları arasında küçük bir takım farklılıklar olsa da bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Din görevlilerinin namaz kıldırma esnasında düşündükleri hususlara göre ölüm kaygısı düzeylerine bakıldığında; cenaze namazı esnasında hayatlarına ölüme düşünerek yön vermeleri gerektiğini düşünen din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarının en yüksek olduğu (2,50). Diğer taraftan zihinlerini meşgul eden problemleri düşündüğünü söyleyenlerin ölüm kaygısı puan ortalamalarının ise en düşük düzeyde olduğu (2,20) gözlenmiştir. Bununla birlikte yapılan Tukey testi sonucunda söz konusu ölüm kaygısı puan ortalamaları arasındaki bu farkların istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı görülmüştür ($p<0,05$).

Araştırmada din görevlilerinin nazarında insanların ölüm hadisesinden etkilenme derecelerine göre ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için varyans analizi gerçekleştirilmiştir. Yapılan varyans analizi sonucunda ölüm olayından insanların birkaç gün boyunca etkilendiğini ifade eden din görevlilerinin ölüm kaygısı puan ortalamalarının en yüksek olduğu (2,41); insanların ölümden derinden etkilenip yaşam tarzlarını değiştirdiklerini söyleyen din görevlilerinin puan ortalamalarının ise en düşük olduğu (2,08) görülmüştür. Bununla birlikte yapılan Tukey testi sonucunda din görevlilerin ölüm kaygısı puan ortalamaları arasındaki bu puan farklılıklarının istatistiksel olarak anlamlılık derecesine ulaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Din görevlilerinin farklı dinlerin ölüm ötesi inançları üzerine araştırma yapma durumlarına göre ölüm kaygısı puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek ortalamanın beşeri dinler üzerine araştırma yaptığını ifade eden din görevlilerine ait olduğu (2,46); Ölüm Kaygısı Ölçeği'den alınan en düşük puan ortalamasına ise “İslam dini dışındaki dinlerin ölüm ötesi inançlarını araştırmaya gerek duymadığını” ifade eden kişilere ait olduğu gözlenmektedir. Yine benzer şekilde yapılan Tukey testi sonucunda bu ortalamalar arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyinde fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bununla birlikte daha önce din görevlileri bazında bu değişkenlerle ölüm kaygısı

arasındaki farkları konu edinen araştırma sonuçlarına rastlanmadığı için karşılaştırma yapma imkanı mümkün olmamıştır.

Ayrıca yapılan korelasyon analizi sonuçlarına bakıldığında; din görevlilerinin yaş düzeyleri ile cenaze yıkama, yıkanılan cenaze sayısı ve cenaze namazı kıldırma durumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmiştir. Başka bir deyişle din görevlilerinin yaşlarındaki artışa bağlı olarak cenaze yıkama, yıkanılan cenaze sayısı ve cenaze namazı kıldırma durumlarında da bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Benzer şekilde din görevlilerinin meslekteki çalışma sürelerindeki artışa bağlı olarak da söz konusu değişkenlerde pozitif yönde bir artış olduğu gözlenmektedir. Bununla birlikte din görevlilerinin meslekteki çalışma süreleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında pozitif fakat istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğu görülmüştür. Buna karşılık yukarıda da bahsedildiği üzere yaş düzeyleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında ise negatif yönde fakat anlamlılık düzeyine ulaşmayan bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Diğer taraftan din görevlilerinin eğitim seviyelerine göre cenaze yıkama, yıkanılan cenaze sayısı arasında negatif fakat anlamlılık düzeyinde olmayan ve cenaze namazı kıldırma durumları ile eğitim seviyeleri arasında da pozitif yönde ve anlamlılık düzeyinde olmayan bir ilişki tespit edilmiştir.

Din görevlilerinin gelir durumları ile diğer değişkenler arasındaki ilişkilere bakıldığında; gelir durumu ile cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arasında pozitif fakat anlamlılık düzeyinde olmayan bir ilişki olduğu gözlenmektedir. Diğer taraftan din görevlilerinin gelir durumları ile yıkadıkları cenaze sayısı ve ölüm kaygısı düzeyleri arasında ise negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı olmayan bir ilişki olduğu görülmektedir.

Yine din görevlilerinin cenaze namazı kıldırma durumları ile ölümün insanlar üzerindeki etkisi arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle din görevlilerinin cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arttıkça ölümün insanlar üzerindeki etkisinin azaldığını düşünme durumları artmaktadır. Diğer taraftan din görevlilerinin ölümün insanlar üzerindeki etkisi hususundaki düşünceleri ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlılık düzeyine ulaşmayan pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Son olarak din görevlilerinin genç bir insanın vefatından etkilenme durumları ile cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arasında negatif yönde ve anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle din görevlilerinin cenaze yıkama ve cenaze namazı kıldırma durumları arttıkça genç bir insanın vefatından etkilenme durumlarında da anlamlı bir şekilde azalma olduğu görülmektedir. Bununla birlikte onların genç bir insanın vefatından etkilenme durumları ile ölüm kaygısı düzeyleri arasında pozitif yönde ve anlamlılık düzeyinde bir ilişki olduğu görülmektedir. Dolayısıyla din görevlilerinin genç bir insanın vefatından etkilenme durumları arttıkça ölüm kaygısı düzeylerinde de bir artış olduğu söylenebilir. Ancak daha önce bu değişkenler arasındaki ilişkileri konu edinen araştırma sonuçlarına rastlanmadığı için elde edilen bu bulgularla karşılaştırma yapmak mümkün olmamıştır.

ÖNERİLER

- Bu araştırma neticesinde şu tespitleri ve önerileri yapmak mümkündür:
Bireyin kendi ölümünü düşünmesi, onu cesaretle kabullenmesi, onu tümüyle kendi deneyimleri içinde bütünleştirmesi, bireye yaşama yeniden ve tümüyle farklı gözle bakmasını sağlayacaktır. Ölüm olgusundan kaçmak yerine onunla yüzleşmenin sağlayacağı psikolojik yararlar çok fazladır.
- Üniversite döneminde ölüm eğitiminin verilmesi de ölüm olgusuyla yüzleşmek ve onu anlamak, ölüm kaygısı ve korkusu üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmak ve kaygıyı ve korkuyu azaltmakta büyük yarar sağlayabilmektedir.
- Dinin temel kaynaklarını esas alarak İslam dini hakkında halkımıza bir takım bilgilendirmelerde ve tebliğ faaliyetlerinde bulunan, ilgili kanun ve yönetmeliklerle belirlenen bir takım dini ve manevi hizmetleri yerine getiren din görevlilerinin ölüm olgusuna karşı tutumlarının ve ölüm kaygısı düzeylerinin belirlenebilmesi ayrıca bunları etkileyen hususların

neler olduğunun daha net bir şekilde ortaya koyulabilmesi için konu ile ilgili farklı örneklem grupları üzerinde daha fazla araştırma yapılması faydalı olacaktır.

- Ülkemizde ölüm kaygısını etkileyen faktörlerin daha net bir şekilde ortaya koyulabilmesi için hem farklı yaş, meslek, eğitim ve gelir grupları üzerinde hem de farklı kültür ve toplumlarda yaşayan insanlar üzerinde bilhassa boylamsal nitelikteki daha çok sayıda araştırmanın yapılmasına ihtiyaç vardır.

KAYNAKÇA

Amjad, Affaf (2014). "Death Anxiety as a Function of Age and Religiosity", *J. Appl. Environ. Biol. Sci.*, 4(9S), s.333-341.

Avcı, Nagehan(2012). *Üniversite Öğrencilerinin Mizah Tarzlarının, Psikolojik Belirtiler ve Ölüm Kaygısı ile İlişkisi*. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Bilge, Ayşegül vd. (2013). "Sağlık Profesyoneli Olacak Öğrencilerin Ölüme Karşı Tutumları, Ölüm Kaygıları Arasındaki İlişki ve Bunları Etkileyen Değişkenler", *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*,4(3), ss.119-124.

Chuin, Chan Li (2009). Age, Gender and Religiosity As Related To Death Anxiety. *Sunway Academic Journal*, sy.6,1-16.

Çınar, Mehmet (2015). "Yetişkin ve Yaşlılarda Tanrı'ya Bağlanma Tarzı ve Ölüm Kaygısı Üzerine Bir Araştırma", Atatürk Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Dadfar, Mahboubeh ve Lester, D. (2017). "Religiously, Spiritually and Death Anxiety", *Austin Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences*, 4 (1), ss. 1-5.

Dağlı, Emel Nuriye (2010). *Yaşlı Bireylerde Ölüm Kaygısı ve Dindarlık*. Selçuk Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Donald Templer (1970). "The Construction and Validation of A Death Anxiety Scale", *The Journal of General Psychology*, 82, ss.165-177.

Erdoğan, M. Yüksel ve Özkan, Mustafa (2007). "Farklı Dini İnanışlardaki Bireylerin Ölüm Kaygıları ile Ruhsal Belirtiler ve Sosyo- Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler", *İnönü ÜTFD*, S. 14 (3), ss. 171-179.

Ertufan, Hakan (2008). *Hekimlik Uygulamalarında Ölümle Sık Karşılaşmanın Ölüm Kaygısı Üzerine Etkisi*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.

Ghufran, Mohammed ve Ansari, Sameena (2008). "Impact of Widowhood on Religiosity and Death Anxiety Among Senior Citizens", *Journal of The Indian Academy of Applied Psychology*, S. 34, I, ss. 175-180..

Harding, Stephen R. (2007). "The Influence of Religion on Death Anxiety and Death Acceptance", *Mental Health, Religion and Culture*, vol.8, ss.253-261.

Hoelterhoff, Mark (2015). "A Theoretical Exploration of Death Anxiety", *Journal of Applied Psychology and Social Science*, 1 (2), ss. 1-17.

Hökelekli, Hayati (2008). "Ölüm, Ölüm Ötesi Psikolojisi ve Din", İstanbul: Dem Yayınları.

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019) Proceedings

- Hökelekli, Hayati (1992). “Ölümlle İlgili Tutumların Dini Davranışla İlişkisi Üzerine Bir Araştırma”, *U.Ü.İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, ss.57-85.
- Karaca, Faruk (2000). *Ölüm Psikolojisi*. İstanbul: Beyan Yayınları.
- Karaca, Faruk (1999). “Ölümlle İlgili Davranış Örutümler Açısından Modern Batı ve Türk İslam Kültürü”, *AÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, S. 12, ss. 65-76.
- Karaca, Faruk (1997). *Psikolojik Açından Ölüm ve Dini İnanç İlişkisi*. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Erzurum.
- Kayaoğlu, Kübra ve Ekinci, Mine (2016). “Yoğun Bakım Hemşirelerinde Görülen Ölüm Kaygısı ve Etkileyen Faktörler” *UHPPD*, S. 5, ss. 21-36.
- Kımtır, Nurten ve Köftegül, Özlem (2017). “Yetişkinlerde Ölüm Kaygısı ile Dindarlık Arasındaki İlişki Üzerine Bir İnceleme”, *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (SAUIFD)*, Cilt: XIX, Sayı: 36, ss.55-82.
- Kıraç, Ferdi (2007). *Dindarlık Eğilimi, Varoluşsal Kaygı ve Psikolojik Sağlık*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Koç, Mustafa (2002). “Ölüm Korkusu Üzerine Kurumsal Açından Psikolojik Açından Bir Değerlendirme”, *Sakarya ÜİFD*, S. 6, ss.7-21.
- Köftegül, Özlem, Yetişkin Bireylerde Ölüm Kaygısı ve Dindarlık, ÇOMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale, 2018, s.122.
- Kurtulan Halıcı, Merve ve Kararımak, Özlem (2016). ” Ölüm Kaygısı, Tinsellik, Dindarlık Eğilimi ve Varoluş Kaygısı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi”, *Spiritual Psychology and Counseling*, 1, ss.163-187.
- Paul Tillich (2014). *Var Olmak Cesareti*, çev. F. Cihan Dansuk, İstanbul: Okuyanıs Yayınları.
- Sarıkaya, Yusuf (2013). *Ölüm Kaygısı Ölçeği Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Yüksek Lisans Tezi, Tokat.
- Suhail, K; Akram, S.(2002). Correlates of Death Anxiety in Pakistan.*Death Studies*, 26, sy.1, 39-50.
- Tokur, Behlül (2014). “Dindarlık Sorunu: Psikolojik Bir Tahlil”, *Atatürk ÜİFD*, S. 41, ss. 257-279.
- Ünal, Mehmet Süheyl (2011). “Zamansız Ölüm: Geleneksel ve Modern Toplum Karşıtlığında Ölümün Yeri”, *Din Bilimleri Akademik Araştırma Dergisi*, C. 11, S. 2, s. 121-133.
- Yıldız, Murat (1998). *Dini Hayat İle Ölüm Kaygısı Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma*. , D.E.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Yılmaz, Sema 82013). “Çocuklarda Ölüm Kaygısı'nın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi,” *Bilimnâme*, XXV, 2, ss.169-189.
- Yukay Yüksel, Müge, Güneş, Ferit ve Akdağ, Ceren (2017). “Investigation of The Death Anxiety and Meaning in Life Levels Among Middle- Aged Adults”, *Spiritual Psychology and Counseling*, S. 2, ss. 165-181.

UPPSALA
SWEDEN

4th INTERNATIONAL
SCIENTIFIC RESEARCH
CONGRESS

APRIL
25-26
2019

www.ibadcongresses.org

PROGRAM

4th International Scientific Research Congress (IBAD-2019)

April 25-26, 2019

Uppsala-SWEDEN

CONGRESS PROGRAM

OVERVIEW

April 25, 2019 First Day

08:30-16:00 Registration

08:30-10:30 Coffee Break

09:00-10:00 Opening ceremony&Keynotes

10:30-12:00 Session 1

12:00-13:30 Lunch

13:30-15:00 Session 3

14:30-15:45 Coffee Break

15:15-16:45 Session 4

16:45-18:00 Session 5

April 26, 2019 is free time for social events.

Please note that organizer can change the program if necessary.

Corresponding authors are listed only. The names of co-authors can be found inside the papers.

Room A : Carolina - Session 1 / 10:30-12:00

Corresponding
Author

Paper Title / Chair: Dr. William P. Bintz

Aybeyan Selimi

Interactive teaching tools in high school mathematics - a case study in North Macedonia

Figen Akça

Academic motivation levels of teacher candidates: evidence from chronotype and cognitive absorption

Nesibe Akıntuğ

Situation types with different time schemas but the same aspectual features

Müge Behram

STEM eğitiminin okul öncesi dönemi öğrencilerinin bilimsel süreç becerelerine etkisinin incelenmesi

William P. Bintz

How is immigration, emigration, and migration portrayed in selected picture books? A content analysis

Inci Tas&Mats
Müllern

Modern Turkish literature written in Sweden

Room B : Rediviva - Session 1 / 10:30-12:00

Corresponding
Author

Paper Title / Chair: Dr. Necate Baykoç Dönmez

Aynura
Mahmudova

Dil ve metin, yazar ve okur ilişkisi bağlamında Fuzuli gazellerinin incelenmesi

Dilshoda
Mubarakova

Özbek Türkçesinde sona gelen -mi, -çi, - a/-ya edatlar

Kazım Biber

Okul öncesi öğretmen ve öğretmen adaylarının stresle başa çıkma tarzları

Gülşen Erdal

Bir İsveç ezgisinin "Türk ulusal kimliği" açısından taşıdığı anlam üzerine bir değerlendirme

I.Tahir Erdal

Sanat ve bilim ilişkisi bağlamında medikal illüstrasyon

Necate Baykoç
Dönmez

Çocuklarda Türkçe dil kazanımı ve gelişimi

Room A : Carolina - Session 2 / 13:30-15:00

Corresponding
Author

Paper Title / Chair: Dr. Emina Karo

Neşe Hayat Aksoy

Süt veriminde serum kalsiyumun değerlendirilmesi

Ülkü Özbay

Kalkınma planları ışığında Türkiye’de teknoloji ve inovasyon

Selami Özsoy

Popüler kültür ürünü olarak e-spor’un sinemada sunumu: “İyi Oyun” filmi örneği

Selay Giray Yakut

Enerji ve makroekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin alternatif metotlar ile incelenmesi

Emina Karo

Uluslararası ticaretin etkisi altında tahkim

Room B : Rediviva - Session 2 / 13:30-15:00

Corresponding
Author

Paper Title / Chair: Dr. İdil Sayımer

Yasemin Nemlioglu
Koca

Türkiye’de denizcilik sektöründe sosyal sorumluluk çalışmaları

Deniz Kundakçı

"Akışkan" modern toplumda etik sorum(suzluk): politikanın davetsiz misafirleri

Sibel Kundakçı

Şikâyet defterlerine göre şikâyet eden ve şikâyet edilen olarak Osmanlı’da kadın

İdil Sayımer

Dijitalleşen kentlerde yönetim: Marmara Bölgesi büyükşehir belediyeleri’nin karşılaştırmalı e-belediyeçilik uygulamaları

Merih TANGUN

Konservatuvar Lisans Seviyesi Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar: DÖNÜŞTÜREN EĞİTİCİ

Room A : Carolina - Session 3 / 15:15 - 16:45

Corresponding
Author

Paper Title / Chair: Dr. Zoran Filipovski

Elvan Ender Altay

Evaluation of behavioral performance in outer spaces - Bursa Uludag University faculty of agriculture sample

Elvan Ender Altay

Investigation of walkability and landscape elements in Bursa Atatürk street in Turkey

Kalina Sotiroska
Ivanoska

The relationship between followers' perceived quality of relationship and followership style

Ni Wayan Radita
Novi Puspitasari

Reflective solidarity and the role of ngo's: balinese women in the verge of cultural identity

Ercan Karakoç

Feridun Cemal Erkin as one of the important figures of Turkish foreign affairs and his position in Turkish diplomacy

Zoran Filipovski

Legislation for anti-discrimination in human rights protection in South Eastern Europe

Room B : Rediviva - Session 3 / 15:15-16:45

Corresponding
Author

Paper Title / Chair: Dr. Tuncay Bayram

Bahar Şölen
Akdemir

The effect of mwcnt layer formation technique on the dielectric properties of mwcnt-pdms composite structure

Cemal Koçak

Çok bulut servis sağlayıcıları üzerinde kubernetes platformu kullanılarak sunucusuz mimari geliştirilmesi

Hüseyin Polat

Akciğer seslerinin zaman düzlemi analizleri ile ıslık ve çıtırtı seslerinin tespiti

Necaattin Barışçı

Video ve kameradan yolo ve retinanet kullanarak gerçek zamanlı çoklu nesne tanıma

Tuncay Bayram

Nuclear spectroscopy education by using simple photonuclear reaction equipment

Tuncay Bayram

On the production of in-111 radionuclide

	Room A : Carolina - Session 4 / 16:45-18:00
Corresponding Author	Paper Title
Gökçe Akgün	2010- 2017 yıllarında yapılan masterlar dünya yüzme şampiyonalarının değerlendirilmesi
Nuraisha Bekeyeva	An insight into language cumulative function in Turkic phraseology
Yasemin Oğuz Güner	Diyaliz hastalarında sosyal bütünleşme ihtiyacı
Edlira Kola	Models of hosting and integration: humanitarian corridors
Abbassali Ahmadoghlu	Women rights in Turkic mythology
Ömer Barış İnce	Comparison of two elisa methods for detection of antibodies against footand-mouth disease virus of cattle breeds in Turkey
Hayrullah Kahya	Osmanlı Türkçesi öğretimi ana kaynakları Osmanlıca ders kitaplarına genel bir bakış

	Room B : Rediviva - Session 4 / 16:45-18:00
Corresponding Author	Paper Title
Nigina Shermuhamedova	Correlation of innovative and continuous sustainable education
Sitora Khamdamova	About some theoretical reflections. Fitrat about poetry and music
Nurten Kimter	Din görevlilerinin ölüm kaygısı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi
Ünal Zal	Kırk Vezir Hikâyeleri'nin karşılaştırılması (İstanbul nüshası ile İsveç-Uppsala nüshaları)
Fatma Basan	4. ve 5. sınıf öğrencilerinin ders çalışma alışkanlıkları üzerine bir inceleme
Khalil Azimeh	Increasing microhardness of aluminium alloy by laser surface alloying with iron

Notes

A series of 25 horizontal dotted lines for writing notes.

4th INTERNATIONAL
SCIENTIFIC RESEARCH
CONGRESS

www.ibadcongresses.org

UPPSALA

SWEDEN

ibadcongresses.org